

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK VE BAKIM SORUMLULUĞU TALİMATI (SHT-M Rev. 08)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Talimatın amacı, 20/12/2012 tarih ve 28503 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği (SHY-M)’nin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Talimat, SHY-M Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği’ne uygun şekilde; hava taşımacılığı yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş veya Genel Müdürlük tarafından uygun görülmüş kurum veya kuruluşlarca yetkilendirilmiş gerçek kişi ve tüzel kişiler ile bu amaçla kullanılacak hava araçlarını ve hava araçlarına takılan her tür komponent de dahil olmak üzere, sürekli uçuşa elverişlilik hizmeti vermek üzere yetkilendirilmiş kuruluşları ve bu kuruluşlarda görev yapan yönetici ve ilgili teknik personeli ve sürekli uçuşa elverişliliğin sağlanması için alınacak önlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu’na, 10/11/2005 tarih ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’a ve Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği (SHY-M)’nin 47 nci maddesine dayanılarak, EASA Part-M’nin 2015/1536 ve EASA Part-M AMC 2016/011/R numaralı revizyonuna paralel olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Talimatta geçen;

- AMC: EASA tarafından yayınlanan ve sağlanması zorunlu olan gerekliliklerin kabul edilebilir uygulama usul ve esaslarını,
- AMOC: Alternatif kabul edilebilir yöntemleri,
- AOC: 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Genel Müdürlük tarafından verilen ticari hava taşıma işletmesi ruhsatını,
- Asgari teçhizat listesi (MEL): Hava aracının sınırları belirlenmiş şartlar dâhilinde belirli gayri faal teçhizatla işletilebilmesine olanak sağlamak için imalatçı tarafından yayımlanan, İşletici tarafından hazırlanan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanarak yürürlüğe giren el kitabını,
- Bakım: Uçuş öncesi kontrol hariç olmak üzere, bir hava aracının veya komponentin revizyonu, tamiri, kontrol edilmesi, değiştirilmesi, modifikasyonu veya arıza giderme işlemlerinden herhangi birisinin veya bunların herhangi bir kombinasyonunun uygulanmasını,
- Bakım çıkış sertifikası: Hava aracı veya komponentine uygulanan bakım işlemi sonrasında işlemi gerçekleştiren bakım kuruluşu veya kişi tarafından yayımlanan ve hava aracının veya komponentinin servise verilmeye hazır olduğunu gösteren belgeyi,
- Büyük hava aracı: Azami kalkış kütlesi (MTOM) 5.700 kg’ın üzerinde olan uçak veya çok motorlu helikopter olarak sınıflandırılan hava aracını,
- DER: Bakım verilerini onaylamak üzere FAA tarafından yetkilendirilmiş kişiyi,

- ğ) DOA / POA: SHT-21 veya EASA Part-21 kapsamında yetkilendirilmiş tasarım/üretim kuruluşunu,
- h) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansını,
- ı) EASA Part-21: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan EU No 748/2012 numaralı mevzuatın Ek-1'ini,
- i) EASA Part 145: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan EU No 1321/2014 numaralı mevzuatın Ek-2'sini,
- j) EASA Part M: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan EU No 1321/2014 numaralı mevzuatın Ek-1'ini,
- k) ELA1 hava aracı, (Avrupa hafif hava aracı);
- 1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1,200 kg. veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan uçak, planör veya motorlu planörü,
- 2) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1,200 kg. veya altında olan planör veya motorlu planörü,
- 3) Azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak hava balonları için 3,400 m³'ün, gaz balonları için 1,050 m³'ün, bağlı gaz balonları için 300 m³'ün üzerinde olmayan balonu,
- 4) Azami dört kişi alacak şekilde tasarlanmış, azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak hava zeplinleri için 3400 m³'ün ve gaz zeplinleri için 1,000 m³'ün üzerinde olmayan zeplini,
- 1) ELA2: hava aracı, (Avrupa hafif hava aracı);
- 1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2,000 kg. veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan uçak, planör veya motorlu planörü,
- 2) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2,000 kg. veya altında olan planör veya motorlu planörü,
- 3) Balonu,
- 4) Sıcak hava zeplinini,
- 5) % 3 azami statik ağırlık, vektörel olmayan itki (geri itki hariç), yapısal, kontrol sistemi ve balon bölmesi sistemi geleneksel ve basit tasarımlı, güç destekli olmayan kontroller gibi karakteristik özelliklere sahip gaz zeplinini,
- 6) Çok hafif döner kanatlı uçağı (rotorcraft),
- m) FAA: Federal Havacılık İdaresini,
- n) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- o) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- ö) GM: EASA tarafından yayımlanan kararlar için rehber dokümanı,
- p) Grup 3 hava aracı: Karmaşık motorlu uçaklar, çok motorlu helikopterler, maksimum onaylı uçuş irtifa seviyesi FL290 değerini aşan uçaklar, elektromekanik uçuş kumanda sistemlerine sahip hava araçları veya Genel Müdürlük tarafından farklı bir hava aracı tipi olduğu kabul edilen hava araçları haricinde kalan piston motorlu uçakları,
- r) Hava aracı: Havalanabilme ve/veya havada seyredilme kabiliyetine sahip her türlü hava aracını,
- s) Hava aracı sahibi: Hava aracının mülkiyetine sahip olan kişi veya kuruluşu,
- ş) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- t) IR: EASA tarafından yayımlanan ve sağlanması zorunlu olan gereklilikleri,
- u) İşletici: Uçuş operasyonu gerçekleştirmek amacıyla Genel Müdürlükten işletme ruhsatı almış kişi veya kuruluşları,
- ü) Kuruluş: Bir gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliğin bir parçasını,
- v) Karmaşık motorlu hava aracı:

1) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 5,700 kg. ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi on dokuzdan fazla olan veya iki pilot veya üzeri pilotla uçuş için sertifikalandırılmış olan veya turbo jet motor veya motorlara sahip olan veya birden fazla turboprop motora sahip uçakları,

2) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 3,175 kg. ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi dokuzdan fazla olan veya iki pilot veya üzeri pilotla uçuş için sertifikalandırılmış olan helikopterleri,

3) Tilt rotor hava araçlarını,

y) Komponent: Hava aracına ait her tür motor, pervane, parça veya cihazı,

z) Konfigürasyon sapma listesi (CDL): Hava aracının sınırları belirlenmiş şartlar dahilinde belirli gayri faal veya eksik dış teçhizatla (paneller, kapaklar ve benzeri) işletilebilmesine olanak sağlamak için imalatçı tarafından yayımlanan el kitabını,

aa) Kurtarılamaz malzeme: Mevcut teknoloji ile tamiri mümkün olmayan ve ömür sınırları uzatılamayan malzemeleri,

bb) Kritik Dizayn Konfigürasyon Kontrol Sınırlamaları (CDCCL): Hava aracının uçuşa elverişliliğinin ve tip dizaynının korunması için uygulanacak hava aracının kritik dizayn özelliklerinin kontrol ve bakım usul ve esaslarını,

cc) LSA hava aracı aşağıdaki özelliklerin tümüne sahip olan hafif spor uçak;

1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 600 kg'ın üzerinde olmayan,

2) İniş konfigürasyonundaki (VS0) azami havada tutunabilme hızı, hava aracının belgelendirilmiş azami kalkış kütlesinde ve en kritik kütle merkezinde Kalibre Edilmiş Hava Hızı (CAS) cinsinden 45 knot'ın üzerinde olmayan,

3) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla iki kişilik azami koltuk kapasitesine sahip,

4) Pervaneli, türbin olmayan tek motorlu,

5) Basınçlandırılmamış kabine sahip hava aracını,

çç) MSG: Bakım yönlendirme grubunu,

dd) Onaylayıcı personel: Bakım sonrasında bir hava aracının veya komponentin bakım çıkışından sorumlu olan personeli,

ee) Onaylı bakım kuruluşu: SHY-145 Yönetmeliği, bu Talimatın altıncı bölümü, EASA Part 145 veya EASA Part M alt bölüm F kapsamında onaylı bakım kuruluşunu,

ff) Onaylı tasarım/üretim kuruluşu: SHT-21 veya EASA Part-21 kapsamında yetkilendirilmiş tasarım/üretim kuruluşunu,

gg) Otorite: ICAO üyesi ülkelerin sivil havacılık organizasyonlarından sorumlu kurumu,

ğğ) SEK: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabını,

hh) Seviye 1 bulgu: Bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür önemli uygunsuzluk halini,

ıı) Seviye 2 bulgu: Bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşürebilecek ve uçuş emniyetini tehlikeye atması muhtemel olan her tür önemli uygunsuzluk halini,

ii) SHY-6A: 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A)'ni,

jj) SHY-6B: 14/5/2013 tarihli ve 28647 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY-6B)'ni,

kk) SHY-145: 11/6/2013 tarihli ve 28674 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Onaylı Hava Aracı Bakım Kuruluşları Yönetmeliği (SHY-145)'ni,

ll) SHY-147: 18/8/2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşları Yönetmeliği (SHY-147)'ni,

- mm) SHY-66: 30/10/2013 tarihli ve 28806 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Yönetmeliği (SHY-66)’ni,
nn) SHY-66 lisanslı personel: 30/10/2013 tarihli ve 28806 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Yönetmeliği (SHY-66) kapsamında lisans tanzim edilen gerçek kişiyi,
oo) SHY-21: 20/8/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliğini,
öö) SHT-21: 25/11/2013 tarihli Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Talimatını,
pp) SHT-66: 13/05/2014 tarihli Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Talimatını,
rr) SHT-145: 21/11/2013 tarihli Onaylı Hava Aracı Bakım Kuruluşları Talimatını,
ss) SHT-147: 5/9/2012 tarihli Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşları Talimatını,
şş) SHT-OLAY: 31/12/2012 tarihli Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimatı,
tt) Sürekli uçuşa elverişlilik: Hava aracının, işletim ömründeki herhangi bir zamanda yürürlükteki uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygun ve emniyetli işletim için elverişli bir durumda olmasını sağlayan süreçleri,
uu) SYK: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunu,
üü) Tip sertifikası: Hava aracı veya komponent için teknik özellikleri ve faaliyeti için belirlenmiş limitleri içeren, üretimi gerçekleştiren ülke otoritesi tarafından verilen onayı gösteren belgeyi,
vv) Uçuş öncesi kontrol: Hava aracının amaçlanan uçuşa uygun olduğundan emin olmak amacı ile uçuş öncesinde yerine getirilen ve arıza giderimini kapsamayan kontrolleri,
yy) Yenileştirme: Hava aracının ve hava aracı parçasının işlevsel ömrünü arttırmak için onaylanmış standartlara uygun olarak tetkik edilmesini ve parça değiştirilmesi ile restorasyonunu,
zz)CAA Form 1(Ek): Bir ürünün, bir parçanın veya bir bileşenin onaylanmış/onaylanmamış tasarımverilerine uygun olarak üretildiğini belirtmek için Birleşik Krallık tarafından yetkilendirilmiş bir üretim veya bakım kuruluşu tarafından yayınlanan bakım çıkış sertifikasını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hususlar ve Uygulama Esasları

Uygulama esasları

MADDE 5 - (1) Bu Talimatta yer alan hükümlerle ilgili esasların uygulanmasında Ek-1’de yer alan tablolarda bulunan IR kurallarının uygulanması zorunlu olup, bu uygulamalar sırasında; AMC ve GM’de yer alan hususlar uygun olarak kabul edilir. Diğer durumlarda Genel Müdürlük tarafından yapılacak uygunluk değerlendirmesinin ardından onaylanır.

Sorumluluk

MADDE 6 - (1) Sorumluluklar Ek-1 Tablo-1’de belirlenen şekilde uygulanır.

Olay bildirimini

MADDE 7 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği’ne göre, olayların bildirimine ilişkin uygulama esasları Ek-1’de bulunan Tablo-2’ye uygun olarak yapılır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Uygulama Esasları

Sürekli uçuşa elverişlilik

MADDE 8 - (1) Türk sivil hava aracı sicilinde kayıtlı hava araçlarının sürekli uçuşa elverişlilik durumları Ek-1'de bulunan Tablo-3'e uygun olarak sağlanır.

Bakım programı

MADDE 9 - (1) Hava aracı bakım programı Ek-1'de bulunan Tablo-4'e uygun olarak hazırlanır.

Uçuşa elverişlilik direktifleri

MADDE 10 - (1) Uçuşa elverişlilik direktifleri hava araçlarına Ek-1'de bulunan Tablo-5'e uygun olarak uygulanır.

Modifikasyon ve tamir verileri

MADDE 11 - (1) Hava araçlarına uygulanacak her türlü modifikasyon ve tamirler, Ek-1'de bulunan Tablo-6'ya uygun veriler kullanılarak yapılır.

Sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

MADDE 12 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi Ek-1'de bulunan Tablo-7'ye uygun şekilde oluşturulur.

Hava aracı teknik kayıt sistemi

MADDE 13 - (1) Hava aracı teknik kayıt sistemi Ek-1'de bulunan Tablo-8'e uygun olarak oluşturulur.

Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi

MADDE 14 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi Ek-1'de bulunan Tablo-9'a uygun şekilde yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Bakım Standartları

Bakım verileri

MADDE 15 - (1) Hava aracı bakım verileri Ek-1'de bulunan Tablo-10'a uygun olarak kullanılır.

Bakımın uygulanması

MADDE 16 - (1) Hava aracı bakımları Ek-1'de bulunan Tablo-11'e uygun olarak yapılır.

Hava aracı arızaları

MADDE 17 - (1) Hava aracı arızaları Ek-1'de bulunan Tablo-12'ye uygun şekilde giderilir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

BEŞİNCİ BÖLÜM Komponentler

Komponentlerin kullanımı

MADDE 18 - (1) Hava aracı komponentleri Ek-1’de bulunan Tablo-13’e uygun olarak kullanılır.

Komponentlerin bakımı

MADDE 19 - (1) Hava aracı komponentlerinin bakımı Ek-1’de bulunan Tablo-14’e uygun olarak yapılır.

Ömürlü komponentler

MADDE 20 - (1) Hava aracında bulunan ömürlü komponentler Ek-1’de bulunan Tablo-15’e uygun olarak takip edilir.

Gayri faal komponentlerin kontrolü

MADDE 21 - (1) Hava aracında gayri faal komponent bulundurulamaz ve bu komponentlerin kontrolü Ek-1’de bulunan Tablo-16’ya uygun olarak yapılır.

ALTINCI BÖLÜM F Bakım Kuruluşu

F bakım kuruluşu kapsamı

MADDE 22 - (1) F bakım kuruluşu Ek-1’de bulunan Tablo-17’de açıklanan hususlar kapsamında görev yapar.

F bakım kuruluşu başvurusu

MADDE 23 - (1) F bakım kuruluşu başvurusu Ek-1’de bulunan Tablo-18’e uygun olarak yapılır.

F bakım kuruluşu onayının kapsamı

MADDE 24 - (1) F bakım kuruluşu onayının kapsamı Ek-1’de bulunan Tablo-19’a göre belirlenir.

F bakım kuruluşu el kitabı

MADDE 25 - (1) F bakım kuruluşu Ek-1’de bulunan Tablo-20’ye uygun bir el kitabı hazırlar.

F bakım kuruluşu tesis gereklilikleri

MADDE 26 - (1) Yetki almak isteyen F bakım kuruluşu Ek-1’de bulunan Tablo-21’de belirtilen tesis gerekliliklerini sağlamak zorundadır.

F bakım kuruluşu personel gereklilikleri

MADDE 27 - (1) Yetki almak isteyen F bakım kuruluşu Ek-1’de bulunan Tablo-22’de belirtilen personel gerekliliklerini sağlamak zorundadır.

Onaylayıcı personel

MADDE 28 - (1) Yetki alan F bakım kuruluşu Ek-1’de bulunan Tablo-23’e uygun olarak onaylayıcı personel yetkilendirmesi yapar.

Komponentler, ekipmanlar ve aletler

MADDE 29 - (1) Yetki almak isteyen F bakım kuruluşu komponentler, ekipmanlar ve aletler için Ek-1’de bulunan Tablo-24’te belirtilen gereklilikleri sağlar.

Bakım verileri

MADDE 30 - (1) F bakım kuruluşunda Ek-1’de bulunan Tablo-25’te belirtilen standartlara uygun bakım verileri kullanılır.

Bakım iş emirleri

MADDE 31 - (1) F bakım kuruluşunda Ek-1’de bulunan Tablo-26’ya uygun bakım iş emirleri hazırlanır.

Bakım standartları

MADDE 32 - (1) F bakım kuruluşunda uygulanacak bakım standartları Ek-1’de bulunan Tablo-27’ye uygun şekilde sağlanır.

F bakım kuruluşu hava aracı bakım çıkış sertifikası

MADDE 33 - (1) Hava aracı bakım standartları ile bakım çıkış sertifikası Ek-1’de bulunan Tablo-28’de belirtilen hususlara uygun olarak hazırlanır.

F bakım kuruluşu komponent bakım çıkış sertifikası

MADDE 34 - (1) F bakım kuruluşunda komponent bakım çıkış sertifikası Ek-1’de bulunan Tablo-29’a uygun olarak yayımlanır.

Bakım kayıtları

MADDE 35 - (1) F bakım kuruluşunda bakım kayıtları Ek-1’de bulunan Tablo-30’a uygun olarak hazırlanır ve muhafaza edilir.

F bakım kuruluşunun yetkileri

MADDE 36 - (1) F bakım kuruluşunun yetkileri Ek-1’de bulunan Tablo-31’de belirtilen hususlara uygun şekilde belirlenir.

Organizasyonel gözden geçirme

MADDE 37 - (1) F bakım kuruluşunda Ek-1’de bulunan Tablo-32’ye uygun şekilde organizasyonel gözden geçirme yapılır.

F bakım kuruluşundaki değişiklikler

MADDE 38 - (1) Yetki alan F bakım kuruluşundaki değişiklikler Ek-1’de bulunan Tablo-33’e uygun olarak yapılır.

F bakım kuruluşu onayının geçerliliği

MADDE 39 - (1) Yetki alan F bakım kuruluşunun onayının geçerliliği Ek-1’de bulunan Tablo-34’te belirtilen hususlara uygunluğa göre belirlenir.

F bakım kuruluşunda tespit edilen bulgular

MADDE 40 - (1) Yetkilendirilen F Bakım kuruluşuna yapılan denetlemeler sırasında tespit edilen bulguların değerlendirilmesi ve takibi Ek-1'de bulunan Tablo-35'te belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM SYK

SYK kapsamı

MADDE 41 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu Ek-1'de bulunan Tablo-36'da açıklanmaktadır.

SYK başvurusu

MADDE 42 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu başvurusu Ek-1'de bulunan Tablo-37'ye uygun olarak yapılır.

SYK onayı kapsamı

MADDE 43 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu onayının kapsamı Ek-1'de bulunan Tablo-38'e uygun şekilde belirlenir.

Sürekli uçuşa elverişlilik el kitabı

MADDE 44 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı Ek-1'de bulunan Tablo-39'a uygun olarak hazırlanır.

SYK tesis gereklilikleri

MADDE 45 - (1) Yetki almak isteyen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu Ek-1'de bulunan Tablo-40'ta belirtilen tesis gerekliliklerini sağlamak zorundadır.

SYK personel gereklilikleri

MADDE 46 - (1) Yetki almak isteyen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu Ek-1'de bulunan Tablo-41'de belirtilen personel gerekliliklerini sağlamak zorundadır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli

MADDE 47 - (1) Yetki alan sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu Ek-1'de bulunan Tablo-42'de belirtilen hususlara uygun olarak personel yetkilendirmesi yapar.

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi

MADDE 48 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi Ek-1'de bulunan Tablo-43'e uygun olarak yapılır.

SYK dokümantasyonu

MADDE 49 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunun dokümantasyonu, Ek-1'de bulunan Tablo-44'e uygun şekilde ve güncel olarak hazırlanır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

MADDE 50 - (1) Bir hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, Ek-1'de bulunan Tablo-45'e uygun olarak yapılır.

Kuruluşun yetkileri

MADDE 51 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunun yetkileri Ek-1'de bulunan Tablo-46'da belirtilen hususlara uygun olarak belirlenir.

Kalite sistemi

MADDE 52 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği'ne göre yetki almak isteyen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu, Ek-1'de bulunan Tablo-47'de belirtilen kalite sistemi gerekliliklerini sağlamak zorundadır.

Onaylı SYK'deki değişiklikler

MADDE 53 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği'ne göre yetki almış olan bir sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşundaki değişiklikler Ek-1'de bulunan Tablo-48'e uygun olarak yapılır.

Kayıt muhafaza etme

MADDE 54 - (1) Yetki almış bir SYK bünyesindeki faaliyetlere ait kayıtlar Ek-1'de bulunan Tablo-49'da belirtilen hususlara uygun olarak güncel şekilde muhafaza edilir.

SYK onayının sürekli geçerliliği

MADDE 55 - (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu onayının geçerliliği, Ek-1'de bulunan Tablo-50'de belirtilen hususlara uygunluğun teyidi ile gereğince belirlenir.

SYK'da tespit edilen bulgular

MADDE 56 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilen bir kuruluşa yapılan denetlemeler sırasında tespit edilen bulguların giderilmesi ve takibi, Ek-1'de bulunan Tablo-51'de belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Bakım Çıkış Sertifikası

Hava aracı bakım çıkış sertifikası

MADDE 57 - (1) Bakım programına uygun olarak tamamlanan her bir bakım sonrasında Ek-1'de bulunan Tablo-52'ye uygun olarak hava aracı bakım çıkış sertifikası düzenlenir.

Komponent bakım çıkış sertifikası

MADDE 58 - (1) Bakım yapılan her bir komponent için Ek-1'de bulunan Tablo-53'e uygun olarak komponent bakım çıkış sertifikası düzenlenir.

Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi

MADDE 59 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği'ne göre pilot - hava aracı sahibi yetkilendirmesi Ek-1'de bulunan Tablo-54'e uygun olarak yapılır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

DOKUZUNCU BÖLÜM **Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası**

Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

MADDE 60 - (1) Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, Ek-1'de bulunan Tablo-55'te belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği

MADDE 61 - (1) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği, Ek-1'de bulunan Tablo-56'ya uygun olarak belirlenir.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde hava aracının devri

MADDE 62 - (1) Sivil hava aracı siciline kayıtlı bir hava aracının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde devri, Ek-1'de bulunan Tablo-57'de belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

Türkiye'ye ithal edilen hava aracının uçuşa elverişliliğinin incelenmesi

MADDE 63 - (1) Türkiye'ye ithal edilen bir hava aracının uçuşa elverişliliğinin incelenmesi Ek-1'de bulunan Tablo-58'de belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

Hava aracında tespit edilen bulgular

MADDE 64 - (1) Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilen kuruluşa yapılan denetlemeler sırasında kuruluşa veya hava aracına yönelik olarak tespit edilen bulguların giderilmesi ve takibi Ek-1'de bulunan Tablo-59'da belirtilen hususlara uygun olarak yapılır.

ONUNCU BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yurtdışındaki kuruluşların yetkilendirilmesi

MADDE 65 - (1) Yurt dışında bulunan kuruluşların bu Talimat kapsamındaki onay talepleri, Genel Müdürlük tarafından değerlendirmeye alınır. Gerekli görülmesi halinde yerinde denetim ve inceleme yapılarak, bu Talimat kapsamında istenen gerekliliklerin uygunluğundan emin olunur. Genel Müdürlük bu başvuruyu kabul etmeden önce kuruluşun onay belgesine olan ihtiyacının doğruluğunu inceleme hakkını saklı tutar. Bahse konu kuruluşların yetkilendirilmesi konusundaki esaslar Genel Müdürlük tarafından ayrıca düzenlenir.

Geçici düzenleme Brexit tedbirleri

GEÇİCİ MADDE 1 -(1) (**Ek: 06/01/2022 - 13201**) Birleşik Krallık Sivil Havacılık Otoritesi tarafından onaylanmış bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan CAA Form 1 dokümanı 31.12.2022 tarihine kadar tanınacaktır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Uygunluk dokümanı kabulü

GEÇİCİ MADDE 2 -(1) (İptal edilmiştir: 19/07/2022 - 35213)

Yürürlük

MADDE 66 - (1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 67 - (1) Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte; 03/04/2015 tarihli Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Talimatı SHT-M yürürlükten kalkar.

(2) 01/10/2015 tarihli ve 26005653-010.06.02/E.3635 sayılı “Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşları Risk ve Performans Değerlendirmesi” konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 26005653-010.06.02/1693 sayı ve 6 Ağustos 2013 tarihli Bakım Destek Anlaşmaları Rev.02 konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

MADDE 68 - (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Ek-1

Tablo-1

IR M.A.201 Sorumluluk
<p>(a) Hava aracı sahibi, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olup;</p> <ol style="list-style-type: none">
1) Hava aracının uçuşa elverişli bir durumda muhafaza edilmesini,
2) Hava aracında mevcut olan her bir operasyonel ve acil durum ekipmanının doğru bir şekilde takılı ve faal olmasını veya açıkça gayri faal olarak tanımlanmasını,
3) Genel Müdürlük tarafından yayımlanan düzenlemelere uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış olan uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerli tutulmasını,
4) Hava aracının bakımının, IR M.A.302’de belirtilen bakım programına göre uygulanmasını sağlar. Aksi takdirde hiçbir uçuş gerçekleştirmez. <p>(b) Hava aracının kiraya verilmiş olması halinde, aşağıdaki durumlardan birinin sağlanması şartıyla, hava aracı sahibi sorumlulukları kiracıya devredilir.</p> <ol style="list-style-type: none">
1) Kiracının tescil sertifikasında belirtilmesi,
2) Kira sözleşmesinde ayrıntılı olarak yer alması. <p>Bu mevzuat kapsamında “hava aracı sahibi” ifadesi, ifadenin geçtiği maddeye göre hava aracının sahibini veya kiracısını ifade eder.</p> <p>(c) Bakımı uygulayan her bir kişi veya kuruluş, uyguladığı bakım işlemlerinden sorumludur.</p> <p>(d) Uçuş öncesi kontrolünün uygun bir şekilde yerine getirilmesinden ticari hava taşımacılığı yapılmadığı durumda sorumlu kaptan pilot, ticari hava taşımacılığı durumunda İşletici sorumludur. Bu kontrolün pilot veya yetkin kişiler tarafından uygulanması gerekmele birlikte, onaylı bakım kuruluşu veya SHY-66 lisansa sahip onaylayıcı personel tarafından uygulanması zorunlu değildir.</p> <p>(e) Ticari hava taşımacılığında İşletici, işlettiği hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olmakla birlikte,</p> <ol style="list-style-type: none">
1) (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasından,
2) SYK yetki belgesinin, bu Talimatın yedinci bölümü doğrultusunda işlettiği hava aracı için Genel Müdürlük tarafından yayımlanan işletme ruhsatının bir parçası olarak onaylanmasından,
3) SHT-145 ve/veya EASA Part 145 onayı almaktan veya SHT-145 ve/veya EASA Part 145 kapsamında yetkilendirilmiş onaylı bir kuruluş ile sözleşme yapmaktan sorumludur. <p>(f) Hava işi veya ticari eğitim operasyonlarında operasyon yapan karmaşık motorlu hava araçları için İşletici;</p> <ol style="list-style-type: none">
1) (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasından,
2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin onaylı bir SYK tarafından

uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla İşletici SYK onayı almaktan veya onay almadığı durumda ise onaylı bir SYK ile Ek-3.1'e uygun olarak hazırlanmış yazılı bir sözleşme yapmaktan,

3) Hava aracı ve hava aracına takılan ve takılacak komponentlerin bakımı için paragraf (2)'de yer alan SYK'nın SHT-145 ve/veya EASA Part 145 onayı almasından veya SHT-145 ve/veya EASA Part 145 kapsamında yetkilendirilmiş onaylı bir kuruluş ile sözleşme yapmasından sorumludur.

(g) (e) ve (f) paragrafları kapsamına girmeyen operasyonlarda kullanılan karmaşık motorlu hava araçları için hava aracı sahibi;

1) (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasından,

2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin onaylı bir SYK tarafından uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla hava aracı sahibi SYK onayı almaktan veya onay almadığı durumda ise onaylı bir SYK ile Ek-3.1'e uygun olarak hazırlanmış yazılı bir sözleşme yapmaktan,

3) Hava aracı ve hava aracına takılan ve takılacak komponentlerin bakımı için paragraf (2)'de yer alan SYK'nın SHT-145 ve/veya EASA Part 145 onayı almasından veya SHT-145 ve/veya EASA Part 145 kapsamında yetkilendirilmiş onaylı bir kuruluş ile sözleşme yapmasından sorumludur.

(h) Hava işi veya ticari eğitim operasyonlarında operasyon yapan karmaşık motorlu olmayan, planörler hariç, hava araçları için İşletici;

1) (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasından,

2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin onaylı bir SYK tarafından uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla İşletici SYK onayı almaktan veya onay almadığı durumda ise onaylı bir SYK ile Ek-3.1'e uygun olarak hazırlanmış yazılı bir sözleşme yapmaktan,

3) Hava aracı ve hava aracına takılan ve takılacak komponentlerin bakımı için paragraf (2)'de yer alan SYK'nın F Bakım Kuruluşu, EASA alt bölüm F, SHT-145 veya EASA Part 145 onayı almasından veya onaylı bir bakım kuruluşu ile sözleşme yapmasından sorumludur.

(i) (e) ve (h) paragrafları kapsamına girmeyen operasyonlarda kullanılan karmaşık olmayan motorlu hava araçları için hava aracı sahibi (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasından sorumludur. Bu amaçla, hava aracı sahibi;

1) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri onaylı bir SYK'ya Ek-3.1'e uygun olarak yapılmış bir sözleşme yoluyla devredebilir. Bu durumda, söz konusu işlemlerin uygun bir şekilde yerine getirilmesinden sözleşmeli SYK sorumludur. Veya;

2) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini onaylı bir SYK ile sözleşme yapmadan kendi sorumluluğu altında yönetebilir. Veya;

3) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini kendi sorumluluğu altında yönetebilir ve aşağıdaki kuruluşlar ile bakım programının hazırlanması ve IR M.A.302'ye göre onaylanma sürecinin yönetilmesi için bir sözleşme yapabilir;

- onaylı bir SYK ile veya,

- onaylı bir bakım kuruluşu ile.

Bu sınırlı sözleşme, IR M.A.302(h)'ye göre hava aracı sahibi tarafından yayımlanması gerekli görülen beyan hariç olmak üzere, bakım programının hazırlanması ve onaylanma sürecinin yönetilmesi sorumluluklarını sözleşmeli kuruluşla devreder.

4) Hava aracı ve hava aracına takılan ve takılacak komponentlerin bakımlarının; IR M.A.801'e ve M.A.502'ye uygun olarak yapılmasından veya onaylı bir bakım kuruluşunda yapılmasından sorumludur.

(j) Hava aracının sahibi ve/veya İşleticisi, bu Talimat ile sürekli uçuşa elverişliliğin uygunluğunun tespit edilmesi için Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş kişilere, kendi tesislerine, hava aracı veya hava aracının faaliyetleri ile ilgili dokümanlarına, ilgili alt yüklenicilere ve ilgili dokümanlarına erişim hak ve imkânının verilmesinden sorumludur.

GM M.A.201

Hızlı Özet Tablosu

Operasyon tipi ve uçak kategorisini seçiniz			Karmaşık motorlu hava aracı		Karmaşık motorlu olmayan hava aracı	
			Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi için SYK gerekli mi	Bir bakım kuruluşu tarafından bakım gerekli mi	Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi için SYK gerekli mi	Bir bakım kuruluşu tarafından bakım gerekli mi
Ticari Operasyonlar	Ticari Hava Taşımacılığı	Ticari Hava Taşımacılığı	M.A.201 (e) gereği SYK, İşletme ruhsatının bir parçası olarak gereklidir.	M.A.201 (e) gereği bakım onaylı bir SHT-145/EASA Part-145 kuruluşu tarafından yapılmalıdır.	M.A.201 (e) gereği SYK, İşletme ruhsatının bir parçası olarak gereklidir.	M.A.201 (e) gereği bakım onaylı bir SHT-145/EASA Part-145 kuruluşu tarafından yapılmalıdır.
	Ticari Hava Taşımacılığı harici yapılan ticari operasyonlar	Hava İşİ	M.A.201(f) gereği SYK gerekmektedir.	M.A.201 (f) gereği bakım onaylı bir SHT-145/EASA Part-145 kuruluşu tarafından yapılmalıdır.	M.A.201(h) gereği SYK gerekmektedir.	M.A.201 (h) gereği bakım onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yapılmalıdır.
		Ticari Eğitim Organizasyonları	M.A.201(f) gereği SYK gerekmektedir.	M.A.201 (f) gereği bakım onaylı bir SHT-145/EASA Part-145 kuruluşu tarafından yapılmalıdır.	M.A.201(h) gereği SYK gerekmektedir.	M.A.201 (h) gereği bakım onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yapılmalıdır.
Ticari operasyon haricinde kalan tüm operasyonlar			M.A.201(g) gereği SYK gerekmektedir.	M.A.201 (g) gereği bakım onaylı bir SHT-145/EASA Part-145 kuruluşu tarafından yapılmalıdır.	M.A.201(i) gereği SYK gerekmemektedir.	M.A.201 (i) gereği bakım onaylı bir kuruluş tarafından yapılması gerekli değildir.

AMC M.A.201 (e)(2)

1. Ticari hava taşımacılığında İşletici, işletme ruhsatında listelenmiş uçakların sürekli uçuşa elverişliliğini yönetebilmek için işletme ruhsatının bir parçası olarak yalnızca SYK onayına ihtiyaç duyar. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme onayı tercihe bağlıdır.
2. Bu Talimat kapsamında SYK'lar, ticari hava taşımacılığı yapan işleticilerin adına sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi vazifelerini yerine getirebilmek için bağımsız olarak yetkilendirilmez. Bu faaliyetin onayı işletici tarafından işletme ruhsatı ile elde edilir.
3. İşletici, uçaklarının uçuşa elverişliliğinden mesul ve nihai sorumludur.

GM M.A.201 (e)

Yerde buzlanmayı giderici ve buzlanma önleyici işlemler SHT-145/EASA Part-145 bakım kuruluşu onayı gerektirmez. Bununla birlikte, buzlanmayı giderici ve/veya buzlanmayı önleyici sıvı kalıntılarını tespit etmek ve gerektiğinde gidermek için gerekli olan kontroller bakım olarak kabul edilir. Bu tür kontroller ancak uygun şekilde yetkilendirilmiş personel tarafından gerçekleştirilebilir.

GM M.A.201 (f)

Ticari Eğitim Operasyonu

Ticari Eğitim Operasyonu ile Uçuş Eğitim Organizasyonları (ATO) Kurs Açma Ve Yetkilendirme Esasları Talimatı, SHT-1A'da belirtilen, JAR/Part – FCL eğitim kursları sağlamak üzere ticari amaçlı operasyon yapan yetkilendirilmiş eğitim kuruluşu kast edilmektedir.

GM M.A.201 (i)

Hava aracı bakım programı

Eğer hava aracı sahibi M.A.201(e)'ye uygun olarak bir sözleşme yapmamaya karar verir ise, ilgili tüm işlemlerin uygun şekilde yapılmasından bütünüyle sorumludur. Sonuç olarak, hava aracı sahibinin bu işlemleri yapabileceği konusunda kendisini uygun bir şekilde değerlendirmesi veya uzman yardımı alması önerilmektedir.

GM M.A.201(i), M.A.302(h) ve M.A.901(l)

Bakım programı geliştirme ve onayı (karmaşık motorlu hava aracı hariç özel hava araçları için*)

* Bu ifade M.A.201 (e), (f), (g) ve (h)'nin kapsamadığı hava araçları anlamına gelir.

Aşağıdaki tablo M.A.201(i), AMC M.A.201(i)(3) ve GM M.A.201(i)(3)'de yer alan gerekliliklerin özetidir:

	SEÇENEK 1 (Karmaşık motorlu hava aracı hariç özel hava araçları için)	SEÇENEK 2 (Karmaşık motorlu hava aracı hariç özel hava araçları için)	SEÇENEK 3 (Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA2 hava araçları için)
Bakım programının geliştirilmesi ve onaylanma sürecinin yönetilmesi	Hava aracı sahibi tarafından gerçekleştirilir.	Bir SYK ile sözleşme yapılır. (Tüm sürekli uçuşa elverişlilik işlemleri için)	Onaylı bir bakım kuruluşu ile sözleşme yapılabilir. (M.A.201(i)(3))

		yapılan tam bir sözleşme veya bakım programının geliştirilmesi ve onaylanma sürecinin yönetilmesi için yapılan sınırlı bir sözleşme)	
Bakım programının onay/beyanı	Genel Müdürlük tarafından doğrudan onay veya Hava aracı sahibi tarafından yapılan beyan (ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için. Bakınız M.A.302(h))	Genel Müdürlük tarafından doğrudan onay veya Anlaşmalı SYK tarafından dolaylı onay veya Hava aracı sahibi tarafından yapılan beyan (ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için. Bakınız M.A.302(h))	Genel Müdürlük tarafından doğrudan onay veya Hava aracı sahibi tarafından yapılan beyan (ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için. Bakınız M.A.302(h))

Bakım programı içeriği ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme (tüm hava araçları için)

Aşağıdaki tablo, M.A.302 ve M.A.901’de yer alan gerekliliklerin, bakım programı içeriği ve onayı ile uçuşa elverişlilik gözden geçirme ile ilişkisini göz önüne alarak hazırlanmış bir özetidir:

	SEÇENEK 1 (Tüm hava araçları için)	SEÇENEK 2 (Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA2 hava araçları için)
Bakım programı için kullanılan temel bilgi	M.A.302(d) ve (e) uyarınca Tasarım Onay Sahibi tarafından yayımlanan bakım verisi.	Asgari bakım programı (Bakınız M.A.302(h)2 ve M.A.302(i)) (zeplinlere uygulanmaz)
Özel bir hava aracı tesciline göre özelleştirilmesi	M.A.302(e) ile uyumlu olmak veya AMC M.A.302(e)’de yer alan şablonu kullanmak (sadece karmaşık motorlu olmayan hava araçları için)	AMC M.A.302(e)’de yer alan şablonu kullanmak
Bakım programının onay/beyanı	Genel Müdürlük tarafından doğrudan onay veya Anlaşmalı SYK tarafından dolaylı onay veya Hava aracı sahibi tarafından yapılan beyan (ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için. Bakınız M.A.302(h))	Genel Müdürlük tarafından doğrudan onay veya Anlaşmalı SYK tarafından dolaylı onay veya Hava aracı sahibi tarafından yapılan beyan (ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için. Bakınız M.A.302(h))
Uçuşa elverişlilik gözden geçirmenin yapılması ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlanması	SYK veya Genel Müdürlük	Genel Müdürlük veya

		SYK veya Onaylı bir bakım kuruluşu (yıllık kontrol ile birleştirildiği takdirde, bakımız M.A.901(l))
--	--	--

AMC M.A.201 (i)(3)

Hava aracı bakım programının geliştirilmesi ve gerektiğinde, onaylanma sürecinin yönetilmesi için yapılan sınırlı anlaşmanın, IR M.A.302 (d), M.A.302(e) ve M.A.302(g) paragraflarında belirtilen sorumlulukları kapsamı gerekmektedir.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için, hava aracı sahibi ve SYK/Bakım Kuruluşu arasındaki sınırlı sözleşme aşağıdaki hususları içermelidir;

- Bakım programının IR M.A.302(i)'de tanımlanan "Asgari Bakım Programı"nı temel alıp almayacağı belirtilmesi;

- SYK/Bakım Kuruluşunun aşağıda yer alan konuların yer aldığı bir bakım programı hazırlamak ve hava aracı sahibine teklif etmek yükümlülüğünün yer alması:

• Bakım programında hava aracı, motoru, (gerekirse) pervanesi ile hava aracı sahibi tanımlanmalıdır;

• Bakım programı Tasarım Onayı Sahibi tarafından yayımlanan tavsiyelerin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan tüm zorunlu bakım bilgileri ile her türlü ek bakım işlemlerini içermelidir;

• Bakım programı, Asgari Bakım Programı gerekliliklerinin altında olmamalıdır;

• Bakım programı IR M.A.302(h)3'e uygun olarak ilgili hava aracı tipi, konfigürasyonu ve operasyonuna göre özelleştirilmelidir.

- Bakım programının Genel Müdürlük tarafından onaylanacağına veya hava aracı sahibi tarafından bakım programı için bir beyan yayımlanacağına dair bilgi içermesi;

• Genel Müdürlük tarafından onaylanacak bakım programlarında, SYK tarafından yapılacak dolaylı onay yetkisinin bulunup bulunmadığı yer almalıdır.

• Hava aracı sahibi tarafından beyan yayımlanacağı durumlarda, SYK/Bakım Kuruluşu tarafından tavsiye edilen bakım programında yapılacak her türlü değişiklikte tüm sorumluluğun hava aracı sahibinde olduğuna dair anlaşma içerisinde bir ifade bulunmalıdır.

Tablo-2

IR M.A.202 Olay bildirimini

(a) IR M.A.201'e göre sorumlu olan her bir kişi veya kuruluş, hava aracında veya herhangi bir komponentte tespit edilen ve uçuş emniyetini tehlikeye düşüren olay veya durumları, Genel Müdürlüğe, tip tasarımı veya ilave tip tasarımından sorumlu kuruluşa rapor eder.

(b) Raporlar, Genel Müdürlük tarafından belirlenen şekilde iletilir ve rapora konu olay ve durumlar hakkında söz konusu kişi veya kuruluşların bilgisi dahilindeki tüm bilgileri içerir.

(c) Hava aracı sahibi veya İşleticisi tarafından, bakımı gerçekleştirmek üzere sözleşme yapıldığında, hava aracının bakımını uygulayan kişi veya kuruluş, ilgili hava aracını veya komponentini etkileyen her bir durumu hava aracı sahibine, İşleticiye veya SYK'ye ve Genel Müdürlüğe rapor eder.

(d) Raporların en kısa sürede iletilmesi esastır. Bu süre ilgili olduğu durumun saptanmasından itibaren 72 saati aşamaz.

AMC M.A.202

Olay bildirimleri konusunda Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimat (SHT-OLAY) gereklilikleri uygulanır.

AMC M.A.202 (a)

Sorumlu kişi veya kuruluşlar; tüm hava aracı sahipleri veya İşleticileri için uygun hizmet talimatları ve tavsiyeleri yayınlamasına olanak vermek üzere, tip sertifikası sahibinin söz konusu hava aracı tipi ile ilgili olaylara ilişkin yeterli bildirimini almasını sağlamalıdır.

Yayınlanan veya önerilen hizmet bilgilerinin sorunu çözüp çözmeyeceğini belirlemek veya belirli bir soruna çözüm bulmak amacıyla tip sertifikası (TC) sahibi ile irtibat kurulması önerilir.

Onaylı bir sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi veya bakım kuruluşu; uçuşa elverişlilik olaylarına ilişkin işlemin koordine edilmesi, gerekli soruşturmanın başlatılması ve takip faaliyeti ile ilgili sorumluluğu, yetki ve statüsü açıkça tanımlanmış uygun niteliklere sahip bir kişiye devretmelidir.

Bakım ile ilgili olarak, uçuş emniyetini tehlikeye atan bir durumun bildirimini normalde aşağıdakiler ile sınırlıdır:

- Hava aracının veya komponentin planlanmış bakımı sırasında tespit edilen ciddi çatlaklar, kalıcı deformasyon, yapının yanması veya ciddi korozyonu vb.,
- Planlanmış test işlemleri/deneme sırasında herhangi bir acil durum sisteminin bozulması.

AMC M.A.202 (b)

Bildirimler elektronik olarak, posta yoluyla veya faks yoluyla iletilebilir.

Her raporda en azından aşağıdaki bilgiler yer almalıdır:

- Rapor edenin veya kuruluşun adı ve varsa onay referansı,
- Söz konusu hava aracını ve/veya komponentini belirlemek için gerekli bilgiler,
- Uçuş saati ve uçuş sayısı vb. bakımından herhangi bir ömür veya revizyon sınırına ilişkin tarih ve zaman,
- Olayın detayları.

Tablo-3

IR M.A.301 Sürekli uçuşa elverişlilik
<p>Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini ve operasyonel ve acil durum ekipmanlarının faal olmasını sağlamak için aşağıdaki hususlar yerine getirilir:</p> <ol style="list-style-type: none">
1) Uçuş öncesi kontrollerinin yapılması,
2) Hava aracına uygulanabilir ise, asgari teçhizat listesi (MEL) ve konfigürasyon sapma listesi (CDL) göz önünde bulundurularak, emniyetli operasyona etki eden her bir arıza veya hasarın IR M.A.304 ve/veya IR M.A.401’de belirtilen onaylı veriler doğrultusunda giderilmesi,
3) Hava aracının tüm bakımlarının IR M.A.302 hava aracı bakım programına uygun olarak uygulanması,
4) Karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları için, IR M.A.302’ye göre onaylı hava aracı bakım programının etkinliğinin analizinin yapılması,
5) Aşağıdakilerden geçerli olanların uygulanması:<ol style="list-style-type: none">
i) Uçuşa elverişlilik direktifi,
ii) Sürekli uçuşa elverişliliği etkileyen operasyonel direktif,
iii) Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri;
iv) Bir emniyet sorununa istinaden Genel Müdürlük tarafından ivedilikle uygulanmak için yayınlanan usul ve esaslar,
6) Modifikasyon ve tamirlerin IR M.A.304’te belirtilen onaylı verilere göre uygulanması,
7) Zorunlu olmayan modifikasyonlar ve/veya kontroller ile ilgili olarak, karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları için bir uygulama politikasının oluşturulması,
8) Hava aracı için gerekli görülmesi durumunda bakım kontrol uçuşlarının yapılması.
AMC M.A.301-1
<ol style="list-style-type: none">
1) Uçuş öncesi kontrol ile belirtilmek istenen, hava aracının planlanan uçuşu gerçekleştirmeye hazır olduğundan emin olmak için yapılması gerekli işlemlerin tümüdür. Bu işlemler genel olarak aşağıdakileri içermekle birlikte, bunlarla sınırlı olmayabilir.<ol style="list-style-type: none">
(a) Hava aracının ve acil durum ekipmanlarının durumunun, özellikle belirgin aşınma, hasar veya sızıntı belirtileri dahil olmak üzere görülebilmesi için hava aracının etrafının dolaşarak kontrol edilmesi. Buna ilaveten, acil durum ekipmanları dahil olmak üzere gerekli tüm ekipmanların mevcut olduğunun tespit edilmesi.
(b) Planlanan uçuşun; mevcut ertelenmiş arızalardan olumsuz yönde etkilenmediğinden ve bakım beyanında belirtilen gerekli bakım işlemlerinden hiçbirinin süresinin geçmediğinden veya uçuş süresince geçmeyeceğinden emin olmak için, hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sisteminin veya İşletici teknik kayıt defterinin kontrol edilmesi.

(c) Uçuş öncesinde ikmal edilen sıvı, gaz vb. sarf malzemelerin doğru teknik özellikte ve kirlenmemiş olduğuna ve doğru bir şekilde kayıt edildiğine yönelik bir kontrol.

(d) Tüm kapıların güvenli bir şekilde kapatılmış olmasına yönelik bir kontrol.

(e) Kontrol/kumanda yüzeyi ile iniş takımı kilitlerinin, pitot/statik muhafazasının, sabitleme ekipmanlarının ve motoru/motorun korunan tüm boşluklarını kapatan muhafazaların kaldırılmış olmasına yönelik bir kontrol.

(f) Hava aracının tüm dış yüzeylerinin ve motorlarının; buzdan, kardan, kumdan, tozdan vb. etkilenmemiş olduğunun kontrolü, meteorolojik koşullar ve hava aracına daha önceden uygulanmış buzlanmayı giderici/önleyici işlemlerin sonucunda uçuş emniyetini tehlikeye atabilecek hiçbir sıvı kalıntısının kalmadığının doğrulanmasına yönelik bir kontrol. Bu uçuş öncesi değerlendirmeye alternatif olarak, hava aracı tipinin ve operasyonların olanak verdiği durumlarda, birikmiş kalıntılar onaylı bakım programında belirtilen planlı bakım işlemleri vasıtasıyla kontrol edilebilir.

2) Yağ ve hidrolik sıvısı ile lastik havası ikmal gibi işlemler uçuş öncesi kontrolün bir parçası olarak kabul edilebilir. Söz konusu uçuş öncesi kontrol talimatları; aşırı tüketim nedeniyle ikmal ve onaylı bakım kuruluşu veya onaylayıcı personel tarafından uygulanacak ilave bakım işlemi gerekip gerekmediğinin belirlenmesini sağlayan prosedürleri içermelidir.

3) Ticari hava taşımacılığında, SYK, bakım ve uçuş personeli ile gerektiğinde uçuş öncesi kontrol görevlerini yürüten diğer personele söz konusu işlemlere ilişkin sorumlulukları açıklayan ve bu işlemler başka bir kuruluşa anlaşma ile devredildiğinde, bu işlemlerin gerçekleştirilmesinin IR M.A.712’de belirtilen kalite yönetim sistemine nasıl dahil edildiğini gösteren bir yardımcı doküman yayınlamalıdır. Uçuş öncesi kontrol görevlerini yürütecek personelin, söz konusu yetki için uygun eğitimi almış oldukları Genel Müdürlüğe kanıtlanmalıdır. Uçuş öncesi kontrolü yürüten personele yönelik eğitim standardı, SEK içerisinde açıklanmalıdır.

AMC M.A.301-2

1. İşletici, hava aracının emniyetli bir şekilde işletilmesine etki eden tüm arızaların onaylı Asgari Teçhizat Listesi (MEL), Konfigürasyon Sapma Listesi (CDL) veya bakım verisi tarafından öngörülen limitler dahilinde giderilmesini sağlayacak bir sisteme sahip olmalıdır. Ayrıca bu tür arıza giderim işlemleri, İşletici tarafından kabul edilmediği ve Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedüre uygun olmadığı sürece ertelenemez.

2. Bir arıza ertelenirken veya devredilirken, ertelenen veya devredilen arızaların aynı hava aracı üzerinde oluşan toplam etkisi ve MEL içerisinde yer alan kısıtlamalar göz önünde bulundurulmalıdır. Mümkünse, ertelenen arızalar hava aracına gelmeden önce pilota/uçuş ekibine bildirilmelidir.

3. Ticari hava taşımacılığı veya karmaşık motorlu hava aracı söz konusu olduğunda, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini desteleyecek ve SYK tarafından kullanılan arıza kontrol sisteminin etkinliğinin sürekli analizini sağlayacak bir değerlendirme sistemi olmalıdır.

Söz konusu sistem aşağıdakileri sağlamalıdır:

(a) **Kayda değer olaylar ve arızalar:** Uçuşta meydana gelen olaylar ve arızalar ile bakım ve overhaul sırasında tespit edilen arızaları, kayda değer sayılabilecekleri dikkate alacak şekilde izlemek,

(b) Tekrarlı olaylar ve arızalar: Uçuşta meydana gelen arızalar ile bakım ve revizyon sırasında tespit edilen arızaları tekrarlı sayılabilecekleri dikkate alacak şekilde sürekli olarak izlemek,

(c) Ertelenmiş ve devredilen arızalar: Ertelenmiş ve devredilen arızaları sürekli olarak izlemek (Ertelenmiş arızalar, operasyon esnasında rapor edilmiş daha sonradan giderilmek üzere ertelenen arızalar olarak tanımlanır. Devredilen arızalar bakım sırasında ortaya çıkan, daha sonraki bir bakım faaliyetinde giderilmek üzere ileri tarihe devredilen arızalar olarak tanımlanır),

(d) Plansız sökümler ve sistem performansı: Plansız komponent sökülerini ve hava aracı sistemlerinin performansını, bakım programı etkinliğinin bir parçası olarak kullanılmak üzere analiz etmek.

AMC M.A.301-3

Hava aracı sahibi veya SYK, tüm hava aracı bakım işlemlerinin onaylı hava aracı bakım programı tarafından öngörülen limitler dahilinde gerçekleştirilmesini ve bir bakım işleminin gerekli görülen zaman aralığı dahilinde gerçekleştirilmediği durumlarda Genel Müdürlük tarafından kabul edilmiş bir prosedür doğrultusunda ertelenmesini sağlayan bir sisteme sahip olmalıdır.

AMC M.A.301-4

Hava aracının uçuşa elverişliliğini yöneten SYK, bakım programının komponent değişimi, tespit edilmiş arızalar ve hasarlar bakımından etkinliğinin analizini gerçekleştirmek ve bakım programını bu doğrultuda revize etmek üzere bir sisteme sahip olmalıdır.

AMC M.A.301-5

Sürekli uçuşa elverişliliği etkileyebilecek operasyonel direktifler; ETOPS, LROPS, RVSM, MNPS, AWOPS, RNAV, vb. gibi operasyon kurallarını içermektedir.

Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınmış sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri, tip sertifikası ile ilgili aşağıdaki gereklilikleri kapsamaktadır: sertifikasyon gerekliliklerini tanımlayan dokümanlar (CS-25, 14 CFR Part 25 vb.) içerisinde yer alan bakım sertifikasyon gereklilikleri (CMR), sertifikasyon ömrü sınırlı parçalar, uçuşa elverişlilik sınırlamaları, kritik tasarım konfigürasyonu kontrol sınırlamalarını (CDCCL) içeren yakıt tankı sistemi uçuşa elverişlilik sınırlamaları vb.

AMC M.A.301-7

Hava aracının uçuşa elverişliliğini yöneten SYK, hava aracının uçuşa elverişliliği ile ilgili zorunlu olmayan bilgileri değerlendiren bir politika oluşturmalı ve bu politikayı uygulamalıdır. Zorunlu olmayan bilgiler; servis bültenleri, servis mektupları ve hava aracı ve komponentleri için onaylı bir tasarım kuruluşu, imalatçı, tip sertifikası sahibi otorite veya Genel Müdürlük tarafından üretilmiş diğer bilgilerdir.

Tablo-4

IR M.A.302 Bakım programı

- (a) Her bir hava aracının bakımı hava aracı bakım programına göre organize edilir.
- (b) Hava aracı bakım programı ve sonrasında yapılan her bir değişiklik Genel Müdürlük tarafından onaylanır.
- (c) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği, bu Talimata göre onaylı bir SYK tarafından yönetildiğinde veya IR M.A.201(i)(3) maddesine göre hava aracı sahibi ile SYK kuruluşu arasında sınırlı bir anlaşma olduğunda, hava aracı bakım programı ve her bir değişikliği dolaylı onay prosedürü ile onaylanabilir.
- Bu durumda, söz konusu dolaylı onay prosedürü, SYK tarafından SEK'in bir parçası olarak oluşturulur ve Genel Müdürlük tarafından onaylanır.
- (d) Hava aracı bakım programı aşağıdakilere uygun olarak hazırlanır;
- (i) Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış mevzuatlara,
  - (ii) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili;
    - Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı ve ETSO yetkisi sahipleri veya SHT-21'e göre ilgili bir onay sahibi kuruluş tarafından yayımlanan talimatlara,
    - Varsa, SHT-21'de belirtilen talimatlara,
  - (iii) Hava aracı sahibi veya SYK tarafından önerilen ve IR M.A.302 maddesine göre onaylanan ek/alternatif talimatlara. Ek/alternatif talimat kapsamında emniyet ile ilgili işlemlerin periyotlarının artırılması, ancak (g) maddesine göre yeterli incelemelerin yapılması ve IR M.A.302(b) maddesine göre doğrudan onaya tabi olması durumunda gerçekleştirilebilir.
- (e) Hava aracı bakım programı, bakım periyodu da dahil operasyonların tip ve özelliklerine ilişkin her bir özel bakım işlemini de kapsayacak şekilde uygulanacak tüm bakım detaylarını içerir.
- (f) Karmaşık motorlu hava araçları için, bakım programının MSG mantığına veya durum izlemeye dayalı olduğu hallerde, hava aracı bakım programı bir güvenilirlik programı içerir.
- (g) Bakım programı periyodik olarak gözden geçirilir ve gerektiğinde revize edilir. Bu gözden geçirmeler; tip sertifikası, ilave tip sertifikası sahipleri, onaylı tasarım/üretim kuruluşu ve veri yayımlamaya yetkili herhangi bir diğer kuruluş tarafından yayımlanan yeni ve/veya değiştirilmiş bakım talimatlarını dikkate alarak, operasyon tecrübesi ve Genel Müdürlüğün talimatları doğrultusunda bakım programının geçerliliğinin sürekliliğini sağlar. Yukarıda tanımlanan kuruluşlar tarafından yeni veya değiştirilmiş bakım talimatlarının yayın tarihinden itibaren en fazla 90 gün içinde revize edilmiş bakım programını Genel Müdürlük onayına sunar. Genel Müdürlük onayına sunulmayan bakım programları geçersizdir.
- (h) ELA1 hava aracının ticari operasyonlarda kullanılmaması durumunda, (b), (c), (d), (e) ve (g) alt maddelerine uygunluk aşağıdaki şartların hepsine uygunlukla değiştirilebilir:
1. Hava aracı bakım programı, hava aracı sahibini ve üzerindeki motor ve pervanesi de dahil olmak üzere, atıfta bulunduğu belirli hava aracını açıkça tanımlar.

2. Hava aracı bakım programı;

- (i) alt maddesinde yer alan ve belirli hava aracına karşılık gelen “Asgari Bakım Programına” ya da

- (d) ve (e) alt maddelerine uygun olur.

Bakım programı “Asgari Bakım Programından” daha az sınırlayıcı olamaz.

3. Hava aracı bakım programı, tekrarlı Uçuşa Elverişlilik Direktifleri, Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatlarının (ICA) Uçuşa Elverişlilik Sınırlaması Bölümü (ALS) veya Tip Sertifikasında (TCDS) yer alan belirli bakım gereklilikleri gibi tüm zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik gerekliliklerini içerir.

Ek olarak, hava aracı bakım programı, belirli hava aracı tipi, hava aracı konfigürasyonu ve operasyonun tipi ve özelliği nedeniyle yapılması gereken her türlü ilave bakım görevini tanımlar. Asgari olarak, aşağıdaki unsurlar dikkate alınır:

- Hava aracının üzerindeki belirli ekipmanları ve modifikasyonlar.

- Hava aracında yapılan onarımlar.

- Ömürlü komponentler ve uçuş emniyeti açısından kritik komponentler.

- İki overhaul arasında geçen süre (TBO), servis bültenleri, servis mektupları ve diğer zorunlu olmayan servis bilgileri aracılığıyla yapılan bakım tavsiyeleri.

- Belirli ekipmanların periyodik bakımları ile ilgili geçerli operasyonel direktifler/gereklilikler.

- Özel operasyonel onaylar.

- Hava aracının ve operasyonel ortamın kullanımı.

- Hava aracı sahibi pilot bakımı (uygulanabiliyorsa).

4. Eğer bakım programı Genel Müdürlük tarafından onaylanmazsa (doğrudan veya dolaylı bir onaylama prosedürü aracılığıyla SYK organizasyonu tarafından), hava aracı bakım programı, hava aracı sahibinin bu hava aracı bakım programının belirli bir hava aracı tescili için olduğunu ve programın içeriğinden ve özellikle de Tasarım Onay Sahibi tavsiyelerinden yapılan her türlü sapmadan sadece kendisinin sorumlu olduğunu beyan ettiği imzalı bir taahhüt içerir

5. Hava aracı bakım programı en azından yıllık olarak gözden geçirilir. Bu gözden geçirme işlemi;

- Hava aracının uçuşa elverişlilik incelemesini M. A.710(ga) alt maddesi uyarınca yapan kişi ya da,

- Bakım programı gözden geçirmesinin bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesiyle birlikte yapılmadığı durumlarda hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten SYK tarafından yapılır.

Eğer gözden geçirme sonucunda hava aracında, bakım programı içeriğindeki eksikliklerle bağlantılı uygunsuzluklar tespit edilirse, gözden geçirmeyi gerçekleştiren kişi Genel Müdürlüğü bilgilendirir ve hava aracı sahibi bakım programını Genel Müdürlük ile mutabık kalınan şekilde değiştirir.

(i) Zeplinler haricinde, ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava aracı için, (h) alt maddesinde anılan “Asgari Bakım Programı” aşağıdaki şartlara uygun olmalıdır:

1. Aşağıda belirtilen bakım periyotlarını içerir:

- ELA1 uçakları ve ELA1 Motorlu Planörleri (TMG) için, hangisi önce gelirse, yılda bir ya da 100 saatte bir. Bir sonraki periyot ilk planlanan tarih ya da saatlerden itibaren hesaplandığı sürece 1 aylık ya da 10 saatlik tolerans uygulanabilir.

- ELA1 planörleri, TMG harici ELA1 motorlu planörleri ve ELA1 balonları için yılda bir. Bir sonraki periyot ilk planlanan tarihten itibaren hesaplandığı sürece 1 aylık tolerans uygulanabilir.

2. Aşağıdakileri içerir:

- Tasarım Onay Sahibi gereklilikleri uyarınca ikmal işlemleri.

- İşaretlerin kontrolleri.

- Tartı kayıtlarının ve tartımın incelenmesi.

- Varsa, alıcı-verici (transponder) testi.

- Pitot-statik sistemi testi.

- ELA1 uçakları için:

- Güç ve devir hızları, manyetolar, yakıt ve yağ basıncı, motor sıcaklıkları operasyonel kontrolleri.

- Otomatik motor kontrolüyle donatılmış motorlar için yayınlanmış çalıştırma prosedürü.

- Kuru karterli motorlar, turbolu motorlar ve sıvı soğutmalı motorlar için sıvı sirkülasyonunda sorun izlerine yönelik operasyonel kontrol.

- Aşağıdaki alanlara karşılık gelen yapısal elemanlar, sistemler ve bileşenlerin durum ve bağlantılarının kontrol edilmesi:

- ELA1 uçakları için:

- Uçak gövdesi

- Kabin ve kokpit

- İniş takımları

- Kanat ve merkez kısmı

- Uçuş kontrolleri

- Kuyruk

- Uçak elektronik ve elektriği

- Güç sistemi

- Kavrama ve dişli kutuları

- Pervane

- Balistik kurtarma sistemi gibi çeşitli sistemler

- ELA1 planörleri ve ELA1 motorlu planörleri için:

- Uçak gövdesi
- Kabin ve kokpit
- İniş takımları
- Kanat ve merkez kısmı
- Kuyruk
- Uçak elektronik ve elektriği
- Güç sistemi (varsa)
- Atılabilir ağırlık, kuyruk paraşütü ve kontrolleri ile su ağırlık sistemi

gibi çeşitli sistemler

- ELA1 sıcak hava balonları için:

- Kubbe
- Brülör (burner)
- Sepet
- Yakıt tankları
- Ekipman ve teçhizat

- ELA1 gaz balonları için:

- Kubbe
- Sepet
- Ekipman ve teçhizat

Bu Talimatta zeplinler için bir "Asgari Bakım Programı" belirtilene kadar zeplinlerin bakım programı (d) ve (e) alt maddelerine uygun olmalıdır.

AMC M.A.302 (Bakınız Ek-2.1)

Bu AMC ticari operasyonlarda kullanılmayan ve hava aracı sahibinin IR M.A.302(h) gerekliliklerini uygulamayı seçtiği ELA1 hava araçları için uygulanamaz. Bu durumlar için AMC M.A.302(h) geçerlidir.

(1) "Bakım Programı" terimi, planlanmış bakım işlemlerini, bunlarla ilintili prosedürleri ve standart bakım pratiklerini ifade eder. "Bakım Planı" terimi, sadece planlanmış bakım işlemlerini kapsar.

(2) Hava aracına sadece, aynı anda tek bir onaylanmış bakım programı doğrultusunda bakım uygulanmalıdır. Hava aracı sahibi / İşleticinin onaylı bir programını diğer bir onaylı bakım programıyla değiştirmek istediği durumlarda, söz konusu değişikliği gerçekleştirmek amacıyla geçiş/fark bakımı veya kontrolleri uygulaması gerekli olabilir.

(3) Bakım programı en az yılda bir defa gözden geçirilmelidir. Yıllık gözden geçirme esnasında hava aracı sahibi veya İşletici tarafından en azından programın temel esaslarını etkileyen dokümanlardaki revizyonlar, bakım programına dahil edilmek amacıyla göz önünde bulundurulmalıdır. SHT-21 ile uyum için, hava aracına etkiyen zorunlu gereklilikler,

mümkün olduğunca hızlı bir şekilde, hava aracı bakım programına dahil edilmelidir.

(4) Hava aracı bakım programı; bakım programı içeriğini, uygulanacak inceleme standartlarını, periyotlardaki müsaade edilen sapmaları, ve etkinse, belirlenmiş bir “paket bakım” veya “inceleme” intervalinin değiştirilme sürecini açıklayan her bir prosedürü tanımlayan bir önsöz içermelidir. Ek-2.1, hava aracı bakım programının içeriğine ilişkin detaylı bilgileri içermektedir.

(5) Modifikasyonlar ve tamirler sonucunda ortaya çıkan tekrarlı bakım işlemleri onaylı bakım programına dahil edilmelidir.

GM M.A.302 (a)

Bakım programı, ilgili tescil işaretli hava araçlarının tümü için geçerli olan ve olmayan işlemleri ve prosedürleri açık bir şekilde belirttiği sürece birden fazla hava aracı için geçerli olabilir.

AMC M.A.302 (d)

1) Hava aracı sahibi veya İşleticinin bakım programı normalde, tatbikinin mümkün olduğu durumlarda bakım inceleme kurulu (MRB) raporuna, bakım planlama dokümanına (MPD), bakım el kitabının ilgili bölümlerine veya planlama ile ilgili olarak bilgi içeren diğer her bir bakım verisine dayalı olmalıdır. Ayrıca, hava aracı sahibi veya İşleticinin bakım programı, komponentlere yönelik planlama hakkında bilgi içeren her bir bakım verisini de dikkate almalıdır.

2) Genel Müdürlük tarafından yayınlanan talimatlar, hava aracı sahibi ya da İşletici tarafından doğrudan kullanılabilen belirli bir hava aracı için olan belirli işlemde, belirli hava aracı tipleri için tavsiye edilmiş bakım programlarına kadar her türlü talimatı kapsayabilir. Bu talimatlar, Genel Müdürlük tarafından aşağıdaki durumlarda yayınlanabilir:

- Tip sertifikası sahibinin özel tavsiyeleri mevcut olmadığında;
- İşleticiye esneklik sağlamak amacıyla, yukarıdaki alt paragraf 1’de tanımlanan talimatlar için alternatif talimatlar sağlamak üzere.

3) Bir hava aracı tipinin MRB raporu sürecine tabi tutulmuş olduğu durumlarda, İşletici normalde, ilk hava aracı bakım programını MRB raporu doğrultusunda geliştirmelidir.

4) Bir hava aracının, MRB raporu sürecine dayalı olan bir hava aracı bakım programı doğrultusunda bakımının yapıldığı durumlarda, söz konusu hava aracının güvenilirlik programı veya durum takibine ilişkin her bir ilgili program, hava aracı bakım programının bir parçası olarak kabul edilmelidir.

5) MRB raporu sürecine tabi tutulan hava aracı tiplerine ilişkin hava aracı bakım programları, MRB raporu işlemlerini, güncel onaylı hava aracı bakım programı ile ilişkilendirmeyi mümkün kılmak için çapraz referans listesi içermelidir. Bu, onaylı hava aracı bakım programının, hizmet tecrübesi ışığında MRB raporu tavsiyelerinin ötesinde geliştirilmesini engellemekle birlikte, bu tür tavsiyelere yönelik ilişkileri gösterecektir.

6) MRB süreci doğrultusunda geliştirilmemiş bazı onaylı hava aracı bakım programları, güvenilirlik programları kullanılmaktadır. Bu tür güvenilirlik programları onaylı bakım programının bir parçası olarak kabul edilmelidir.

7) IR M.A.302 (d) (i) ve (ii) paragraflarında tanımlanmakta olan, hava aracı sahibi veya İşletici tarafından öngörülen talimatlara alternatif ve/veya ilave niteliğindeki talimatlar, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilir;

- Güvenilirlik verilerine veya diğer destekleyici bilgilere dayalı belirli işlemlere

ilişkin periyotların artırılması. Ek-2.1, bakım programının ilgili zaman aralığı artırma prosedürlerini içermesini tavsiye etmektedir. Bu bakım işlemlerinin zaman aralıklarının artırılması Genel Müdürlük tarafından doğrudan onaylanır.

- Güvenilirlik verileri sonucunda veya daha zorlayıcı operasyonel ortam sebebiyle Tip Sertifikası sahibi tarafından öngörülenlerden daha kısıtlayıcı periyotlar.
- İşleticinin kararı doğrultusunda ilave edilen ek bakım işlemleri.

AMC M.A.302 (e)

Karmaşık motorlu hava araçları haricinde, hava aracı bakım programı aşağıdaki standart şablona uygun olarak biçimlendirilebilir:

Hava aracı Bakım Programı ('karmaşık motorlu hava aracı' haricindeki hava araçları için)			
Hava aracı bilgileri			
1	Tescil(ler):	Tip:	Seri No(ları):
Bakım Programının Temeli			
2	Bu hava aracı Bakım Programı aşağıdakilere uygundur (bir seçeneği işaretleyin): M.A.302(b), (c), (d), (e) ve (g) ☐ (Aşağıdaki bölüm 3'ün tamamı), veya M.A.302(h) ☐ (Sadece, ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için)		
	M.A.302(h)'ye uygun Hava aracı Bakım Programları için aşağıdaki veriler kullanılır (bir seçeneği işaretleyin): Tasarım Onay Sahibi Bakım Verileri ☐ (Aşağıdaki bölüm 3'ün tamamı), veya Asgari AMC M.A.302(i)'nin son versiyonunda detaylandırılan Asgari Bakım Programı ☐ , veya M.A.302(i)'ye uygun diğer Asgari Bakım Programları ☐ (Bakım işlemlerini bu Hava aracı Bakım Programının Ek A'sında listeleyin)		
Tasarım Onay Sahibi Bakım Verileri (Asgari Bakım Programları kullanılıyorsa uygulanamaz)			
3	Ekipman imalatçısı ve tipi	Uygulanabilir bakım verileri referansı (en son revizyon)	
Balonlar haricindeki hava araçları için			
3a	Hava araçları (balonlar haricindekiler)		
3b	Motor (varsa)		
3c	Pervane (varsa)		
Balonlar için			
3d	Kubbe (sadece balonlar için)		
3e	Sepet(ler) (sadece balonlar için)		

3f	Brülör (burner) (sadece balonlar için)		
3g	Yakıt tüpleri (sadece balonlar için)		
Yukarıda ele alınmayan ilave bakım gereklilikleri (Tasarım Onay Sahibi Verilerine mi yoksa Asgari Bakım Programlarına mı dayalı olduğuna bakılmaksızın tüm Hava aracı Bakım Programları için geçerlidir)			
4	Aşağıdaki ilave bakım gerekliliklerinden herhangi birinin uygulanabilir olup olmadığını belirtin ('EVET' yanıtı verirken, belirli gereklilikleri bu Hava aracı Bakım Programının Ek B'sinde listeleyin)	Evet	Hayır
	Belirli ekipman ve modifikasyonlarla ilgili bakım		
	Hava aracına yapılan tamirlerle ilgili bakım		
	Ömürlü komponentlerle ilgili bakım		
	Zorunlu Uçuşa Elverişlilik işlemleri ile ilgili bakım (ALI'ler, CMR'ler, Tip Sertifikasında (TCDS) yer alan belirli gereklilikler, vs.)		
	Tekrarlı Uçuşa Elverişlilik Direktifleriyle ilgili bakım		
	Belirli operasyonel/hava sahası direktifleri/gereklilikleri (altimetre, pusula, alıcı-verici (transponder), vs.) ile ilgili bakım		
Operasyon tipi ya da Azaltılmış Dikey Ayırma Minimumu (RVSM), Asgari Seyrüsefer Performans Spesifikasyonları (MNPS), Temel Saha Seyrüseferi (B-NAV) gibi operasyon onaylarıyla ilgili bakım.			
5	Uygulanabilir Servis Bültenleri, Servis Mektupları, vs. içinde verilen belirli bakım tavsiyeleri olup olmadığını belirtin ('EVET' yanıtı verirken, tüm özel tavsiyeleri ve sapmaları bu Hava aracı Bakım Programının Ek B'sinde listeleyin)	Evet	Hayır
Hava aracı sahibi pilot bakımı (sadece azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 kg ve daha az olan özel olarak kullanılan, karmaşık olmayan motorlu hava araçları, planörler, motorlu planörler ve balonlar içindir)			
6	Hava aracı sahibi, hava aracı sahibi pilot bakımı yapıyor mu (IR M.A.803)? Yapıyorsa, hava aracı sahibi pilot(lar) adını girin ya da AMC M.A.803 madde 3'te tanımlanan alternatif prosedürü izleyin: Hava aracı sahibi pilot adı: _____ Lisans Numarası: _____ İmza: _____ Tarih: _____ Yanıt evetse, Ek 3.8'de belirtilen hava aracı sahibi pilot bakım işlemleri listesinden sapmaları bu Hava aracı Bakım Programının Ek B'sinde listeleyin. (Hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilmeyen bakım işlemleri ve uygulanan ek bakım işlemleri)	Evet	Hayır
Hava aracı Bakım Programının periyodik gözden geçirmelerinin kaydı (M.A.302(g) veya M.A.302(h)5'e göre)			
7	Gözden geçirmenin Hava aracı Bakım Programında değişiklikler yapılmasıyla sonuçlanıp sonuçlanmadığını belirtin (yapılan değişiklikler aşağıdaki bölüm 8'de belirtilmelidir)	Tarih ve imza	

Hava aracı Bakım Programının revizyon kontrolü			
8	Rev. No	Revizyon içeriği	Tarih ve imza
Bakım Programının Onayı/Beyanı (uygun seçeneği seçin)			
9	Hava aracı sahibinin beyanı: ☐	Sözleşmeli SYK'nın onayı (sadece Genel Müdürlük tarafından onaylanan 'dolaylı onay prosedürü' kapsamında): ☐	Genel Müdürlük Onayı: ☐
	"Bu bakım programı bölüm- 1'de belirtilen hava aracı için geçerlidir ve içeriğinden ve özellikle de Tasarım Onay Sahibinin tavsiyelerinden yapılan her türlü sapmadan tamamen sorumlu olduğumu taahhüt ederim" İmza/İsim/Tarih:	SYK'nın Onay Referans No.su: İmza/İsim/Tarih:	Genel Müdürlük: İmza/İsim/Tarih:
Sertifikasyon beyanı			
10	'Hava aracına bu bakım programına uygun şekilde bakım yapılması ve bakım programının da gerektiği şekilde gözden geçirilerek güncellenmesini sağlayacağım' M.A.201'e göre hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu kişi/kuruluş tarafından imzalanır: Hava aracı sahibi ☐ - Kiralayan ☐ - SYK ☐ Hava aracı sahibinin/kiralayanın adı veya SYK onay numarası: Adres: Telefon/faks: E-posta: İmza/Tarih:		
11	Ekler: —Ek A VAR ☐ YOK ☐ —Ek B VAR ☐ YOK ☐		
Ek A 'Asgari Bakım Programı' (sadece AMC M.A.302(i)'de tanımlanandan farklı bir Asgari Bakım Programı kullanılırsa geçerlidir) (Bakınız Bölüm 2)			
Kullanılmakta olan Asgari Bakım Programında yer alan bakım işlemlerini detaylandırın.			
Ek B 'İlave Bakım Gereklilikleri' ve 'Hava aracı sahibi pilot bakımı' (Bakınız bölüm 4, 5 ve 6)			

Bakım İşlemi Açıklaması		Referanslar		Bakım Periyodu
Belirli ekipman ve modifikasyonlarla ilgili bakım				
Hava aracına uygulanan tamirlerle ilgili bakım				
Ömürlü komponentlerle ilgili bakım				
Zorunlu Uçuşa Elverişlilik Talimatlarıyla ilgili bakım (ALI'ler, CMR'ler, TCDS'de yer alan belirli gereklilikler, vs.)				
Tekrarlı Uçuşa Elverişlilik Direktifleriyle ilgili bakım				
Belirli operasyonel/hava sahası direktifleri/gereklilikleri (altimetre, pusula, alıcı-verici (transponder), vs.) ile ilgili bakım				
Operasyon tipi ya da operasyon onaylarıyla ilgili bakım				
Bakım İşlemi Açıklaması	Tavsiye edilen bakım periyodu	Aşağıdakilerden birini belirtiniz: 'Dahil edildi' veya 'Dahil edilmedi' veya 'Sapmalarla dahil edildi'	Alternatif bakım işlemleri (eğer sapmalarla dahil edilmişse)	Değiştirilen bakım periyodu (eğer sapmalarla dahil edilmişse)
Servis Bültenleri, Servis Mektupları, vs. içinde verilen bakım tavsiyeleri NOT: Bakım işlemlerinin yapılmamasına veya sapmalarla yapılmasına karar verilenler de dahil olmak üzere uygulanabilir tüm bakım tavsiyelerini sıralayın.				

Bakım İşlemi Açıklaması (Hava aracı sahibi pilot bakımı)				
Ek 3.8'de yer alan, hava aracı sahibi pilot tarafından yapılmayan hava aracı sahibi pilot bakım işlemleri				
Ek 3.8'de yer alanlara ek olarak hava aracı sahibi pilot tarafından yapılan hava aracı sahibi pilot bakım işlemleri				

AMC M.A.302 (f)

- 1) Bakım Yürütme Kurulu (MSG) mantığına dayalı olan bakım programları veya “overhaul” periyodu içermeyen tüm önemli sistem komponentleri veya durum takibi içeren komponentler için Güvenilirlik programları geliştirilmelidir.
- 2) Karmaşık motorlu hava aracı sayılmayan veya önemli hava aracı sistem komponentleri için overhaul periyodu içeren hava araçları için güvenilirlik programlarının geliştirilmesine gerek bulunmamaktadır.
- 3) Güvenilirlik programının amacı, hava aracı bakım programı işlemlerinin etkin olmasını ve bunların uygun periyotlarda yeterli olmasını sağlamaktır.
- 4) Güvenilirlik programı bir bakım işleminin zaman aralığının arttırılması veya silinmesi ile sonuçlanabileceği gibi zaman aralığının düşürülmesi veya eklenmesi ile de sonuçlanabilir.
- 5) Güvenilirlik programı, bakım programının etkinliğinin takip edilmesine yönelik uygun bir yöntem sağlamaktadır.
- 6) Ek-2.1 içerisinde daha detaylı bilgi mevcuttur.

AMC M.A.302 (h)

NOT: Bu AMC, ticari operasyonlarda kullanılmayan ve hava aracı sahibinin M.A.302(h) hükümlerini uygulamayı seçtiği ELA1 hava araçları için geçerlidir.

1. Hava aracına aynı anda sadece bir bakım programına göre bakım yapılır. Hava aracı sahibinin, operasyon tipindeki değişiklik nedeniyle bir programdan ötekisine geçmek istemesi halinde, değişikliğin uygulanması için bir köprüleme bakımının yapılması gerekebilir.

2. Bakım programı AMC M.A.302(e)'de verilen standart şablona göre biçimlendirilebilir.

3. Bakım programının yıllık gözden geçirilmesi sırasında aşağıdakiler dikkate alınmalıdır:

- O yıl boyunca yapılan bakımın, mevcut bakım programının yeterli olmadığını ortaya çıkarabilecek sonuçları.

- Hava aracı üzerinde yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin, mevcut bakım programının yeterli olmadığını ortaya çıkarabilecek sonuçları.

- M.A.302(i) 'Asgari Bakım Programı' ya da Tasarım Onayı Sahibi verileri gibi dokümanlarda yapılan ve programın temelini etkileyen değişiklikler.

- Uçuşa Elverişlilik Direktifleri, Uçuşa Elverişlilik Sınırlamaları, Sertifikasyon Bakım Gereklilikleri ve Tip Sertifikasında (TCDS) yer alan belirli bakım gereklilikleri gibi SHT-21'e uygunluk için zorunlu gereklilikler.

O yıl boyunca yapılan bakımın sonuçlarını gözden geçirmek amacıyla, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli hava aracı sahibi veya SYK'dan, plansız bakımlar da dahil olmak üzere o yıl boyunca yapılan tüm bakımların kayıtlarını talep etmelidir.

O yıl boyunca yapılan bakımın sonuçlarını ve uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerinin sonuçlarını incelerken, başlangıçta hava aracı sahibi tarafından dikkate alınmamış olan Tasarım Onayı Sahibi tavsiyelerinin bakım programına dahil edilmiş olması halinde engellenebilecek arıza veya hasarların olup olmayacağına dikkat edilmelidir.

GM M.A.302 (h)

M.A.302(h) doğrultusunda hazırlanan bakım programlarıyla ilgili sorumluluklar:

- Eğer hava aracı sahibi M.A.201(i)(1) veya M.A.201(i)(3)'e göre bir kuruluş ile sözleşme yaptıysa (ister tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini kapsasın, ister sadece bakım programı geliştirmek için olsun), bu kuruluş aşağıdaki özelliklere haiz bir bakım programı oluşturup hava aracı sahibine teklif etmekten sorumludur:

- Bakım programının M.A.302(i)'de açıklanan "Asgari Bakım Programına" dayalı olup olmadığını gösterir;
- Hava aracı sahibini ve ilgili uçak, motor veya pervaneyi içerir;
- Tüm zorunlu bakım bilgilerini ve Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan her türlü ilave bakım işlemlerini içerir;
- Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinden yapılan sapmaları gerekçelendirir;
- Asgari Bakım Programı gerekliliklerinin altında olmamalıdır ve
- M.A.302(h)3'e göre belirli bir uçak tipi, konfigürasyon ve operasyona göre özelleştirilmiştir.

Eğer bakım programı Genel Müdürlük tarafından onaylanacaksa, Genel Müdürlük Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinden yapılan sapmalar için gösterilen gerekçeleri değerlendirir.

Ancak, bir bakım programı için beyanda bulunurken, sözleşmeli kuruluş tarafından teklif edilen bakım programında yapılan her türlü sapmanın sorumluluğunu hava aracı sahibi üstlenir. Bakım programını geliştiren kuruluş bu tür sapmalardan sorumlu değildir. Bu sapmaların hava aracı sahibi tarafından gerekçelendirilmesi gerekmez.

- Eğer hava aracı sahibi M.A.201(i)(2) uyarınca bir kuruluş ile sözleşme yapmamışsa ve bakım programını kendisi geliştirmeye karar vermişse, bakım programını beyan ederken, Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinden yapılan sapmalar dahil olmak üzere, program içeriğinin tüm sorumluluğunu hava aracı sahibi üstlenir. Bu durumda, bu sapmaların gerekçelendirilmesi gerekmez. Ancak, bakım programının yine de “Asgari Bakım Programının” gerekliliklerinin altında olmaması yükümlülüğü başta olmak üzere, M.A.302(h) şartlarıyla ve zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik bilgileriyle uyumlu olması gerekir.

Eğer bakım programı Genel Müdürlük tarafından onaylanacaksa, hava aracı sahibinin, Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinden yapılan sapmaların gerekçelerini Genel Müdürlüğe bildirmesi gerekir.

- Hava aracı sahibi tarafından beyan edilen bakım programının içeriği Genel Müdürlük, sözleşmeli SYK ya da sözleşmeli bakım kuruluşu tarafından baştan reddedilemez. Beyan edilen bu bakım programı bakım, uçuşa elverişlilik incelemeleri ve M.B.303 uyarınca Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik İzleme (ACAM) denetimlerinin uygun şekilde planlanması için temel teşkil eder. Bununla beraber, bakım programı uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi vasıtasıyla periyodik olarak incelenir ve M.A.302(h)5, M.A.710(ga), M.A.710(h), M.A.901(l)5 ve M.A.901(l)7’de belirtildiği üzere, bakım programının içeriğindeki eksiklikler ile bağlantılı arıza veya hasarların tespit edilmesi halinde Genel Müdürlük bilgilendirilir. Hava aracı sahibi, bakım programını M.A.302(h)5’te gerekli görüldüğü şekilde değiştirir.

- Genel Müdürlük belirli bir uçak için beyan edilen bakım programının içeriğiyle bağlantılı eksikliklerden bilgilendirildiğinde, Genel Müdürlük hava aracı sahibi ile irtibat kurar, bakım programının bir kopyasını ister (beyan edilmişse) ve alınan bilgileri ACAM programının uygun şekilde planlanması için kullanır. Bildirilen eksikliklere ve tespit edilen risklere dayalı olarak, Genel Müdürlük ACAM programını gerektiği şekilde adapte eder. Bu bildirim Genel Müdürlüğün M.A.302(h)5 uyarınca bakım programında yapılması gereken değişiklikleri kabul etmesine de olanak sağlar.

- Hava aracı sahibinin beyan edilmiş bakım programının bir kopyasını Genel Müdürlüğe göndermesi gibi bir şart olmaması, Genel Müdürlüğün kendisine eksiklikler bildirilmemiş olsa dahi herhangi bir zamanda hava aracı sahibinden bakım programının bir kopyasını istemesine engel olmaz.

- Bakım programı Tasarım Onayı Sahibinin tavsiyelerinden yapılan sapmaları belirtmek zorunda olduğundan, bakım programının etkin olduğundan emin olmak için uçuşa elverişlilik gözden geçirmeleri ve ACAM denetimlerinin bu sapmalardan etkilenen alanlara özellikle eğilmesi gerekir.

- Genel Müdürlük beyan edilen bakım programının içeriğinden sorumlu olmadığı için, bakım programının içeriğinden yapılan sapmaları onaylamaz. Böyle bir durumda, hava aracı sahibi bakım programını değiştirerek beyan edebilir.

AMC M.A.302 (i)

Bu AMC, ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçlarının aşağıdaki kategorileri için kabul edilebilir bir “Asgari Bakım Programı” içermektedir:

- ELA1 hava araçları;

- ELA1 planörleri ve ELA1 motorlu planörleri ve

- ELA1 sıcak hava balonları.

Bu AMC gaz balonları için kabul edilebilir “Asgari Bakım Programı” içermese de M.A.302(i)’de belirtilen gerekliliklere uygun olduğu sürece bir “Asgari Bakım Programı” kullanılması yine de mümkündür.

Bu AMC’de tanımlanan “Asgari Bakım Programları”, M.A.302(i)’de belirtilen gerekliliklere zaten uygundur ve M.A.302(h)2’de gerekli görüldüğü üzere, bakım programının temel bilgilerini tanımlamak için kullanılabilir. Ancak, bakım programının M.A.302(h)3’te öngörüldüğü üzere özelleştirilmesi gerekir ki bu da AMC M.A.302(e)’de yer alan standart şablon kullanılarak yapılabilir.

Yıllık kontrol için M.A.302(i)1 uyarınca izin verilen “1 aylık” toleransın kullanılması ARC'nin süresinin dolmasıyla sonuçlanabilir.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için Asgari Bakım Programı

Hangisi önce gelirse yılda bir ya da 100 saatte bir yapılacaktır.

Bir ay ya da 10 saatlik tolerans uygulanabilir. Ancak, bir sonraki periyot ilk planlanan tarihten/saatlerden itibaren hesaplanacaktır (toleranssız olarak).

Not 1: Her bir bakım işleminin/kontrolünün yapılması için imalatçının bakım kılavuzunu kullanın.

Not 2: Uygun olmayan takılış/işleyişin kontrol edildiği her sefer için yedek ya da ikincil sistem ve komponentlerin uygun işleyişi dahil edilmelidir.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları	
Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
GENEL	
Genel	Gereken tüm kontrol plakalarını, erişim kapılarını, kareyajları ve kapakları çıkarın ya da açın. Uçağı ve hava aracı motorunu gerektiği gibi temizleyin.
Yağlama/servis uygulama	İmalatçının şartlarına uygun olarak yağlama yapın ve sıvıları ikmal edin.
İşaretler	Yan ve kanat altı tescil işaretlerinin doğru olup olmadığını kontrol edin. Uygulanabiliyorsa, alternatif gösterim için bir muafiyet onaylanıp onaylanmadığını kontrol edin. SHGM’ye kayıtlı hava aracı kimlik plakası mevcuttur. Gövdedeki diğer tanımlanmış işaretleri ulusal kurallara uygundur.
Tartım	Takılı ekipmana göre doğruluğu belirlemek için tartım kaydını inceleyin. Uçağı, ulusal kurallarda gerekli görüldüğü şekilde tartın.
GÖVDE	
Doku ve dış yüzey	Bozulma, çarpıklık, diğer bozukluk göstergeleri olup olmadığını ve bağlantıların kusurlu ya da emniyetsiz olup olmadığını kontrol edin. NOT: Kompozit yapıları kontrol ederken altındaki başka bir hasarı gösterebilecek darbe ya da basınç hasarı izlerini kontrol edin.

Gövde yapısı	Çerçeveleri, şekillendiricileri, boru yapısını, köşebentleri ve bağlantıları kontrol edin. Korozyon izleri olup olmadığını kontrol edin.
Sistemler ve komponentler	Uygun olmayan takılış, belirgin kusurlar ve hatalı operasyon olup olmadığını kontrol edin.
Pitot-statik sistemi	Emniyet, hasar, temizlik ve genel durumu açısından kontrol edin. Suları yoğunlaşma drenlerinden boşaltın.
Genel	Temizliğin yeterli olup olmadığını ve kontrolleri bozabilecek gevşek ekipmanlar olup olmadığını kontrol edin.
Çekme kancaları	Hareketli parçaların durumunu ve yıpranma olup olmadığını kontrol edin. Kullanım ömrünü kontrol edin. Operasyonel test yapın.
KABİN VE KOKPİT	
Koltuklar, emniyet kemerleri	Durumlarının iyi olup olmadığını, gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin. Kullanım ömrünü kontrol edin.
Pencereler, kanopiler ve ön camlar	Bozulma ve hasar olup olmadığını, acil fırlatma sisteminin çalışıp çalışmadığını kontrol edin.
Ekipman panel tertibatları	Genel durumunun iyi olup olmadığını, montajları, işaretleri ve (yapılabiliyorsa) uygunsuz operasyonu kontrol edin. Ekipmanların işaretlerini Uçuş El Kitabına göre kontrol edin.
Uçuş ve motor kontrolleri	Uygun olmayan takılış ve uygun olmayan operasyonu kontrol edin.
Hız/ağırlık/manevra plakartı	Plakartın doğru ve okunaklı olup olmadığını ve uçağın durumunu doğru olarak yansıtmayı kontrol edin.
Tüm sistemler	Uygun takılışını, genel durumlarının iyi olup olmadığını, gözle görülür kusurlar olup olmadığını ve bağlantıların güvenli olup olmadığını kontrol edin.
İNİŞ TAKIMLARI	
Darbe emici cihazlar	Sıvı seviyesinin uygun olup olmadığını kontrol edin. Titreşim takozlarının, amortisör lastiklerinin ve yayların yıpranmış ve deformasyona uğramış olup olmadığını kontrol edin.
Tüm birimler	Durumlarının iyi olup olmadığını, bağlantının güvenli olup olmadığını kontrol edin.
Geri çekme ve kilitleme mekanizması	Operasyonunun uygun olup olmadığını kontrol edin.
Bağlantılar, kirişler ve elemanlar	Erken ya da aşırı yıpranma yorgunluğu ya da çarpılma olup olmadığını kontrol edin.
Hidrolik hatları	Sızıntı olup olmadığını kontrol edin. Kullanım ömrünü kontrol edin.
Elektrik sistemi	Aşınma olup olmadığını ve anahtarların uygun şekilde işleyip işlemediğini kontrol edin.

Tekerlekler	Çatlak, kusur olup olmadığını ve yatakların durumunu kontrol edin.
Lastikler	Yıpranma ve kesikler olup olmadığını kontrol edin.
Frenler	Ayarlamaların uygun olup olmadığını ve yıpranma olup olmadığını kontrol edin. Operasyonel test yapın.
Dubalar ve kızaklar	Bağlantının güvenli olup olmadığını, gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin.
KANAT VE MERKEZ KISMI	
Tüm komponentler	Kanat ve merkez kısmı grubunu genel durum, doku veya dış yüzeyde bozulma, çarpılma, bozukluk göstergeleri olup olmadığı, bağlantının güvenli olup olmadığı açısından kontrol edin.
Bağlantılar	Ana bağlantıları (örneğin, kanatlar, gövde, kanat uçları arasındakiler) düzgün şekilde oturup oturmadığı, toleranslar dahilinde oynayıp oynamadığı, civatalar ve kovanlarda yıpranma veya korozyon olup olmadığı açısından kontrol edin.
UÇUŞ KONTROLLERİ	
Kontrol devresi/stoplar	Kontrol çubuğu ve kablolarını kontrol edin. Kontrol stoplarının emniyetli olup olmadığını ve temas edip etmediklerini kontrol edin.
Kontrol yüzeyleri	Kanatçık, flap, irtifa dümeni, hava freni ve yatış dümeni gruplarını, menteşeleri, kontrol bağlantılarını, yayları, amortisör lastiklerini, bantları ve contaları kontrol edin. Hareket aralığını ve belirtilmişse kablo gerginliklerini kontrol edip kaydedin ve boşluğu kontrol edin.
Trim sistemleri	Trim yüzeylerini, kontrollerini ve bağlantılarını kontrol edin. Tam hareket aralığını kontrol edin.
KUYRUK	
Tüm komponentler ve sistemler	Tüm kuyruk takımını oluşturan tüm bileşen ve sistemleri genel durum, doku veya dış yüzeyde bozulma, çarpılma, bozukluk göstergeleri olup olmadığı, bağlantının güvenli olup olmadığı, bileşen takılışlarının ve işleyişlerinin doğru şekilde olup olmadığı açısından kontrol edin.
HAVA ARACI ELEKTRONİK VE ELEKTRİĞİ	
Aküler	Takılışın doğru şekilde yapılıp yapılmadığını, şarjının tamam olup olmadığını, döküntü ve korozyon olup olmadığını kontrol edin.
Telsiz ve elektronik ekipmanlar	Uygun olmayan takılış ve emniyetsiz montajları kontrol edin. Yerde fonksiyonel test yapın.
Kablolar ve kablo kanalları	Yönlendirmenin doğru olup olmadığını, montajın güvenli olup olmadığını ve gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin.

Bağlama ve blendajlama	İzolasyon takılışının doğru şekilde yapılıp yapılmadığını, genel durumunu ve aşınma ve yıpranma olup olmadığını kontrol edin.
Antenler	Genel durumunun iyi olup olmadığını, montajın güvenli olup olmadığını ve işleyişin uygun olup olmadığını kontrol edin.
GÜÇ SİSTEMİ	
Motor bölümü	Fazla yağ, yakıt ya da hidrolik sızıntılarına dair görsel kanıtlar olup olmadığını ve varsa sızıntıların kaynaklarını kontrol edin.
Pimler ve somunlar	Gevşeklik, rotasyon izleri ve gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin.
Dahili motor	Silindir basıncını (her bir silindirin ölçümü kaydedin) ve yağ filtresinde, eleklerde ve karter boşaltma tapalarında metal parçacıkları veya yabancı madde olup olmadığını kontrol edin. Silindir basıncı düşükse iç durumun ve iç toleransların uygun olup olmadığını kontrol edin.
Motor ayakları	Çatlak olup olmadığını, ayağın ve motorun ayağa bağlantısının gevşek olup olmadığını kontrol edin.
Esnek titreşim emiciler	Duruşlarının iyi olup olmadığını ve bozulma olup olmadığını kontrol edin.
Motor kontrolleri	Kusurlar olup olmadığını, hareketin ve güvenli bağlamanın uygun durumda olup olmadığını kontrol edin.
Hatlar, hortumlar ve kelepçeler	Sızıntı olup olmadığını, genel durumun uygun olup olmadığını ve gevşek bağlantılar olup olmadığını kontrol edin.
Egzoz çıkış boruları	Çatlak, kusur olup olmadığını ve bağlantının uygun olup olmadığını kontrol edin.
Turboşarj ve iç soğutucu	Sızıntı olup olmadığını, genel durumu, bağlantıların ve bağlantı elemanlarının gevşek olup olmadığını kontrol edin.
Sıvı soğutma sistemleri	Sızıntı olup olmadığını, sıvı seviyesinin uygun olup olmadığını kontrol edin.
Elektronik motor kontrolü	Aşınma izleri olup olmadığını, elektronik ve sensör takılışlarının doğru yapılıp yapılmadığını kontrol edin.
Aksesuarlar	Montaj güvenliğinde gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin.
Tüm sistemler	Uygun şekilde takıldıklarını, genel durumlarının iyi olup olmadığını, kusurlar olup olmadığını ve bağlantıların güvenli olup olmadığını kontrol edin.
Karenaj	Çatlak ve kusurlar olup olmadığını kontrol edin. Karenaj kanatçıklarını kontrol edin.
Soğutma deflektörleri ve contalar	Kusurlar, uygun olmayan bağlantılar ve yıpranma açısından kontrol edin.
Yakıt tankları	Takılışın uygun olup olmadığını ve bağlantıları kontrol edin.
KAVRAMA VE DİŞLİ KUTULARI	

Filtreler, elekler ve parçacık detektörleri	Metal parçacıklar ve yabancı maddeler olup olmadığını kontrol edin.
Dış yüzey	Yağ sızıntıları olup olmadığını kontrol edin.
Çıkış mili	Yatak boşluğunun fazla olup olmadığını ve genel durumunu kontrol edin.
PERVANE	
Pervane grubu	Çatlaklar, çentikler, tutukluk ve yağ sızıntısı olup olmadığını kontrol edin.
Pervane civataları	Takılışın doğru yapıp yapılmadığını, gevşeklik, rotasyon izleri ve güvenli bağlama eksikliği olup olmadığını kontrol edin.
Pervane kontrol mekanizması	İşleyişin doğru olup olmadığını, montajın güvenli olup olmadığını ve hareketin kısıtlı olup olmadığını kontrol edin.
Anti-icing cihazları	İşleyişin doğru olup olmadığını ve gözle görülür kusurlar olup olmadığını kontrol edin.
ÇEŞİTLİ	
Balistik kurtarma sistemi	Takılışın doğru olup olmadığını, aktivasyon mekanizmasının düzgün çalışıp çalışmadığını, piroteknik cihazların kontrol sürelerinin geçerli olup olmadığını ve paraşüt paketlenme periyotlarını kontrol edin.
Diğer çeşitli unsurlar	Bu listede yer almayan, takılı çeşitli unsurların takılışlarının ve işleyişlerinin doğru olup olmadığını kontrol edin.
OPERASYONEL KONTROLLER	
Güç ve dakikadaki devir sayısı (rpm)	Güç çıkışı, statik ve motor rölanti devrinin yayınlanan sınırlar dahilinde olup olmadığını kontrol edin.
Manyetolar	Normal işleyişi kontrol edin.
Yakıt ve yağ basıncı	Normal değerler içinde olup olmadığını kontrol edin.
Motor sıcaklıkları	Normal değerler içinde olup olmadığını kontrol edin.
Motor	Otomatik motor kontrolüyle (örneğin, FADEC) donatılmış motorlar için yayınlanmış olan çalıştırma prosedürünü uygulayın ve uygunsuzlukları kontrol edin.
Motor	Kuru karterli motorlar, turbolu motorlar ve sıvı soğutmalı motorlar için sıvı sirkülasyonunda sorun izleri olup olmadığını kontrol edin.
Pitot-statik sistemi	Operasyonel kontrol yapın.
Alıcı-verici (Transponder)	Operasyonel kontrol yapın.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 planörleri ve ELA1 motorlu planörleri için Asgari Bakım Programı

Kontrol sıklığı:

- Hangisi önce gelirse yılda bir/100 saatte bir (Motorlu Planörler (TMG) için) veya
- Yılda bir (TMG harici hava araçları için) yapılacaktır.

Hangisi uygunsa, bir ay ya da 10 saatlik tolerans uygulanabilir. Ancak, bir sonraki periyot ilk planlanan tarihten/saatlerden itibaren hesaplanacaktır (toleranssız olarak).

Not 1: Her bir bakım işleminin/kontrolünün yapılması için imalatçının bakım kılavuzunu kullanın.

Not 2: TMG durumunda, hava aracı, motor ve pervanenin kullanım saatlerinin birbirinden ayrı olarak kontrol edilmesi kabul edilebilir bir durumdur. Birbirini takip eden yıllık/100 saatlik iki bakım kontrolü arasında yapılacak herhangi bir bakım kontrolü, her bir elemanın karşılık gelen süreye ne zaman ulaştığına bakılarak, hava aracı, motor ve pervane üzerinde ayrı ayrı olarak yapılabilir. Ancak, yıllık/100 saatlik kontrol zamanında tüm elemanlar elden geçirilmelidir.

Not 3: Uygun olmayan takılış / işleyişin kontrol edildiği her sefer için yedek ya da ikincil sistem ve komponentlerin uygun işleyişi dahil edilmelidir.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 planörleri ve ELA1 motorlu planörleri	
Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
GENEL	
Genel — tüm görevler	Kontrol öncesinde hava aracı temiz olmalıdır. Belirli göreve uygun olacak şekilde, güvenlik, hasar, bütünlük, dren/hava deliklerinin temizliği, aşırı ısınma izleri, sızıntılar, aşınma, temizlik ve genel durum açısından kontrol edin. Kompozit yapıları kontrol ederken altındaki başka bir hasarı gösterebilecek darbe ya da basınç hasarı izlerini kontrol edin.
Yağlama/servis uygulama	İmalatçının şartlarına uygun olarak yağlama yapın ve sıvıları ikmal edin.
İşaretler	Yan ve kanat altı tescil işaretlerinin doğru olup olmadığını kontrol edin. Uygulanabiliyorsa, alternatif gösterim için bir muafiyet onaylanıp onaylanmadığını kontrol edin. SHGM'ye kayıtlı hava aracı kimlik plakası mevcuttur. Gövdedeki diğer tanıtım işaretleri ulusal kurallara uygundur.
Tartım:	Takılı ekipmana göre doğruluğu belirlemek için tartım kaydını inceleyin. Uçağı, ulusal kurallarda gerekli görüldüğü şekilde tartın.
GÖVDE	
Tescil işaretleri dahil olmak üzere, gövde boyası / kaplaması	Dış yüzey ve karenajlar, kaplama, doku kaplaması veya metal dış yüzey ve boyayı kontrol edin. Tescil işaretlerinin doğru şekilde uygulanıp uygulanmadığını kontrol edin.
Gövde yapısı	Çerçeveleri, şekillendiricileri, boru yapısını, dış yüzeyi ve bağlantıları kontrol edin. Boru şasi üzerinde korozyon izleri olup olmadığını kontrol edin.

Burun karanaji	Yere ya da nesnelere çarpma izleri olup olmadığını kontrol edin.
Kurtarma kancası/kancaları	Burun ve Ağırlık Merkezi kurtarma kancalarını ve kontrollerini kontrol edin. İşletim ömrünü kontrol edin. Operasyonel test yapın. Eğer birden fazla kurtarma kancası veya kontrolü takılıysa, tüm kurtarma kancalarının işleyişini tüm pozisyonlardan kontrol edin.
Pot pitot/vantilatör	Prob hizalamasını ve vantilatörün işleyişini kontrol edin.
Pitot-statik sistemi	Pitot problemlerini, statik portları ve erişilebilen tüm boruları güvenlik, hasar, temizlik ve genel durum açısından kontrol edin. Suları yoğunlaşma drenajlarından boşaltın.
Bağlama/havalandırma drenajları	Tüm bağlantı uçlarını ve kayışları kontrol edin. Tüm havalandırma delikleri ve drenajların döküntülerden arı olup olmadığını kontrol edin.
KABİN VE KOKPİT	
Temizlik/gevşek parçalar	Kokpit zemini/koltuk teknesi altı ve arka gövdede döküntü ve yabancı maddeler olup olmadığını kontrol edin.
Kanopi, kilitler ve fırlatma sistemi	Kanopi, kanopi çerçevesi ve camlarda çatlaklar, kabul edilemez çarpıklık ve renk bozulmaları olup olmadığını kontrol edin. Tüm kilit ve mandalların işleyişini kontrol edin. Kanopi fırlatma sistemi üzerinde tüm pozisyonlardan operasyonel test yapın.
Koltuk/kokpit zemini	Koltuğu/koltukları kontrol edin. Tüm gevşek minderlerin ve uygun görüldüğü şekilde enerji emici köpük minderlerin doğru şekilde monte edilip edilmediğini kontrol edin. Tüm koltuk ayarlayıcılarının doğru şekilde oturup kilitlendiğinden emin olun.
Emniyet kemer(ler)i	Genel durumları, bağlantılarda, dokumalarında ve bağlantı elemanlarında aşınma olup olmadığını açısından tüm emniyet kemerlerini kontrol edin. Serbest bırakma ve ayarların işleyişini kontrol edin.
Yatış dümeni pedal grupları	Yatış dümeni pedal grupları ve ayarlayıcılarını kontrol edin.
Uçuş kontrol devresi/stoplar	Uçuş kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Kontrol stoplarının emniyetli olup olmadığını ve temas edip etmediklerini kontrol edin. 'S' borularında astarların ve kabloların güvenliğine ve yıpranma durumlarına özellikle dikkat edin. Kendiliğinden bağlanan kontrol cihazlarını kontrol edin.
Ekipman panel tertibatları	Ekipman panelini ve tüm aletleri/ekipmanları kontrol edin. Ekipmanlarda okunan değerlerin ortam şartlarıyla uyumlu olup olmadığını kontrol edin. Tüm anahtarları, devre kesicileri ve sigortaları kontrol edin. Tüm kurulu ekipmanları, olabildiğince, imalatçının talimatlarına göre kontrol edin. Ekipmanların işaretlerini Uçuş El Kitabına göre kontrol edin.
Oksijen sistemi	Oksijen sistemini kontrol edin. Tüp hidrostatik testi tarihinin geçip geçmediğini imalatçının tavsiyelerine göre kontrol edin. Şişenin tamamen boş olmadığından emin olun (asgari 13,8 bar/200 psi) ve sadece havacı oksijenle doldurun. Maskeleri ve regülatörleri uygun temizlik bezleriyle temizleyin. Oksijen tesisatının ağırlık ve ağırlık merkezi formuna kaydedildiğinden emin olun. DİKKAT: TÜM EMNİYET TEDBİRLERİNE UYUN.
Kontrollerin renk kodları	Kontrollerin aşağıdaki gibi renk kodlu ve iyi durumda olduklarından emin olun: Çekiş bırakma: Sarı Hava Frenleri: Mavi Trimmer: Yeşil Kanopi normal işleyiş: Beyaz

	Kanopi, fırlatma: Kırmızı Diğer kontroller: Net bir şekilde işaretlenmiş olmakla birlikte, yukarıdaki renklerden hiçbiri kullanılmaz.
Merkez kesitte istiflenmiş ekipmanlar	Güvenlik ve durumunu kontrol edin. Herhangi bir emniyet ekipmanının geçerliliğini kontrol edin. İmalatçının ve SHGM'nin (gerekliyse) veri plakalarını kontrol edin.
Hız/ağırlık/manevra plakartı	Plakartın doğru ve okunaklı olup olmadığını ve uçağın durumunu doğru olarak yansıtıp yansıtmadığını kontrol edin.
İNİŞ TAKIMLARI	
Ön kızak/burun tekerleği ve ayaklar	Sert iniş izleri olup olmadığını kontrol edin. Kızakta yıpranma olup olmadığını kontrol edin. Tekerlek, lastik ve tekerlek yuvasını kontrol edin. Lastik basıncını kontrol edin.
Ana tekerlek ve fren grubu	Hidrolik contaların bütünlüğünü ve borularda sızıntı olup olmadığını kontrol edin. İmalatçı tarafından belirtilmişse hidrolik borularının ve komponentlerinin ömrünü kontrol edin. Fren kampanalarını çıkarın ve fren balatalarının aşınmış olup olmadıklarını kontrol edin. Disk/kampanada yıpranma olup olmadığını kontrol edin. Kampanayı tekrar takın. Fren ayarını kontrol edin. DİKKAT: FREN TOZU ASBEST İÇEREBİLİR. Frenin işleyişini kontrol edin. Fren hidrolik yağının seviyesini kontrol edin ve gerekirse ikmal edin. Lastik basıncını kontrol edin. DİKKAT: KULLANILAN FREN HİDROLİK YAĞININ TİPİNİ KONTROL EDİN VE EMNİYET TEDBİRLERİNE UYUN.
İniş takımı süspansiyonu	Yayları, amortisör lastiklerini, darbe emicileri ve eklentileri kontrol edin. Hasar izleri olup olmadığını kontrol edin. Yapılabiliyorsa dikmeye servis uygulayın.
İniş takımı geri çekme sistemi ve kapakları	Geri çekme mekanizması ve kontrollerini, takılıysa uyarı sistemini, gazlı dikmeleri, kapakları, bağlantıları/yayları, over-centre/kilitleme cihazını kontrol edin. Geri çekme testi yapın.
Kuyruk kazağı/tekerleği	Sert iniş izleri olup olmadığını kontrol edin. Kızakta yıpranma olup olmadığını kontrol edin. Tekerlek, lastik ve tekerlek yuvasını kontrol edin. Bağlantılı kızakların bağlantısını kontrol edin. Lastik basıncını kontrol edin.
Tekerlek freni kontrol devresi	Tekerlek freni kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Hava freniyle birleştirilmişse, doğru kuyruk ayarı ilişkisine sahip olduğundan emin olun. Takılıysa park freninin işleyişini kontrol edin.
KANAT VE MERKEZ KISMI	
Merkez kesit karenajı	Emniyet, hasar ve genel durumu açısından kontrol edin.
Kanat bağlantıları	Kanat yapısal bağlantılarını kontrol edin. Hasar, yıpranma olup olmadığını ve emniyet durumunu kontrol edin. Askı iplerinin hasarlı olup olmadıklarını kontrol edin. Kanat bağlantı pimlerinin durumlarını kontrol edin.
Kanatçık kontrol devresi/stoplar	Kanatçık kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Kontrol stoplarının emniyetli olup olmadığını ve temas edip etmediklerini kontrol edin. Kendiliğinden bağlanan kontrol cihazlarını kontrol edin.
Hava freni kontrol devresi	Hava freni kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Sürtünme/kilitleme cihazını (takılıysa) kontrol edin. Kendiliğinden bağlanan kontrol cihazlarını kontrol edin.
Kanat dikmeleri/telleri	Kanat dikmelerinde hasar ve dahili korozyon olup olmadığını kontrol edin. Üç yılda bir ya da imalatçının talimatlarına uygun şekilde, kanat dikmelerini dahili olarak yeniden ketleyin.

Alt yüzeydeki tescil işaretleri dahil olmak üzere kanatlar	Ana kanat yapısını dıştan ve içten olabildiğince kontrol edin. Kaplama, doku kaplaması veya metal dış yüzeyi kontrol edin. Tescil işaretlerinin doğru şekilde uygulanıp uygulanmadığını kontrol edin.
Kanatçıklar ve kontroller	Kanatçık ve flaperon gruplarını, menteşeleri, kontrol bağlantılarını, yayları, amortisör lastiklerini, bantları ve contaları kontrol edin. Contaların tüm hareket aralığını engellemediğinden emin olun.
Hava frenleri/spoyler	Hava freni/spoyler panel(ler)i işletim çubuklarını, kapatma yaylarını ve sürtünme cihazlarını takılı oldukları şekilde kontrol edin.
Flaplar	Flap sistem ve kontrolünü kontrol edin. Kendiliğinden bağlanan kontrol cihazlarını kontrol edin.
Defleksiyon ve boşluğu kontrol edip, sonuçları iş kartlarına kaydedin	Hareket aralığını ve belirtilmişse kablo gerginliklerini kontrol edip kaydedin ve boşluğu kontrol edin.
KUYRUK	
Kuyruk kanadı ve irtifa dümeni	Kuyruk kanadı donanımı söküklü haldeyken, kuyruk kanadını ve bağlantılarını, kendiliğinden bağlanan ve manuel kontrol bağlantılarını kontrol edin. Kaplama, doku kaplaması veya metal dış yüzeyi kontrol edin.
Yatış dümeni	Yatış dümeni grubunu, menteşeleri, bağlantılarını, denge ağırlıklarını kontrol edin.
Yatış dümeni kontrol devresi/stoplar	Yatış dümeni kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Kontrol stoplarının emniyetli olup olmadığını ve temas edip etmediklerini kontrol edin. 'S' borularında astarların ve kabloların güvenliğine ve yıpranma durumlarına özellikle dikkat edin.
İrtifa dümeni kontrol devresi/stoplar	İrtifa dümeni kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Kontrol stoplarının emniyetli olup olmadığını ve temas edip etmediklerini kontrol edin. Kendiliğinden bağlanan kontrol cihazlarını kontrol edin.
Trimmer kontrol devresi	Trimmer kontrol çubuklarını/kablolarını kontrol edin. Sürtünme/kilitlenme cihazını kontrol edin.
Defleksiyon ve boşluğu kontrol edip, sonuçları iş kartlarına kaydedin	Hareket aralığını ve belirtilmişse kablo gerginliklerini kontrol edip kaydedin ve boşluğu kontrol edin.
HAVA ARACI ELEKTRONİK VE ELEKTRİĞİ	
Elektrik tesisatı/sigortalar	Tüm elektrik kablolarının genel durumunu kontrol edin. Aşırı ısınma ve kötü bağlantı izleri olup olmadığını kontrol edin. Sigortaların/triplerin genel durumunu ve doğru derecelerde olup olmadıklarını kontrol edin.
Akü güvenliği ve korozyonu	Akü ayağının güvenli olup olmadığını ve kelepçenin işleyişini kontrol edin. Elektrolit döküntüsü ve korozyon kanıtları olup olmadığını kontrol edin. Akünün ana sigortasının doğru şekilde takılıp takılmadığını kontrol edin. Seyahat, kontrollü hava sahası veya yarışma uçuşu için kullanılan, telsizli planörlerde akü kapasite testi yapılması tavsiye edilir.
Telsiz kurulum ve plakartları	Telsiz kurulumunu, mikrofonları, hoparlörleri ve varsa interkomu kontrol edin. Çağrı işareti plakartının takılı olup olmadığını kontrol edin. Yerde çalışma testi yapın. Takılı telsiz tipini kaydedin.
Altimetre verisi	Barometrik alt ölçeği kontrol edin. Maksimum hata 2 Mb.
Pitot-statik sistemi	Operasyonel kontrol yapın.

Alıcı – verici (Transponder)	Operasyonel kontrol yapın.
ÇEŞİTLİ	
Atılabilir safra	Atılabilir safra ayaklarının ve sabitleme cihazlarının (uygulanabiliyorsa sabit yön dümeni safrası dahil) genel durumunu kontrol edin. Safra ağırlıklarının dikkat çeken renklerle boyanıp boyanmadığını kontrol edin. Yükleme plakartında safra için karşılık olup olmadığını kontrol edin.
Kuyruk paraşütü ve kontrolleri	Paraşütü, paketini ve serbest bırakma mekanizmasını kontrol edin. Paketleme periyotlarını kontrol edin.
Su safra sistemi	Su safra sistemini, takılıysa kanat ve kuyruk tanklarını kontrol edin. Doldurma noktaları, seviye göstergeleri, havalandırma delikleri ile boşaltma ve don giderlerinin işleyişini ve sızıntı olup olmadığını kontrol edin. Eğer gevşek keseler kullanılıyorsa, sızıntı olup olmadığını ve uygulanabiliyorsa son kullanım tarihini kontrol edin.
GÜÇ KAYNAĞI (varsa)	
Motor pylonları ve ayakları	Motor ve pylon kurulumunu kontrol edin. Motor kompartımanını ve yangın contasını kontrol edin.
Gazlı dikme	Gazlı dikmeyi kontrol edin.
Pilon/motor stopları	Geri çekilebilir pilonlardaki sınır stoplarını kontrol edin. Sınırlama kablolarını kontrol edin.
Elektrikli aktüatör	Elektrikli aktüatör, motor, iğ tahrîği ve montaj ayaklarını kontrol edin.
Elektrik kabloları	Tüm elektrik kablolarını kontrol edin. Motorun/pilonun uzatılması ve geri çekilmesi sırasında bükülen kablolarla özellikle dikkat edin.
Sınır anahtarları	Tüm sınır anahtarlarının ve kilit karşılıklarının işleyişini kontrol edin. Darbe nedeniyle hasar görmediklerinden emin olun.
Yakıt tank(lar)	Yakıt tankı montaj ayaklarını ve tank bütünlüğünü kontrol edin. Takılıysa yakıt miktarı gösterge sistemini kontrol edin.
Yakıt boruları ve havalandırmaları	Motorun/pilonun uzatılması ve geri çekilmesi sırasında bükülenler başta olmak üzere tüm yakıt borularını kontrol edin. Havalandırmaların temiz olup olmadığını kontrol edin. Yüzey drenlerinin motor kompartımanına boşaltma yapmadığından emin olun. Kendinden sızdırmazlığı kontrol edin.
Yakıt kapama vanası	Yakıt kapama vanası ve göstergelerin işleyişini kontrol edin.
Yakıt pompaları ve filtreler	Filtreleri imalatçı tarafından tavsiye edildiği şekilde temizleyin ya da değiştirin. Motorun beslenmesi ya da yakıt ikmali açısından yakıt pompalarının işleyişini kontrol edin. Yakıt pompası kontrol ve göstergelerini kontrol edin.
Basınç azaltma vanası	Basınç azaltma vanasını ve işletim kontrolünü kontrol edin.
Bujiler	Bujilere servis uygulayın. Bujilerin yıllık olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.
Donanım ve Manyeto	Alçak gerilim ve yüksek gerilim kablolarını, konektörleri, buji başlıklarını kontrol edin. Manyeto-motor zamanlamasını kontrol edin. İmpuls kuplajının işleyişini kontrol edin.

Pervane civataları, grubu, montajı, torklama ve tahrik kayışı	Pervane, göbek, katlama mekanizması, fren, adım değiştirme mekanizması, istif sensörlerini kontrol edin.
Kapılar	Motor kompartımanı kapaklarını, işletim kablolarını, çubuklarını ve kamlarını kontrol edin.
Emniyet yayları	Tüm emniyet ve karşı ağırlık yaylarını kontrol edin.
Uzatma ve geri çekme	Uzatma ve geri çekme işletim sürelerinin imalatçı tarafından belirtilen sınırlar dahilinde olup olmadığını kontrol edin. Işıklı göstergelerin ve interlokların doğru şekilde işleyip işlemediğini kontrol edin.
Egzoz	Egzoz sistemini, susturucusunu, şok bağlantılarını ve linkleri kontrol edin.
Motor kurulumu	Motor ve tüm aksesuarlarını kontrol edin. Basınç testi yapın ve sonuçları kaydedin. Basınç testi sonuçları: No1 (sol/ön): No2 (sağ/arka):
Yağlama	Motor yağını ve filtresini değiştirin. Yağ ikmali yapın ve ek tanklar koyun.
Motor aletleri	Tüm motor alet ve kontrollerini kontrol edin. Kontrol ünitesini, montaj ayaklarını ve bağlantıları kontrol edin. Uygunsa dahili otomatik sınama yapın.
Esnek titreşim emiciler	Durumlarının iyi olup olmadığını ve bozulma olup olmadığını kontrol edin.
Motor aküsü	Hava aracı gövde aküsünden ayrılırsa, aküyü ve montaj ayaklarını kontrol edin. Eğer ana sigorta takılıysa, derecelendirme ve genel durumunu kontrol edin. Bir fonksiyonel test yapın.
Plakartlar	Tüm plakartların uçuş kılavuzuna uygun ve okunaklı olup olmadığını kontrol edin.
Yağ ve yakıt sızıntıları	Motora tam servis uyguladıktan sonra, yakıt ve yağ sisteminde sızıntı olup olmadığını kontrol edin.

Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 sıcak hava balonları için Asgari Bakım Programı

Yılda bir kez yapılacaktır.

Bir aylık tolerans uygulanabilir. Ancak, bir sonraki periyot ilk planlanan tarihten itibaren hesaplanacaktır (toleranssız olarak).

Not 1: Her bir görevin/kontrolün yapılması için imalatçının bakım kılavuzunu kullanın.

Not 2: Uygun olmayan takılış / işleyişin kontrol edildiği her sefer için yedek ya da ikincil sistem ve komponentlerin uygun işleyişi dahil edilmelidir.

1. Kubbe

Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
Kimlik kontrolü (tip/seri numarası/tescil plakası)	Tip/seri numarası plakartının takılı ve doğru olup olmadığını kontrol edin.

Tepe halkası ve hattı	Yerinde; korozyona uğramamış; tepe hattı zarar görmemiş ve uygun uzunlukta.
Dikey/yatay yük bantları	Tepe halkası eklemlerini, zarfın tepesini ve telleri kontrol edin. Tüm yük bantları, tüm uzunlukları boyunca hasarsızdır. Taban yatay bandı ve zarf tepesinin kenarını kontrol edin. Taban yatay yük bandı ve dikey yük bantları arasındaki eklemi kontrol edin.
Zarf dokusu	Zarf doku panellerinde (takılıysa paraşüt ve rotasyon menfezleri dahil) hasar, gözeneklilik aşırı ısınması ya da zayıflığı olup olmadığını kontrol edin. Onarılmamış hasar imalatçı tarafından verilen tolerans dahilindedir. Eğer önemli miktarda doku gözenekliliğinden şüpheleniliyorsa, ancak bir tutuş testi balonun uçuş için elverişli olduğunu göstermesinden sonra bir uçuş testi yapılmalıdır. Tutuş testini imalatçının talimatlarına göre yapın.
Uçuş kabloları	Hasar kontrolü yapın (özellikle ısı hasarı). Kevlar kablosu — sarı göbek açıkta değil
Karabinalar	Hasar olup olmadığını kontrol edin. Karabina kilidi düzgün çalışıyor.
Eriyen link ve Tempilabel	Maksimum ısı göstergesini kontrol edin (bayrak/'sayaç').
Kontrol sistemi ipleri	Hasar, yıpranma olup olmadığını ve düğümlerin güvenli olup olmadığını kontrol edin. Uygun uzunlukta olup olmadıklarını kontrol edin. İp bağlantılarını hasar, yıpranma ve emniyet açısından kontrol edin.
Kontrol ipleri ve bağlantıları	Hasar, yıpranma olup olmadığını ve düğümlerin güvenli olup olmadığını kontrol edin. İplerin uygun uzunlukta olup olmadığını kontrol edin.
Zarf kasnakları	Hasar, yıpranma olup olmadığını, serbestçe hareket edip etmediklerini, kirli olup olmadıklarını, bağlantıların güvenli olup olmadığını kontrol edin.

2. Brülör (Burner)

Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
Kimlik kontrolü (tip/seri numarası)	Tip/seri numarası plakartının takılı ve doğru olup olmadığını kontrol edin.
Brülör çerçevesi	Kaynaklarda çatlak olup olmadığını kontrol edin.
	Borularda çarpıklık/deformasyon/kesik/oyuk olup olmadığını kontrol edin.
	Çerçeveyi bağlantı elemanlarının güvenliği açısından kontrol edin (ısı kalkanları, esnek köşeler).
	Çerçeve kulaklarında yıpranma, çatlak olup olmadığını kontrol edin.
	Genel durumu (korozyon, ısı kalkanları) kontrol edin.
Yalpa Çemberi	Sertlik olup olmadığını, bağlama manifoldlarının güvenliğini kontrol edin.

Sızıntı kontrolü	Brülörde sızıntı olup olmadığını kontrol edin.
Hortumlar	Tüm hortumları yıpranma, hasar, sızıntı ve ömür sınırlaması açısından kontrol edin. Yakıtın genel durumunu ve doğru şekilde işleyip işlemediğini kontrol edin.
Basınç ölçerler	Basınç uygulanmadığı zaman basınç ölçerin sıfır gösterip göstermediğini, mercer olup olmadığını kontrol edin.
Kılavuz vanaları/alev	Kapatma, hareket serbestliği ve doğru işleyişi kontrol edin; gerekirse yağlayın.
Sessiz uçuş vanaları/alev	Kapatma, hareket serbestliği ve doğru işleyişi kontrol edin; gerekirse yağlayın.
Ana vanalar/alev	Kapatma, hareket serbestliği ve doğru işleyişi kontrol edin; gerekirse yağlayın.
Sargılar	Hasar, çarpıklık olup olmadığını ve bağlantı elemanlarının güvenli olup olmadığını kontrol edin. Kaynaklarda çatlak olup olmadığını kontrol edin. Jetlerin emniyetini kontrol edin; gerekirse sıkıştırın veya değiştirin.
Yakıt	Doğru tipte olup olmadığını kontrol edin; tarihleri kontrol edin (uygulanabiliyorsa).

3. Sepet

Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
Kimlik kontrolü (tip/seri numarası)	Tip/seri numarası plakartının takılı ve doğru olup olmadığını kontrol edin.
Sepet gövdesi	Sepet gövdesinin genel durumunu kontrol edin. Sepet örgüsünü hasar, çatlak/delikler açısından kontrol edin. Sepet içinde sivri/keskin nesne yoktur.
Sepet telleri	Hasar olup olmadığını, göz halkalarını kontrol edin.
Karabinalar	Hasar olup olmadığını kontrol edin. Karabina kilidi düzgün çalışıyor.
Sepet zemini	Hasar ve çatlak olup olmadığını kontrol edin.
Kanallar	Hasar olup olmadığını kontrol edin.
Ham deri	Hasar, yıpranma olup olmadığını ve zemine bağlantılarını kontrol edin.
İp saplar	Hasar olup olmadığını ve bağlantının güvenli olup olmadığını kontrol edin.
Tüp kayışları	Hasar ve bozulma olup olmadığını kontrol edin.
Yastıklı sepet kenarı trimi	Hasar ve yıpranma olup olmadığını kontrol edin.

Brülör çubukları	Hasar, yıpranma ve çatlak olup olmadığını kontrol edin.
Yastıklı brülör çubuk kılıfları	Hasar ve yıpranma olup olmadığını kontrol edin.
Sepet ekipmanları	Eksik olup olmadığını ve işleyişlerini kontrol edin.
Pilot kayışı	Güvenlik ve genel durumu açısından kontrol edin.
Yangın söndürücü	Son kullanım tarihini ve koruma örtüsünü kontrol edin.
İlk yardım seti	Eksik malzeme olup olmadığını ve son kullanım tarihini kontrol edin.

4. Yakıt tankları

Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
Kimlik kontrolü (tip/seri numarası)	Tamam olup olmadıklarını kontrol edin.
Tüp	Her bir tüpün periyodik kontrollerinin geçerli olup olmadığını kontrol edin (tarih) (örn. 10 yıllık kontrol).
Tüp gövdesi	Hasar, korozyon olup olmadığını kontrol edin.
Sıvı vanası	Hasar, korozyon olup olmadığını, doğru işleyip işlemediğini kontrol edin. O halkası contaları kontrol edin; gerekirse yağlayın/değiştirin.
Sabit sıvı Seviye göstergesi	Hasar, korozyon olup olmadığını, doğru işleyip işlemediğini kontrol edin.
İçerik Göstergesi	Hasar, korozyon olup olmadığını serbestçe hareket edip etmediğini kontrol edin.
Buhar vanası	Hasar, korozyon olup olmadığını, doğru işleyip işlemediğini (düzenleyici dahil) kontrol edin. Hızlı bağlama-çözme kaplininin doğru çalışıp çalışmadığını ve sızdırmazlığını kontrol edin.
Takviyeli kapak	Hasar olup olmadığını kontrol edin.
Basınç tahliye vanası	Aşırı basınç göstermiyor
Montaj	Sızıntı detektörü kullanarak tüm basınç tutucu eklemleri kontrol edin ve sızıntı testi yapın. Fonksiyonel testi

5. İlave ekipman

Sistem/bileşen/alan	Görev ve Bakım ayrıntısı
Aletler	Fonksiyonel test.
Hızlı bağlama-çözme	Fonksiyonel test yapın ve mandal, tutucu ve iplerde yıpranma ve bozulma olup olmadığını kontrol edin. Karabinaların hasarsız olup olmadığını ve doğru şekilde çalışıp çalışmadığını kontrol edin.
İletişim/seyrüsefer ekipmanları (telsiz)	Operasyonel kontrol yapın.
Alıcı-verici (Transponder)	Operasyonel kontrol yapın.

IR M.B.301

(a) Hava aracı sahibinin bakım programı için IR M.A.302 (h)'ye uygun olarak bir beyan yayımladığı durumlar hariç olmak üzere, Genel Müdürlük, bakım programının IR M.A.302 ile uygunluk kapsamında olduğunu doğrular.

(b) IR M.A.302 (c) ve M.A.302 (h) kapsamında aksi belirtilmedikçe, bakım programı ve değişiklikleri Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

(c) Dolaylı onay durumunda, bakım programı prosedürü Genel Müdürlük tarafından, SEK vasıtasıyla onaylanır.

(d) (b) paragrafı doğrultusunda bir bakım programını onaylamak amacıyla, Genel Müdürlük IR M.A.302 (d), (e), (f) ve (h) maddelerinde gerekli görülen tüm verilere erişim hak ve olanağına sahip olur.

AMC M.B.301 (b)

1. Hava aracı bakım programlarını onay için değerlendirirken, Genel Müdürlük söz konusu bakım programının listelenen spesifik hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği için kabul edilebilir olduğunu ve öngörülen işletme ortamına ve planlanan kullanıma uygun olduğunu doğrulamalıdır.

2. Genel Müdürlük, bakım programının içeriğini söz konusu dokümanın kaynaklarını yani imalatçının tavsiye edilen bakım programını, MRB raporunu, işletcinin veya SYK'nın kendi tecrübesini veya başka bir onaylanmış programı dikkate alarak değerlendirmelidir.

3. Genel Müdürlük, piston motorlu bir hava aracı tipi veya azami kalkış ağırlığı (MTOM) 2730 kg altında olan piston motorlu hava aracı tipleri grubu veya planör, motorlu planör veya balon tipi veya planör, motorlu planör veya balon tipleri grubu için tavsiye edilen bir bakım planı yayınlamayı seçebilir. Yukarıda belirtilmekte olan hava araçlarının sahiplerinin/işleticilerinin Genel Müdürlük tarafından tavsiye edilen bir bakım planını kullanmayı seçmeleri halinde, tüm bakım periyoduna uymayan (out of phase) imalatçı tavsiyelerinin nihai bakım programına dahil edilmesi bakım programının onaylanması için gerekmektedir.

4. Söz konusu program bir SYK tarafından onaylanmadığı sürece, onaylanmış programın bir kopyası Genel Müdürlük tarafından muhafaza edilmelidir.

5. Genel Müdürlük tarafından hava aracı bakım programının onaylanması için yayımlanan dokümantasyon, belirli bir durumda bakım çıkış sertifikalarını kimin tanzim edebileceğine ilişkin detayları içerebilir ve hangi bakım işlemlerinin karmaşık bakım işlemleri veya Ek-3.8'e göre sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımı sayılacağını tanımlayabilir.

6. Ticari hava taşımacılığı veya karmaşık motorlu hava araçları durumunda, hava aracı bakım programının geliştirilmesi, yeterli ve başarılı bir operasyon tecrübesinin uygun bir şekilde değerlendirilmesine dayalıdır. Genel olarak, MRB limitlerinin ötesinde artırılması düşünülen görev, artırma gündeme getirilmeden önce mevcut uygulama frekansında birçok kez başarılı bir şekilde tekrar edilmelidir. Ek-2.1 içerisinde bu konuda daha fazla bilgi sunulmaktadır.

7. Genel Müdürlük, tamamlanmamış bir bakım programını, bir hava aracı ya da operatörün operasyon başlangıcı sırasında onaylayabilir. Ancak bu bakım programı onayının geçerlilik süresi, uygulanması gereken ancak henüz onaylanmamış bakımların sürelerini aşmayacak şekilde kısıtlanır.

8. Genel Müdürlük emniyetli bir operasyonun idame ettirebileceğine artık emin olmaması halinde, bakım programının veya bir kısmının onayı askıya alınabilecek veya iptal edilebilecektir. Bu tür bir işleme sebebiyet veren olaylar aşağıdakileri içerir;

8.1. İşleticinin bir hava aracının kullanımını değiştirmesi;

8.2. Sahibinin ya da SYK'nın, bakım programının hava aracının emniyetli operasyon gerçekleştirmesini sağlayacak şekilde bakım ihtiyacını yansıttığını temin etmekte başarısız olması.

AMC M.B.301 (c)

1. Hava aracı bakım programının bir SYK tarafından tesis edilmiş bir prosedür vasıtasıyla onaylanması, söz konusu kuruluşun Genel Müdürlüğe, hava aracı güvenilirliğini, tip sertifikası sahibinin talimatlarını ve ilgili diğer işletme ve bakım kriterlerini analiz etmesine imkan verebilecek yetkinliğe, prosedürlere ve kayıt muhafaza etme hükümlerine sahip olduğunu kanıtlamasını gerektirir.

2. Hava aracının karmaşıklığı ve operasyonun (işletimin) mahiyeti doğrultusunda, bakım programı prosedürleri güvenilirlik merkezli bakım ve durum takipli bakım programı prosedürlerini içermeli ve aşağıdaki hükümleri içeren program kontrolüne ilişkin prosedürlere sahip olmalıdır:

(a) Görev artırma veya ayarlama,

(b) Bakım programı incelemesi,

(c) Servis Bülten veya Servis Bilgileri değerlendirmesi,

(d) Kullanımdaki komponent ve yapıların performans incelemesi,

(e) Bakım programı revizyonu,

(f) Bakım prosedürünün etkinliğinin gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi,

(g) Bakım inceleme kurulu raporu (MRBR) veya imalatçı bakım planlama dokümanı (MPD) incelemesi ve değerlendirmesi,

(h) AD incelemesi ve değerlendirmesi,

(i) Hava aracı sahibi/bakım/SYK irtibatı, (j) Eğitim, 3. Genel Müdürlük tarafından talep edildiğinde kuruluş, yukarıda belirtilen hükümlerin incelenmesinden doğan bakım uygulamalarını değerlendirmek için yapılan toplantılara Genel Müdürlüğün bir temsilcisinin katılmasına imkân vermelidir.
AMC M.B.301 (d)
Programların süre artırımının gerekçelendirilmesi için kullanılan veriler dahil olmak üzere programlar ve tüm ilişkili uçuşa elverişlilik verileri talep edildiğinde Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

Tablo-5

IR M.A.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri
(a) Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, ilgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yayımlanmış olan her bir uçuşa elverişlilik direktifi, ilgili direktifin gerekliliklerine göre uygulanır. (b) Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, ilgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından onaylı AMOC uygun kabul edilir.

Tablo-6

IR M.A.304 Modifikasyon ve tamir verileri
Uygulanacak modifikasyonlar, hasar değerlendirmeleri ve tamirlerin uygulanması aşağıda belirtilen verilerden uygun olanı kullanılarak onaylı bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilir: a) Hava aracı/komponenti tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi, EASA veya Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veriler, b) SHT-21, EASA Part-21 veya hava aracı/komponenti tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yetkilendirilmiş tasarım kuruluşu veya kişiler tarafından onaylanmış veriler, c) SHT-21/EASA Part-21'in 21.A.90B veya 21.A.431B maddelerinde referans verilen sertifikasyon gereklilikleri kapsamındaki veriler.
AMC M.A.304
Bir hava aracını veya komponenti tamir eden kişi veya kuruluş, söz konusu hasarı yayınlanmış onaylı tamir verileri doğrultusunda değerlendirdiği gibi, söz konusu hasarın ilgili limitler veya tamir verisi kapsamı dışında olması halinde yapılacak işlemi de değerlendirmelidir. Bu, aşağıdaki seçeneklerden herhangi birini veya daha fazlasını içerebilir: 1) Hasarlı parçaların değiştirilmesi suretiyle tamir, 2) Tip Sertifikası sahibinden veya onaylı tasarım kuruluşundan teknik destek talep

edilmesi ve ilgili tamir verilerinin Genel Müdürlük, EASA veya tip sertifikası sahibi ülke otoritesi tarafından onaylanması.

Hava aracı/komponenti tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yetkilendirilmiş kişilere örnek olarak FAA tarafından yetkilendirilmiş DER (Designated Engineering Representative) yer almaktadır.

Tablo-7

IR M.A.305 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

(a) Her bir bakım işlemi tamamlandığında, IR M.A.801 veya SHT-145 Talimatının 16ncı maddesinde belirtilen bakım çıkış sertifikası, hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarına girilir. Her bir kayıt girme işlemi mümkün olan en kısa süre içerisinde ancak hiçbir surette bakım işleminin tamamlandığı günden itibaren otuz günü geçmeyecek şekilde gerçekleştirilir.

(b) Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları:

1) Hava aracı kayıt defteri, motor kayıt defterleri veya motor modül kayıt kartları, pervane kayıt defterleri ve ömürlü komponent kayıt kartlarından uygun olanlar ve,

2) IR M.A.306'ya göre gerektiğinde İşletici teknik kayıt defterinden oluşur.

(c) Hava aracı tipi, tescil işareti, tarih ve uygunluğuna göre toplam uçuş süresi ve/veya uçuş sayısı ve/veya iniş sayısı hava aracı kayıt defterlerine girilir.

(d) Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları aşağıdakilere ilişkin güncel bilgiler içerir:

1) Uçuşa elverişlilik direktiflerinin ve bir emniyet sorununa istinaden Genel Müdürlük tarafından ivedilikle yapılması zorunlu kılınan usul ve esasların durumu;

2) Modifikasyonların ve tamirlerin durumu;

3) Bakım programı ile uygunluğun durumu;

4) Ömürlü komponentlerin durumu;

5) Ağırlık ve denge raporu ile;

6) Ertelenen bakımların listesi.

(e) Hava aracına takılan komponentler (motor, pervane, motor modülü, ömürlü komponent) için; SHGM Form 1 veya eşdeğerine ek olarak, ilgili motor veya pervane kayıt defterine, motor modülü veya ömürlü komponent kayıt kartına aşağıdaki bilgiler de girilir.

1) Komponente ait bilgiler (Parça numarası, seri numarası ve adı vb.);

2) İlgili komponentin söküm ve takım referansı ile birlikte; üzerine takılmış olduğu hava aracının, motorun, pervanenin, motor modülünün veya ömürlü komponentin; uygunluğuna göre tipi, seri numarası ve tescil işareti;

3) Tarih bilgisine ek olarak, uygunluğuna göre komponentin toplam uçuş saati ve/veya uçuş sayısı ve/veya iniş sayısı ve/veya takvim süresi;

4) Söz konusu komponent için geçerli olan paragraf (d) içerisinde belirtilen

güncel bilgiler.

(f) IR M.A.201 kapsamındaki sürekli uçuşa elverişlilik işlemlerinin yönetilmesinden sorumlu kişi bu paragrafta detaylandırılan kayıtları kontrol eder ve talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğe sunar.

(g) Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girişi yapılan tüm bilgilerin açık ve doğru olması gerekir. Bir kaydın düzeltilmesi gerektiğinde, bu düzeltme işlemi orijinal kayıt imha edilmeden ve açıkça görülecek şekilde yapılır.

(h) Hava aracı sahibi veya İşleticisi, aşağıdaki kayıtların belirtilen süreler boyunca muhafaza edilmesini sağlayacak bir sistem kurar:

1) Hava aracının ve hava aracına takılı bulunan ömürlü komponentlerin ilgili detaylı bakım kayıtları, hava aracının veya komponentin servise verilmesinden sonra, 36 aydan az olmamak koşuluyla kapsam ve içerik açısından eşdeğer olan yeni bir bakım kaydı tarafından geçersiz kılınmaya kadar muhafaza edilir. Detaylı bakım kayıtları, uçağın uçuşa elverişliliğinin ve konfigürasyonunun belirlenmesini sağlayan ve bakım çıkış sertifikası ile birlikte aşağıdaki referansları içeren kayıtlardır;

- Bakım kartı referansları,
- Modifikasyonlara ait bilgi ve kanıtlayıcı belgeler,
- Uçuşa Elverişlilik Direktifleri,
- Tamir edilmiş veya edilmemiş hasarlara ait bilgi, kanıtlayıcı belge ve ölçümler,
- Komponent bakım çıkış sertifikası ile hizmet ömrü bilgisini gösterir ekleri.

2) Hava aracının ve hava aracına takılı bulunan tüm ömürlü komponentlerin toplam hizmet süresi (uçuş saati ve/veya takvim süresi ve/veya uçuş sayısı ve/veya inişler) ile ilgili kayıtlar, hava aracının veya komponentin hizmetten tamamen çekildiği tarihten itibaren en az 12 ay süreyle muhafaza edilir.

3) Hizmet ömrü sınırlı bir komponentin son planlı bakım tarihinden itibaren hizmette kaldığı süre (uçuş saati ve/veya takvim süresi ve/veya uçuş sayısı ve/veya inişler) ile ilgili kayıtlar, en az iş kapsamı ve detayları eşdeğer düzeyde olan başka bir planlı bakım gerçekleştirilene kadar muhafaza edilir.

4) Onaylı hava aracı bakım programında belirtilen bakım gerekliliklerine uyum ile ilgili güncel durum hakkında bilgi veren kayıtlar, en az iş kapsamı ve detayları eşdeğer düzeyde olan başka bir planlı bakım gerçekleştirilene kadar muhafaza edilir.

5) Hava aracı ve komponentler için uygulanabilir olan uçuşa elverişlilik direktiflerinin güncel durumu hakkında bilgi veren kayıtlar, hava aracının veya komponentin hizmetten tamamen çekildiği tarihten itibaren en az 12 ay süreyle muhafaza edilir.

6) Hava aracına, motorlara, pervanelere ve uçuş emniyeti bakımından hayati önem taşıyan komponentlere uygulanan modifikasyon ve tamir işlemlerinin ayrıntılı kayıtları, ilgili komponentlerin hizmetten tamamen çekildiği tarihten itibaren en az 12 ay süreyle muhafaza edilir.

AMC M.A.305 (d)

Uçuşa elverişlilik direktiflerinin (AD) güncel durumunu gösteren kayıtların, revizyon veya değişiklik numaraları da dahil olmak üzere uygulanabilir AD'leri belirtmesi gerekmektedir. Bir AD'nin hava aracı veya komponent tipi için genel olarak uygulanabilir olması, ancak ilgili hava aracı veya komponent için uygulanabilir olmaması durumunda, bu durumun belirtilmesi gerekmektedir. AD durum dokümanının, ilgili AD'nin uygulandığı tarih ile AD, uçuş saati veya uçuş sayısı ile takip edildiği durumda, hava aracının veya motorun veya komponentin toplam uçuş saatini ve/veya uçuş sayısını içermesi gerekmektedir. Tekrarlı AD'ler için, AD durum dokümanına sadece son uygulamanın kaydedilmesi gerekmektedir. Ayrıca AD durum dokümanı birden fazla gereklilik içeren bir AD'nin hangi kısmının uygulandığını ve tercihe bağlı bir işlem mevcut ise hangi yöntemin tercih edildiğini de belirtmelidir.

Modifikasyon ve tamirlerin güncel durumunu gösteren kayıtlar, uçuşa elverişlilik gereklilikleri ile uygunluk halini destekleyen doğrulayıcı veriler ile birlikte, uygulanan modifikasyon ve tamirlerin bir listesi anlamına gelmektedir. Bu veriler, Ek Tip Sertifikası, Servis Bülteni, Yapısal Tamir El Kitabı (SRM) veya onaylanmış benzer bir doküman formatında olabilir.

Doğrulayıcı veriler şunları içerebilir;

- a) Uygunluk programı;
- b) Ana çizim veya çizim listesi, üretim çizimleri ve söküm/takım talimatları;
- c) Mühendislik raporları (statik mukavemeti, malzeme yorgunluğu, hasar toleransı, hata analizi, vb);
- d) Yer ve uçuş testi programı ve sonuçları;
- e) Ağırlık ve denge değişim verileri;
- f) Bakım ve tamir el kitabı ilaveleri;
- g) Bakım programı değişiklikleri ve sürekli uçuşa elverişlilik talimatları;
- h) Hava aracı uçuş el kitabı ilavesi.

Bazı gaz türbinli motorlar modüllerden oluştuğundan dolayı, motor için gerçek toplam hizmet süresi kaydedilememektedir. Hava aracı sahipleri ve İşleticileri modüler tasarımın avantajlarından faydalanmak istediklerinde, her bir modüle ilişkin toplam hizmet süresi ve bakım kayıtları muhafaza edilmelidir. Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları modül ile birlikte tutulmalı ve o modüle yönelik her bir zorunlu gereklilik ile uygunluk halini belirtmelidir.

AMC M.A.305 (d)(4) ve AMC M.A.305 (h)

Ömürlü komponentler terimi aşağıdakileri kapsamaktadır:

(i) hizmet ömrünü tamamladıktan sonra hizmetten tamamen çekilmesi gereken, belgelendirilmiş ömür sınırına tabi olan komponentler ve

(ii) hizmete elverişliliklerini geri kazanmaları için bakıma tabi tutulması gereken, hizmet ömür sınırına tabi olan komponentler.

Ömürlü hava aracı komponentlerinin güncel durumu aşağıdakileri belirtmelidir:

(i) belgelendirilmiş ömür sınırına tabi olan komponentler için: komponent ömür sınırlaması, toplam saat sayısı, uçuş sayısı veya takvim süresi ile birlikte ilgili komponentin hizmet ömür sınırına kadar hizmette kalabileceği saat/iniş sayısı/süre;

(ii) hizmet ömrü sınırlı komponentler için: komponent hizmet ömrü sınırı, ilgili komponentin tekrar hizmete elverişli hale getirildiği bakımdan itibaren geçen saat, uçuş sayısı veya takvim süresi ile birlikte ilgili komponentin bir sonraki bakımına kalan hizmet ömrü (saat, uçuş sayısı, takvim süresi).

Komponentlerin ömür sınırını (belgelendirilmiş ya da hizmet ömrü) veya ömür sınırı parametrelerini değiştiren her bir işlem kayıt altına alınmalıdır.

Kalan hizmet ömrünün tespiti, komponentin daha önceden takılmış olduğu farklı tiplerdeki hava araçlarına/motorlara ilişkin bilgileri gerektirebilir. Böyle bir durumda, ömürlü hava aracı komponentinin ömür bilgisini gösteren kayıtlar; ek olarak ilgili komponentin farklı tiplerdeki hava araçlarına/motorlarına takılma geçmişini ve saat, uçuş sayısı veya takvim süresini gösteren bilgileri içermelidir. Hava aracı/motor tipi, kalan ömrün tespitini sağlayacak şekilde detaylandırılmalıdır.

Tip sertifikası sahibi tarafından kalan ömrün kayıt altına alınmasına yönelik yayınlanan tavsiyeler dikkate alınmalıdır.

AMC M.A.305 (h)

Hava aracı sahibinin/İşleticinin sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kopyalarının onlar adına bakım kuruluşu tarafından tutulması kararlaştırıldığında, hava aracı sahibi/İşleticisi kayıtların tutulmasından sorumlu olmaya devam edecektir. Hava aracı sahibi/İşleticisi ilgili hava aracını başka bir İşletici ya da hava aracı sahibine devretmesi durumunda, kayıtların teslim edilmesinden sorumludur.

Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir bir şekilde muhafaza edilmesi için kağıt veya bilgisayar sistemleri veya her iki yöntemin bir kombinasyonu kullanılabilir. Mikrofilmde veya optik disk şeklinde saklanan kayıtlar kabul edilebilir. Tüm kayıtlar muhafaza edilme süresi boyunca okunaklı bir şekilde kalmalıdır.

Uçuşa elverişlilik kayıtlarının kaydedilmesi için kağıt kullanıldığında, kullanılan malzemenin kullanım ve saklama koşullarına dayanabilecek nitelikte olması gerekmektedir.

Uçuşa elverişlilik kayıtlarının kaydedilmesi için bilgisayar sistemleri kullanıldığında, ilgili sistemin, her bir bakımdan itibaren en azından 24 saatte bir yedekleme gerçekleştiren bir sisteme sahip olması gerekmektedir. Sisteme erişim sağlanan her noktada, yetkisiz personelin veri tabanını değiştirme durumuna karşı, gerekli koruyucu programlara sahip olunması gerekmektedir.

Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları hasar, değiştirilme ve hırsızlığa karşı emniyetli bir şekilde saklanmalıdır. Bilgisayar yedekleme diskleri, bantları, vb. güncel verilerin bulunduğu yerden farklı ve emniyetli bir ortamda saklanmalıdır. Kayıp veya tahrip olmuş kayıtların yeniden oluşturulması, hizmette kalınan süreye, bakım kuruluşları tarafından muhafaza edilen kayıtların araştırılmasını yansıtan diğer kayıtlara ve ilgili teknisyenlerin muhafaza ettiği kayıtlara atıfta bulunarak yapılabilir. Bu işlemlerin sonrasında dahi

kayıtların tam olmadığı durumlarda, hava aracı sahibi/ İşleticisi yeni kayıta, söz konusu kaybı belirterek ve araştırmaya ve hizmette kalınan süreye ilişkin en iyi tahmine dayalı olarak hizmette kalınan zamanı belirleyen bir beyanda bulunabilir. Yeniden oluşturulmuş kayıtlar, kabul için Genel Müdürlüğe sunulmalıdır. Genel Müdürlük, yeniden oluşturulmuş kayıtları uygun bulmaması halinde, ilave bakımın uygulanmasını gerekli görebilir

AMC M.A.305 (h)(6)

"Uçuş emniyeti bakımından hayati önem taşıyan komponent" ifadesi;

- Sertifikalandırılmış sınırlı ömre sahip olan komponentler veya;
- Uçuşa elverişlilik sınırlamalarına tabi olan komponentler veya;
- Aşağıda listelenen önemli komponentler;

- i) iniş takımları,
- ii) uçuş kumandaları,
- iii) motorlar,
- iv) pervaneler,

anlamına gelmektedir.

Tablo-8

IR M.A.306 Hava aracı teknik kayıt sistemi

(a) Ticari hava taşımacılığında, hava işinde ve ticari eğitim operasyonlarında, IR M.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarına ek olarak, İşletici her bir hava aracı için aşağıdaki bilgileri içeren bir teknik kayıt sistemi kullanır:

- 1) Uçuş emniyetinin sürekliliğini sağlamak için her bir uçuş hakkında bilgi,
- 2) Hava aracının güncel bakım çıkış sertifikası,
- 3) Bakım işlemlerinin (planlı ve bakım periyoduna uymayan) bir sonraki uygulama tarihlerini gösteren bakım durumunun yer aldığı bir güncel bakım taahhüdü. Bu bakım taahhüdünün başka yerde tutulması Genel Müdürlük tarafından uygun görülebilir.
- 4) Hava aracının operasyonunu etkileyen, tüm ertelenmiş arıza giderme işlemleri,
- 5) Bakım desteğine ilişkin gerekli bilgiler.

(b) Hava aracı teknik kayıt sistemi ve revizyonları Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

(c) İşletici, hava aracı teknik kayıtlarının, son kayıt tarihinden itibaren 36 ay süreyle muhafaza edilmesini sağlar.

AMC M.A.306 (a)

Ticari hava taşımacılığında, hava işinde ve ticari eğitim operasyonlarında hava aracı teknik kayıt defteri, hava aracının operasyonu sırasındaki arızaların kayıt altına alınmasına ve planlı üs bakımlar arasında bir hava aracı üzerinde gerçekleştirilen tüm bakım detaylarının kayıt altına alınmasına yönelik bir sistemdir. Buna ilaveten, söz konusu sistem uçuş ekibi

tarafından bilinmesi gereken uçuş emniyeti ve bakım bilgilerinin kayıt altına alınması için kullanılır.

Hava aracının emniyetli operasyonunu veya hava aracı içerisindeki kişilerin emniyetini etkileyen kabin veya galley arızalarının, başka yollarla kayıt altına alınması durumunda hava aracı kayıt defterinin bir parçasını oluşturduğu kabul edilir.

Hava aracı teknik kayıt sistemi; tek bölümden ibaret basit bir dokümandan oluşabileceği gibi pek çok bölüm içeren karmaşık bir sistemden de oluşabilir, her durumda aşağıdaki örnekte belirtildiği gibi 5 bölümlü bir dokümandan/bilgisayar sisteminden oluşan ilgili bilgileri içermelidir:

1. Bölüm, İşleticinin kayıtlı adına ve adresine ilişkin detayları, hava aracı tipini ve hava aracının tam uluslararası tescil işaretini içermelidir.

2. Bölüm, gerektiğinde, bir sonraki bakım kontrolü öncesinde zamanı gelen, herhangi bir bakım periyoduna uymayan komponent değişiklikleri de dahil olmak üzere, bir sonraki planlı bakımın ne zaman yapılacağına ilişkin detayları içermelidir. İlave olarak, bu bölüm, tüm hava aracı için normal olarak en son bakım kontrolünün sonunda verilen güncel bakım çıkış sertifikasını içermelidir.

NOT: Bir sonraki planlı bakımın, Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir başka yöntemler ile kontrol edilmesi halinde, uçuş ekibinin bu tür detayları bilmesine gerek bulunmamaktadır.

3. Bölüm, sürekli uçuş emniyetinin güvence altına alınması için gerekli sayılan tüm bilgilere ilişkin detayları içermelidir. Bu bilgiler şunları içermektedir:

i) Hava aracı tipi ve tescil işareti,

ii) Kalkış / iniş tarihi ve yeri,

iii) Hava aracının kalkış ve iniş gerçekleştirdiği zamanlar,

iv) Bir sonraki planlı bakıma kalan uçuş saati tespit edilebilecek şekilde toplam uçuş saati. Bir sonraki planlı bakımın Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir başka yöntemler ile kontrol edilmesi halinde uçuş ekibinin bu tür detayları bilmesine gerek bulunmamaktadır.

v) Acil durum sistemleri dahil olmak üzere, hava aracının uçuşa elverişliliğini veya emniyetli operasyonunu etkileyen her bir arızaya ilişkin detaylar ve sorumlu pilotun bilgisi dahilinde olan, hava aracının emniyetli operasyonunu veya hava aracı içerisindeki kişilerin emniyetini etkileyen, kabindeki veya galley'lerdeki her bir arızaya ilişkin detaylar. Gerektiğinde hiçbir arıza olmadığını belirten bir ifade ile birlikte, kaydın sürekliliği açısından sorumlu pilotun ilgili kayıtlar üzerine tarih ve imza atmasına yönelik imkan sağlanmalıdır. Bakım çıkış sertifikası için, bir arızanın veya ertelenmiş arızanın giderilmesi veya gerçekleştirilen bakım kontrolü sonrasında yönelik imkan sağlanmalıdır. Bu bölümde belirtilen her bir sayfada mevcut olan bakım çıkış sertifikası kaydı, ilgili bakım kontrolüne veya arızaya atıfta bulunmalıdır.

Bakımın SHT-145/EASA Part-145 onaylı bakım kuruluşu tarafından uygulanması durumunda, AMC 145.A50 (b) 1 inci paragrafta belirtilen tam onay beyanının yerine, "SHT-145 bakım çıkışı" beyanından oluşan kısaltılmış alternatif bir ifadenin kullanılması kabul edilebilir. Kısaltılmış ifade kullanıldığında, teknik kayıt defterinin giriş kısmında AMC 145.A.50(b) 1 inci paragrafındaki tam onay beyanının bir örneği yer almalıdır.

vi) Her uçuş başlangıcında ve sonunda, her bir tanktaki veya tankların

kombinasyonundaki eklenen yakıt ve yağ miktarı ile mevcut yakıt miktarı; hem arttırılması planlanan yakıt miktarının hem de gerçekte eklenen yakıt miktarının aynı miktar birimi üzerinden olduğunu gösterecek şekilde alınan tedbirler; yerde gerçekleştirilen buzlanmayı giderme ve/veya buzlanmayı önleme işleminin başlama zamanı ve akışkan / su karışımı oranı dahil olmak üzere uygulanan akışkan tipi için şartlar belirtilmelidir ve uçuş emniyetini tehlikeye atabilecek buzlanmayı giderme/buzlanmayı önleme sıvısı kalıntılarına ve/veya bu kalıntıların giderilmesine yönelik kontrollere gerek olup olmadığına yönelik değerlendirmeye olanak vermek üzere İşleticinin prosedürlerince gerekli görülen diğer her türlü bilgi.

vii) Uçuş öncesi kontrol imzası.

Yukarıdakilere ek olarak, aşağıdaki tamamlayıcı bilgilerin kayıt altına alınması gerekli olabilir:

- motor gücü kullanımının motor veya motor modülünün ömrünü etkilediği durumlarda, belirli motor gücü aralıklarında harcanan zaman;

- inişlerin hava aracının veya hava aracı komponentinin ömrünü etkilediği durumlarda inişlerin sayısı;

- İlgili uçuşların hava aracının veya hava aracı komponentinin ömrünü etkilediği durumlarda, uçuş sayısı veya basınçlı uçuş sayısı.

NOT 1: Üçüncü bölümün bölümlenmiş olarak tutulduğu durumlarda, söz konusu “bölümlenen alanlar” gerektiğinde yukarıdaki bilgilerin tamamını içermelidir.

NOT 2: Üçüncü bölüm, her bir sayfanın bir kopyası hava aracında ve bir kopyası da ilgili uçuş tamamlanmaya kadar yerde kalabilecek şekilde tasarlanmalıdır.

NOT 3: Üçüncü bölümün düzeni, uçuş sonrasında ve bir sonraki uçuş için hazırlanırken hangi bölümlerin tamamlanması gerektiğini açıkça gösterecek şekilde bölünmelidir.

4. Bölüm, hava aracının emniyetli operasyonunu etkileyen veya etkileyebilecek tüm ertelenmiş arızaları içermeli ve dolayısıyla da hava aracının sorumlu pilotunun bilgisi dahilinde olmalıdır. Bu bölümün her sayfası İşleticinin adını ve sayfa seri numarasını içerecek şekilde önceden yazdırılmış olmalı ve aşağıdakilerin kayıt altına alınması sağlanmalıdır:

i) Ertelenmiş arıza kaydı ile 3 üncü bölümde daha önce kayıt altına alınmış arıza arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz referans,

ii) Ertelenmiş arızanın gerçekleştiği tarih,

iii) Arızanın özeti,

iv) Gerçekleştirilen nihai arıza giderme işlemine ilişkin detaylar ve bu işlemin bakım çıkış sertifikası veya gerçekleştirilen nihai arıza giderme işlemine ilişkin detayları içeren dokümana atıfta bulunan açık bir çapraz referans.

5. Bölüm, hava aracının sorumlu pilotunun bilmesi gereken her türlü gerekli bakım destek bilgilerini içermelidir. Söz konusu bilgiler, operasyon gerçekleştirilirken arızaların ortaya çıkması halinde bakım departmanı ile nasıl iletişim kurulacağına ilişkin verileri kapsar.

AMC M.A.306 (b)

Hava aracı teknik kayıt sistemi, Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir şekilde kağıt ortamında veya bilgisayar sisteminde veya her iki yöntemin kombinasyonu şeklinde olabilir. Bilgisayar sisteminin kullanıldığı durumlarda, söz konusu sistem, yetkisiz personel tarafından veritabanının değiştirilmesine yönelik girişimlere karşı koruyucu tedbirler içermelidir.

Tablo-9

IR M.A.307 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi

- (a) Hava aracı sahibi veya İşleticisi, hava aracını başka bir İşletici veya sahibine kalıcı olarak devrettiğinde, IR M.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının ve, uygulanabilir ise, IR M.A.306'da belirtilen İşletici teknik kayıtlarının da devredilmesini sağlar.
- (b) Hava aracı sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemleri için bir SYK ile anlaşma yaptığında, IR M.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının söz konusu kuruluş devredilmesini sağlar.
- (c) Hava aracının yeni sahibi, İşleticisi veya SYK, kayıtların muhafaza edilmesi için belirlenen sürelerle uymaya devam eder.

AMC M.A.307 (a)

Hava aracı sahibi/İşleticisi faaliyetlerini sonlandırdığında, mevcut tüm sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını muhafaza etmeli veya yeni hava aracı sahibi/İşleticisine devretmelidir. "Kalıcı devir", kiralama anlaşma süresinin 6 aydan kısa olduğu durumlarda, bir hava aracının dry lease-out usulüyle kiraya verilmesini içermemektedir. Bununla birlikte, Genel Müdürlük söz konusu kiralama sözleşmesinin süresi boyunca gerekli tüm sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kiracıya devredildiğine veya kiracının erişimine açık bulundurulduğuna kanaat getirmelidir.

Tablo-10

IR M.A.401 Bakım verileri

- (a) Hava aracına bakım uygulayan kişi veya kuruluş, modifikasyon ve tamir verileri de dahil olmak üzere bakım uygulamalarında, ilgili hava aracı için sadece geçerli olan bakım verilerine erişim imkanına sahip olmalı ve kullanılmalıdır.
- (b) Geçerli bakım verileri;
- 1) Genel Müdürlük, EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya), yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve bu otoritelerin yetkilendirdiği kişi veya kuruluşlar tarafından yayınlanmış herhangi bir geçerli gereklilik, prosedür, standart veya bilgileri,
  - 2) Herhangi bir geçerli uçuşa elverişlilik direktifi,
  - 3) Tip sertifikası sahipleri, ilave tip sertifikası sahipleri veya onaylı tasarım kuruluşu

tarafından yayınlanmış, sürekli uçuşa elverişliliğe yönelik geçerli talimatları,

4) SHT-145 Talimatı IR 145.A.45(d) doğrultusunda yayınlanmış geçerli verileri ifade eder.

(c) Hava aracına bakım uygulayan kişi veya kuruluş, tüm geçerli bakım verilerinin güncel olmasını ve gerektiğinde kullanılmak üzere hazır bulunmasını sağlar. Kişi veya kuruluş, bir iş kartı sistemi kurar. Bakım verilerini söz konusu iş kartlarına doğru bir şekilde kaydeder veya belirli bir bakım işlemine veya söz konusu bakım verilerinde yer alan işlemlere açık şekilde, ilgili iş kartında atıfta bulunur.

AMC M.A.401 (b)

1) Hava aracına bakım uygulayan her kişi veya kuruluş, 2 inci paragrafta belirtilen durum hariç olmak üzere, aşağıdakilere erişebilmeli ve kullanılmalıdır:

a) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili tüm yönetmelikler, ilgili talimatlar ile birlikte ilgili yardımcı dokümanlar,

b) Bir yönetmelik, talimat veya gereklilik tarafından geçerliliği sonlandırılmamış Genel Müdürlük genelgeleri ve bunun gibi geçerli tüm bakım gereklilikleri ve bildirimleri,

c) Tüm geçerli uçuşa elverişlilik direktifleri,

d) Hava aracı bakım programının, hava aracı bakım el kitabının, tamir el kitabının, ilave yapısal kontrol dokümanının, korozyon kontrol dokümanının, servis bültenlerinin, servis modifikasyon kitapçıklarının, tahribatsız muayene el kitabının, parça katalogunun, tip sertifikası verilerinin, yapılması planlanan faaliyet için gereken uygun bölümleri ve tip sertifikası veya ilave tip sertifikası sahibi tarafından yayınlanmış her türlü doküman. Bakım verilerinin İşletici veya müşteri tarafından sağlandığı durumlarda iş emri tamamlandıktan sonra bu tür verilerin muhafaza edilmesine gerek yoktur.

2) Birinci paragrafta ek olarak, komponentler için, hava aracı bakımı uygulayan her kuruluş; üretici bakım ve tamir el kitabının, servis bültenlerinin ve servis mektuplarının ve söz konusu komponentin takılabileceği komponent veya hava aracının tip sertifikası sahibi tarafından bakım verisi olarak yayınlanmış her tür dokümanın ilgili bölümlerine sahip olmalı ve bunları kullanılmalıdır. Ancak bakım verilerinin İşletici veya müşteri tarafından sağlandığı durumlarda, iş emri tamamlandıktan sonra bu tür verilerin muhafaza edilmesine gerek yoktur.

AMC M.A.401 (c)

1) Bakım verileri, hava aracı bakımını gerçekleştirecek personelin kullanımı için, bakım yapılmakta olan hava aracının veya komponentin yakınında hazır bulundurulmalıdır.

2) Bilgisayar sistemlerinin kullanıldığı ancak bilgisayar sisteminin kağıt kopya üretmediği durumda, bilgisayar terminali sayısı hızlı erişimi sağlamak için yeterli sayıda olması gerekmektedir. Mikrofilm veya mikrofiş okuyucularının/yazıcılarının kullanıldığı durumlarda da benzer bir gereklilik geçerlidir.

3) Bakım işlemleri, iş kartlarına aktarılmalı ve ilgili bakım işlemlerinin yerine getirildiğinden emin olmak için gerekli şekilde bölümlendirilerek kayıt altına alınmalıdır. İlgili olduğu durumlarda, sökümü, işlemin yerine getirilmesi, yeniden montajı ve test işlemlerini birbirinden ayırmak ve belirtmek özellikle önemlidir. Uzun süreli bakım işlemlerinde, birden fazla personelin dahil olduğu durumlarda, bakım işleminin tamamlanabilmesi için, bakım

işleminde görev alan her bir kişi tarafından neler yapıldığının gösterilebilmesi amacıyla ek iş kartlarının kullanılması gerekli olabilir. İş kartı sistemi, belirli bakım işlemlerine atıfta bulunmalıdır.

4) İş kart sistemi aşağıdaki şekilde olabileceği gibi, bunlarla sınırlı olmayabilir;

- Bakımı gerçekleştiren personelin, söz konusu arızayı ve revizyon durumu dahil olmak üzere kullanılan bakım verisi bilgisi ile birlikte arıza giderme işlemini yazabileceği bir format,

- Arızalara ilişkin raporları ve revizyon durumu dahil olmak üzere kullanılan bakım verilerine ilişkin bilgileri içeren yetkilendirilmiş personel tarafından gerçekleştirilen arıza giderme işlemlerinin kayıt altına alınabileceği bir hava aracı teknik kayıt defteri.

- Bakım kontrolleri için, imalatçı tarafından yayınlanmış kontrol listesi (örneğin; 100 FH kontrol listesi, Revizyon 5, Madde 1'den 95'e kadar)

5) Bakım verileri aşağıdakiler doğrultusunda güncel tutulmalıdır:

- Revizyon bildirim sistemi mevcut olduğu durumlarda, bu bildirim sistemine abone olarak,

- Tüm revizyonların alındığını kontrol ederek,

- Tüm verilerin revizyon durumunu takip ederek.

Tablo-11

IR M.A.402 Bakımın uygulanması

SHT-145 / EASA Part-145 doğrultusunda onaylı olan bakım kuruluşları haricinde, bakım uygulayan herhangi bir kişi veya kuruluş aşağıdakileri sağlamakla yükümlüdür.

(a) Bu talimat doğrultusunda gerçekleştirilen bakım işlemi için yetkin olmak.

(b) Bakımın gerçekleştirildiği alanın iyi düzenlenmiş ve kirlilik ve atık bakımından temiz olması.

(c) IR M.A.401 bakım verileri gerekliliğinde belirtilen yöntem, teknik, standart ve talimatların kullanılması.

(d) IR M.A.401 bakım verileri gerekliliğinde belirtilen alet, ekipman ve malzemelerin kullanılması. Gerektiğinde alet ve ekipmanların kontrol edilmesi ve resmi bir standarda göre kalibre edilmesi.

(e) Bakımın, IR M.A.401 bakım verileri gerekliliğinde belirtilen her türlü çevresel kısıtlama dahilinde uygulanması.

(f) Kötü hava şartlarında veya uzun süreli bakım durumunda uygun tesislerin kullanılması.

(g) Bakım esnasında ortaya çıkabilecek çoklu hatalar ve aynı bakım işlemlerinde tekrar edebilecek hataların riskinin asgariye indirilmesi.

(h) Kritik bir bakım işlemi uygulandığında, hata tespit etme metodunun kullanılması.

(i) Tüm bakım faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra, hava aracının veya komponentin, alet ve ekipmanlardan ve diğer her tür yabancı parça ve malzemedan arınmış olduğundan ve sökülmüş tüm erişim panellerinin tekrar yerlerine takılmış olduğundan emin olmak amacıyla

genel bir kontrol işlemi uygulanması.

AMC M.A.402 (a)

1. Bakım işlemi, bakım çıkış sertifikası düzenlemeye yetkili kişi ya da bu kişinin gözetimi altında çalışanlar tarafından gerçekleştirilmelidir. Gözetim, işin doğru bir şekilde gerçekleştirildiğinin kontrolünü sağlayacak şekilde olmalı ve gözetimi gerçekleştiren kişi; bakımı gerçekleştiren kişinin danışabilmesi için, hemen ulaşabileceği yakınlıkta olmalıdır.

2. Bakım çıkış sertifikası düzenlemeye yetkili kişi;

(a) gözetimi altında çalışan her bir kişinin ilgili eğitimleri aldığından veya ilgili tecrübeye sahip ve bakım işlemini gerçekleştirebileceğinden ve

(b) Kaynak işlemi gibi özel bakım işlemlerini gerçekleştiren her bir kişinin resmi olarak kabul edilmiş bir standart kapsamında yetkin olduğundan,

emin olmalıdır.

GM M.A.402 (a)

IR M.A.803'te belirtilen sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımı söz konusu olduğunda, sahibi veya müştereken sahibi olduğu bir hava aracına bakım yapan her bir kişi, uygun tip veya sınıf yetkisini içeren geçerli bir pilot lisansına sahip olması koşuluyla, Ek-3.8 doğrultusunda sınırlı hava aracı sahibi pilot bakım işlemlerini uygulayabilir.

AMC M.A.402 (c)

Her bir bakım işlemine uygulanan, genel bakım ve kontrol standartları, tip tasarımından sorumlu olan kuruluş tarafından yayımlanan, genelde bakım el kitapları içerisinde tavsiye edilen standartlara ve uygulamalara uygun olmalıdır.

Tip tasarımından sorumlu olan kuruluş tarafından yayımlanan bir bakım ya da kontrol standardı olmaması durumunda, bakım işlemini gerçekleştirecek personel, tip tasarımından sorumlu olan kuruluşun bağlı olduğu otorite ya da Genel Müdürlük tarafından yayımlanan ya da kılavuz olarak kullanılan ilgili hava aracı uçuşa elverişlilik standartlarına referans vermelidir.

Hava aracının ve komponentlerinin bakım işlemlerinde kullanılan bakım standartları, tip tasarımından sorumlu olan kuruluşun bağlı olduğu otorite ya da Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir yöntem, teknik ve uygulamaları içermelidir.

AMC M.A.402 (d)

Bakımın uygulaması esnasında ilgili personel, bakım işleminin kabul edilen bakım ve kontrol standartları doğrultusunda tamamlanmasını sağlamak için gerekli olan aletleri, ekipmanları ve test gereçlerini kullanmalıdır. Düzenli olarak yapılan kontrol, servis veya kalibrasyon işlemleri ekipman imalatçılarının talimatları doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Kalibrasyon gerektiren tüm aletler kabul edilebilir bir standart doğrultusunda izlenebilmelidir.

Bu bağlamda, 'resmi olarak kabul edilen standart', tüzel kişiliğe sahip olsun veya olmasın, resmi bir kuruluş tarafından oluşturulan veya yayımlanan, hava taşımacılığı sektörü tarafından yaygın olarak kullanılan ve tüm hava taşımacılığı sektörü tarafından tanınan

standartlar anlamına gelmektedir.

Tip tasarımından sorumlu kuruluşun özel alet ve test ekipmanları tavsiye etmesi halinde, personel söz konusu tavsiye edilen alet ve ekipmanları ya da Genel Müdürlük tarafından kabul edilen eşdeğer ekipmanları kullanmalıdır.

Tüm bakım işlemleri, hava aracının veya komponentlerinin bakım sonrasındaki durumunun en azından orijinal veya modifiye edilmiş durumuna eşit olmasını (aerodinamik fonksiyon, yapısal mukavemet, titreşim direnci, kötüleşme ve uçuşa elverişliliğe tesir eden benzer nitelikler bakımından) sağlayacak kalitedeki materyaller kullanarak uygulanmalıdır.

AMC M.A.402 (e)

Çalışma ortamı, uygulanmakta olan bakım görevi için personelin verimliliğini azaltmayacak şekilde uygun olmalıdır.

a) Sıcaklık, personelin herhangi bir rahatsızlık duymadan gerekli bakım işlemlerini uygulayabilmesine olanak verecek düzeyde tutulmalıdır.

b) Hava aracı/komponent yüzeylerinin kirli olmamasını sağlamak amacıyla, hava kaynaklı kirlilik (örneğin; toz, çökelti, boya partikülleri, talaş) asgari seviyede tutulmalıdır. Bunun mümkün olmaması halinde, kabul edilebilir koşullar yeniden sağlanıncaya kadar tüm hassas sistemler korumaya alınmalıdır.

c) Aydınlatma, her bir kontrol ve bakım görevinin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak için yeterli olmalıdır.

d) Gürültü seviyelerinin kontrol personelinin dikkatini dağıtacak bir seviyeye ulaşmasına izin verilmemelidir veya bunun mümkün olmaması halinde kontrol personeline aşırı gürültüyü azaltacak kişisel donanım temin edilmelidir.

AMC M.A.402 (f)

Tesisler, planlanmış tüm bakım için uygun olmalıdır. Bu uygunluk, planlanmış bakım için, yeterince büyük ve uygun hava aracı hangarlarını gerektirebilir.

Hava aracı komponent atölyeleri, bakımı yapılması planlanan komponentleri barındıracak kadar büyük olmalıdır.

Kötü hava koşullarından korunma, hangar veya komponent atölyesi yapılarının içeriye yağmur, dolu, buz, kar, rüzgar, toz, vb. girmesini engelleyecek bir standartta olması anlamına gelmektedir.

AMC M.A.402 (g)

(a) Çoklu hatalar riskini azaltmak ve ihmalleri önlemek için, bakımı gerçekleştiren kişi ya da kuruluş aşağıdakileri sağlamalıdır.

(1) Her bir bakım işleminin yalnızca gerçekleştirildikten sonra imzalanması,

(2) Bakım işlemlerinin, kritik adımların kolayca tanımlanabilmesi için gruplandırılması,

(3) Gözetim altında çalışan bir personel (geçici personel, eğitimdeki personel vb.) tarafından gerçekleştirilen her bir işin yetkili bir personel tarafından kontrol edilmesi ve

imzalanması.

(b) Bakım işlemlerinde ortaya çıkabilecek bir hatanın; aynı hava aracı üzerinde bulunan birden çok sisteme takılı olan aynı tipteki komponentlerin söküm/takım veya montaj/demontaj gibi benzer bakım işlemlerinde tekrar etme ihtimali olabilir.

Uçuş emniyetini etkileme ihtimali olan bir arıza durumunda, hatanın tekrarlanma ihtimalini azaltmak amacıyla, bakımı gerçekleştiren kişi ya da kuruluş farklı sistemlerdeki benzer bakım işlemlerini gerçekleştirmek için farkı kişileri planlamalıdır. Ancak, bakımı gerçekleştirmek için yalnızca bir kişinin mevcut olduğu bir durumda, ilgili kişi AMC2.M.A.402(h) doğrultusunda bakım işlemlerinin ikinci bir kontrolünü gerçekleştirmelidir.

AMC1 M.A.402 (h)

KRİTİK BAKIM İŞLEMLERİ

Aşağıdaki bakım işlemleri uçuş emniyetine olan etkileri bakımından öncelikli olarak gözden geçirilmelidir.

- (a) Hava aracının, uçuş rotasının ve pozisyonunun kontrolünü etkileyebilecek, uçuş kumandalarının takılması, ayarlanması;
- (b) Hava aracı denge (stabilite) kontrol sistemleri (otomatik pilot, yakıt transferi);
- (c) Hava aracının tahrik gücünü etkileyebilecek, motor, pervane ve rotor takım işlemleri ve
- (d) Motorlar, pervaneler, aktarma elemanları (transmisyon) ve dişli kutuları gibi komponentlerin revizyonu, kalibrasyonu ve ayarlanması

AMC2 M.A.402 (h)

BAĞIMSIZ KONTROL

(a) Bağımsız kontrol nedir?

Bağımsız kontrol bir hata yakalama yöntemidir. Yetkili bir personel tarafından gerçekleştirilen bakım işleminin bağımsız yetkin bir personel tarafından, aşağıdakilerin göz önünde bulundurularak kontrol edilmesini içerir.

(1) Yetkili personel; bakım işlemini gerçekleştiren ya da gözetimi altında bakım işlemi gerçekleştirilen ve bakım işleminin ilgili bakım verisine uygun olarak tamamlanmasının tüm sorumluluğunu üstlenen kişidir.

(2) Bağımsız yetkin personel; bağımsız kontrolü gerçekleştiren ve bakım işleminin uygun bir şekilde gerçekleştirildiğini ve herhangi bir uygunsuzluk olmadığını tasdik eden kişidir. Bağımsız yetkin personel, bakım çıkış sertifikası düzenlemez ve bu sebeple sertifikasyon imtiyazlarına sahip olmasına gerek yoktur.

(3) Bakım çıkış sertifikası yetkili personel tarafından, bağımsız kontrol uygun bir şekilde gerçekleştirildikten sonra düzenlenir.

(4) İş kartı sistemi, bakım çıkış sertifikası düzenlenmeden önce, bakımı gerçekleştiren ve bağımsız kontrolü gerçekleştiren her bir kişinin bilgilerini ve gerektiğinde bağımsız kontrolün detaylarını içermelidir.

(b) Bağımsız kontrol gerçekleştiren personelin yetkinlikleri

(1) Bakım işlemi bu talimata veya EASA Part-M'e göre onaylı F Bakım Kuruluşu tarafından gerçekleştirildiği takdirde, kuruluş, bağımsız yetkin personelin, bağımsız kontrole tabi sistemler ile ilgili gerekli eğitime ve tecrübeye sahip olduğunu gösterecek prosedürlere sahip olmalıdır. Bu eğitim ve tecrübe, örneğin aşağıdaki gibi olabilir;

(i) Kritik bakım işleminin imzalanması ya da bakım çıkış sertifikasının düzenlenmesi için gereken lisans alt kategorisi ya da eşdeğeri ile aynı alt kategoride bir SHY-66 ya da eşdeğeri lisansa sahip olmak.

(ii) Aynı kategoride bir SHY-66 ya da eşdeğeri lisansa ve bağımsız kontrole tabi bakım işlemi ile ilgili özel bir eğitime sahip olmak veya,

(iii) Bağımsız kontrole tabi bakım işlemi ile ilgili uygun bir eğitime ve tecrübeye sahip olmak.

(2) Bakım işlemi F Bakım Kuruluşu haricinde gerçekleştirilse,

(i) Bağımsız yetkin personel aşağıdakilere sahip olmalıdır.

(A) herhangi bir kategoride SHY-66 ya da eşdeğeri lisansa veya

(B) Genel Müdürlük tarafından kabul edilen güncel bir pilot lisansına.

(ii) Ek olarak, yetkili personel, bağımsız yetkin personelin bahse konu bakım işlemi ile ilgili gerekli eğitimlere ve tecrübeye sahip olup olmadığını değerlendirmelidir. Bu, bakım işlemi gerçekleştirildikten sonra yetkili personelin kontrolün nasıl gerçekleştirildiğini bağımsız yetkin personele göstermesi anlamına gelmemektedir.

(c) Bağımsız kontrol nasıl gerçekleştirilmelidir?

Örneğin, bağımsız kontrol ile bir komponentin doğru bir şekilde takıldığı, kilitlendiği ve çalıştığı kontrol edilmelidir. Bakımı yapılan sistemlerin kontrolleri yapılırken, 'bağımsız yetkin personel' aşağıdakileri birbirinden bağımsız olarak dikkate almalıdır;

(1) İlgili kontrol sisteminden sökülmüş veya müdahale edilmiş tüm parçaların doğru bir şekilde takıldığı ve kilitlendiğinin kontrolü yapılmalıdır,

(2) Sistemin serbest bir biçimde tam olarak hareket edip etmediği kontrol edilmelidir.

(3) Kablolar ikincil bağlantı noktasında yeterli bir boşlukla tansiyonlanmalıdır;

(4) Kontrol sistemlerinin doğru bir şekilde çalıştığından emin olmak üzere ilgili kontrol sisteminin çalışması bir bütün olarak gözlemlenmelidir.

(5) Farklı kontrol sistemlerinin birbirlerini etkileyecek şekilde ilişkili olmaları halinde, tüm etkileşimler söz konusu kontrol sistemlerinin tamamında kontrol edilmelidir ve

(6) Kritik bakım işlemlerinin bir parçası olan yazılım kontrol edilmelidir. Örneğin versiyon, uçak konfigürasyonu ile uygunluk vb. gibi.

(d) Öngörülemeyen durumlarda yalnızca tek bir kişi mevcut ise ne yapılmalıdır?

İKİNCİ KONTROL

(1) İkinci kontrol, bakım işlemini gerçekleştiren yetkili personelin aynı zamanda bağımsız yetkin personel olduğu durumlar haricinde bağımsız kontrol ile aynı koşullara

tabidir.

(2) Kritik bakım işlemleri için ikinci kontrol, yalnızca öngörülemez durumlarda, bakım işlemi ve bağımsız kontrolü gerçekleştirmek için yalnızca bir kişi mevcut olduğunda uygulanabilir.

(3) Yetkili personel tarafından bakım çıkış sertifikası, ikinci kontrol uygun bir şekilde gerçekleştirildikten sonra düzenlenir.

(4) İş kartı sistemi, bakım çıkış sertifikası düzenlenmeden önce, bakımı gerçekleştiren yetkili personelin bilgilerini ve gerektiğinde bağımsız kontrolün detaylarını içermelidir.

GM M.A.402 (h)

Kritik bakım işlemlerinin belirlenebilmesi için aşağıdaki bilgi kaynakları kullanılabilir.

- Tasarım onay sahibinden gelen bilgiler,
- Kaza raporları,
- Olay inceleme raporları / dokümanları,
- Olay raporlama,
- Uçuş veri analizi,
- Denetim sonuçları,
- Normal operasyon izleme sonuçları,
- Eğitimlerden gelen geribildirimler,
- Bilgi paylaşım sistemleri.

Tablo-12

IR M.A.403 Hava aracı arızaları

(a) Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür hava aracı arızası, uçuş gerçekleştirilmeden önce giderilir.

(b) Bir hava aracı arızasının uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atıp atmadığına ve dolayısıyla da uçuş öncesinde ne tür arıza giderici işlemlerin yapılacağına ve hangi arıza giderme işleminin ertelenebileceğine sadece, IR M.A.401 bakım verilerini kullanarak, IR M.A.801 (b)1, (b)2, (c), (d) paragrafları veya SHT-145/EASA Part 145 doğrultusunda yetkili onaylayıcı personel karar verebilir. Ancak, bu husus MEL'in pilot veya yetkili onaylayıcı personel tarafından kullanılmasını içermez.

(c) Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmayacak olan hava aracı arızaları, söz konusu hava aracı arızasının ilk tespit edildiği tarih sonrasında ve bakım verilerinde veya MEL'de belirtilen limitler dahilinde, mümkün olan en kısa sürede giderilir.

(d) Uçuş öncesinde giderilmeyen her türlü arıza, IR M.A.305'e göre hava aracı bakım kayıt sistemine veya IR M.A.306'ya göre İşletici teknik kayıt sistemine kaydedilir.

AMC M.A.403 (b)

Arızanın kök nedeninin saptanması için gerekli her türlü ilave araştırmayı ve analizi başlatmak amacıyla, uçuş emniyetini etkileyebilecek her bir arızanın veya arızalar kombinasyonunun sebebine ve her bir potansiyel tehlike etkisine yönelik bir değerlendirme yapılmalıdır.

AMC M.A.403 (d)

Ertelenmiş arızalar, mümkün olduğunda, hava aracına gelişleri öncesinde pilota/uçuş ekibine bildirilmelidir.

Ertelenmiş arızalar, bir sonraki uygun bakım kontrolünde ilgili iş kartına nakledilmelidir ve bakım kontrolü sırasında düzeltilmeyen herhangi bir ertelenmiş arıza, yeni bir ertelenmiş arıza kayıt tablosuna tekrar girilmelidir. Söz konusu arızanın asıl tarihi muhafaza edilmelidir.

Arızaların giderilmesi için ihtiyaç duyulan gerekli komponentler veya parçalar, öncelik esası doğrultusunda hazır bulundurulmalı veya sipariş edilmeli ve mümkün olan ilk fırsatta takılmalıdır.

Tablo-13

IR M.A.501 Komponentlerin kullanımı

(a) SHT-21, SHT-145 veya bu talimatın 6ncı bölümünde aksi belirtilmedikçe; yeterli bir durumda olmayan, SHGM Form 1 veya eşdeğer bir belge ile faal edilmemiş, SHT 21 Altbölüm Q'ya göre etiketlenmemiş hiçbir komponent hava aracına takılamaz.

(b) Bir komponentin bir hava aracına takılması öncesinde, ilgili kişi veya onaylı bakım kuruluşu, farklı modifikasyon ve/veya uçuşa elverişlilik direktifi konfigürasyonlarının geçerli olabileceği durumlarda bahse konu komponentin takılmaya uygun olduğundan emin olur.

(c) Standart parçalar bir hava aracına veya komponente sadece bakım verilerinde söz konusu standart parça belirtildiğinde takılır. Standart parçalar sadece, geçerli standartlara uygunluğunu ispat edecek izlenebilirlik kanıtları olduğunda takılır.

(d) İster ham madde ister sarf malzeme olsun malzemeler bir hava aracı veya komponent üzerinde sadece söz konusu hava aracı veya komponent imalatçısının ilgili bakım verilerinde bunu belirtmesi veya SHT-145'de belirtilen veya Genel Müdürlük tarafından yayımlanan / kabul edilen dokümanlar içerisinde belirtilmesi durumunda kullanılır. Söz konusu malzemeler sadece, gerekli özellikleri karşıladıklarında ve izlenebilir olduklarında kullanılır. Tüm malzemelerin yanında, bahse konu malzemeye ait olduğu açıkça belli olan, hem imalatçı hem de tedarikçi bilgilerini ve teknik uygunluk beyanını içeren dokümanların bulunması gerekmektedir.

AMC M.A.501 (a)

(1) Bir komponentin yeterli bir durumda olduğundan emin olmak için, IR M.A.801 kapsamında atıfta bulunulan kişi veya onaylı bakım kuruluşu tarafından kontrol edilmeli ve doğrulanmalıdır.

(2) Söz konusu kontroller ve doğrulamalar komponentin hava aracına takılması öncesinde

gerçekleştirilmelidir.

(3) Aşağıdaki liste, her kontrolü kapsamamakla birlikte, yapılacak tipik kontrolleri içermektedir:

(a) Komponentlerin bütünlüğünü etkileyebilecek hasarlar ile ilgili olarak komponentlerin ve ambalajlarının genel durumunun doğrulanması,

(b) Komponentin raf ömrünün sona ermemiş olduğunun doğrulanması,

(c) Komponentin özelliklerine uygun olarak ambalajlanmış şekilde alındığının doğrulanması: Örneğin; gerektiğinde doğru ATA 300 veya elektrostatik hassas cihazlara uygun ambalaj,

(d) Komponentin, hasarlanması veya iç kısmının kirlenmesini önlemek için uygun bir şekilde takılmış tüm tapalara (plugs) ve kapaklara (caps) sahip olduğunun doğrulanması. Yapışkan artıkların elektrik bağlantılarını izole etmesi ve hidrolik veya yakıt ünitelerini kirletmesi sebebiyle elektrik bağlantılarını veya sıvı bağlantılarını /açıklıklarını kapatmak için bant kullanılmamalıdır.

(4) SHGM Form 1'in amacı (bakınız Ek-3.2), komponentlerin imalattan çıkış işlemini sertifikalandırmak, Genel Müdürlük onayı kapsamındaki komponentler üzerinde yapılan bakım işlemlerinin sonrasında bakım çıkış işlemini sertifikalandırmak ve bir hava aracından/komponentten sökülmüş komponentlerin başka bir hava aracına/komponente takılmasına olanak vermektir.

(5) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki dokümanlar SHGM Form 1'e eşdeğerdir.

(a) Yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar tarafından düzenlenen formlar,

(b) EASA onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan EASA Form 1,

(c) FAA onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan FAA 8130-3,

(d) Kanada (TCCA) onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan TCCA Form One,

(e) ANAC (Brezilya) onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan ANAC Form SEGV00 003,

(f) JAA Tam Üyesi bir Devlet tarafından onaylanmış bir kuruluş tarafından bu Talimatın yürürlük tarihi öncesinde düzenlenmiş olan JAA Form 1,

(g) Genel Müdürlük tarafından imzalanmış ilgili bir anlaşma tarafından yürürlükten kaldırılıncaya kadar, Genel Müdürlük ile EASA dışındaki bir ülke arasındaki iki taraflı bir anlaşmanın hükümleri doğrultusunda Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir çıkış dokümanı.

(h) Ülkemizde yerleşik ve Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş bir üretim ya da bakım kuruluşu tarafından, üretim ya da bakımı yapılan malzeme/komponentler, SHGM Form 1 ile temin edilmediği sürece ülkemiz siciline kayıtlı hava araçlarına takılamaz.

(i) **(Yeni: 19/07/2022 - 35213)** Genel Müdürlüğümüzce tip kabulü yapılan ve tip sertifikası sorumluluğu Rusya Federasyonu Sivil Havacılık Otoritesinde olan hava araçları için yangın söndürme operasyonlarında geçerli olmak üzere; AIC AR Russia Form C-5, Fata Russia Form E-02, Summary Certificate ve Ukrayna Sivil Havacılık Otoritesi SAA Ukraine Form-1.

(6) **(Değişiklik: 19/07/2022 - 35213)** Bu Talimat veya SHT-145 Talimatına göre onaylanmış bakım kuruluşu tarafından AMC M.A.613 (a) gereği SHGM Form 1 tanzim edilmediği sürece, SHGM Form 1 veya eşdeğeri olmadan depolanmakta olan hiçbir malzeme komponent ülkemiz siciline kayıtlı hava araçlarına takılamaz.

AMC M.A.501 (b)

(1) SHGM Form 1, bir hava aracı komponentinin uçuşa elverişlilik durumunu tanımlamaktadır. Bazı durumlarda, SHGM Form 1 üzerindeki Blok 12 "Açıklamalar" hanesi, uygun ve gerekli tedbirlerin alınmasını gerektirebilecek önemli uçuşa elverişlilik bilgilerini içerir (Bakınız Ek-3.2).

(2) Komponentlerin takılması sadece, IR M.A.801 içerisinde atıfta bulunulan kişinin veya Onaylı Bakım Kuruluşunun söz konusu komponentlerin imalat veya bakım açısından gerekli standartları karşıladığından emin olduğu durumlarda gerçekleştirilmelidir.

(3) IR M.A.801 içerisinde atıfta bulunulan kişi veya Onaylı Bakım Kuruluşu, söz konusu komponentin gerekli tasarım ve modifikasyon standartları gibi onaylı verileri/standartları karşıladığından emin olmalıdır. Bu husus, (S)TC sahibine veya imalatçının parça kataloguna veya diğer onaylı verilere (Servis Bülteni vb.) dayanılarak yerine getirilebilir. Ayrıca, geçerli AD ve hava aracı komponentine takılı her bir ömürlü parçaların durumu ile uygunluğun sağlanmasına da özen ve dikkat gösterilmesi gerekmektedir.

AMC M.A.501 (c)

(1) Standart parçalar:

(a) Tasarım, imalat, test ve kabul kriterleri ile standart tanımlama bilgisi gerekliliklerini içeren kurulu bir sektör, kurum, yetkili otorite veya diğer resmi mevzuatlar ile tam uygunluk dahilinde imal edilen parçalar. Söz konusu mevzuat, parçanın üretilmesi ve uygunluğunun doğrulanması için gerekli tüm bilgileri içermelidir. Mevzuat herhangi bir tarafın parçayı imal edebileceği şekilde yayımlanmalıdır. Mevzuat örnekleri, Ulusal Havacılık Standartları (NAS-*National Aerospace Standards*), Ordu-Donanma Havacılık Standardı (AN-*Army-Navy Aeronautical Standardı*), Otomotiv Mühendisleri Topluluğu (SAE-*Society of Automotive Engineers*), SAE Sematec, Ortak Elektron Cihaz Mühendisliği Konseyi (*Joint Electron Device Engineering Council*), Ortak Elektron Tüp Mühendisliği Konseyi (*Joint Electron Tube Engineering Council*) ve Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (ANSI-*American National Standards Institute*), EN Spesifikasyonları vb.'dir.

(b) Motorsuz planörler ve motorlu planörler, CS 22.1301(b) hükümleri kapsamında sertifikalandırılmış (onaylanmış) gerekli olmayan aletler ve/veya ekipmanlar ki bu söz konusu aletlerin veya ekipmanların takılı olduklarında çalışmaları, yanlış çalışmaları veya çalışmamaları halinde kendi içlerinde veya planörün çalışmasının üzerindeki etkileriyle bir emniyet tehlikesi teşkil etmezler.

Yukarıda kullanılan "gerekli olmayan" terimindeki "gerekli" ifadesi, geçerli uçuşa elverişlilik kodu (CS 22.1303, 22.1305 ve 22.1307) tarafından gerekli görülen veya ilgili işletme düzenlemeleri ve geçerli Hava Kuralları tarafından gerekli görülen veya Hava Trafik Yönetimi tarafından gerekli görülen (örneğin, belirli bir kontrollü hava sahasındaki bir alıcı-verici (*transponder*)) anlamına gelmektedir. Standart parçalar sayılabilecek ekipmanlara ilişkin örnekler elektrikli varyometreler, bilyeli (*ball type*) dönüş/yatış (*bank/slip*) göstergeleri, toplam enerji problemleri (*probes*), kapasite tüpleri (*capacity bottles*)(varyometreler için), final süzülme hesaplayıcıları (*final glide calculators*), seyrüsefer bilgisayarları, veri toplayıcı/barograf/dönüş noktası (*turnpoint*) kamera, cam silecekleri (*bug-wipers*) ve çarpışmayı önleme (*anti-collision*) sistemleridir. Uçuşa elverişlilik koduna göre onaylanması gereken ekipmanlar geçerli ETSO veya eşdeğeri ile

uygunluk kapsamında olacaklardır ve standart parça sayılmamaktadırlar (örneğin, oksijen ekipmanı).

(2) Bir parçayı standart parça olarak belirlemek için tip sertifikası sahibi, orijinal tip sertifikası sahibinin yetkili otoritesi tarafından kabul edilen bir standart parçalar el kitabı yayımlayabilir veya parça katalogunda, belirli parça için bir havacılık mevzuatı olmayan ulusal/uluslararası bir mevzuata (standart diot/kapasitör vb. gibi) atıfta bulunabilir.

(3) Standart parçalara ait belgeler, açık bir şekilde parça ile ilgili olmalı, imalatçı ve tedarikçi tarafından yayınlanmış uygunluk beyanı içermelidir. Bazı malzemeler, saklama koşulu veya ömür limiti gibi özel koşullara tabi olup, bunlar ilgili belgelerde ve/veya malzemenin ambalajı üzerinde belirtilmelidir.

(4) SHGM Form 1 veya eşdeğeri normalde yayınlanmamaktadır ve dolayısıyla da yayınlanması beklenmemelidir.

AMC M.A.501 (d)

1) Sarf malzeme; yağlar, yapıştırıcılar (cements), karışımlar, boyalar, kimyasal boyalar ve sızdırmazlık malzemeleri (bostik), vb. gibi, sadece bir seferliğine kullanılan her tür malzemedir.

2) Ham madde; metaller, plastikler, ahşap, kumaş, vb. gibi, hava aracının tamamlayıcı parçası haline getirmek için çalışma gerektiren her tür malzemedir.

3) Ham madde ve sarf malzemeler sadece, gerekli özelliklere sahip olduğuna emin olduğunda kabul edilmelidir. Bunun için, söz konusu malzeme ve / veya ambalajı üzerinde gerekli özellikler belirtilmeli ve mevcut ise parti numarası yazılmalıdır.

4) Tüm malzemelerin beraberindeki dokümanlar, malzeme ile açık bir şekilde ilgili olmalı; hem imalatçı hem de tedarikçi tarafından yayınlanmış bir uygunluk beyanını içermelidir. Bazı malzemeler saklama koşulları ve/veya ömür sınırlandırması vb. gibi özel koşullara tabi olup, bunlar ilgili dokümanlarda ve/veya malzemenin ambalajı üzerinde belirtilmelidir.

5) Bu tür malzemeler için SHGM Form 1 veya eşdeğeri yayınlanmaz ve dolayısıyla da yayınlanması beklenemez. Genel Müdürlük tarafından aksinin kabul edildiği durumlar hariç olmak üzere, malzeme özellikleri normalde (S)TC sahibinin verilerinde belirtilmektedir.

6) Toplu olarak satın alınan malzemeler (cıvata, vida vb.) bir ambalaj içerisinde tedarik edilmelidir. Söz konusu ambalaj, malzemenin geçerli özelliklerini, parça numarasını (P/N), parti numarasını ve miktarını belirtmelidir. Malzemenin beraberindeki dokümanlar, geçerli özellikleri/standartı, parça numarasını (P/N), parti numarasını, miktarını ve imalatçı bilgisini içermelidir. Malzemenin farklı partilerden edinilmesi halinde, her bir partiye ilişkin kabul dokümanı temin edilmelidir.

Tablo-14

IR M.A.502 Komponentlerin bakımı

(a) SHT-21 21A.307(c)'de belirtilenler dışında, komponentlerin bakımı bu kapsamda yetkilendirilmiş Onaylı Bakım Kuruluşları tarafından gerçekleştirilir.

(b) (a) paragrafına istisnai olarak, hava aracı bakım verileri gereğince veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi durumunda komponent bakım verileri gereğince yapılan bir

komponentin bakımı, A sınıfı bakım yetkisine sahip Onaylı Bakım Kuruluşu tarafından veya IR M.A.801 (b)2 paragrafında belirtilen onaylayıcı personel tarafından sadece söz konusu komponentler hava aracına takılı iken yapılır. Bununla birlikte, söküm işleminin bu paragrafın hükümleri için uygun olmayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu haller hariç olmak üzere bu tür kuruluş veya onaylayıcı personel, komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilir. Bu paragraf doğrultusunda uygulanan komponent bakımı, SHGM Form 1 veya eşdeğerinin düzenlenmesi için uygun değildir IR M.A.801 kapsamında belirtilen hava aracı bakım çıkış gerekliliklerine tabi olacaktır.

(c) (a) paragrafına istisnai olarak, motor/APU bakım verileri gereğince veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi durumunda komponent bakım verileri gereğince bir motorun/APU bakımı, B sınıfı bakım yetkisine sahip Onaylı Bakım Kuruluşu tarafından sadece söz konusu komponentler motora/APU'ya takılı iken yapılabilir. Bununla birlikte, söküm işleminin bu paragrafın hükümleri için uygun olmayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu haller hariç olmak üzere, söz konusu B sınıfı yetkiye sahip kuruluş, komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilir.

(d) (a) paragrafına ve IR M.A.801 (b)2 paragrafına istisnai olarak, ticari hava taşımacılığı kapsamında kullanılmayan bir ELA1 hava aracına takılı veya böyle bir hava aracından geçici olarak sökülmüş bir komponentin, komponent bakım verileri doğrultusunda yapılan bakımı, IR M.A.801 (b)2 paragrafı kapsamında belirtilen onaylayıcı personel tarafından aşağıdaki durumlar haricinde yapılabilir:

(1) motorlar ve pervaneler haricindeki komponentlerin revizyonu ve

(2) CS-VLA, CS-22 ve LSA haricindeki hava araçları için olan motorların ve pervanelerin revizyonu.

(d) paragrafı doğrultusunda yapılan komponent bakımı SHGM Form 1 veya eşdeğerinin düzenlenmesi için uygun değildir ve IR M.A.801'de belirtilen hava aracı bakım çıkış gerekliliklerine tabi olacaktır.

(e) SHT-21 21A.307(c)'de belirtilen Komponentlerin bakımı, A sınıfı bakım yetkisine sahip Onaylı Bakım Kuruluşları bünyesinde, IR M.A.801'e uygun olarak bir onaylayıcı personel veya hava aracı sahibi pilot tarafından, söz konusu komponentler hava aracına takılı iken veya erişimi kolaylaştırmak için geçici olarak söküldüğü durumlarda gerçekleştirilir. Bu paragraf doğrultusunda uygulanan komponent bakımı, SHGM Form 1 veya eşdeğeri düzenlenmesi için uygun değildir ve uygulanan bakım IR M.A.801 kapsamında belirtilen hava aracı bakım çıkış gerekliliklerine tabi olacaktır.

AMC M.A.502

Bir hava aracından komponent sökülmesi ve bir hava aracına komponent takılması işlemleri komponent bakımı değil hava aracı bakımı olarak kabul edilmelidir. Sonuç olarak bu durum için IR M.A.502 gereklilikleri geçerli değildir.

AMC M.A.502 (b) ve (c)

IR M.A.502 (b) ve (c) paragrafları, ilgili B/C yetkisine sahip olmayan bakım kuruluşlarına ve bağımsız onaylayıcı personele komponent bakım verileri doğrultusunda belirli komponent bakımını gerçekleştirmeleri için Genel Müdürlük tarafından onaylanması koşulu ile izin

vermektedir. Bakımın bağımsız onaylayıcı personel tarafından yapılması durumunda, tescil devletinin otoritesinin onayı gerekmektedir.

Genel Müdürlük tarafından buna sadece, Genel Müdürlüğün söz konusu onaylayıcı personelin uygun niteliklere sahip olduğuna; uygun alet, ekipman ve tesislerin mevcut olduğuna emin olduğu durumlarda, basit komponent bakımı için izin verilebilir. Daha karmaşık komponent bakımı söz konusu olduğunda, özel niteliklerin gerekli olabileceğinin ve bir SHY-66 hava aracı bakım lisansına sahip olmanın yeterli olmadığını dikkate alınması önem arz etmektedir.

Tablo-15

IR M.A.503 Ömürlü komponentler

- (a) IR M.A.504 (c) paragrafı kapsamında belirtilenler hariç olmak üzere, hava aracına takılmış ömürlü komponentler için onaylanmış bakım programında ve uçuşa elverişlilik direktiflerinde belirtilen onaylanmış hizmet ömrü sınırı aşılamaz.
- (b) Onaylanmış hizmet ömrü uygunluğuna göre takvim zamanı, uçuş saatleri, iniş veya uçuş sayısı cinsinden ifade edilir.
- (c) Onaylanmış hizmet ömrü dolan komponentler bakım için, belgelendirilmiş ömrü sınırlı komponentler ise bir daha kullanılmamak üzere hava aracından sökülür.

Tablo-16

IR M.A.504 Gayri faal komponentlerin kontrolü

- (a) Aşağıdaki şartlardan herhangi biri oluştuğunda komponent gayri faal sayılır:
- 1) Hizmet ömrünün bakım programında tanımlandığı şekilde sona ermesi;
  - 2) Genel Müdürlük tarafından uygulanması zorunlu tutulan geçerli uçuşa elverişlilik direktifleri ve diğer sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri ile uygunsuzluk hali;
  - 3) uçuşa elverişlilik durumunu veya hava aracına takılmaya uygunluğu belirlemek üzere gerekli olan bilgilerin mevcut olmaması;
  - 4) hasarlara veya arızalara ilişkin belirtiler bulunması;
  - 5) faal durumuna tesir etmesi olası olan bir olaya veya kazaya karışmış olması.
- (b) Gayri faal komponentler, bu tür komponentin gelecekteki durumuna ilişkin bir karar alınmaya kadar, onaylı bakım kuruluşunun kontrolü altında bulundurulur ve emniyetli bir mahalde ayrı muhafaza edilir. Bununla birlikte, karmaşık motorlu hava araçları hariç, ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava araçları için, söz konusu komponentin gayri faal olduğunu beyan eden kişi veya kuruluş, hava aracı kayıt defterinde veya motor kayıt defterinde veya komponent kayıt defterinde yansıtılması koşuluyla, söz konusu komponentin gayri faal olduğunu belirttikten sonra komponentin muhafazasını hava aracı sahibine devredebilir.
- (c) Belgelendirilmiş ömür sınırını doldurmuş olan veya tamir edilemez bir hasar veya arızası olan komponentler, kurtarılamaz olarak sınıflandırılır ve bu komponentlerin, belgelendirilmiş ömür sınırları uzatılmadığı veya IR M.A.304'e göre bir tamir çözümü onaylanmadığı sürece komponent tedarik sistemine tekrar girmelerine izin verilmez.

(d) (c) paragrafında belirtilen kurtarılamaz komponentler ile ilgili olarak, bu Talimat kapsamında sorumlu olan her kişi veya kuruluş;

1) bu tür komponenti (b) paragrafında belirtilen mahalde muhafaza edilmesini veya,

2) bu tür komponente ilişkin sorumluluktan feragat edilmesi öncesinde söz konusu komponentin ekonomik olarak düzeltilemez veya tamir edilemez biçimde tahrip edilmesini sağlar.

(e) (d) paragrafına bakılmaksızın, bu Talimat kapsamında sorumlu olan kişi veya kuruluş kurtarılamaz olarak sınıflandırılmış komponentlere ilişkin sorumluluğunu herhangi bir tahribat yapılmadan eğitim veya araştırma amaçlı olarak bir kuruluşa devredebilir.

AMC M.A.504 (a)

AMC M.A.605 (c) 6'ya göre bir karara varılıncaya kadar komponent gayri faal olmaya devam eder.

AMC M.A.504 (b)

1) Bakımı gerçekleştiren, IR M.A.801 (b)(2) ve (c) paragraflarına uygun onaylayıcı personel veya onaylı bakım kuruluşu her bir gayri faal komponentin uygun bir şekilde işaretlenmesini sağlamalıdır.

2) Komponentin gayri faal durumu; komponenti tanımlayan bilgiler ve yapılması gereken işlemleri belirten her tür bilgi ile birlikte bir etiket üzerinde açık bir şekilde belirtilmelidir. Bu tür bilgiler; gerekli olduğunda, hizmette kalınan süreyi, bakım durumunu, saklama koşullarını, tespit edilen arızaları, elverişsiz çevre koşullarına maruz kalındığını, komponentin bir kazaya/olaya dahil olup olmadığını veya bir kazadan/olaydan etkilenip etkilenmediğini içermelidir. Bu etiketin komponent üzerinden istenmeyen şekilde ayrılmasını engelleyecek önlemler alınmalıdır.

3) Hava aracı bakımı gerçekleştiren IR M.A.801 (b)(2) ve (c) paragraflarına uygun onaylayıcı personel, her tür gayri faal komponenti kontrollü depolama için hava aracının sahibinin/kiracısının mutabakatı ile onaylı bir bakım kuruluşuna göndermeli veya komponentin gözetimini IR M.A.504 (b) paragrafında belirtilen koşullar altında hava aracı sahibine/kiracısına devretmelidir.

"Onaylı bakım kuruluşunun kontrolü altındaki güvenli bir mahal", güvenliğin onaylı bakım kuruluşunun sorumluluğunda olduğu güvenli bir mahal anlamına gelmektedir. Bu mahal, ana bakım tesislerinden farklı yerlerde olma durumunda, onaylı bakım kuruluşu tarafından belirlenmiş tesisler içerisinde olabilir. Bu mahaller, onaylı bakım kuruluşunun ilgili prosedürlerinde belirtilmelidir.

AMC M.A.504 (c)

1) Aşağıdaki komponentler kurtarılamaz olarak sınıflandırılmalıdır:

(a) Çıplak gözle görülür ya da görülemez, tamiri mümkün olmayan arızalara sahip olan komponentler;

(b) Tasarım gerekliliklerine uymayan ve söz konusu gerekliliklere uygun hale getirilemeyecek komponentler;

(c) Kabul edilemez modifikasyona veya geri döndürülmesi mümkün olmayan işleme tabi tutulmuş komponentler;

(d) Belgelendirilmiş ömür sınırı olup, bu belgelendirilmiş ömür sınırlarına ulaşmış veya bunları aşmış olan veya eksik veya kayıp kayıtları olan parçalar;

(e) Aşırı güce, ısıya veya elverişsiz ortama maruz kalmış olması sebebiyle uçuşa elverişli duruma geri getirilemeyen komponentler;

(f) Geçerli bir uçuşa elverişlilik direktifine uygunluğun yerine getirilemediği komponentler;

(g) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının ve/veya imalatçıya izlenebilirliğin temin edilemediği komponentler.

2) Elllerinde hava aracı komponentleri bulunan kuruluşların, kurtarılamaz komponentleri ellerinden çıkarmak için başvurdukları yaygın uygulama bu komponentlerin satılması, iskartaya çıkarılması veya devredilmesidir. Bazı durumlarda, bu komponentler tekrar satışa sunulmuş veya havacılık sektöründe faal parça envanterlerinde tekrar ortaya çıkmıştır. Komponentlerin durumunun yanlış beyan edilmesi ve bu komponentleri hizmete elverişli olarak göstermek için gerçekleştirilen uygulamalar, kurtarılamaz uygunsuz komponentlerin kullanımına sebebiyet vermiştir. Bu sebepten dolayı, kurtarılamaz hava aracı komponentlerini elden çıkaran kuruluşların söz konusu komponentlerin daha sonradan yalan beyana konu olabileceklerini ve hizmete elverişli komponentler olarak satılabileceklerine yönelik ihtimali göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Kurtarılamaz komponentlerin, hizmete tekrar sokulmalarına olanak vermeyecek bir şekilde elden çıkarılmalarına dikkat ve özen gösterilmesi gerekmektedir.

AMC M.A.504 (d)(2)

1. Kullanılmayacak şekilde tahrip etme işlemi, söz konusu komponentleri kendi asıl kullanım amaçları için kalıcı bir şekilde kullanılamaz hale getirilecek şekilde yapılmalıdır. Kullanılmaz şekilde tahrip edilen komponentlerin, civataların/vidaların yeniden kaplanması, kısaltılması, açılması, kaynak yapma, düzeltme-doğrultma, makinede işleme, temizleme, cilalama veya yeniden boyama gibi yollarla görünümünü hizmete elverişli hale getirecek şekilde kamufle edilmesi mümkün olmamalı veya üzerlerinde yeniden çalışma yapılamaz halde olmaları gerekmektedir.

2. Kullanılmaz şekilde tahrip etme, aşağıdaki prosedürlerin biri veya bunların kombinasyonu ile yerine getirilebilir:

(a) Taşlama,

(b) Yakma,

(c) Önemli bir aksamın veya diğer dahili özelliğin sökülmesi,

(d) Parçaların kalıcı olarak tahrip edilmesi,

(e) Pürmüz veya testere ile delik açılması,

(f) Eritme,

(g) Testere ile pek çok küçük parçalara ayırma,

(h) Duruma bağlı olmak kaydıyla Genel Müdürlük veya EASA tarafından kabul

edilmiş herhangi bir diğer yöntem.

3. Aşağıda, tutarlı bir etkinlik sağlayamamaları sebebiyle başarı oranı düşük olan kullanılamaz şekilde tahribata ilişkin örnekler yer almaktadır:

- (a) Mühür vurma veya titreşimli kalem ile işaretleme,
- (b) Sprey boyama,
- (c) Küçük tahribatlar, yarıklar (kesikler) veya çekiç izleri,
- (d) Etiket veya işaretlemeler ile tanımlama,
- (e) Küçük delikler açma,
- (f) Testere ile sadece iki parçaya ayırma.

4. Onaylanmış hava aracı komponenti üreten imalatçıların "hizmetten alınmış" belgelendirilmiş ömrü sınırlı veya diğer kritik komponentler için seri numaralarının kayıtlarını tutması gerekmekte olduğundan, bir komponenti kullanılamayacak şekilde tahrip eden kuruluşun komponentin etiketini/işaretlemesini ve/veya seri numarasını ve nihai bertarafını orijinal imalatçıya bildirmesi gerekmektedir.

AMC M.A.504 (e)

Bakım kuruluşu, komponentin sahibi ile anlaştığı durumlarda, kurtarılamaz bir komponenti, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme gibi meşru uçuş dışı amaçlar için kullanılmasına müsaade edebilir. Bu tür durumlarda, kullanılamayacak şekilde tahribat uygun olmayabilir. Komponentin havacılık tedarik sistemine tekrar girmesini engellemek amacıyla aşağıdaki metotlar kullanılmalıdır:

- (a) Komponenti kalıcı bir şekilde "GAYRİFAAL" şeklinde işaretlemek veya damgalamak. (Mürekkepli damgalama kabul edilen bir metot değildir);
- (b) Orijinal parça numarasını gösteren detaylarının sökülmesi;
- (c) Etiketinin/işaretlemesinin sökülmesi;
- (d) Transfer edilmiş kurtarılamaz hava aracı komponentini kayıt altına almak için seri numarası veya diğer münferitleştirilmiş veriler ile bir takip veya izlenebilirlik sisteminin işletilmesi;
- (e) Bu tür komponentlerin devrine ilişkin herhangi bir sözleşme veya anlaşmada söz konusu komponentlerin bertaraf edilmesine ilişkin yazılı prosedürlere yer verilmesi.

NOT: Kurtarılamaz komponentler, potansiyel emniyet tehdidi nedeniyle kurtarılamaz komponentleri havacılık tedarik sistemine geri soktuğu bilinen hiçbir kişiye veya kuruluşa verilmemelidir.

Tablo-17

IR M.A.601 F Bakım kuruluşu kapsamı

IR M.A.201 (g) paragrafı kapsamı dışındaki hava aracı ve komponentlerinin bakımını yapacak kuruluşlara yetki verilmesi ve bu yetkinin devamına ilişkin usul ve esasları belirler.

AMC M.A.601

F bakım kuruluşu, EASA tarafından tip sertifikası verilmemiş hava araçlarına/hava aracı komponentlerine bakım yapmak üzere yetkilendirilebilir.

Tablo-18

IR M.A.602 F Bakım kuruluşu başvurusu
Bakım kuruluşu yetki onayı veya yetkinin uzatılmasına ilişkin başvuru Genel Müdürlük tarafından oluşturulmuş yönteme göre ve bir form ile yapılır.
AMC M.A.602
Başvuru, SHGM Form 2F (Ek-2.9) ile yapılmalıdır.

Tablo-19

IR M.A.603 F Bakım kuruluşu onayının kapsamı
(a) Bu bölüm kapsamındaki faaliyetlerde bulunan bir kuruluş, Genel Müdürlük tarafından onaylanmadığı sürece, faaliyette bulunamaz. Söz konusu onaya ilişkin örnek/şablon sertifika Ek-3.5'te verilmektedir.
(b) Onaylanması istenilen iş kapsamı IR M.A.604'te açıklanan bakım kuruluşu el kitabında belirtilecektir. Tüm sınıflandırmalar ve kategoriler Ek-3.4'te verilmektedir.
(c) F bakım kuruluşu, bakım kuruluşu el kitabında belirtilmesi halinde, kendi tesisleri dahilinde gerçekleştirilen çalışma esnasında kullanılmak üzere, bakım verilerine uygun olarak kısıtlı bir dizi parça üretimi gerçekleştirebilir.
IR M.B.602
(a) IR M.A.606 (a) ve (b) gerekliliklerine uygun olunması şartıyla, Genel Müdürlük, IR M.A.606 (a) ve (b) personelini kabul ettiğini başvuru sahibine resmi yazı ile bildirir.
(b) Genel Müdürlük, F bakım kuruluşu el kitabında belirtilen prosedürlerin bu Talimatın 6 ncı bölümüne uygun olduğunu belirler ve sorumlu müdürün taahhüt beyanını imzaladığından emin olur.
(c) Genel Müdürlük, kuruluşun bu Talimatın 6 ncı bölümü gereklilikleri ile uygunluğunu doğrular.
(d) Sorumlu müdürün onayın önemini ve de kuruluşun, el kitabında belirtilen prosedürler ile uygunluk taahhüdünün imzalanma nedenini tam olarak kavramasını sağlamak üzere, onay için yapılan inceleme sırasında sorumlu müdür ile en az bir kez toplantı gerçekleştirilir.
(e) Tüm bulgular başvuruda bulunan kuruluşa yazılı olarak teyit edilir.
(f) Genel Müdürlük tüm bulguları, kapatma işlemlerini (bir bulgunun kapatılması için gerekli olan işlemler) ve tavsiyeleri kayıt altına alır.
(g) İlk onay için, onayın tanzim edilmesinden önce ilgili kuruluş tarafından tüm bulgulara ilişkin düzeltici ve önleyici faaliyetler gerçekleştirilir ve Genel Müdürlük tarafından ilgili bulgular kapatılır.
AMC M.B.602(a)

1. “Resmi yazı ile bildirir” ifadesi ile SHGM Form 4’ün (Ek-2.10) kullanılması istenmiştir. Sorumlu Müdür hariç, M.A.606 (b) gereği bir pozisyona atanmış her kişi için SHGM Form 4 (Ek-2.10) doldurulacaktır.

2. Bakım kuruluşu sorumlu müdürünün onaylanması konusunda ise sorumlu müdürün imzalı taahhüt beyanının yer aldığı el kitabı resmi kabul yerine geçer.

AMC M.B.602(b)

Genel Müdürlük, bakım kuruluşu el kitabı onayını yazılı olarak bildirir.

AMC M.B.602(c)

1. Genel Müdürlük, denetlemelerin kim tarafından ve nasıl yapılacağına karar verir. Örneğin; duruma en uygun olanın, geniş bir ekiple tek bir denetleme veya küçük bir ekiple kısa denetlemeler veya tek bir denetçiyle uzun denetlemeler mi olacağına kararlaştırılması gereklidir.

2. Denetleme, ürün hattı baz alınarak da yapılabilir. Socata TB20 ve Piper PA 28 tip yetkisi bulunan bir kuruluşu örnek olarak vermek gerekirse, tam uygunluğun kontrolü için sadece bir tip üzerine yoğunlaşarak denetleme gerçekleştirilebilir. Tespitlere bağlı olarak, ikinci tip sadece en azından ilk denetlenen tipte zayıf olduğu tespit edilen faaliyetleri kapsayacak şekilde örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilecek bir inceleme gerektirebilir.

3. Genel Müdürlük denetçisine, kuruluşun üst düzey teknik personeli denetleme boyunca eşlik etmelidir. Eşlik edilme nedeni, tespit edilen bulgular hakkında kuruluşun eksiksiz bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

4. Denetçi, denetlemenin sonunda tespit edilmiş olan tüm bulgular hakkında kuruluşun üst düzey teknik personeline bilgi verir.

AMC M.B.602(e)

1. Bulgular, denetleme rapor formuna geçici olarak seviye 1 veya 2 şeklinde sınıflandırılarak kaydedilir. Bulguların tespit edildiği denetleme sonrasında, Genel Müdürlük geçici olarak yapılan seviye sınıflandırmasını gözden geçirir, gerekli olduğu takdirde seviyesini değiştirerek sınıflandırılmasını “geçici”den “kesin” hale dönüştürecektir.

2. Tüm bulgular, denetlemeden sonraki iki hafta içerisinde başvuru yapan kuruluşu yazılı olarak bildirilir.

3. Genel Müdürlüğün başvuru yapan kuruluş bünyesinde tespit ettiği ancak uygunsuzluk olarak değerlendirmekte tereddüt ettiği durumlar olabilir. Bu durumlarda kuruluş, olası uygunsuzluk hakkında ve uygunsuzluğun Genel Müdürlük içinde gözden geçirildikten sonra karar verileceği konusunda bilgilendirilir. Gözden geçirme sonucunda uygunsuzluk olmadığına karar verildiği takdirde, kuruluşu sözlü bilgi verilmesi yeterlidir.

AMC M.B.602(f)

1. Denetleme raporu SHGM Form 6F (Ek-2.6) kullanılarak hazırlanır.

2. SHGM Form 6F (Ek-2.6) denetleme raporunun kalite gözden geçirme işlemi, Genel Müdürlük tarafından atanmış yetkili bağımsız kişi tarafından yapılır. Gözden geçirme işlemi

yapılırken bu Talimatın 6 ncı bölümü, bulgu seviye sınıflandırmaları ve düzeltici faaliyetler dikkate alınır. Denetleme formunun gözden geçirme işleminin yeterli bulunduğu, SHGM Form 6F (Ek-2.6) imzalanarak gösterilir.

AMC M.B.602(g)

Denetleme raporları, Genel Müdürlük rapor referansları veya kapatıldığının teyidini içeren bir yazı ile birlikte bulguların kapatılma tarihlerini içermelidir.

AMC M.A.603 (a)

Aşağıdaki tablo, Kategori C komponent yetkisine ilişkin ATA gerekliliklerinin 2200 bölümünü tanımlamaktadır.

SINIF	YETKİ	ATA BÖLÜMLERİ
TAM MOTORLAR VEYA APU'LAR HARİCİNDEKİ KOMPONENTLER	C1 Havalandırma ve Basınçlandırma	21
	C2 Otomatik Uçuş	22
	C3 Haberleşme ve Seyrüsefer	23 - 34
	C4 Kapılar - Kapaklar	52
	C5 Elektrik Gücü ve Işıklar	24 - 33 - 85
	C6 Ekipman	25 - 38 - 44 - 45 - 50
	C7 Motor - APU	49 - 71 - 72 - 73 - 74 - 75 - 76 - 77 - 78 - 79 - 80 - 81 - 82 - 83
	C8 Uçuş Kumandaları	27 - 55 - 57.40 - 57.50 - 57.60 - 57.70
	C9 Yakıt	28 - 47
	C10 Helikopterler - Rotorlar	62 - 64 - 66 - 67
	C11 Helikopter - Trans	63 - 65
	C12 Hidrolik Gücü	29
	C13 Gösterge/Kayıt Sistemleri	31 - 42 - 46
	C14 İniş Takımları	32
	C15 Oksijen	35
	C16 Pervaneler	61

	C17 Pnömatik ve Vakum	36 - 37
	C18 Buzdan /yağmurdan /yangından koruma	26 - 30
	C19 Pencereleler	56
	C20 Yapısal	53 - 54 - 57.10 - 57.20 - 57.30
	C21 Safra Suyu (Su Atığı)	41
	C22 Tahrik Arttırma (Takviye)	84

AMC M.A.603 (c)

1. Parçaların F bakım kuruluşu tarafından üretimini Genel Müdürlük tarafından kabulü, bakım kuruluşu el kitabı içerisinde detaylandırılan bir prosedürün onaylanması vasıtasıyla resmileştirilmelidir. Bu AMC, kabul edilebilir nitelikteki bir prosedürün hazırlanması için dikkate alınması gereken esasları ve koşulları içermektedir.

2. Üretim, muayene, montaj ve test işlemleri açık bir şekilde F bakım kuruluşunun teknik ve prosedürler ile ilgili kabiliyeti içinde olmalıdır;

3. Parçanın üretilmesi için gerekli olan onaylanmış veriler; EASA, tip sertifikası sahibi, SHT-21 ve EASA Part-21 tasarım kuruluşu onayı sahibi veya ek tip sertifikası sahibi tarafından onaylanmış olan verilerdir.

4. Onaylı bir bakım kuruluşu tarafından üretilen parçalar sadece kuruluşun kendi tesislerinde işlem yapılan hava aracının veya komponentlerin revizyonu, bakımı, modifikasyonları veya tamiri sırasında kullanılabilir. Bu üretim izni, parçaların üretilerek dışarı satışı/verilmesi veya üretim için SHGM Form 1 düzenlenmesi için verilmemektedir. Toptan veya ihtiyaç fazlası malzeme devrinde, yerel olarak üretilmiş parçalar fiziki olarak ayrı tutulur ve bu kapsamda devredilemez.

5. F bakım kuruluşu onayı kapsamında, ileride destek/satış amacı ile parça, modifikasyon kiti vb. üretimi yapılamaz.

6. 3. paragrafta belirtilen veriler, parçaların üretimini kapsayan tamir prosedürlerini içerebilir. Parçaların F bakım kuruluşu tarafından üretilmesi için yeterli üretim verisi olmalıdır. Söz konusu verilerin parça numaralandırılmasını, boyutları, malzemeleri, süreçleri ve özel imalat tekniklerini, özel ham madde özelliklerini ve/veya girdi kontrolüne ilişkin detayları içerdiğine ve onaylı kuruluşun gerekli kabiliyete sahip olduğuna dikkat edilmelidir. Söz konusu kabiliyetin, bakım kuruluşu el kitabı içeriğinde tanımlanması gerekmektedir. Onaylı verilerde tanımlanan özel süreçlerin veya kontrol prosedürlerinin F bakım kuruluşunda olmadığı durumlarda, söz konusu kuruluş, tip sertifikası ya da ek tip sertifikası sahibi tarafından bu süreçlerin onaylanmış alternatifi sağlanmadığı sürece parça üretimi yapılamaz.

7. F Bakım Kuruluşu onayı kapsamında üretililecek parçalar örnek olarak aşağıda listelenmiş olup, bunlarla sınırlı değildir:

(a) Burç, bilezik ve pul üretimi,

(b) İkincil yapısal unsurların ve dış panellerin üretimi,

- (c) Kontrol kablolarının üretimi,
- (d) Esnek ve esnemez boruların üretimi,
- (e) Elektrik kablo gruplarının üretimi,
- (f) Tamirler için şekillendirilmiş veya işlenmiş metal sac paneller.

Not: Tüm üretim süreçlerini içeren ve Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir mühendislik çizimi bulunmayan parçaların üretimi kabul edilmez.

8. Bir tip sertifikası sahibinin veya onaylı üretim kuruluşunun, hava aracı el kitaplarında veya servis bültenlerinde atıfta bulunulmayan ancak parça listelerinde belirtilen unsurlara ilişkin imalat çizimlerini içeren verileri kullanıma sunmaya hazırlandığı durumlarda, bakım kuruluşunun el kitabında belirtilen bir prosedür doğrultusunda Genel Müdürlük tarafından aksi kabul edilmediği sürece, söz konusu unsurlar F Bakım Kuruluşu onayı kapsamında sayılmaz.

9. Muayene ve Tanımlama.

Yerel olarak üretilmiş olan her parça, montaj muayenesi öncesinde, ayrı olarak ve tercihen bundan bağımsız olarak bir muayeneden geçirilmelidir. Bu muayenenin ilgili imalatçı verileri ile tam uygunluğu tespit etmesi gerekmekte olup, söz konusu parçanın, onaylanmış verilere uyumluluğunun ve kullanım için uygun olduğunun açık bir şekilde tanımlanması gerekmektedir. Isıl işlem ve son muayeneler dahil olmak üzere tüm üretim süreçlerine ilişkin yeterli kayıt tutulması gerekmektedir. Yeterli büyüklüğe/alana sahip olmayan parçalar hariç olmak üzere, tüm parçalarda imalat/muayene verileri ile açık bir şekilde ilişkilendiren bir parça numarasının yer alması gerekmektedir. Parça numarasına ilaveten, izlenebilirlik amaçları doğrultusunda, F bakım kuruluşunun tanıtıcı bilgilerinin de parça üzerinde işaretlenmesi gerekmektedir.

Tablo-20

IR M.A.604 F bakım kuruluşu el kitabı

(a) Bakım kuruluşu, en az aşağıdaki bilgileri içeren bir el kitabı hazırlar:

1. Kuruluşun sürekli olarak her koşulda bu Talimat ve SEK doğrultusunda çalışacağını teyit etmek üzere sorumlu müdür tarafından imzalanmış bir beyan,
2. Kuruluşun iş kapsamı,
3. IR M.A.606 (b) paragrafında belirtilen kişinin (kişilerin) unvanı (unvanları) ve adı soyadı (adları ve soyadları),
4. IR M.A.606 (b) paragrafında belirtilen kişi (kişiler) arasındaki ilişkileri ve sorumlulukları gösteren bir organizasyon şeması,
5. Onaylayıcı personel ve varsa uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli ile bakım programının geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumlu personelin yetki kapsamlarını da içeren listesi,
6. Bakım tesislerinin genel tanımı ile birlikte bakım yapılan adreslerinin listesi, ,
7. Bakım kuruluşunun bu Talimat ile uygunluğunun nasıl sağladığını gösteren prosedürler,

8. Bakım kuruluşu el kitabı revizyon prosedürü (prosedürleri).

AMC M.A.604

1. 10'un altında bakım personeline sahip olan küçük ölçekli kuruluşlar için kabul edilebilir bakım kuruluşu el kitabının formatına ilişkin taslak Ek-2.4'te yer almaktadır.
2. Kuruluşun karmaşıklığına bağlı olarak 10'un üzerinde bakım personeline sahip olan büyük ölçekli kuruluşlar için kabul edilebilir bir taslak bakım kuruluşu el kitabı formatı SHT-145 içerisinde verilmektedir.

Tablo-21

IR M.A.605 F Bakım kuruluşu tesis gereklilikleri

Kuruluş aşağıdaki gerekliliklerin yerin getirilmesini;

- (a) Planlanmış işlerin yürütülmesi için gerekli tesislerin sağlanması, ihtisas atölyelerinin ve çalışma sahalarının kirlilik ve çevre şartlarından korunacak şekilde ayrılmasını,
- (b) Özellikle bakım kayıtlarının tamamlanması ve planlanan tüm işlerin yönetimi için ofis olanaklarının oluşturulmasını,
- (c) Komponentler, ekipmanlar, aletler ve malzemeler için güvenli depolama tesislerinin temin edilmesini, gayri faal komponentlerin ve malzemenin diğer tüm komponentlerden, malzemelerden, ekipmanlardan ve aletlerden ayrı olarak depolanmasını, malzemelerin üreticileri tarafından bildirilen koşullara uygun olarak depolanmasını ve yetkilendirilmiş personel dışında depoya giriş/çıkış ve erişim olmamasını sağlar.

AMC M.A.605 (a)

1. Hangarın, F Bakım Kuruluşu'nun mülkü olmadığı durumlarda, kiracılığa ilişkin kanıtın gösterilmesi gerekmektedir. İlaveten, hava aracı bakım programı ile ilgili olarak öngörülen bir hava aracı hangar ziyaret planının hazırlanmasıyla hangar alanının planlanan bakımın yapılması için yeterli olduğunun kanıtlanması gerekmektedir. Söz konusu hava aracı hangar ziyaret planının düzenli olarak güncellenmesi gerekmektedir.

Balonlar ve zeplinler için, kubbe ve taban ekipmanının bakımının, gerekli tüm bakım M.A.402 doğrultusunda yerine getirilebildiği sürece, dışarıda daha uygun bir şekilde yapılabildiği durumlarda hangar gerekli değildir. SHGM Form 1 gerektiren komponent bakımı veya karmaşık tamirler için, uygun bir şekilde onaylanmış atölyeler temin edilmelidir. Muayene ve bakım için gerekli tesisler ve çevresel koşullar Bakım kuruluşu el kitabında tanımlanmalıdır.

2. Çevresel şartlardan korunma, herhangi bir on iki aylık süre genelinde beklenen olağan hakim yerel hava durumu ile ilişkilidir. Hava aracı hangarı ve hava aracı komponent atölyeleri, içeriye yağmurun, dolunun, buzun, karın, rüzgarın ve tozun vb. girişine engel olacak bir standartta olmalıdır. Hava aracı hangarı ve hava aracı komponent atölyesi zeminleri toz oluşumunu minimize edecek şekilde kaplanmalıdır.

3. Hava aracı bakım personeline, bakım dokümanlarını çalışabilecekleri ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını uygun bir şekilde tamamlayabilecekleri /doldurabilecekleri bir alanın temin edilmesi gerekmektedir.

4. ELA2 hava araçları için özel durum

ELA2 hava araçları için, hangar ve ilgili atölyelere erişimin olması kabul edilebilir. İş kapsamına bağlı olarak sert hava koşullarına korunaklılık sağlaması şartıyla diğer tesisler de kabul edilebilir. Bu durum, açık veya kapalı havacılık tesisi olmayan yerleri veya arazide çalışılmasını içerebilir.

Bu tesislerin bakım kuruluşu el kitabı her bir tip tesisi, iş kapsamını, alet ekipman teminini ve izin verilen hava koşullarını tanımlaması şartıyla Genel Müdürlük tarafından onaylanmasına gerek olmayabilir.

Kuruluşun, bazı bakım faaliyetlerinin bu şartlara uygunluğunun örneklenmesini kuruluşun periyodik organizasyonel gözden geçirmesinin bir parçası olarak eklemesi gerekmektedir.

AMC M.A.605 (b)

Personelin verilmiş görevlerini uygulamak üzere yeterli yere sahip olması şartı ile tek bir ofis alanı tahsis edilebilir.

AMC M.A.605 (c)

1. Faal hava aracı komponentlerine yönelik depolama tesislerinin temiz, iyi havalandırılmalı olmaları ve yoğunlaşma etkilerini minimize etmek için nemsiz ortamı sağlayacak şekilde muhafaza edilmeleri gerekmektedir. İmalatçının hava aracı komponentleri için depolama tavsiyelerine ilişkin yayımladığı dokümanlara uyulmalıdır.

2. Yeterli sayıda ve hava aracı komponentlerini taşıyacak kadar sağlam, büyük hava aracı komponentleri için depolama sırasında komponent hasar görmeyecek şekilde yeterli destek sağlayacak depolama rafları temin edilmelidir.

3. Uygulanabilir olması halinde, depolama sırasında hasarı ve korozyonu minimize etmek üzere hava aracı komponentleri kendi koruyucu materyalleri içerisinde ambalajlanmış halde tutulmalıdır. Raf ömrü kontrol sistemi oluşturulmalı ve komponentleri tanımlamak üzere tanıttıcı etiketler kullanılmalıdır.

4. Tecrit, gayri faal komponentlerin faal komponentlerden ayrı olarak emniyetli bir mahalde depolanması anlamına gelmektedir.

5. Gayri faal komponentin tecridi ve yönetimi o kuruluşun ilgili onaylanmış prosedürü doğrultusunda sağlanmalıdır.

6. Kuruluş tarafından, gayri faal komponentlerin durumuna yönelik karar sürecini açıklayan prosedürler tanımlanmalıdır. Bu prosedür en azından aşağıdakileri kapsamalıdır:

- Karar sürecini yöneten kişilerin görev ve sorumlulukları;

- Bir komponentin bakımı, depolanması veya imhası arasındaki karar sürecinin tanımı;

- Kararın izlenebilirliği.

7. Gayri faal komponentlerin veya malzemelerin IR M.A.504(c) doğrultusunda tamir edilemez/kal olarak saptanması sonrasında, kuruluş, bu tür unsurları tecrit etmek ve yetkisiz erişimi engellemek için emniyetli alanlar belirlemelidir. Kal komponentler, IR M.A.504 (d) veya (e) doğrultusunda bu komponentlerin imha edilmelerini/elden çıkarılmalarını temin eden bir prosedür ile kontrol edilmelidir. Bu prosedürün uygulanmasından sorumlu olan kişi

tanımlanmalıdır.

Tablo-22

IR M.A.606 F Bakım kuruluşu personel gereklilikleri

(a) Kuruluş, müşteri tarafından istenen tüm bakımın; finanse edilebilmesi ve bu Talimat kapsamında gerekli görülen standartta yapılabilmesinin sağlanması için kurumsal yetkiye sahip bir sorumlu müdür atayacaktır.

(b) Bu Talimat ile sürekli uyumluluğun sağlanmasından sorumlu olacak kişi veya kişiler kuruluş tarafından, görevlendirecektir. Bu kişi veya kişiler sorumlu müdüre karşı sorumlu olmalıdır.

(c) (b) paragrafında belirtilen kişi veya kişiler hava aracı ve/veya komponent bakımına ilişkin gerekli bilgiye, geçmişe ve uygun tecrübeye sahip olduğunu kanıtlayabilmelidir.

(d) Kuruluş, olması beklenen normal anlaşmalı işler için uygun personele sahip olmalıdır. Normalde beklenenden daha fazla anlaşmalı iş durumu söz konusu olduğunda, geçici olarak anlaşmalı (sub-contracted) personelin çalıştırılmasına izin verilir ancak bu anlaşmalı personel bakım çıkış sertifikası düzenleyemez.

(e) Bakım, uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve bakım programının geliştirilmesi işlemlerini yürüten tüm personelin yeterliliği gösterilebilmeli ve kayıt altına alınmak zorundadır.

(f) Renk kontrastı (zıtlığı) kullanılarak yapılan kontroller hariç olmak üzere kaynak işlemleri, tahribatsız test işlemleri/muayene (kontrol) gibi ihtisas gerektiren bakım görevlerini yapan personel resmi olarak kabul edilmiş standart doğrultusundaki niteliklere sahip olmalıdır.

(g) Bakım kuruluşu, hava araçları ve komponentler için IR M.A.612 ve IR M.A.613'te belirtilen bakım çıkış sertifikalarını düzenlemek üzere yeterli onaylayıcı personele sahip olmalıdır. Söz konusu personel SHT-66 gerekliliklerini karşılamalıdır.

(h) (g) paragrafına istisnai olarak, kuruluş, ticari operasyon yapan işleticilere bakım desteği sağlayacağı zaman, kuruluşun el kitabında bulunan ve onaylanan prosedürlere uygun olarak aşağıdaki durumlar için belirtilen niteliklere sahip olan onaylayıcı personeli kullanabilir:

1. Kuruluş tarafından, tekrarlı uçuşa elverişlilik direktifinde uçuş ekibi tarafından yapılabileceği açıkça ifade edilmiş ise, söz konusu uçuşa elverişlilik direktifinin gerekli standartta uygulanması için yeterli ölçüde pratik eğitimin verilmiş olması koşuluyla, hava aracının uçuştan sorumlu kaptan pilotuna, sahip olduğu pilot lisansına bağlı olarak, bu uçuşa elverişlilik direktifinin uygulanması için sınırlı onaylayıcı personel yetkilendirmesi düzenleyebilir.

2. Hava aracının, bakım desteği verilen bir yerden uzakta operasyon yaptığı durumlarda, kuruluş tarafından, bakım görevini gerekli standartta yerine getirebilmesinin sağlanması için yeterli ölçüde pratik eğitimin verilmiş olması koşuluyla, hava aracının uçuştan sorumlu kaptan pilotuna, sahip olduğu pilot lisansına bağlı olarak, bu bakım görevinin uygulanması için sınırlı onaylayıcı personel yetkilendirmesi düzenlenebilir.

(i) M.A.901 (I) 'ye göre ticari operasyonlarda yer almayan ELA1 uçakları uçuşa elverişlilik değerlendirmeleri yapan ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını yayımlayan kuruluş, M.A.901 (I) 1'e göre nitelikli ve yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline sahip olmak zorundadır.

(j) M.A.201(e)(ii)' ye göre ticari operasyonlarda yer almayan, ELA2 uçakları için bakım programının geliştirilmesi ve onayının yürütülmesini gerçekleştiren kuruluş, konu ile ilgili bilgi ve deneyimini gösterebilecek kalifiye personele sahip olmak zorundadır.

AMC M.A.606 (a)

Sorumlu müdür terimi ile normalde kast edilen, F bakım kuruluşunun konumu itibari ile kuruluşun işletilmesine yönelik tüm (özellikle mali sorumluluk dahil olmak üzere) sorumluluğa sahip olan genel müdürüdür. Sorumlu müdür, birden fazla kuruluş için sorumlu müdür olabilir ve teknik konularda bilgi sahibi olma zorunluluğu yoktur. Sorumlu müdürün genel müdür olmadığı durumlarda, görevlendirilen sorumlu müdürün genel müdüre doğrudan erişim yetkisi ve bakım için kullanımına yeterli miktarda bütçe tahsis edildiği konusunda Genel Müdürlüğe güvence verilmesi gerekmektedir.

AMC M.A.606 (b)

1. Kuruluşun büyüklüğüne bağlı olarak, görevler ayrı yöneticiler kapsamında alt bölümlere ayrılabilir veya değişik şekillerde birleştirilebilir.
2. Bakım kuruluşu, onayın kapsamına bağlı olarak, her ikisi de sorumlu müdüre raporlama yapacak olan bir hava aracı bakım müdürüne ve bir atölye müdürüne sahip olmalıdır. Küçük ölçekli bakım kuruluşlarında herhangi bir yönetici aynı zamanda sorumlu müdür ve hava aracı bakım müdürü veya atölye müdürü olabilecektir.
3. Hava aracı bakım müdürü, uygulanması gereken tüm bakımın ve hava aracı bakımı esnasında yapılan tüm arıza giderme işlemlerinin bu talimat içerisinde belirtilmekte olan dizayn ve kalite standartlarında uygulanmasının sağlanmasından sorumludur. Hava aracı bakım müdürü aynı zamanda IR M.A.616 organizasyon denetlemesinden kaynaklanan her çeşit düzeltici faaliyetten de sorumludur.
4. Atölye müdürü, hava aracı komponentleri üzerindeki tüm bakım faaliyetlerinin bu talimat içerisinde belirtilen standartlar doğrultusunda uygulanmasının sağlanmasından ve de IR M.A.616 organizasyon denetlemesinden kaynaklanan her çeşit düzeltici faaliyetten de sorumludur.
5. Kuruluş, 2 ve 4. paragraflarda verilen örnek unvanlarla sınırlı olmaksızın, mevcut yönetici pozisyonları için herhangi bir unvan belirleyebilecek ve bu görevleri yapmak üzere görevlendirilmiş olan personeli ve unvanlarını Genel Müdürlüğe bildirecektir.

AMC M.A.606 (c)

1. Görevlendirilen tüm personel, normalde aşağıdaki 2.1 ila 2.5 paragraflarında listelenen tecrübe ve niteliklere uygun olduğunu Genel Müdürlüğe sunacaktır.
2. Görevlendirilen tüm personel;
  - 2.1. Havacılık emniyet standartlarının ve emniyetli bakım uygulamalarının uygulanması konusunda tecrübeye ve bilgiye sahip olmalıdır;
  - 2.2. Aşağıdaki konulara ilişkin kapsamlı bilgiye sahip olmalıdır;
    - (a) Bu Talimat ve ilişkili her çeşit gereklilikler ve prosedürler;
    - (b) bakım kuruluşu el kitabı;

2.3. En az üç yılı pratik bakım tecrübesi olacak şekilde beş yıllık havacılık tecrübesine sahip olmalıdır;

2.4. Bakımı yapılan ilgili hava aracı tipine (tiplerine) veya komponentlere ilişkin bilgiye sahip olmalıdır. Söz konusu bilginin kanıtı belgeye dayalı olacak veya Genel Müdürlüğün bu konudaki değerlendirmesi geçerli olacaktır. Yapılacak bu değerlendirme kayıt altına alınmalıdır.

Eğitim kursları minimum SHT-66'da belirtilen seviye 1'e eşdeğer bir seviyede olmalı ve bir SHT-147 kuruluşu tarafından, imalatçı tarafından veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilen başka bir kuruluş tarafından verilmiş olmalıdır.

2.5. Bakım standartları hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

AMC M.A.606 (d)

1. Tüm personel kendi görevleri ile ilgili kuruluşun bakım kuruluşu el kitabında belirtilen prosedürlerle uyumlu olmalıdır.
2. Yeterli personele sahip olunması demek, F bakım kuruluşunun, öngörülen bakım iş yükü için doğrudan veya sözleşmeli personel istihdam etmesi, hatta gönüllülük esasına dayalı olarak personel çalıştırması anlamına gelmektedir.
3. Geçici olarak anlaşma yapılmış ifadesi, kişinin başka bir kuruluş tarafından istihdam edildiği ve o kuruluş tarafından söz konusu F bakım kuruluşuna taşeron olarak verildiği anlamına gelmektedir.

AMC M.A.606 (e)

1. Bakım yapan personelin yeterliliği, gözetimsiz çalışmasına izin verilmesinden önce, kuruluş organizasyonundaki kendi görev tanımı kapsamında "işbaşı" ve/veya sınav yöntemi ile değerlendirilmelidir.
2. Sürekli yetkinliği sağlamak üzere, yeterli ilk eğitim ve tazeleme eğitimi alınmalı ve kayıtlara girilmelidir.

AMC M.A.606 (f)

1. Sürekli uçuşa elverişlilik tahribatsız test işlemleri, ürünün emniyetli bir şekilde çalışmasına ilişkin sürekli uygunluğun tespit edilmesi amacıyla faal hava aracı/hava aracı komponentleri için M.A.304 (b) içerisindeki hava aracı, motor veya pervane tip sertifikası sahibi tarafından belirtilen test işlemleri anlamına gelmektedir.
2. Uygun niteliklere sahip demek, tahribatsız test uygulanması ile ilgili olarak EN 4179 sayılı Avrupa Standardı tarafından tanımlanan Seviye 1, Seviye 2 veya Seviye 3 anlamına gelmektedir.
3. Seviye 3 personelinin EN 4179'e uygun olarak metotlar, teknikler vb. geliştirmek yetkisine sahip olmasına rağmen, söz konusu personelin, tip sertifikası sahibi/üretici tarafından sürekli uçuşa elverişlilik verileri olarak yayımlanmış tahribatsız muayene el kitaplarında veya servis bültenlerinde belirtilen metotlardan ve tekniklerden sapmasına, el kitabı veya servis bültenleri tarafından böyle bir sapmaya açık bir şekilde müsaade edilmediği sürece, izin verilmemektedir.
4. EN 4179 kapsamında ulusal havacılık NDT kuruluna yapılan genel atıflara bakılmaksızın,

tüm sınavlar SHT-NDT hususlarına uygun olarak yapılır.

5. Özel tahribatsız test işlemleri aşağıdakilerden biri veya birden fazlası anlamına gelmektedir; boya penetrantı (*dye penetrant*), manyetik parçacık (*magnetic particle*), eddy akımı (*eddy current*) ve X-ray veya gama ışını dahil olmak üzere ultrasonik ve radyografik metotlar.

6. Buna ilaveten, EN 4179 tarafından belirgin bir şekilde işaret edilmeyen, termografi ve kesme incelemesi (*shearography*) gibi, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, yeni metotların olduğu ve geliştirileceği dikkate alınmalıdır. Mutabık olunmuş bir standart oluşturuluncaya kadar, her çeşit eğitim ve sınav süreci dahil olmak üzere, süreçteki personelin yetkinliğinden emin olunmasını sağlayacak yöntemler ekipman imalatçılarının tavsiyeleri doğrultusunda yürütülmelidir.

7. Sürekli uçuşa elverişlilik tahribatsız test işlemleri yapan F bakım kuruluşu, tahribatsız test işlemleri için kalifikasyon prosedürleri oluşturmalıdır.

8. Boroskop ve ayrılma için *coin tapping* gibi diğer teknikler, tahribatsız test değil, tahribatsız muayene olarak tanımlanmaktadır. Bu ayırımı bakılmaksızın, F bakım kuruluşu tarafından söz konusu muayeneleri uygulayan ve yorumlayan personelin gerekli eğitime tabi tutulmasını ve süreçteki yetkinliğinin değerlendirilmesini sağlayan bir prosedür oluşturulmalıdır. Bu Talimat tarafından tahribatsız test işlemleri sayılmayan tahribatsız muayene işlemleri Ek-3.4'te D1 sınıf yetkisi altında listelenmemektedir.

9. Referans alınan standartların, metotların, eğitimin ve prosedürlerin bakım kuruluşu el kitabında belirtilmesi gerekmektedir.

10. SHY-M'in yürürlüğe giriş tarihi öncesinde kalifiye olmadıkları tahribatsız test işlemlerini uygulayan ve/veya kontrol eden personelin, söz konusu tahribatsız test işlemleri için EN 4179 gereğince kalifiye olduğunu kanıtlaması gereklidir.

11. Bu bağlamda, resmi olarak tanınan standart demek, tüzel kişiliğe sahip olsun veya olmasın, resmi bir kuruluş tarafından oluşturulan veya yayımlanan ve hava taşımacılığı sektörü tarafından genel olarak kabul gören ve uygun değerlendirilen standartlardır.

AMC M.A.606 (h)(2)

1. Sınırlı sertifikasyon yetkisinin verilmesi için, uçuştan sorumlu (kaptan) pilotun, geçerli bir hava taşımacılığı pilot lisansına (ATPL), veya ticari pilot lisansına (CPL) veya söz konusu hava aracı tipi için Genel Müdürlük tarafından kabul edilen ulusal eşdeğerine sahip olması gerekmektedir. Buna ilaveten, sınırlı sertifikasyon yetkisinin verilmesi için bakım kuruluşu el kitabı içinde aşağıdaki konuları kapsayan prosedürler oluşturulmalıdır:

(a) Yeterli ölçüde bakım uçuşa elverişlilik regülasyonu eğitiminin tamamlanması.

(b) Hava aracı üzerindeki özel işlem için yeterli işlem eğitiminin tamamlanması. Söz konusu işlem eğitimi, personelin yerine getirilecek görevi tamamen anlamasını sağlayacak bir süreye sahip olmalı ve bu işlemle ilgili bakım verilerinin kullanılmasına ilişkin eğitimi de içermelidir.

(c) Prosedür eğitimlerinin tamamlanması.

Yukarıda belirtilen prosedürlerin bakım kuruluşu el kitabında belirtilmesi ve Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi gerekmektedir.

2. ATPL veya CPL sahibi uçuştan sorumlu (kaptan) pilot tarafından, aşağıdaki listede belirtilen tipik işlemler olan küçük çaplı bakım veya basit bakım kontrolleri onaylanabilecek ve/veya uygulanabilecektir;

(a) Dahili ışıkların, filamentlerin ve elektronik flaş lambalarının (*flash tubes*) değiştirilmesi.

(b) Motor kapaklarının (*cowlings*) ve erişim (kontrol) panellerinin kapatılması ve yerine oturtulması.

(c) Röle değişimi, örneğin, sedye montesi, çift kumanda (*dual controls*), FLIR, kapılar, fotoğraf ekipmanları, vb.

(d) Bu AMC ile uyumlu olan ve Genel Müdürlük tarafından kabul edilen basit teknikleri içeren her türlü kontrol/değişim.

3. Söz konusu yetkilendirme, geçerli hava aracı tipinde yeterli tazeleme eğitimi alınması şartı ile en fazla on iki aylık bir süre için verilir.

Tablo-23

IR M.A.607 Onaylayıcı personel ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli

(a) IR M.A.606 (g) paragrafına ek olarak, onaylayıcı personel, kendisine verilen yetkileri ancak aşağıdaki şartların kuruluş tarafından yerine getirildiğinden emin olduğunda kullanılabilir;

1. Onaylayıcı personelin, SHT-66 gerekliliklerini karşıladığını kanıtlayabilmesi,

2. Onaylayıcı personelin, bakımı yapılacak olan ilgili hava aracı ve/veya hava aracı komponenti (komponentleri) ve bunlar ile ilişkili prosedürler hakkında yeterli ölçüde bilgi sahibi olması.

(b) Aşağıdaki öngörülemeyen durumlarda, hiçbir uygun onaylayıcı personelin mevcut olmadığı ana üs dışındaki herhangi bir mahalde, hava aracının yerde kalması halinde, bakım desteği sağlamak üzere anlaşma yapılan kuruluş bir kerelik (one-off) onaylama yetkisini;

1. Benzer teknolojiye, yapıya ve sistemlere sahip olan hava aracında tip yetkisine sahip olan kendi çalışanlarından birine veya

2. Söz konusu mahalde bu Talimat veya EASA Part-M kapsamında uygun şekilde onaylanmış hiçbir kuruluşun mevcut olmaması ve anlaşmalı kuruluşun söz konusu kişinin deneyimine ve lisansına ilişkin kanıt dosyasına sahip olması koşuluyla, en az üç yıllık bakım deneyimine ve sertifikasyon (onaylama) gerektiren hava aracı tipine ilişkin yetki içeren geçerli bir ICAO hava aracı bakım lisansına sahip olan herhangi bir kişiye yayımlar.

Bunun gibi durumlar, ilgili yetkilendirme belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren yedi gün içinde Genel Müdürlüğe rapor edilmelidir. Bir kerelik (one-off) yetkilendirme tanzim eden F bakım kuruluşu, uçuş emniyetine etki edebilecek bu tür bakımın tekrar kontrol edildiğinden emin olmalıdır.

(c) Kuruluş, onaylayıcı personel ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli ile ilgili tüm ayrıntıları kaydetmek ve verilen onayın kapsamını da içerecek şekilde oluşturulan güncel bir onaylayıcı personel ve gözden geçirme personeli listesini M.A.604(a)5'e göre düzenlenen kuruluşun bakım kuruluşu el kitabının bir parçası olarak tutmak zorundadır.

AMC M.A.607

1. Bakımı yapılacak olan ilgili hava aracı ve/veya hava aracı komponenti (komponentleri) ve bunlar ile ilişkili prosedürler hakkında yeterli ölçüde bilgi sahibi olunması ifadesi, personelin ürünün nasıl çalıştığını, yaygınca görülen arızaların ve bunların sonuçlarının neler olduğunu anlayacak şekilde ürün tipi ve ilgili kuruluş prosedürleri hakkında eğitim almış olması ve ilgili bakım tecrübesine sahip olması anlamında kullanılmaktadır.

2. Tüm onaylayıcı personel adaylarının, yapılacak onay gerektiren işlemler ile ilgili yetkinlik, nitelik ve beceri bakımından değerlendirilmeleri gerekmektedir. Yetkinlik ve beceri söz konusunun değerlendirilmesi bu personelin, yeterli bir süre başka bir onaylayıcı personelin gözetimi altında çalıştırılması suretiyle yapılabilir. Yeterli süre, söz konusu personelin ilgili konuda tam zamanlı olarak çalışması halinde birkaç hafta olarak belirlenebilecektir. Söz konusu personel yapacağı işe ilişkin bütün konuları kapsayacak şekilde değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Başka bir F bakım kuruluşundan gelerek işe alınan onaylayıcı personel için, daha önceden çalıştığı kuruluştan yazılı teyit alınması uygun olacaktır.

3. Kuruluş, nitelikleri doğrulayan ve son dönem tecrübesine ilişkin tüm dokümanların kopyalarını tutmalıdır.

AMC M.A.607 (c)

1. Her bir onaylayıcı personel ile ilgili olarak aşağıdaki asgari geçerli bilgilerin kayıt altına alınması gerekmektedir:

- (a) Adı ve soyadı;
- (b) Doğum tarihi;
- (c) Temel eğitim;
- (d) Tip eğitimi;
- (e) Tazeleme eğitimi;
- (f) İhtisas eğitimi;
- (g) Tecrübe;
- (h) Onay ile ilgili nitelikler;
- (i) Yetkilendirmenin kapsamı ve kişisel yetkilendirme referansı;
- (j) Yetkilendirmenin ilk verildiği tarih;
- (k) Gerekmesi halinde - yetkilendirmenin sona erme tarihi.

2. Bu sisteme erişim hakkına sahip olan kişi sayısı söz konusu kayıtların yetkisiz bir şekilde değiştirilmemesi veya yetkisiz kişilerce gizli kayıtlara erişilmemesi için, asgari sayıda tutulmalıdır.

Genel Müdürlüğe, talep üzerine söz konusu kayıtlara erişim hak ve olanağı verilmelidir.

Tablo-24

IR M.A.608 Komponentler, ekipmanlar ve aletler
<p>(a) Kuruluş,</p> <p>1. Onay kapsamı dahilindeki bakımda günlük kullanım için gerekli olan ve bakım kuruluşu el kitabında listelenen, IR M.A.609 kapsamında tanımlanan bakım verilerinde yer alan ekipman ve aletlere veya doğrulanmış eşdeğerlerine sahip olmalıdır; ve</p> <p>2. sadece gerektiğinde nadir olarak kullanılan tüm diğer ekipman ve aletlere erişim olanağına sahip olduğunu ispatlamalıdır.</p> <p>(b) Aletler ve ekipmanlar resmi olarak kabul edilmiş bir standart doğrultusunda kontrol altında tutulacak ve kalibre edilecektir. Söz konusu kalibrasyonlar ve kullanılan standarda ilişkin kayıtlar kuruluş tarafından muhafaza edilmelidir.</p> <p>(c) Kuruluş, tüm gelen komponentleri muayene (kontrol) edecek, sınıflandıracak ve uygun bir şekilde tecrit edecektir.</p>
AMC M.A.608 (a)
<p>1. Bu Talimatın 6 ncı bölümü kapsamında F bakım kuruluşu onayına başvuran kuruluş, Genel Müdürlüğe onay için sunulan onay kapsamında belirtilen işlemlerin yapılması için gerekli bakım dokümanlarında belirtilen tüm alet ve ekipmanın ihtiyaç duyulduğunda kullanıma hazır bulundurulacağını taahhüt etmelidir.</p> <p>2. Bu tür tüm alet ve personel tarafından kullanılacak takım ve ekipman belirlenerek, kayıt altına alınmalıdır.</p> <p>3. Sık kullanılması gerekmeyen takımlar için kuruluş söz konusu aletlerin faal veya kalibrasyonlu olarak tutulması için gerekli kontrolü sağlamalıdır.</p>
AMC M.A.608 (b)
<p>1. Bu alet ve ekipmanların kontrolü için kuruluşun, düzenli olarak muayene ve bakımını yapmak, gerektiğinde kalibre etmek ve kullanıcılara, söz konusu ekipmanın muayene veya kalibrasyonunun limitler dahilinde yapıldığını göstermek üzere bir prosedür oluşturması gerekmektedir. Tüm aletlerin, ekipmanların ve test ekipmanları için bir sonraki muayenenin, bakımın veya kalibrasyonun ne zaman yapılması gerektiğine veya söz konusu ekipmanın herhangi sebepten dolayı gayri faal olduğuna ilişkin bilgileri içeren bir etiketleme sistemi bulunması gerekmektedir. Kuruluşun tüm hassas aletleri ve ekipmanları için kayıt tutulmalı ve kalibrasyon ile kullanılan standartlar kayıt altına alınmalıdır.</p> <p>2. Belli periyotlarda gerçekleştirilecek muayene, bakım veya kalibrasyon, bu Talimatın 6 ncı bölümü kapsamında onaylı F bakım kuruluşunun özel durumlarda farklı bir zaman periyodunun uygun olduğunu ispatladığı durumlar hariç olmak üzere, ekipman imalatçılarının belirlediği talimatlara uygun olarak yapılmalıdır.</p> <p>3. Bu bağlamda, resmi olarak tanınan standart demek, tüzel kişiliğe sahip olsun veya olmasın, resmi bir kuruluş tarafından oluşturulan veya yayımlanan ve hava taşımacılığı sektörü tarafından genel olarak kabul gören ve uygun değerlendirilen standartlardır.</p>

Tablo-25

IR M.A.609 Bakım verileri
F bakım kuruluşu, modifikasyonlar ve tamirler dahil olmak üzere bakımın yapılmasında, IR M.A.401 kapsamında belirtilen geçerli güncel bakım verilerine sahip olmalı ve bunları kullanmalıdır. Bakım verilerinin müşteri tarafından temin edildiği durumlarda ise sadece çalışma sürmekte iken bu verilere sahip olunması gereklidir.
AMC M.A.609
Kuruluşun müşteri tarafından temin edilen bakım verilerini kullandığı durumlarda, söz konusu kuruluş o hava aracı tipi için kendisine ait tam bir bakım verileri seti bulundurmadığı sürece, bakım kuruluşu el kitabında belirtilen onay kapsamı söz konusu müşteriler ile imzalanmış anlaşmaların kapsamında belirtilen hava araçları ile sınırlı olmalıdır.

Tablo-26

IR M.A.610 Bakım iş emirleri
Bakımın başlatılması öncesinde, kuruluş ve bakım talebinde bulunan kuruluş arasında, yapılacak bakımı açık bir şekilde ortaya koyan yazılı bir iş emri üzerinde hemfikir olunmalıdır.
AMC M.A.610
"Yazılı iş emri", bunlarla sınırlı olmamakla birlikte, aşağıdaki şekillerde olacaktır: - Yapılacak işi açıklayan resmi bir doküman veya form. Bu form, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu tarafından veya işi üstlenen bakım kuruluşu tarafından veya sahibin/işleticinin kendisi tarafından verilebilecektir. - Hava aracı teknik kayıt defterinde düzeltilmesi gereken kusuru belirten bir giriş.

Tablo-27

IR M.A.611 Bakım standartları
Tüm bakım çalışmaları, bu Talimatın dördüncü bölümünün gereklilikleri doğrultusunda gerçekleştirilir.

Tablo-28

IR M.A.612 F bakım kuruluşu hava aracı bakım çıkış sertifikası
Gerekli tüm hava aracı bakımının bu bölüme uygun olarak tamamlanmasından sonra, IR M.A.801'e uygun olarak bir hava aracı bakım çıkış sertifikası düzenlenir.

Tablo-29

IR M.A.613 F bakım kuruluşu komponent bakım çıkış sertifikası
(a) Gerekli tüm komponent bakımının bu bölüme uygun olarak tamamlanmasından sonra, IR M.A.802'ye uygun olarak bir komponent bakım çıkış sertifikası düzenlenir. IR M.A.502 (b),

(d) ve (e) paragraflarına uygun olarak bakımı yapılan komponentler ve IR M.A.603 (c) paragrafı gereğince üretilmiş komponentler hariç olmak üzere, SHGM Form 1 veya eşdeğeri düzenlenir.

(b) Komponent bakım çıkış sertifikası dokümanı, SHGM Form 1, bilgisayar veritabanı kullanılarak da üretilebilir.

AMC M.A.613 (a)

1. Hava aracından söküldükten sonra bakımı yapılan hava aracı komponenti için bir bakım çıkış sertifikası ve böyle bir işlem gerçekleştirildiğinde komponentin hava aracına uygun bir şekilde takıldığına ilişkin ayrı bir bakım çıkış sertifikasının (CRS) düzenlenmesi gerekmektedir.

Kuruluş bir komponente kendi kullanımı için bakım yaptığında, bakım kuruluşu el kitabında tanımlanan dahili bakım çıkış prosedürlerine bağlı olarak SHGM Form 1 düzenlenmesi gerekli değildir.

2. SHY-145, SHY-M ve EASA Part-21 öncesinde depolanmış olan ve M.A.501(a) doğrultusunda SHGM Form 1 veya eşdeğeri ile çıkışı yapılmamış veya hizmetten çekilmiş aktif hava aracından faal olarak sökülmüş komponentler için SHGM Form 1'in yayımlanabilmesi ile ilgili hususlar bu paragrafta belirtilmektedir.

2.1. SHGM Form 1 aşağıdaki hava aracı komponentleri için düzenlenebilir:

- SHY-145'in veya SHY-M'in yürürlüğe girmesi öncesinde bakımı yapılmış veya EASA Part-21'in yürürlüğe girmesi öncesinde imal edilmiş komponentler.

- Bir hava aracında kullanılmış ve faal olarak sökülmüş komponentler. Kiraya verilmiş ve kiralanmış hava aracı komponentleri örneğe dahildir.

- Kal edilmiş hava aracından veya kaza, olay, sert iniş veya yıldırım çarpmaları gibi anormal olaylara maruz kalmış hava araçlarından sökülmüş komponentler;

- Onaylı olmayan bir kuruluş tarafından bakımı yapılmış komponentler.

2.2. Uygun yetkiye sahip olan F Bakım Kuruluşu bu AMC'nin 2.5 ila 2.9 alt paragraflarına belirtildiği şekilde, el kitabında yer alan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanmış prosedürlere uygun olarak, SHGM Form 1 tanzim edebilir. Uygun yetkiye sahip F bakım kuruluşu, SHGM Form 1'in sadece onaylanmış ve faal hava aracı komponentleri için düzenlemesini sağlamak üzere gerekli tüm tedbirleri almaktan sorumludur.

2.3. Bu 2. paragrafta bahsedilen, "uygun yetkiye sahip" terimi, kuruluşun söz konusu komponent veya bunun takılabileceği ürün tipi sınıfı için gerekli onay yetkisine sahip olması anlamına gelmektedir.

2.4. Bu 2. paragraf gereğince tanzim edilen SHGM Form 1, 14b bloğu imzalanarak ve 11.bloğa "muayene edildi" ifadesi yazılarak düzenlenmelidir. Ayrıca 12. blokta aşağıdaki hususların belirtilmesi gerekmektedir:

2.4.1. en son bakımın kimin tarafından ne zaman gerçekleştirildiği;

2.4.2. söz konusu komponentin kullanılmamış olması halinde, Formda yer verilmesi gereken bütün orijinal dokümantasyon belirtilerek komponentin kim tarafından ne zaman üretildiği;

2.4.3. gerçekleştirildiği bilinen tüm uçuşa elverişlilik direktiflerinin, tamirlerin ve modifikasyonların bir listesi. Herhangi bir uçuşa elverişlilik direktifinin veya tamirin veya modifikasyonun gerçekleştirilmiş olduğuna yönelik bir bilgi bulunmuyorsa bu durumun da belirtilmesi gerekmektedir.

2.4.4. ömürlü parçaların, herhangi bir yorulma, revizyon veya depolama süresi ile belirlenen ömür süresine ilişkin açıklamalar;

2.4.5. kendi bakım geçmişi kayıtları olan hava aracı komponenti için, söz konusu kayıtlar 12.blokta yazılması istenen detayları içerdiği sürece, bu komponentin geçmişini içeren kayıt bu blokta belirtilir. Bakım geçmişi kaydı ve eğer varsa kabul testi raporunun veya beyanı SHGM Form 1'e iliştilir.

2.5. Yeni/kullanılmamış hava aracı komponentleri

2.5.1. Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir bir kuruluş tarafından imal edilmiş olan, SHY-21'in yürürlüğe girme tarihine kadar SHGM Form 1 bulunmadan depoda bekleyen tüm kullanılmamış hava aracı komponentleri için, uygun yetkiye sahip F bakım kuruluşu tarafından SHGM Form 1 düzenlenebilir. Söz konusu SHGM Form 1'in, bakım kuruluşu el kitabında belirtilen ve aşağıdaki alt paragraflar gereğince hazırlanan prosedüre uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Not 1: Bu paragrafta bahsedilen depolanmış ancak kullanılmamış bir hava aracı komponentinin, SHT-21 kapsamında üretimden çıkışı değil, F bakım kuruluşu tarafından bakım çıkış işlemi yapıldığı anlaşılmalıdır. AB üyesi ülke tarafından, imalatçıların kendi üretim bantlarına takılmaları amaçlanan parçalar ve alt üniteler (alt gruplar - subassemblies) için kabul ettiği üretimden çıkış prosedürünün baypas edilmesi amaçlanmamaktadır.

(a) İmalat veya bakım sonrasında kabul test işlemlerine tabi tutulan tüm kullanılmış ve kullanılmamış hava aracı komponentleri için bir kabul testi raporunun veya beyanının mevcut olması gerekmektedir.

(b) Hava aracı komponentinin, depolama ömrü, inhibitörler, kontrollü iklim ve özel depolama konteynırlarına ilişkin her çeşit gereklilik dahil olmak üzere, imalatçının talimatlarına, depolama isteklerine ve mevcut durumuna ilişkin uygunluk bakımından muayene edilmesi gerekmektedir. Buna ilaveten veya özel depolama talimatlarının bulunmaması halinde, durumdan emin olmak için hava aracı komponentinin hasar, korozyon ve sızıntı bakımından muayene edilmesi gerekmektedir.

(c) Depolama ömrü bulunan parçaların kullanılan depolama ömrünün belirlenmesi gerekmektedir.

2.5.2. 2.5.1 (a) ila (c) alt paragraflarında belirtilen koşullara uyumluluğu saptanamayan hava aracı komponentinin uygun yetkiye sahip bir kuruluş tarafından sökülmesi ve uygulanmış uçuşa elverişlilik direktifleri, tamirler ve modifikasyonlar bakımından kontrol edilmesi, uygunluk durumun belirlenmesi için bakım dokümanlarına uygun olarak muayene/test edilmesi gerekmekte olup, gerekli olması halinde tüm sızdırmazlık elemanlarının (seal), yağlayıcıların ve ömürlü parçaların değiştirilmesi gerekmektedir. Montajın istenen şekilde tamamlanmasını takiben, yapılan işlemler ve kullanılan bakım verilerine ilişkin referanslar belirtilerek SHGM Form 1 düzenlenebilir.

2.6. Faal hava aracından sökülen kullanılmış hava aracı komponentleri.

2.6.1. Bir AB üyesi ülkede tescil edilmiş hava aracından sökülen faal hava aracı

komponentleri için bu alt paragrafta belirtilen hususlara uyulması halinde gerekli yetkiye sahip kuruluş tarafından SHGM Form 1 tanzim edilebilecektir.

(a) Söz konusu kuruluş, komponentin hava aracından uygun niteliklere sahip bir personel tarafından söküldüğünden emin olacaktır.

(b) Hava aracı komponenti ancak, takılı olan komponent ile gerçekleştirilen en son uçuşun söz konusu komponent ve takılı olduğu sistemde hiçbir arıza tespit edilmemiş olması halinde faal olarak değerlendirilecektir.

(c) Hava aracı komponenti özellikle hasar, korozyon veya sızıntı ve ilgili bakım verilerine uygunluk bakımından muayene edilecektir.

(d) Hava aracı komponentinin faaliyetine etki edebilecek tüm kaza, olay, sert iniş veya yıldırım çarpması gibi olağandışı olaylara ilişkin hava aracı kaydının incelenmesi gerekmektedir. Hava aracı komponentinin, faaliyetine etki edebilecek derece aşırı strese, sıcaklığa veya suya batmaya maruz kaldığından şüphe edilmesi halinde, bu 2.6 paragrafı gereğince hiçbir şekilde SHGM Form 1 tanzim edilemez.

(e) Seri numarası bulunan tüm kullanılmış hava aracı komponentleri için bir bakım geçmişi kaydının bulunması gerekmektedir.

(f) Bilinen modifikasyonlar ve tamirlerin uygulanma durumlarının belirlenmesi gerekmektedir.

(g) Revizyondan sonra geçen süre dahil olmak üzere, tüm ömürlü parçalar için ilgili uçuş saati/sayısı (tur-iniş/kalkış)/iniş saati bilinmelidir.

(h) Bilinen geçerli uçuşa elverişlilik direktiflerine uygunluğu belirlenmelidir.

(i) 2.6.1 alt paragrafında belirtilen şartların yerine getirilmesi ile, hava aracı komponentinin söküldüğü hava aracı dahil olmak üzere 2.4 paragrafında belirtilen bilgileri içeren SHGM Form 1 düzenlenebilecektir.

2.6.2. AB üyesi olmayan bir ülkede tescilli olan bir hava aracından sökülen hizmete elverişli hava aracı komponentleri için SHGM Form 1 ancak, söz konusu komponentlerin, F bakım kuruluşu ve söz konusu komponentlerin uçuşa elverişlilik durumlarını kontrolü altında bulunduran bakım kuruluşundan kiralanmış olması veya böyle bir kuruluşa kiraya verilmiş olması halinde tanzim edilebilecektir. Düzenlenecek SHGM Form 1 hava aracı komponentinin söküldüğü hava aracı dahil olmak üzere 2.4 paragrafında belirtilen bilgileri içermelidir.

2.7. Kal bir hava aracından sökülen kullanılmış hava aracı komponentleri. Bir AB üyesi ülkede tescilli olan, kal bir hava aracından sökülen faal hava aracı komponentleri için F bakım kuruluşu tarafından, bu alt paragraf şartları ile uyumlu SHGM Form 1 tanzim edilebilecektir.

(a) Kal edilmiş hava araçları bazı durumlarda yedek parça amaçlı olarak istifade edilmek üzere parçalara ayrılmaktadırlar. Bu işlem bir bakım faaliyeti sayılmakta olup, F bakım kuruluşu kontrolünde, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış prosedürler kullanılarak gerçekleştirilmelidir.

(b) Takılmak üzere uygun olabilmeleri için, böyle bir hava aracından sökülen komponentler için uygun yetkiye sahip kuruluş tarafından, tatminkar ölçüde bir değerlendirme sonrasında SHGM Form 1 tanzim edilebilecektir.

(c) Asgari olarak, bu değerlendirme 2.5 ve 2.6 paragraflarında ortaya konmakta olan

standartların yeterli şekilde karşılandığını içerecektir. Bilindiği durumlarda bu, söz konusu komponentin takılacağı hava aracı için geçerli olan bakım programı ile komponent bakım gereksinimleri uyumluluğunun sağlanması konusunu da kapsamalıdır.

(d) Hava aracının uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olup olmadığına bakılmaksızın, sökülen her tür komponentin onaylanmasından sorumlu olan kuruluş, komponentlerin sökülme ve depolanma şeklinin bu Talimatın altıncı bölümüne göre gerekli görülen standartlara uygun olduğundan emin olmalıdır.

(e) Hava aracı söküm sürecini kontrol etmek üzere bir planın hazırlanması gerekmektedir. Söz konusu söküm işlemi, hava aracı komponentlerinin uygun bakım verileri ve söküm planı doğrultusunda çıkarılmasını ve belgelenmesini sağlayacak olan onaylayıcı personelin gözetimi altında, uygun yetkiye sahip olan bir kuruluş tarafından yapılmalıdır.

(f) Kayıt altına alınmış tüm hava aracı arızalarının gözden geçirilmesi ve bunların sökülen komponentlerin gerek normal gerekse de ikincil/yedek işlevleri üzerindeki olası etkileri göz önünde bulundurulmalıdır.

(g) Söz konusu söküm süreci sırasında gerçekleştirilen tüm bakım faaliyetlerinin ve komponent sökümlerinin kayıtları, bu iş için hazırlanmış ve söküm planında detayları belirlenmiş kontrol dokümantasyonunda yapılacaktır. Gayri faal olduğu tespit edilen komponentler yapılacak işleme ilişkin karar verilme sürecinde karantinaya alınacaklardır. Faaliyetin sağlanması için gerçekleştirilen bakıma ilişkin kayıtlar komponent bakım geçişinin bir parçasını teşkil etmektedir.

(h) Komponentlerin sökümü ve sökülen komponentlerin depolanması için, yapılacak çalışmaya ilişkin uygun çevresel koşulları, aydınlatmayı, erişim ekipmanlarını, hava aracı aletlerini ve depolama tesislerini içeren bu Talimatın altıncı bölümüne uygun tesisler kullanılmalıdır. Kapalı bir tesis olmadığı durumda, yerel çevresel koşullarda komponentlerin sökülmesi kabul edilebilir ancak, komponentlerin daha sonraki sökümü (gerekli olması halinde) ve depolanması imalatçının tavsiyelerine uygun olarak yapılmalıdır.

2.8 Onaylı bakım kuruluşu olmayan kuruluşlar tarafından bakımı yapılan kullanılmış hava aracı komponentleri.

Onaylı bakım kuruluşu olmayan bir bakım kuruluşu tarafından bakımı yapılan kullanılmış komponentlerin kabulü öncesinde gerekli dikkat ve özen gösterilmelidir. Bu gibi durumlarda, bu Talimatın 6 ncı bölümü kapsamında onaylı ve gerekli yetkiye sahip bakım kuruluşu aşağıdaki işlemleri yerine getirerek uygunluk durumunu belirlemelidir:

(a) uygun bakım verileri doğrultusunda yeterli muayene için komponentin parçalara ayrılması,

(b) kullanılan ömre ilişkin yeterli kanıtın mevcut olmadığı veya komponentlerin uygun durumda olmadığı durumlarda tüm ömürlü komponentlerin değiştirilmesi,

(c) komponentlerin gerektiği şekilde yeniden montajı ve test edilmesi,

(d) M.A.613 de belirtilen tüm sertifikasyon gerekliliklerinin tamamlanması.

Onaylı bakım kuruluşu olmayan bir FAA Far 145 tamir istasyonu (ABD) veya TCCA CAR573 onaylı bakım kuruluşları (Kanada) tarafından bakımı yapılmış kullanılmış komponentler için, yukarıda açıklanan (a) ila (d) koşullarının yerini aşağıdaki koşullar alabilecektir:

- (a) 8130-3 (FAA) veya TCCA 24-0078 (TCCA) veya Yetkilendirilmiş Bakım Çıkış Sertifikası Form One (TCCA) belgesinin mevcut olması,
- (b) geçerli tüm uçuşa elverişlilik direktiflerinin uygulama durumunun belirlenmesi,
- (c) söz konusu komponentin, SHT-21/EASA Part-21 doğrultusunda onaylanmamış olan tamirler veya modifikasyonlar içermediğinin doğrulanması,
- (d) belirli hasar, korozyon veya sızıntı dahil olmak üzere, uygunluk durumuna yönelik muayene
- (e) 2.2, 2.3 ve 2.4 paragraflarına uygun bir Form 1'in düzenlenmesi.

Bu azaltılmış gereklilikler, aşağıdaki dokümanlara uygun olarak, kendi teknik kabiliyetlerine bağlı ve kendi Genel Müdürlük gözetiminde olmaları durumunu esas almaktadır.

- BASA/MIP-G Bakım Uygulama Prosedürleri Rehberliği (ABD),
- AAM-G Bakım Rehberliğine ilişkin İdari Düzenleme (Kanada).

2.9 Bir kazaya veya olaya karışmış hava aracından sökülen kullanılmış hava aracı komponentleri. Bu tür komponentler için SHGM Form 1 sadece, 2.7 paragrafı ve kaza veya olay nedeni ile gerek duyulan tüm ilave testleri ve muayeneleri içeren özel bir iş emri gereğince işlem yapıldığında düzenlenir. Böyle bir iş emri, icabında TC sahibinden veya orijinal imalatçıdan gerekli bilgi alınmasını gerektirebilecektir. Söz konusu iş emri 12. Blokta belirtilmelidir.

3. Komponentin onaylanmış birden fazla bakım kuruluşunda bir dizi bakıma tabi tutulduğu ve bir sonraki bakım kuruluşunda komponentin bakım süreçlerine kabul edilmesi için daha önce yapılan bakıma ilişkin bir sertifikaya ihtiyaç duyduğu haller hariç olmak üzere, komponentin hizmete elverişli olmadığı bilindiği durumlarda hiçbir komponent için sertifika tanzim edilmemelidir. Böyle bir durumda, 12. Blokta bu sınırlamaya ilişkin açık bir beyanın bulunması gerekmektedir.

4. Bu sertifika, ihracat/ithalat ve bunun yanı sıra yurt içinde de komponentler ile ilgili olarak imalatçıdan/bakım kuruluşlarından kullanıcılara sunulan resmi bir sertifika vazifesi görmektedir. Sertifika, sadece Genel Müdürlük tarafından onaylanmış kuruluşlar tarafından onayın kapsamına uygun olarak düzenlenmelidir.

Tablo-30

IR M.A.614 Bakım ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme kayıtları

- (a) Kuruluş, gerçekleştirilen bakımın tüm ayrıntılarını kayıt altına almalıdır. Alt yüklenicilerin bakım çıkış dokümanları dahil olmak üzere bakım çıkış sertifikasını, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını ve tavsiyeyi düzenlemek için tüm gerekliliklerin karşılandığını kanıtlayan kayıtların tamamı muhafaza edilir.
- (b) F bakım kuruluşu, hava aracının işleticisine, gerçekleştirilen tamirler/modifikasyonlar için kullanılan her türlü özel tamir/modifikasyon verilerinin bir kopyası ile birlikte her bir bakım çıkış sertifikasının kopyasını vermelidir.
- (c) Onaylı bakım kuruluşu, ayrıntılı bakım kayıtlarının ve ilgili bakım verilerinin bir kopyasını söz konusu bakımın gerçekleştirildiği hava aracının veya komponentin kuruluşun bakım çıkışının yapıldığı tarihten itibaren üç yıl süreyle muhafaza etmelidir. Buna ek olarak,

uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının ve tavsiyenin yayınlanması ile ilgili tüm kayıtların bir kopyasını yayımlandığı tarihten itibaren üç yıl süreyle muhafaza eder ve uçağın sahibine bunların bir nüshasını temin eder.

1. Bu paragraf kapsamındaki kayıtlar, hasara, tahrifata ve hırsızlığa karşı koruma sağlayacak bir şekilde muhafaza edilmelidir.

2. Yedekleme için kullanılan tüm bilgisayar donanımı, çalışma esnasında kullanılan bilgisayar donanımından farklı bir mahalde iyi bir durumda kalmasını sağlayacak şekilde muhafaza edilmelidir.

3. Onaylanmış bakım kuruluşunun faaliyetlerine son vermesi halinde, son üç yılı içeren eldeki tüm bakım kayıtları ilgili hava aracının veya komponentin son sahibine veya müşterisine verilmeli veya Genel Müdürlük tarafından belirtildiği şekilde muhafaza edilmelidir.

AMC M.A.614 (a)

1. Uygun bir şekilde tutulmuş ve saklanmış kayıtlar, hava aracı sahiplerine, işleticilerine ve bakım personeline planlanmamış ve planlanmış bakımın kontrol altında tutulmasında ve uçuşa elverişliliğin sağlanması için yeniden çalışılması ve yeniden muayene (kontrol) ihtiyacını ortadan kaldırmak üzere arıza gidermede elzem bilgiler temin eder.

2. Ana amaç, kapsamlı ve okunaklı içeriğe sahip güvenli ve kolaylıkla tekrar yerine getirilebilir kayıtlara sahip olmaktır. İlişkili M.A.304 bakım verilerinin ve söz konusu takılı hava aracı komponentinin dokümantasyonunun izlenebilirliğini sağlamak üzere hava aracı kaydının, takılı seri üretimi yapılmış tüm hava aracı komponentlerine ve diğer tüm önemli hava aracı komponentlerine ilişkin temel bilgileri içermesi gerekmektedir.

3. Bakım kaydı kağıt halinde veya bilgisayar sistemi şeklinde veya bunların her ikisinin kombinasyonu şeklinde olabilir. Kayıtlar, gerekli elde bulundurma süresi boyunca okunaklı bir şekilde kalmalıdır.

4. Kağıt halindeki sistemlerin, normal kullanım ve doldurma işlemlerine dayanabilen dayanıklı materyalden olmaları gerekmektedir.

5. Bakımı veya yapılan bakım çalışmasına ilişkin kayıt detaylarını kontrol etmek üzere bilgisayar sistemleri kullanılabilir. Bakım için kullanılan bilgisayar sistemlerinde, her tür bakımdan itibaren en az 24 saat içerisinde güncellenmesi gereken en az bir adet yedekleme sisteminin bulunması gerekmektedir. Her terminalin, veritabanını değiştirmek üzere yetkisiz personelin girişimine karşı program koruyucuları içermesi gerekmektedir.

AMC M.A.614 (c)

İlişkili bakım verileri tamir ve modifikasyon verileri gibi özel bilgilerdir. Bu, tip sertifikası sahibi veya ek tip sertifikası sahibi tarafından tanzim edilmiş tüm hava aracı bakım el kitabının, komponent bakım el kitabının, parça kataloglarının elde bulundurulmasını gerektirmemektedir. Bakım kayıtları kullanılan verilerin revizyon durumuna atıf yapılmalıdır.

Tablo-31

IR M.A.615 F Bakım kuruluşunun yetkileri

Bu Talimata göre onaylı olan bakım kuruluşu;

(a) Onay sertifikasında ve bakım kuruluşu el kitabında belirtilmekte olan durumlarda, onaylanmış olduğu her hava aracı ve/veya komponentin bakımını yapabilir;

(b) Genel Müdürlük tarafından doğrudan onaylanmış bakım kuruluşu el kitabının bir parçası olarak oluşturulan gerekli prosedürlere uygun olarak, uzmanlık gerektiren hizmetlerin, uygun şekilde onaylanmış olan başka bir kuruluşta, bakım kuruluşunun kontrolü altında yapılmasına yönelik düzenlemeler yapabilir;

(c) Bakım kuruluşu el kitabında belirtilmekte olan koşullara bağlı olarak, ister hava aracının gayri faal olmasından ister nadiren ortaya çıkan bakım gerekliliğini desteklemek için herhangi bir mahalde yapmak üzere onaylanmış olduğu her hava aracı ve/veya her komponente bakım yapabilir;

(d) IR M.A.612 veya IR M.A.613'e göre, bakımın tamamlanmasından sonra bakım çıkış sertifikaları düzenleyebilir.

(e) Ticari operasyonlarda yer almayan ELA1 hava araçları için onaylanması halinde kuruluş;

1. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi gerçekleştirmek ve ilgili uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını M.A.901 (I)'de belirtilen koşullara uygun şekilde yayımlayabilir,

2. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi gerçekleştirmek ve ilgili tavsiyeyi M.A.901(I) ve M.A.904(a)2 ve (b)'de belirtilen koşullara uygun şekilde yayımlayabilir.

(f) Onay sertifikasında listelenen hava aracı tipleri ile sınırlı olmak üzere, ticari operasyonlarda yer almayan ELA2 uçakları için M.A.201 (e)(ii)'de belirtilen koşullar altında M.A.302'ye uygun olarak bakım programının geliştirilmesi ve onaya sunulmasını yapabilir.

Bakım kuruluşu onaylı olduğu hava aracı veya komponente sadece gerekli tesis, alet, ekipman, malzeme, bakım verileri ve onaylayıcı personel mevcut olduğu durumda bakım gerçekleştirebilir.

AMC M.A.615 (b)

IR M.A.615 (b), bu tür işlemleri gerçekleştirmek üzere onaylı bakım kuruluşu olmayan başka bir kuruluş tarafından yapılan çalışmaya atıfta bulunmaktadır.

Buradaki amaç, bunlara dahil olmak ancak bunlarla sınırlı kalmamak üzere, bu işlemler için bu Talimatın 6 ncı bölümü kapsamında onaya ihtiyaç duyulmaksızın tahribatsız test işlemleri, yüzey işlemi, ısıtma işlemi, kaynak, küçük çaplı tamirler ve modifikasyonlar için belirli parçaların imalatı gibi ihtisas gerektiren bakım hizmetlerinin kabulüne izin vermektir.

İhtisas hizmetlerini yapan kuruluşun "uygun niteliklere sahip olması" gerekliliği, söz konusu kuruluşun resmi olarak kabul edilmiş bir standardı karşılaması gerektiği veya aksi halde Genel Müdürlük nezdinde bakım kuruluşu el kitabı onayı vasıtasıyla kabul edilmesi gerektiği anlamına gelmektedir.

"F bakım kuruluşu kontrolü altında" ifadesi, söz konusu F bakım kuruluşunun söz konusu anlaşmalı kuruluşun kabiliyetini incelemesi (yetkiler, tesisler, ekipmanlar ve materyaller dahil) ve söz konusu kuruluşun aşağıdaki hususları yerine getirdiğinden emin olması

gerektiği anlamına gelmektedir:

- Gerçekleştirilecek işlemler için uygun bakım talimatlarını ve bakım verilerini almak,
- Gerçekleştirilen bakımı bu Talimatın 6 ncı bölümü uçuşa elverişlilik kayıtlarında uygun bir şekilde kayıt altına almak,
- Söz konusu bakım sırasında doğan her bir sapma veya uygunsuzluğu F bakım kuruluşuna bildirmek.

Bakım çıkış sertifikası, yetkilendirilmiş onaylayıcı personel tarafından alt yüklenicinin veya kuruluşun tesisinde ve daima F bakım kuruluşu kapsamında tanzim edilebilir. Söz konusu personel normalde F bakım kuruluşundan gelmektedir; ancak bakım kuruluşu el kitabı vasıtasıyla Genel Müdürlük tarafından onaylanmış olan F bakım kuruluşu onaylayıcı personel standardını karşılayan bir alt yükleniciden bir kişi de olabilir.

Anlaşma yapılmış özel hizmet veren kuruluşlar, F bakım kuruluşunun bakım kuruluşu el kitabında nitelikleri ve ilişkili kontrol prosedürleri ile birlikte listelenmelidir.

GM M.A.615 F Bakım kuruluşunun yetkileri

M.A.615 maddesi, kuruluşun yetkili olduğu hava aracına veya komponente, ancak gerekli tüm tesis, ekipman, alet, malzeme, bakım verileri ve onaylayıcı personel mevcut olduğu zaman bakım yapabileceğini ifade etmektedir.

Bu düzenleme, büyük ölçekli kuruluşların, kuruluşun onayında bakım yetki belgesinde belirtilen bir hava aracı tipi veya çeşitleri için gerekli tüm aletlere, ekipmanlara, vb. geçici olarak sahip olamayabileceği durumları karşılamayı amaçlamaktadır. Bu paragraf geçici bir durum olması ve bakım kuruluşunun, bakımın tekrar başlatılması öncesinde, gerekli aletlere, ekipmanlara, vb. tekrar sahip olunacağına yönelik bir taahhüdün mevcut olması şartıyla Genel Müdürlüğün, ilgili hava aracı tipini veya çeşitlerini silmek üzere bakım yetkisini tadil etmesine gerek olmadığı anlamına gelmektedir.

GM M.A.615(a)

M.A.615 (a) maddesi, ELA2 uçakları için AMC M.A.605(a) maddesinde belirtilen tesisler gibi Genel Müdürlük tarafından ayrı ayrı onaylanmayan tesisler için de geçerlidir.

Tablo-32

IR M.A.616 Organizasyonel gözden geçirme

F bakım kuruluşu, bu bölümün gerekliliklerini karşılamaya devam ettiğinden emin olmak üzere, düzenli aralıklarla organizasyonel gözden geçirme toplantıları organize etmelidir.

AMC M.A.616 (Bakınız Ek-2.8)

1. Organizasyonel gözden geçirmenin başlıca amaçları, onaylı bakım kuruluşunun emniyetli bir ürün teslim edebildiğinden emin olmasına ve onaylı bakım kuruluşunun gereklilikler ile uygunluk dahilinde kalmasına olanak vermektir.

2. Onaylı bakım kuruluşu aşağıdakileri belirlemelidir:

- 2.1. Organizasyonel gözden geçirmeden sorumlu olan kişi,
- 2.2. İncelemelerin sıklığı,
- 2.3. İncelemelerin kapsamı ve içeriği,

- 2.4. İncelemeleri yerine getiren kişiler,
- 2.5. İnceleme bulgularının planlanmasına, yapılmasına ve işleme alınmasına ilişkin prosedür ve
- 2.6. Düzeltici faaliyetlerin uygun bir zaman dilimi içerisinde yapılmasının sağlanmasına ilişkin prosedür.
3. SHT-145 içerisinde belirtilen kuruluş kalite sistemi, kuruluşun karmaşıklığına bağlı olarak, 10'un üzerinde bakım personeline sahip olan kuruluşlara yönelik organizasyonel gözden geçirmeye ilişkin kabul edilebilir temel bir yapı sunmaktadır.
4. Organizasyonel gözden geçirme işlemlerini yönetmek üzere Ek-2.8 kullanılmalıdır.

Tablo-33

IR M.A.617 F Bakım kuruluşundaki değişiklikler
<p>F bakım kuruluşu, aşağıdaki değişikliklerden herhangi birinin gerçekleştirilmesine ilişkin her türlü öneriyi bu tür değişiklikler gerçekleşmeden önce Genel Müdürlüğün bu Talimat ile sürekli uygunluğu tespit etmesine olanak vermek amacıyla Genel Müdürlüğe bildirmelidir.</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Kuruluşun adı;
2. Kuruluşun adresi;
3. Kuruluşun ilave adresleri;
4. Sorumlu müdür;
5. IR M.A.606 (b) paragrafında belirtilen kişilerden herhangi biri;
6. Onayı etkileyebilecek tesis, alet, ekipman, malzeme, prosedür, iş kapsamı, onaylayıcı personel ve uçuşa elverişlilik personeli. <p>Personel ile ilgili olarak önerilen değişikliklerin yönetimin önceden bilgisi dahilinde olmaması durumunda, bu değişiklikler mümkün olan ilk fırsatta bildirilmelidir.</p>
AMC M.A.617
<p>Belirtilen değişikliklerinden herhangi birine ilişkin müzakereler sırasında Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde, bakım kuruluşunun onaylı kalmasına olanak vermek amacıyla, önerilen her tür değişiklik ile ilgili olarak Genel Müdürlüğe uygun şekilde bildirimde bulunulmalıdır. Bu paragraf olmadan, onay her durumda kendiliğinden askıya alınmış olacaktır.</p>
IR M.B.606
<ol style="list-style-type: none">
(a) Genel Müdürlük, IR M.A.617 doğrultusunda bildirilmiş olan, kuruluştaki her tür değişiklik ile ilgili olarak ilk onayın geçerli unsurlarına riayet eder.
(b) Genel Müdürlük, söz konusu değişikliklerin mahiyeti veya kapsamı sebebiyle onayın askıya alınması gerektiğini tespit etmediği sürece, söz konusu değişiklikler sırasında F bakım kuruluşunun faaliyet gösterebileceği koşulları tayin eder.
(c) Bakım kuruluşu el kitabındaki her tür değişiklik için:<ol style="list-style-type: none">
1. IR M.A.604 (b) doğrultusunda doğrudan onay durumunda, Genel Müdürlük, onaylı kuruluşu onaydan resmi olarak haberdar etmeden önce el kitabında belirtilen prosedürlerin

bu Talimat ile uygunluk kapsamında olduğunu doğrular.

2. Madde M.A.604 (c) doğrultusunda değişikliklerin onaylanması için dolaylı bir onay prosedürünün kullanılması durumunda, Genel Müdürlük (i) söz konusu değişikliklerin küçük çaplı kaldığından ve (ii) bu Talimat gereklilikleri ile uygun olmalarını sağlamak için değişikliklerin onayı üzerinde yeterli ölçüde kontrole sahip olduğundan emin olur.

AMC M.B.606 Değişiklikler

1. Atanmış kişilerde değişiklik

Genel Müdürlüğün, M.A606 (a) ve (b) de belirtilen kişilerin her değişikliği üzerinde yeterli düzeyde kontrolü olmalıdır. Bu tür değişiklikler el kitabı üzerinde güncelleme gerektirir.

2. Değişiklik talebinin, Genel Müdürlük tarafından ne zaman alındığını ve ne zaman onaylandığını gösterir basit bir el kitabı durum sayfasında takip edilmesi tavsiye edilir.

3. Genel Müdürlük, dolaylı onaylama yöntemi ile el kitaplarına dahil edilebilecek ikinci derecede öneme sahip değişiklikleri tanımlar. Bu durumda bakım kuruluşu el kitabının değişiklikler bölümünde bir prosedür yer almalıdır.

M.A.617'ye göre bildirilen değişiklikler ikinci derecede öneme sahip olarak kabul edilmezler.

İkinci derecede öneme sahip değişiklikler dışında kalan tüm durumlarda, SHGM Form 6F'nin (Ek-2.6) ilgili bölüm(leri) kullanılır.

4. F bakım kuruluşu, hem Genel Müdürlüğün onaylayacağı hem de dolaylı yöntemle onaylanacak her bir el kitabı değişikliğini Genel Müdürlüğe sunmalıdır. Değişikliğin Genel Müdürlüğün onayını gerektirdiği durumlarda ve Genel Müdürlük kanaat getirdiği takdirde onay yazılı olarak verilir. Değişikliğin dolaylı onay yöntemi olarak sunulduğu durumlarda ise Genel Müdürlük değişikliğin teslim alındığı bilgisini yazılı olarak bildirir.

Tablo-34

IR M.A.618 F Bakım kuruluşu onayının sürekli geçerliliği

(a) Onay, sınırsız süre ile düzenlenir. Onay, aşağıdaki şartlar gerçekleştiği sürece geçerli olur:

1. Kuruluşun, IR M.A.619 kapsamında belirtilen bulguların ele alınmasına ilişkin hükümler gereğince bu Talimat ile uygunluk dahilinde kalması ve

2. Genel Müdürlüğe, kuruluşun bu Talimat ile sürekli uygunluk halinin tespiti amacıyla erişim hak ve olanağı verilmesi ve

3. onayın askıya alınmaması veya iptal edilmemesi.

(b) Onayın askıya alınması veya iptal edilmesi sonrasında, onay sertifikası Genel Müdürlüğe iade edilmelidir.

IR M.B.604 Sürekli Gözetim

(a) Genel Müdürlük, kendi gözetimi altındaki her bir onaylı F bakım kuruluşu için, denetleme gerçekleştirilme tarihlerini ve söz konusu denetlemelerin ne zaman yapıldığını gösteren bir liste hazırlar ve bu listeyi güncel tutar.

- (b) Her kuruluş, 24 ayı aşmayan sürelerle tam olarak denetlenir.
- (c) Tüm bulgular başvuruda bulunan kuruluşa yazılı olarak bildirilir.
- (d) Genel Müdürlük tüm bulguları, kapatma işlemlerini (bir bulgunun kapatılması için gerekli olan işlemler) ve tavsiyeleri kayıt altına alır.
- (e) Denetlemeler sırasında ortaya çıkan önemli konulardan haberdar olmasını sağlamak amacıyla, sorumlu müdür ile her 24 ayda en az bir kez toplantı yapılır.

AMC M.B.604 (b)

1. Genel Müdürlük, F bakım kuruluşuna yapılacak denetlemenin tümüyle tamamlanması için bir dizi denetleme yapılmasına karar verirse, her bir denetlemede onayın hangi kısımlarının inceleneceği denetleme programında belirtilmelidir.
2. Denetlemenin bir bölümünde, kuruluşun sorunları tespit ettiğinin ve düzeltici faaliyetler gerçekleştirdiğinin belirlenmesi amacıyla, gerçekleştirdiği gözden geçirme işlemleri sonucunda ortaya çıkan dahili izleme raporlarının incelenmesine ağırlık verilmesi tavsiye edilir.
3. El kitabının doğrulanmasını da içeren başarılı denetleme(ler) sonucunda, denetçi tarafından kaydedilen tüm bulguların, düzeltici faaliyetlerin ve tavsiyelerin de yer aldığı bir denetleme rapor formu doldurulur. Bu işlem için SHGM Form 6F (Ek-2.6) kullanılır.
4. Aşağıdaki dört koşul sağlandığı durumlarda, geçmiş 23 ay içerisinde denetlenmiş maddeler için Genel Müdürlük teknik denetçisi tarafından imtiyaz uygulanabilir.
  - (a) denetlemesi yapılan maddelerin bu Talimatın 6ncı bölümü son değişikliklerinde belirtilen gereksinimlerle aynı olması ve
  - (b) ilgili maddelerin denetlemelerinin gerçekleştirildiğine ve düzeltici faaliyetlerin yerine getirildiğine dair kayıtlarda yeterli kanıtların bulunması ve
  - (c) önceden denetlenen maddelerdeki standartlarda herhangi bir bozulma/kötüye gitmeye sebep verebilecek bir durum olmadığına Genel Müdürlük denetçisi tarafından kanaat getirilmesi;
  - (d) önceden denetlenmiş ve imtiyaz uygulanan madde için bir sonraki denetlemenin 24 ayı geçmeyecek şekilde yapılması durumunda.
5. Genel Müdürlük, F bakım kuruluşu ve SYK onaylarının her ikisine de sahip olan kuruluşların gözetim işlemini gerçekleştirirken, aynı alanların iki kez denetlenmesini önlemek amacıyla denetlemelerin her iki onayı da kapsayacak şekilde düzenlenmesini sağlar.

Tablo-35

IR M.A.619 F Bakım kuruluşunda tespit edilen bulgular

- (a) Seviye 1 bulgu, bu Talimatın gereklilikleri ile, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür belirgin uygunsuzluk durumudur.
- (b) Seviye 2 bulgu, bu Talimatın gereklilikleri ile, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini tehlikeye atması muhtemel olan her tür belirgin uygunsuzluk durumudur.
- (c) Bulgulara ilişkin bildirim (d) ve (e) paragraflarına göre alınması sonrasında, F bakım

kuruluşu onayı sahibi bir düzeltici faaliyet planı belirler ve bu düzeltici faaliyeti Genel Müdürlüğü tatmin edecek şekilde ve mutabık kalınan zaman içerisinde Genel Müdürlüğün takdirine sunar.

(d) Denetlemeler veya diğer uygulamalar sırasında bu Talimat gerekliliği ile uygunsuzluğu gösteren kanıtlar tespit edildiğinde, Genel Müdürlük aşağıdaki işlemleri yapar:

1. Seviye 1 bulgular için, kuruluş tarafından düzeltici faaliyet gerçekleştirilinceye kadar, 1. seviye bulguya bağlı olarak F bakım kuruluşu onayının iptali, sınırlandırılması veya tamamıyla veya kısmen askıya alınması için derhal işlem gerçekleştirir.

2. Seviye 2 bulgular için Genel Müdürlük, bulgunun içeriğine göre uygun olan bir düzeltici faaliyet süresi verecek olup, bu süre üç aydan fazla olmayacaktır. Belirli durumlarda, söz konusu ilk sürenin sonunda ve bulgunun içeriğine göre, Genel Müdürlük bir düzeltici faaliyet planına göre üç aylık süreyi uzatabilir.

Genel Müdürlük tarafından verilen süre zarfına riayet edilmemesi durumunda, Genel Müdürlük onayın kısmen veya tamamen askıya alınmasına yönelik işlem yapar.

Tablo-36

IR M.A.701 SYK kapsamı
Bu Talimatın yedinci bölümünde, bir kuruluş tarafından hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetimi için onaylanmaya hak kazanılması veya sahip olduğu onayın sürekliliğinin sağlanması için yerine getirilmesi gereken şartlar belirlenir.

Tablo-37

IR M.A.702 SYK başvurusu
SYK onayının verilmesine veya değişikliğine yönelik başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş yöntem ve bir form ile yapılır.
AMC M.A.702
Başvuru, SHGM Form 2M Ek-2.9 ile yapılmalıdır.
IR M.B.701
(a) Ticari hava taşımacılığı için, Genel Müdürlüğe, işletme ruhsatına yönelik ilk başvuru ile birlikte onay için ve varsa başvurulmuş her varyasyon için ve işletilecek her bir hava aracı tipi için aşağıdakiler temin edilmelidir:
1. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı;
2. İşletmenin hava aracı bakım programları;
3. Hava aracı teknik kayıt defteri (log);
4. Gerekirse, SYK ve SHT-145/EASA Part-145 onaylı bakım kuruluşu arasındaki bakım anlaşmalarına ilişkin teknik detaylar.
AMC M.B.701(a)
1. M.B.701(a) maddesi (1), (2) ve (3) alt maddelerinde sıralanan dokümanlar onay

gerektirebilir. Taslak doküman ilk fırsatta gönderilmelidir, böylelikle başvurunun değerlendirilmesi başlayabilir. Genel Müdürlüğe tüm dokümanlar temin edilene kadar onay veya değişiklik yürürlüğe giremez. Bu bilgi Genel Müdürlüğün denetleyeceği işin büyüklüğünü ve nerede yapılacağını değerlendirebilmesi için gereklidir.

2. Değerlendirme için gerekli görülürse, Genel Müdürlük ilk başvuru sırasında veya yetki kapsamı değişikliğinde, tüm üs ve planlı hat bakımların uygun zaman dilimi içerisinde planlandığının gösterilmesi için SYK adayından SHT-145/EASA Part-145 kuruluşları ile yapılan anlaşmaların teknik detaylarının bir kopyasını talep edebilir.

Tablo-38

IR M.A.703 SYK onayı kapsamı
<p>(a) Söz konusu onay, Genel Müdürlük tarafından düzenlenen SHGM Form-14 ile gösterilir.</p> <p>(b) (a) paragrafına bakılmaksızın, ticari hava taşımacılığı için, söz konusu onay, işletilen hava aracı için Genel Müdürlük tarafından düzenlenen işletme ruhsatının bir parçasıdır.</p> <p>(c) Onayı oluşturan işin kapsamı, IR M.A.704 kapsamında hazırlanan SEK içerisinde belirtilir.</p>
IR M.B.702 İlk onay
<p>(a) IR M.A.706 (a), (c), (d) ve IR M.A.707 gerekliliklerine uygun olunması şartıyla, Genel Müdürlük, IR M.A.706 (a), (c), (d) ve IR M.A.707 personelini kabul ettiğini başvuru sahibine resmi yazı ile bildirir.</p> <p>(b) Genel Müdürlük, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabında belirtilen prosedürlerin bu Talimatın 7 nci bölümüne uygun olduğunu belirler ve sorumlu müdürün taahhüt beyanını imzaladığından emin olur.</p> <p>(c) Genel Müdürlük, kuruluşun bu Talimatın 7 nci bölümünde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi gereklilikleri ile uygunluğunu doğrular.</p> <p>(d) Sorumlu müdürün onayın önemini ve de kuruluşun, SEK'inde belirtilen prosedürler ile uygunluk taahhüdünün imzalanma nedenini tam olarak idrak etmesini sağlamak üzere, onay için yapılan inceleme sırasında sorumlu müdür ile en az bir kez toplantı gerçekleştirilir.</p> <p>(e) Tüm bulgular başvuruda bulunan kuruluşa yazılı olarak bildirilir.</p> <p>(f) Genel Müdürlük tüm bulguları, kapatma işlemlerini (bir bulgunun kapatılması için gerekli olan işlemler) ve tavsiyeleri kayıt altına alır.</p> <p>(g) İlk onay düzenlenmeden önce, tüm bulgular kuruluş tarafından giderilir ve Genel Müdürlük tarafından kapatılır.</p> <p>(h) Genel Müdürlük, başvuru öncesinde kuruluş tarafından yetki kapsamında gerçekleştirilen denetleme bulgularının giderildiğinden emin olur.</p>
AMC M.B.702(a)
<p>1. Resmi yazı ile bildirir” ifadesi ile SHGM Form 4’ün (Ek-2.10) kullanılması istenmiştir. Sorumlu müdür hariç olmak üzere IR M.A.706 (c), (d) ve IR M.A.707 gereği atanan her bir yönetici personel için SHGM Form 4 düzenlenmesi gerekir.</p>

2. Sorumlu müdür tarafından imzalanmış bir taahhüt içeren SEK'in onaylanması, Genel Müdürlüğün Sorumlu Müdür ile toplantı düzenlediği ve bu toplantının sonuçlarını yeterli bulunduğu durumda, Sorumlu Müdürün resmi kabulü anlamındadır.

AMC M.B.702(b)

1. Genel Müdürlük SEK'in onayını yazı ile bildirir.
2. SYK tarafından alt yükleniciye devredilen sürekli uçuşa elverişlilik işleri için yapılan anlaşmalar SEK içerisine dahil edilmelidir. Genel Müdürlük, SEK'i onaylarken AMC.M.A.711(a)(3) içerisinde belirtilen gerekliliklerin karşılandığını doğrular.
3. Genel Müdürlük, alt yükleniciye devredilmesi planlanan sürekli uçuşa elverişlilik işleri ile ilgili düzenlemelerin kabul edilebilirliğini incelerken, tescil ülkesinden bağımsız olarak alt yüklenicilerin kaynaklarının yeterliliği, uzmanlığı, yönetim yapısı, tesisleri ve SYK, alt yükleniciler ve gerektiğinde bakım kuruluşları ile karşılıklı ilişkilerini değerlendirir.

AMC M.B.702(c)

1. Genel Müdürlük, denetlemenin kim tarafından ve nasıl gerçekleştirileceğini belirler. Örneğin büyük bir denetleme ekibi veya küçük denetleme ekipleri tarafından gerçekleştirilecek kısa süreli denetleme serileri, veya tek kişi tarafından gerçekleştirilecek uzun süreli denetleme serilerinden söz konusu durum için hangisinin en uygun olacağını belirlenmesi gerekir.
2. Denetleme hava aracı tipine göre gerçekleştirilebilir. Örneğin Airbus A320 ve Airbus A310 tip yetkilerine sahip olan bir kuruluş için, denetleme tam uygunluk kontrolü için bir tip üzerine odaklanır. Sonuç doğrultusunda, ikinci tip için gerçekleştirilecek denetleme en azından ilk tip için zayıf olarak belirlenen faaliyetleri kapsayacak şekilde örnekleme yoluyla gerçekleştirilir.
3. Denetlemenin kapsamı ve denetleme esnasında kuruluşun hangi faaliyetlerinin değerlendirileceği belirlenirken, SYK'nın imtiyazları dikkate alınır. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi gerçekleştirme yetkisi vb.
4. Genel Müdürlük teknik denetçisi, denetleme boyunca SYK'nın üst düzey bir teknik personelinin kendisine eşlik etmesinden sürekli olarak emin olur. Genel olarak bu kişi Kalite Müdürü'dür. Sürekli eşlik edilmesinin sebebi, SYK'nın denetleme esnasında tespit edilen herhangi bir bulgunun tamamıyla farkında olması gerekliliğidir.
5. Genel Müdürlük teknik denetçisi, denetleme esnasında tespit edilen tüm bulgular ile ilgili üst düzey SYK teknik personelini denetleme sonunda bilgilendirir.

AMC M.B.702 (f)

1. Denetleme Rapor Formu SHGM Form 13 (Ek-2.7) olmalıdır.
2. SHGM Form 13 (Ek-2.7) Denetleme Raporunun kalite incelemesi, Genel Müdürlük tarafından görevlendirilen bağımsız bir yetkili kişi tarafından yapılır. İnceleme, bu Talimatın 7 nci bölümünün gerekliliklerini, bulgu seviyelerinin sınıflandırılmasını ve yapılan düzeltici ve önleyici faaliyeti göz önünde bulundurulur. Denetleme Raporunun tatmin edici incelemesi, SHGM Form 13'ün (Ek-2.7) imzalanması ile gösterilir.

AMC M.B. 702 (g)

Denetleme Raporu, Genel Müdürlüğünün raporuna referans vererek her bir bulgunun giderildiği tarihleri veya bulguların kapatıldığını doğrulayan bir yazı içerir.

IR M.B.703 Onayın tanzim edilmesi

(a) Genel Müdürlük, başvuru sahibine, SYK bu Talimatın 7 nci bölümünün gerekliliklerine uygun olduğunda, onayın kapsamını içeren bir SHGM Form 14 (Ek-3.6) onay sertifikası tanzim eder.

(b) Genel Müdürlük, onayın geçerliliğini SHGM Form 14 onay sertifikası üzerinde belirtir.

(c) SHGM Form 14 (Ek-3.6) onay sertifikasının üzerinde, Genel Müdürlük tarafından belirlenen referans numarasına yer verilir.

(d) Ticari hava taşımacılığında, SHGM Form 14 üzerinde yer alan bilgilere işletme ruhsatı üzerinde yer verilir.

AMC M.B.703

SHGM Form 14'te (Ek-3.6) onay süreci için verilen tablo, "Hava Aracı Tipi/Serisi/Grubu" ile gösterilen bir alan içerir. Amaç, belli bir kuruluşa verilecek yetkiyi özelleştirmek için Genel Müdürlüğe maksimum esnekliği sağlamaktır.

Bu alana yazılması mümkün alternatifler aşağıdaki gibi olabilir:

- Airbus A340-211 veya Cessna 172R gibi Tip Sertifikasının bir parçası olarak belli bir tip gösterimi
- Boeing 737-600/700/800, Boeing 737-600, Cessna 172 Serileri gibi, daha da alt sınıflara bölünebilecek, EASA Part 66, AMC Ek 1'de listelenen tip sınıfları (veya serileri)
- Tek piston motorlu Cessna veya bütün planörler ve motorlu planörler veya grup 3 hava araçları veya azami kalkış kütlesi 2730 kg altında olan hava aracı gibi bir hava aracı grubu.

Gerektiğinde uçak üzerinde takılı olan motor tipine referans verilebilir.

SHGM Form 14'te (Ek-3.6) tanımlanan işin kapsamı, SEK'te tanımlanan işin kapsamı ile daha da sınırlandırılmıştır. SEK'te yer alan bu kapsam, nihai olarak kuruluşun onayını tanımlayan iş kapsamıdır. Netice itibariyle, Genel Müdürlüğün SHGM Form 14 (Ek-3.6) içinde şu şekilde onay vermesi mümkündür; örneğin; SEK içerisinde belirtilen detaylı iş kapsamında, tüm grup 3 hava araçları yer almadığı halde, grup 3 tipi hava aracı için bir iş kapsamının SHGM Form 14'te yer alması.

Bununla birlikte, bütün durumlar için Genel Müdürlük, kuruluşun SHGM Form 14 içinde yer alan hava aracı tip/grup/serisini yönetebilecek yeterliliğe sahip olduğundan emin olmalıdır.

Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili aktiviteler genel olarak tesis/ekipmana yönelik olmaktan ziyade, sürece yönelik olduğundan, SEK'te belirtilen detaylı iş kapsamına yönelik değişikliklerin (doğrudan veya bir kabiliyet listesi aracılığı ile), SHGM Form 14'de hâlihazırdaki limitler içerisinde olmak kaydıyla, onayı etkilemeyeceği ve IR M.A. 713'e tabi olmayacağı değerlendirilebilir. Netice itibariyle, bu değişiklikler için Genel Müdürlük, IR M.A. 704 (c) içinde tanımlanan dolaylı onay prosedürünün SYK tarafından kullanılmasına izin verebilir.

Yukarıda belirtilen örnek için, grup 3 hava aracının SHGM Form 14 içinde ilk defa onaylanmasından önce, Genel Müdürlük, kuruluşun bu kategorideki bütün hava araçları için yönetim kabiliyeti olduğundan emin olmalıdır. Genel Müdürlük, SEK içinde detaylı iş kapsamına başlangıçta ilave edilmesi düşünülen bütün hava aracı tipleri için jenerik/temel (bakınız M.A. 709) veya tekil (anlaşmalı müşteriler için) bakım programlarının olduğundan bilhassa emin olmalıdır. Daha sonra, yeni bir hava aracı tipi (grup 3 içerisinde) ilave etmek için SEK içerisindeki detaylı iş kapsamına değişiklikler yapmak gerekirse, bu değişiklikler dolaylı onay prosedürü kullanmak suretiyle SYK tarafından yapılabilir.

Genel Müdürlüğün kuruluşun talep edilen kategorinin tamamı için yönetim kabiliyeti olduğundan emin olması gerekmesinden dolayı, örneğin Cessna 172 tipi hava aracı ile sınırlandırılmış iş kapsamına istinaden bütün grup 3 hava araçları için yetki vermesi makul değildir. Bununla birlikte, bütün grup 3 hava araçlarının temsil edecek şekilde çeşitli hava aracı tipleri veya farklı karmaşık yapıdaki hava aracı serilerini ihtiva eden bir iş kapsamı için uygun bir kabiliyet gösterilmesinden sonra bütün grup 3 hava araçları için yetki verilmesi makul sayılabilir.

ELA1 hava araçları için özel durum:

Bu kategorideki hava araçları için standardizasyonu yakalamak amacıyla, aşağıdaki yaklaşım tavsiye edilir.

- SHGM Form 14 içinde yer alacak muhtemel sınıflandırmalar:

- ELA1 planörleri;
- ELA1 motorlu planörler ve ELA1 hava araçları;
- ELA1 balonlar;
- ELA1 zeplinleri;

- SHGM Form 14'e bu sınıflandırmaların (örneğin ELA1 planörler) eklenmesinden önce, Genel Müdürlük kuruluşun gerekli tesis, bilgi, bakım programı ve personele sahip olması dahil, en azından bir hava aracı tipi (örneğin, ELA1 kategori içinde planörlerden bir tip) için yönetim kabiliyeti olduğunu denetler.

- Daha fazla bir sınırlandırma ihtiyacı olmaksızın, SEK içinde detaylandırılmış iş kapsamının, SHGM Form 14 içinde yer alanlarla (örneğin ELA1 planör) aynı sınıflandırmaları içermesi kabul edilebilir. Bu durumda, SYK gerekli tesis, bilgi, bakım programı ve personeli olduğunda belirli bir hava aracı tipini yönetebilecektir.

AMC M.B.703(c)

Sayısal sıra belirli bir SYK'ya özgü olmalıdır.

Tablo-39

IR M.A.704 Sürekli uçuşa elverişlilik el kitabı

(a) SYK, aşağıdakileri içeren bir SEK hazırlamalıdır:

1. Kuruluşun daima bu Talimat ve SEK doğrultusunda çalışacağını teyit etmek üzere Sorumlu Müdür tarafından imzalanmış bir beyan,

2. Kuruluşun iş kapsamı,
  3. IR M.A.706 (a), (c), (d) ve (i) paragraflarında belirtilen kişinin (kişilerin) unvanı (unvanları) ve adı soyadı (adları ve soyadları),
  4. IR M.A.706 (a), (c), (d) ve (i) paragraflarında belirtilen tüm kişiler arasındaki sorumluluk ilişkilerini gösteren organizasyon şeması,
  5. Gerektiğinde IR M.A.711 (c) paragrafı doğrultusunda uçuş izni yayımlamak üzere yetkilendirilmiş personeli de belirten, IR M.A.707 kapsamındaki uçuşa elverişlilik personelinin listesi,
  6. Tesislerin genel tanımı ve mahalleri,
  7. SYK'nın bu Talimata uygunluğu nasıl sağlayacağını gösteren prosedürler,
  8. SEK revizyon prosedürleri ve
  9. Onaylı hava aracı bakım programları listesi veya ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava aracı için "jenerik" ve "temel" bakım programlarının listesi.
- (b) SEK ve revizyonları Genel Müdürlük tarafından onaylanır.
- (c) (b) paragrafına bakılmaksızın, söz konusu el kitabında gerçekleştirilen küçük çaplı değişiklikler dolaylı bir onay prosedürü aracılığıyla onaylanabilir. Dolaylı onay prosedürü, kabul edilebilir küçük çaplı değişiklikleri tanımlar, SYK tarafından hazırlanan el kitabının bir parçasıdır ve Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

AMC1 M.A.704

1. SEK, SYK'nın prosedürlerini, çalışma usul ve yöntemlerini açıklar. Söz konusu el kitabının içeriği ile uygunluk, bu Talimat gereklilikleri ile uygunluğu güvence altına alır.
SEK, Türkçe, İngilizce veya Türkçe/İngilizce olarak hazırlanabilir.
2. SEK aşağıdaki bölümlerden oluşur:
  - Bölüm 0 Genel organizasyon
  - Bölüm 1 Sürekli uçuşa elverişlilik prosedürleri
  - Bölüm 2 Kalite sistemi veya kuruluş yapısının gözden geçirilmesi (hangisi geçerli ise)
  - Bölüm 3 Anlaşılabilir bakım - bakım yönetimi (bakım kuruluşları ile irtibat)
  - Bölüm 4 Uçuşa elverişliliği gözden geçirme prosedürleri (geçerli ise)
3. Personel, el kitabının (SEK) kendi yaptığı işler ile ilgili olan kısımlara aşina olmalıdır.
4. SYK, SEK revizyonundan kimin sorumlu olduğunu belirtmelidir. Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmedikçe, kalite sisteminin veya kuruluş yapısının gözden geçirme işleminin yönetiminden sorumlu olan kişi, ilgili prosedürler de dahil olmak üzere SEK'in takibinden, revizyonundan ve öngörülen değişikliklerin Genel Müdürlüğe sunulmasından sorumludur. Genel Müdürlük, onayı alınmadan yapılabilecek değişiklikleri tanımlayan, SEK'in değişikliklerin kontrolü bölümünde belirtilecek olan bir prosedürü kabul edebilir. (dolaylı onay)
5. SYK, SEK'in dağıtımını elektronik ortamda yapabilir. SEK Genel Müdürlüğe, Genel

Müdürlük nezdinde kabul edilebilir bir yöntemle sunulacaktır. SEK'in kuruluş bünyesindeki ve dışındaki dağıtımı yapılırken, elektronik yayım sistemleri ile uyumluluğuna dikkat edilmelidir.

AMC2 M.A.704

BAKIM YETKİSİ SAHİBİ SYK İÇİN SEK DÜZENİ

1. SYK aynı zamanda başka bir mevzuata göre de onaylandığında, diğer mevzuat tarafından gerekli görülen el kitabı birleştirilmiş bir dokümanda SYK için temel oluşturabilir.

2. SHT-145 ve SYK onaylı bir kuruluş için birleştirilmiş örnek el kitabı içeriği:

SHT-145 El Kitabı (bakınız SHT-145'in 24(2) üncü maddesi (AMC 145.A.70(a)) içerisindeki eşdeğer paragraflar)

Bölüm 0 Genel organizasyon

Bölüm 1 Yönetim

Bölüm 2 Bakım prosedürleri

Bölüm L2 İlave hat bakım prosedürleri

Bölüm 3 Kalite sistemi ve/veya kuruluş yapısının gözden geçirilmesi (hangisi geçerli ise)

Bu bölüm M.A.712 ve SHT-145 145.A.65 maddelerinde belirtilen görevleri kapsamalıdır.

Bölüm 4 Anlaşmalar

Bu bölüm aşağıdakileri kapsamalıdır;

- Ek-3.1 gereği hava aracı sahibi/işletici ile SYK arasındaki sürekli uçuşa elverişlilik anlaşmaları,

- SYK'nın bakım yönetimi ve bakım kuruluşları ile irtibat ile ilgili prosedürleri.

Bölüm 5 Ekler (doküman örnekleri)

Bölüm 6 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi prosedürleri

Bölüm 7 FAA eki (geçerli ise)

Bölüm 8 TCCA eki (geçerli ise)

Bölüm 9 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme prosedürleri (geçerli ise)

3. Bu talimata veya EASA Part-M'e göre onaylı F Bakım kuruluşu ve SYK onaylı bir kuruluş için birleştirilmiş örnek el kitabı içeriği:

Bölüm 0 Genel organizasyon

Bölüm 1 Genel

Bölüm 2 Tanım

Bölüm 3 Genel Prosedürler

Bölüm 4 Çalışma Prosedürleri. Bu Bölüm, başka hususların yanı sıra kuruluş

yapısının gözden geçirilmesi veya kalite prosedürlerini içerir.

Bölüm 5 Ekler

Bölüm 6 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi prosedürleri

Bölüm 7 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme prosedürleri (geçerli ise)

AMC M.A.704 (a)(2)

1. SEK'in Bölüm 0 "Genel organizasyon" başlığı altında, SEK ve her tür ilişkili el kitabının bu Talimat ile uyumlu olduğunu ve söz konusu uyumluluğun sürdürüleceğini belirten, SYK'nın Sorumlu Müdür tarafından imzalanmış kurumsal taahhüdü yer almalıdır.

2. Sorumlu Müdürün SEK'te yaptığı taahhüdünün aşağıdaki paragrafta belirtilen amacı içermesi gereklidir, aslında bu taahhüt hiçbir değişiklik yapılmadan da kullanılabilir. Taahhütte yapılacak olan herhangi bir değişiklik, taahhüdün amacını değiştirmemelidir:

'SEK'in Genel Müdürlük tarafından onaylanması, ilgili kuruluşun ve prosedürlerinin sürekli uçuşa elverişlilik yönetimine uygunluğunu ifade eder.

Bu prosedürler aşağıdaki imza sahibi tarafından onaylanmaktadır ve tüm sürekli uçuşa elverişlilik işlemlerinin onaylanmış standart doğrultusunda zamanında yapılmasını sağlamak amacıyla bu prosedürlere daima uyumlu olacaktır.

Bu prosedürlerin yeni veya revize edilmiş regülasyonlar ile uyummadığı durumlar; prosedürlerin, EASA veya Genel Müdürlük tarafından yayınlanan her tür yeni veya revize edilmiş regülasyon ile uygun olması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Genel Müdürlüğün, bu kuruluşu, söz konusu prosedürlere riayet edilmekte olduğu ve çalışma standartlarının muhafaza edilmekte olduğu hususlarında ikna olduğunda onaylayacağı anlaşılmalıdır. Genel Müdürlüğün söz konusu prosedürlerin takip edilmediğine ve standartlara sahip olunmadığına dair kanıta sahip olması durumunda, SYK onayını veya işletme ruhsatını gerektiğinde askıya alma, değiştirme veya iptal etme hakkına sahip olduğu anlaşılmalıdır.

İmza..... Tarih.....

Sorumlu Müdür ve ... (pozisyonu belirtiniz)...

(kuruluşun adını yazınız)... adına'

3. Sorumlu Müdür değişirse, yeni sorumlu müdürün, Genel Müdürlük tarafından kabulünün bir parçası olarak 2nci paragraftaki taahhüdü mümkün olan ilk fırsatta imzalamasının sağlanması önemlidir.

Bu işlemin yerine getirilmemesi, SYK onayını veya işletme ruhsatını geçersiz kılar.

Tablo-40

IR M.A.705 SYK tesis gereklilikleri

SYK, IR M.A.706'da belirtilen personel için uygun mahallerde elverişli ofis imkânlarını sağlar.

AMC M.A.705

Ofis olanakları, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, planlama, teknik kayıtlar ve kalite personeli için, işlerini standartlara uygun olarak yapmalarına olanak sağlayacak şekilde olmalıdır. Daha küçük ölçekli SYK'larda, Genel Müdürlük yeterli alanın mevcut olduğuna ve her bir işin rahatsızlık duyulmadan yapılabileceğine kanaat getirirse, bu işlerin tek bir ofisten yürütülmesini kabul edebilir. Ofiste ayrıca, yeterli bir teknik kütüphane ve doküman incelemek için uygun yer olmalıdır.

Tablo-41

IR M.A.706 SYK personel gereklilikleri

- (a) Kuruluş, tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin finanse edilebilmesinin ve bu Talimat doğrultusunda icra edilebilmesinin sağlanması için kurumsal yetkiye sahip olan bir sorumlu müdür atar.
- (b) Ticari hava taşımacılığında, (a) paragrafında belirtilen sorumlu müdür, işletmenin tüm faaliyetlerinin işletme ruhsatının yayımlanması için gerekli olan standart doğrultusunda finanse ve icra edilebilmesinin sağlanması için kurumsal yetkiye sahip olan kişidir.
- (c) SYK'nın, bu Talimatın yedinci bölümü ile daima uygunluğun sağlanmasından sorumlu olacak bir kişi veya kişiler grubu isim olarak atanır. Bu kişi veya kişiler grubu, nihayetinde sorumlu müdüre karşı sorumludur.
- (d) Ticari hava taşımacılığı için, sorumlu müdür bir yetkili (post holder) atar. Bu kişi, (c) paragrafı doğrultusunda, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin yönetiminden sorumludur.
- (e) Genel Müdürlük tarafından özellikle kabul edilmediği sürece, (d) paragrafında belirtilen atanmış yetkili, işletmeye anlaşmalı olarak hizmet veren bir SHT-145/ EASA Part-145 onaylı kuruluş tarafından istihdam edilemez.
- (f) Kuruluş, beklenen çalışma için yeterli sayıda ve uygun nitelikli personele sahip olmak zorundadır.
- (g) (c) ve (d) paragraflarında belirtilen kişilerin tümü hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik konusunda bilgili, donanımlı ve ilgili tecrübeye sahip olduğunu gösterebilmelidir.
- (h) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ile ilgili olan tüm personelin nitelikleri SYK tarafından kayıt altında tutulur.
- (i) IR M.A.711 (a)(4) ve IR M.A.901 (f) paragrafları doğrultusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarını uzatan kuruluşlar, Genel Müdürlüğün onayı ile bu işlemleri gerçekleştirmek üzere yetkilendirilmiş kişileri atar.
- (j) SYK, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı içerisinde, IR M.A.706 (a), (c), (d) ve (i) paragraflarında belirtilenlerin unvan ile isimlerini kayıt altına alır ve güncel tutar.
- (k) SYK, tüm karmaşık motorlu hava araçları ve ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları için, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve/veya kalite denetlemeleri ile ilgili olan personeli, Genel Müdürlük tarafından kabul edilen bir prosedür ve standart doğrultusunda belirlemekten ve bu personelin yetkinliğini aynı şekilde kontrol etmekten sorumludur.

AMC M.A.706

1. Söz konusu kişi veya kişiler grubu, kuruluşun sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi yapısını oluşturmalı ve tüm sürekli uçuşa elverişlilik işlerinden sorumlu olmalıdır. Operasyonun büyüklüğüne ve kuruluşun yapısına bağlı olarak, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetleri farklı yöneticilere paylaştırılabilir veya herhangi bir şekilde birleştirilebilir. Bununla birlikte, kalite sistemi mevcutsa, diğer işlevlerden bağımsız olmalıdır.

2. İstihdam edilecek kişilerin gerçek sayısı ve bu kişilerin nitelikleri yapılacak işlere, kuruluşun büyüklüğüne ve karmaşıklığına (genel havacılık bünyesindeki hava aracı, özel hava aracı, hava aracı sayısı ve hava aracı tiplerinin sayısı, hava araçlarının karmaşıklığı ve yaşları ve ticari hava taşımacılığı için uçuş ağının kapsamı, tarifeli veya tarifersiz oluşu, ETOPS yetkisi) ve bakım anlaşmalarının sayısına ve karmaşıklığına dayalıdır. Sonuç olarak, ihtiyaç duyulan kişi sayısı ve bu kişilerin nitelikleri bir kuruluştan diğerine göre çok büyük farklılık gösterebilir ve tüm olasılıkları kapsayan basit bir formül yoktur.

3. Genel Müdürlüğün söz konusu kişilerin sayısını ve niteliklerini kabul etmesine olanak vermek için, kuruluş, yapılacak işleri, bu işleri nasıl bölüştürmeyi ve/veya birleştirmeyi amaçladığını, sorumlulukları nasıl tayin edeceğini, gerekli adam/saat sayısını ve söz konusu işleri yapmak üzere gerekli nitelikleri nasıl belirleyeceğini analiz etmelidir. İhtiyaç duyulan kişi sayısı ve kişilerin nitelikleri ile ilgili önemli değişiklikler olursa, söz konusu analizin güncellenmesi gerekir.

4. Tayin edilen kişi veya kişiler grubu aşağıdaki özellikleri taşımalıdır;

4.1. Havacılık emniyet standartlarının ve emniyetli operasyonel uygulamaların yerine getirilmesinde pratik deneyime ve uzmanlığa sahip olmalı;

4.2. Aşağıdakilere ilişkin kapsamlı bir bilgiye sahip olmalı;

(a) Operasyonel gerekliliklerin ve prosedürlerin ilgili kısımlarına;

(b) Varsa, AOC sahibinin İşletme Gerekliliklerine;

(c) Varsa, AOC sahiplerinin İşletme El Kitabının ilgili kısımlarının içeriğine ve ihtiyacı olan bölümlerine;

4.3. Kalite sistemlerine ilişkin bilgi sahibi olmalı;

4.4. En az iki yılı havacılık sektöründe uygun bir pozisyonda olmak üzere, beş yıllık ilgili iş tecrübesine sahip olmalı;

4.5. Uygun mühendislik diploması sahibi olmalı veya Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir uygun eğitimi tamamlamış pilot veya hava aracı bakım teknisyeni olmalı; "uygun mühendislik diploması", hava araçlarının/hava aracı komponentlerinin bakımı ve sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili olan uçak, uzay, havacılık, makine, elektrik, elektronik, aviyonik veya diğer eğitim programları kapsamındaki diploma anlamına gelmektedir.

Yukarıdaki tavsiye, 4.4 paragrafında tavsiye edilmekte olan tecrübeye 5 yıllık tecrübe eklenmesi ile yer değiştirebilir. Söz konusu 5 yıl, hava aracı bakımı ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi (mühendislik) ile ilgili işlerde ve/veya bu işlerin gözetimi ile kazanılan tecrübenin uygun bir kombinasyonunu içermelidir;

4.6. Kuruluşun SEK'i hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmalı;

4.7. Resmi bir eğitim ile elde edilmiş ilgili örnek hava aracına ait bilgi sahibi olmalı.

Bu eğitimler en azından SHT-66/EASA Part-66 Seviye 1'e eşdeğer bir seviyede olmalıdır ve bir SHT-147/EASA Part-147 kuruluşu tarafından, imalatçı tarafından veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilen başka bir kuruluş tarafından verilebilir.

"İlgili örnek hava aracı", bu eğitimlerin söz konusu onay kapsamında olan ve hava araçlarında yer alan tipik sistemleri içermesi gerektiği anlamına gelmektedir.

Alınan eğitimlerin yeterliliği Genel Müdürlük tarafından değerlendirilerek gerekli görüldüğü takdirde ilave eğitim istenebilir.

Tüm balonlar ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 kg ve altında olan diğer her tür hava araçları için eğitimin yerini, bilgi sahibi olunduğunun gösterilmesi alabilir. Söz konusu bilgi, bir belgeyle veya Genel Müdürlük tarafından yapılan bir değerlendirme ile gösterilebilir. Bu değerlendirme kayıt altına alınmalıdır.

4.8. Bakım metotları hakkında bilgi sahibi olmak.

4.9. Geçerli mevzuata ilişkin bilgi sahibi olmak.

4.10 Ticari Hava Taşımacılığı için SHY-6A'da yer alan ilgili gereklilikler de sağlanmalıdır.

5. Tayin edilen kişi veya kişiler grubu için, kuruluşun yapısına bağlı olarak, bir vekalet prosedürü oluşturulup SEK'e ilave edilmelidir.

6. Tayin edilen kişi veya kişiler grubunda eksilme olması halinde SHY-6A içerisinde belirtilen gerekliliklere uyulmalıdır.

AMC M.A.706 (a)

Sorumlu müdür terimi, onaylı SYK'nın yönetilmesinden genel olarak (özellikle finansal anlamda) sorumlu olan icranın başındaki kişi anlamına gelmektedir. Sorumlu müdür, birden fazla kuruluş için sorumlu müdür olabilir ve teknik konularda bilgi sahibi olması gerekli değildir. Sorumlu müdürün, icranın başındaki kişi olmadığı durumlarda, Genel Müdürlüğe, söz konusu sorumlu müdürün icranın başındaki kişiye doğrudan erişim olanağına ve yeterli ölçüde sürekli uçuşa elverişlilik finansmanı tahsisatına sahip olduğu yönünde güvence verilmesi gereklidir.

AMC M.A.706 (e)

1) Genel Müdürlük, bu Talimat kapsamında atanan yetkili kişinin, SHT-145/EASA Part-145 onaylı kuruluş tarafından istihdamını, ancak söz konusu kişinin, işletcinin ofislerinden makul bir çalışma mesafesi dahilinde, bu görevi uygulayacak pozisyondaki tek kişi olduğunun açık olduğu durumlarda kabul eder.

2) Bu paragraf sadece anlaşmalı bakım yaptırılan durumlar için geçerlidir. İşletcinin ve SHT-145 kapsamında onaylı kuruluşun aynı kuruluş olduğu durumları kapsamaz.

AMC M.A.706 (f)

Özellikle CDCCL yönetimi, servis bülten değerlendirmesi, bakım planlaması ve bakım programı yönetimi ile ilgili olan personel olmak üzere sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşlarının teknik personeli için yakıt tankı emniyeti, ilgili kontrol standartları ve bakım prosedürlerine ilişkin ilave eğitim gereklidir. SYK'ların sürekli uçuşa elverişlilik personeline

yakıt tankı emniyeti konusunda verilmesi gereken eğitim Ek-2.12’de açıklanmaktadır.

AMC M.A.706 (i)

IR M.A.704 (a)(3) paragrafına göre hazırlanan SEK’te yer alan IR M.A.706 (i) paragrafı ile ilgili personel listesinde yer alan kişiler SEK’in Genel Müdürlük tarafından onaylanması ile Genel Müdürlük tarafından resmi olarak onaylanmış ve SYK tarafından da resmi olarak yetkilendirilmiş olur.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, IR M.A.711 (a)(4) paragrafı ve IR M.A.901 (f) paragrafı doğrultusunda bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını uzatma yetkisine sahip kişiler olarak kabul edilir.

AMC M.A.706 (k)

Sürekli yetkinliği sağlamak üzere, yeterli ölçüde başlangıç ve tazeleme eğitimleri verilmeli ve verilen bu eğitimler ile ilgili kayıtlar saklanmalıdır.

Tablo-42

IR M.A.707 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli

(a) SYK’nın, uçuşa elverişlilik gözden geçirme faaliyetlerini gerçekleştirmek ve gerektiğinde uçuş izni düzenlemek üzere onay alabilmesi için ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarını veya tavsiyelerini düzenlemek ve gerektiğinde, IR M.A.711 (c) paragrafı doğrultusunda uçuş izni düzenlemek üzere uygun uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline sahip olması gerekmektedir.

(1) Balonlar hariç olmak üzere, ticari hava taşımacılığında kullanılan tüm hava araçları ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg üzerindeki tüm hava araçları için, bu personel aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır:

(a) sürekli uçuşa elverişlilik konusunda en az beş yıllık deneyim;

(b) SHY-66 lisansına veya havacılık ile ilgili lisans diplomasına veya bunların ulusal eşdeğerine;

(c) resmi havacılık bakımı eğitimi;

(d) onaylı kuruluş bünyesinde uygun sorumluluklara sahip olan bir pozisyon ve

(e) (a)’dan (d)’ye kadar bakılmaksızın, (a)1(b) paragrafı kapsamında ortaya konmakta olan şartların yerine, (a)1(a) paragrafında istenen tecrübeye ilaveten sürekli uçuşa elverişlilikte beş yıllık tecrübe kabul edilebilir.

(2) Balonlar ve ticari hava taşımacılığında kullanılmayan azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg ve altında olan hava araçları için de söz konusu personel aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır:

(a) sürekli uçuşa elverişlilikte en az üç yıllık deneyim,

(b) SHY-66 lisansına veya havacılık ile ilgili lisans diplomasına veya bunların ulusal eşdeğerine,

(c) uygun havacılık bakımı eğitimi ve

(d) onaylı kuruluş bünyesinde uygun sorumluluklara sahip olan bir pozisyon.

(e) (a)'dan (d)'ye bakılmaksızın, (a)2(b) paragrafı kapsamında ortaya konmakta olan şartların yerine, (a)2(a) paragrafı tarafından gerekli görülmekte olanlara ilaveten sürekli uçuşa elverişlilikte dört yıllık tecrübe kabul edilebilir.

(b) SYK tarafından atanan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini Genel Müdürlüğün gözetimi altında veya Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedür doğrultusunda kuruluşun uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin gözetimi altında yeterli bir şekilde tamamlaması sonrasında, Genel Müdürlük tarafından resmi olarak kabul edildiği takdirde, onaylı yetkilendirme belgesi, SYK tarafından yayımlanabilir.

(c) SYK, hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yakın dönemde uygun sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi deneyimini kanıtlayabildiğinden emin olmalıdır.

(d) Her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, SEK içerisinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkilendirme referansı ile birlikte listelenerek tanımlanır.

(e) SYK, tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli için, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi deneyiminin ve eğitiminin bir özeti ve de yetkilendirmenin bir kopyası ile birlikte her türlü uygun niteliklere ilişkin detayları içerecek olan kayıtları muhafaza eder. Bu kayıt, söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin kuruluştan ayrılmasından sonra, iki yıl boyunca muhafaza edilir.

AMC M.A.707 (a)

1. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, sadece SYK'nın, IR M.A.711 (b) paragrafı kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve IR M.A.711 (c) paragrafı kapsamında uçuş izni yayımlama yetkisini talep etmesi durumunda gereklidir.

2. "sürekli uçuşa elverişlilikte deneyim", hava aracı bakımı ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi (mühendislik) ile ilgili işlerde ve/veya bu işlerin gözetimindeki tecrübenin herhangi bir uygun kombinasyonu anlamına gelmektedir.

3. AMC M.A.706 4.5 alt paragrafına göre nitelendirilen kişinin, havacılık ile ilgili diplomaya eşdeğer bir dereceye sahip olduğu varsayılmalıdır.

4. SHY-66/EASA Part-66 ile uyumlu olan uygun lisans aşağıdakilerden herhangi biridir:

- Gözden geçirme işlemi uygulanan hava aracı alt kategorisinde, B1 lisansı veya

- Kategori B2 veya C lisansı veya

- Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2000 kg ve altında olan piston motorlu basınçlandırılmamış uçaklar olması durumunda, kategori B3 lisansı.

Söz konusu gözden geçirme işlemi sırasında SHY-66/EASA Part-66'nın tecrübe gerekliliklerinin sağlanmasına gerek yoktur.

5. Uygun sorumluluklara sahip olan pozisyonda bulunmak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin kuruluş bünyesinde uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinden bağımsız olan veya hava aracının uçuşa elverişlilik yönetimi sürecine ilişkin tüm yetkiye sahip olan bir pozisyonda bulunması gerektiği anlamına gelmektedir.

Uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinden bağımsızlık, başka yöntemlere ek olarak, aşağıdakiler

aracılığıyla da sağlanabilir:

- Kişinin sadece yönetimine katılmamış olduğu hava aracı üzerinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri yapmak üzere yetkilendirilmesi. Örneğin; bir uçak tipinde uçuşa elverişlilik yönetimine dahil olurken, başka bir uçak tipinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini yapmak.

- Onaylı bakım kuruluşu onayına sahip olan SYK, hava aracının uçuşa elverişlilik yönetimine dahil olmadıkları sürece, kendi bakım kuruluşu bakım personelini uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak görevlendirebilir. Olası bir hatalı uygulamayı önlemek için, (bu personelin, hava aracının fiziki incelemesi sırasında yapılan veya böyle bir fiziki inceleme sırasında tespit edilen bulgunun düzeltilmesi için yapılan bakım işleri dışında), söz konusu hava aracının bakım çıkış işlemini yapmamış olması gerekir.

- SYK'nın kalite bölümünden uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak görevlendirilmek.

Uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinde tam yetkiye sahip olmak başka yöntemlere ek olarak, aşağıdakiler aracılığıyla da sağlanabilir:

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak sorumlu müdürün veya bakım yönetiminden sorumlu yöneticinin görevlendirilmesi.

- Kişinin yalnızca sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinin tümünden sorumlu olduğu belirli hava araçları üzerinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapmak üzere yetkilendirilmesi.

- Tek kişilik kuruluşlarda, söz konusu kişi tam yetkiye sahiptir. Bu da söz konusu kişinin uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak görevlendirilebileceği anlamına gelir.

AMC M.A.707 (a)(1)

Balonların haricinde, ticari hava taşımacılığında kullanılan tüm hava araçları ve azami kalkış kütlesi 2730 kg üzerinde olan diğer herhangi bir hava aracı için resmi havacılık bakım eğitimi, aşağıdaki konulara ilişkin kanıtlanan eğitim (kuruluş bünyesinde veya dışında) anlamına gelmektedir:

- Başlangıç ve sürekli uçuşa elverişlilik regülasyonlarının ilgili kısımları.

- Geçerli ise, operasyonel gerekliliklerin ve prosedürlerin ilgili kısımları.

- Kuruluşun SEK'i

- Resmi bir eğitim ile elde edilmiş ilgili örnek hava aracına ait bilgi. Bu eğitimler en azından SHT-66/EASA Part-66 Seviye 1 genel familirizasyona eşdeğer bir seviyede olmalı ve bir SHT-147/EASA Part-147 kuruluşu tarafından, imalatçı tarafından veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilen başka bir kuruluş tarafından verilebilir.

- "İlgili örnek hava aracı", bu eğitimlerin söz konusu onay kapsamında olan ve hava araçlarında yer alan tipik sistemleri içermesi gerektiği anlamına gelmektedir.

- Bakım yöntemleri.

AMC M.A.707 (a)(2)

Tüm balonlar ve ticari hava taşımacılığında kullanılmayan azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 kg ve altında olan diğer hava araçları için:

1. "sürekli uçuşa elverişlilikte tecrübe", profesyonel veya gönüllülük esasına göre tam zamanlı veya yarı zamanlı olabilir.

2. Havacılık bakım eğitimi, aşağıdaki konularda kanıtlanmış bilgi anlamına gelmektedir:

- Başlangıç ve sürekli uçuşa elverişlilik regülasyonlarının ilgili kısımları.

- Geçerli ise, operasyonel gerekliliklerin ve prosedürlerin ilgili kısımları.

- Kuruluşun SEK'i.

- Resmi bir eğitim ve/veya iş tecrübesi ile elde edilmiş ilgili örnek hava aracına ait bilgi. Bu eğitimler en azından SHT-66/EASA Part-66 Seviye 1 genel familirizasyona eşdeğer bir seviyede olmalı ve bir SHT-147/EASA Part-147 kuruluşu tarafından, imalatçı tarafından veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilen başka bir kuruluş tarafından verilebilir.

"ilgili örnek hava aracı", bu eğitimlerin söz konusu onay kapsamında olan ve hava araçlarında yer alan tipik sistemleri içermesi gerektiği anlamına gelmektedir.

- Bakım yöntemleri.

Söz konusu bilgi, belgeye dayalı kanıt ile veya Genel Müdürlük tarafından veya onaylı prosedürler doğrultusunda kuruluş bünyesinde daha önceden yetkilendirilmiş başka uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yapılan bir değerlendirme aracılığı ile kanıtlanabilecektir. Bu değerlendirme kayıt altına alınmalıdır.

AMC M.A.707 (b)

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin Genel Müdürlük tarafından resmi olarak onaylanması, ilgili kişinin SHGM Form 4'ünün onaylanmasıdır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi mevcut uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli gözetiminde yapılırsa, gözetim altında yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine ilişkin kanıt Genel Müdürlüğe, SHGM Form 4 başvurusu ile birlikte gönderilmelidir. Genel Müdürlüğün uygun görmesi durumunda, SHGM Form 4 resmi onay yazısı ile yayımlanır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesinden sonra, bu kişilerin isimlerine SEK'te IR M.A.704 (a)(5) paragrafına göre yer verilmesi, kuruluş tarafından resmi olarak yetkilendirilmesidir.

AMC M.A.707 (c)

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetkilendirmesinin geçerliliğini muhafaza etmek için, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli;

- Her iki yıllık süre içerisinde en az altı ay boyunca sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerine katılmış veya

- Son on iki aylık dönem içerisinde en az bir sürekli uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi gerçekleştirmiş olmalıdır.

Yetkilendirmenin geçerliliğini kaybetmesi durumunda, yeniden geçerli duruma gelebilmesi için, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli Genel Müdürlüğün gözetimi altında veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi durumunda, onaylanmış bir prosedür

doğrultusunda, ilgili SYK'nın yetkili başka bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin gözetimi altında tatminkar seviyede bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılmalıdır.

AMC M.A.707 (e)

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli kayıtları en az aşağıdaki içeriğe sahip olmalıdır:

- Adı ve Soyadı,
- Doğum Tarihi,
- Temel Eğitimi,
- Tecrübesi,
- Havacılık Diploması ve/veya SHY-66/EASA Part-66 lisansı ve/veya Genel Müdürlük tarafından kabul gören uygun eğitimi tamamlamış hava aracı bakım personeli;
- Alınan Başlangıç Eğitimi,
- Alınan Eğitim Tipi,
- Alınan Süreklilik Eğitimi,
- Sürekli uçuşa elverişlilikteki ve kuruluş bünyesindeki tecrübesi,
- Kuruluşta bulunduğu konumun sorumlulukları,
- Yetki belgesinin kopyası.

Tablo-43

IR M.A.708 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi

(a) Tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi bu Talimatın üçüncü bölümünde yer alan hususlar doğrultusunda gerçekleştirilir.

(b) Yönetilen her hava aracı için, onaylı SYK;

1. Gerekliyse güvenilirlik programı da dahil olmak üzere, yönetilen hava aracı için bir bakım programı geliştirir ve kontrol eder,

2. IR M.A.302 (c) paragrafı doğrultusunda dolaylı onay prosedürü kapsamında olmadığı sürece, hava aracı bakım programını ve revizyonlarını Genel Müdürlüğe sunar ve ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava aracı için M.A.201 kapsamında sorumlu olan sahibine veya işleticisine bu programın bir kopyasını temin eder;

3. Modifikasyon ve tamirlerin onayını yönetir,

4. Tüm bakımların onaylı bakım programı gereğince gerçekleştirildiğinden ve bakım çıkış işlemlerinin bu Talimatın sekizinci bölümüne uygun olarak yapıldığından emin olur,

5. Tüm geçerli uçuşa elverişlilik direktiflerinin ve sürekli uçuşa elverişliliğe etki eden operasyonel direktiflerin uygulandığından emin olur,

6. Raporlanan veya planlı bakım sırasında tespit edilen tüm arızaların uygun bir şekilde onaylı bakım kuruluşu tarafından giderilmesini sağlar,

7. Gerektiğinde hava aracının uygun bir şekilde onaylı bir bakım kuruluşuna teslim

edilmesini sağlar;

8. Komponent kontrolünü, planlı bakımları, uçuşa elverişlilik direktiflerinin uygulanmasını, ömürlü parçaların değişim zamanı geldiğinde değiştirilmesini uygun bir şekilde gerçekleştirildiğinden emin olmak üzere koordine eder,

9. Tüm sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını ve/veya İşleticinin teknik kayıt defterini yönetir ve arşivlenmesini sağlar,

10. Ağırlık ve denge raporunun hava aracının güncel durumunu doğru yansıttığından emin olur.

(c) Karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında veya hava işinde veya ticari eğitim operasyonlarında kullanılan hava araçları için, SYK'ların onaylı bakım kuruluşu olmadığı durumlarda, İşletici ve onaylı bakım kuruluşu veya başka bir İşletici arasında IR M.A.301-2, IR M.A.301-3, IR M.A.301-5 ve IR M.A.301-6 paragrafları kapsamında belirtilen işlemleri detaylandıran, tüm bakımın nihai olarak onaylı bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilmesini güvence altına alan ve IR M.A.712 (b) paragrafı kapsamındaki kalite faaliyetlerinin kapsamını tanımlayan yazılı bir bakım anlaşması İşletici ile koordineli bir şekilde yapılır.

(d) Aşağıdaki durumlar oluştuğunda (c) maddesine bakılmaksızın anlaşma onaylı bakım kuruluşunda açılan bağımsız iş emirleri şeklinde olabilir;

1.Hava aracının plansız hat bakımı ihtiyacı olduğunda,

2.Motor da dahil olmak üzere komponent bakımı gerektiğinde.

(e) Uçuş veri kaydedicisi (FDR) ve Kokpit Ses Kaydedicisi (CVR) ile donatılması gereken hava araçları için işletici, ilgili kaydedicilerin sürekli faal olduğundan emin olmak için periyodik olarak kontrol edilmesini sağlayacak işlemleri üreticilerinin talimatları doğrultusunda belirleyerek bakım programına ilave eder.

Hava aracının bir olay veya kazaya karışması durumunda işletici, ilgili kaydediciler Genel Müdürlük, Kaza Araştırma İnceleme Kurulu veya ilgili diğer kaza araştırma kurumları tarafından teslim alınıncaya kadar emniyetli bir şekilde saklandığından emin olur.

GM M.A.708

SYK, hava aracının tasarım durumu (tip özellikleri, müşteri seçenekleri, uçuşa elverişlilik direktifleri, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında yer alan uçuşa elverişlilik sınırlamaları, modifikasyonlar, büyük tamirler, operasyonel ekipmanlar) ve gerekli görülen ve uygulanmış olan bakım hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmalıdır. Hava aracı tasarım ve bakım durumu, kalite sisteminin işleyişini desteklemek üzere uygun şekilde dokümanite edilmelidir.

CS-25 kapsamındaki uçaklar için, uçuşa elverişlilik sınırlamaları hakkında yeterli düzeyde bilgi, CS-25 Kitap 1, Ek H, paragraf H25.4 içerisinde yer alan sınırlamalar ile CDCCL dahil olmak üzere yakıt tankı sistemi uçuşa elverişlilik sınırlamalarını da içermelidir.

AMC M.A.708 (b)(3)

Modifikasyonların veya tamirlerin onayını yönetirken, kuruluş, Kritik Dizayn Konfigürasyonu Kontrol Sınırlamalarının/Limitlerinin (CDCCL) göz önünde bulundurulduğundan emin olmalıdır.

GM M.A.708 (b)(4)

Bu gereklilik, SYK'nın hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak amacıyla, hangi bakımın, ne zaman, kim tarafından ve hangi standartlara göre yapılması gerektiğini belirlemekten sorumlu olduğu anlamına gelir.

AMC1 M.A.708 (c)

1. Karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında veya hava işinde veya ticari eğitim operasyonlarında kullanılan hava araçları için, SYK gerekliliği M.A. 201 maddesindeki hükümler ile belirlenmiştir. SYK sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden ve M.A. 301 (2), (3), (5) ve (6) paragraflarında belirtilen işlerden sorumludur. Eğer SYK uygun bakım kuruluşu (F Bakım kuruluşu yetkisi veya SHT-145 yetkisi) yetkisine sahip değilse, bu durumda uygun bir kuruluş veya kuruluşlarla sözleşme yapar.
2. SYK, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yaptığı hava araçlarının uçuşa elverişliliğinden sorumludur. Bu nedenle, uçuştan önce bütün bakımların uygun bir şekilde yapıldığına kanaat getirmiş olmalıdır.
3. Bir bakım kuruluşu ile bakım anlaşması yapılmadan önce, SYK ile işletici, bakım kuruluşunun seçimi konusunda hemfikir olur.
4. SYK'nın onaylı bakım kuruluşu ile bakım anlaşması yapmış olması, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği konusunda sorumluluğunu tam olarak yerine getirebilmesi için, anlaşmada belirtilen işler kapsamında bakım kuruluşunun tesislerinde inceleme yapmasına engel olmaz.
5. SYK ile bakım kuruluşu veya kuruluşları arasında imzalanan anlaşmada, sorumlular ve her bir tarafın yapacağı işler ayrıntılarıyla belirtilir.
6. İşin tanımı ve sorumlulukların tayin edilmesi açık, şüpheye yer bırakmayan ve yeterince detaylandırılmış olmalıdır. Böylece taraflar arasında hava aracının uçuşa elverişliliğini veya faal olma durumunu etkileyen bir işin uygun şekilde yapılmaması veya yapılmayacak olmasına sebep olabilecek bir yanlış anlaşılma oluşmaması sağlanır.
7. Prosedürlere ve sorumluluklara, bütün bakımların uygulanmasından, servis bültenlerin değerlendirilerek uygulanması konusunda kararlar verilmesinden, uçuşa elverişlilik direktiflerinin zamanında uygulanmasından ve zorunlu olmayan modifikasyonlar da dahil bütün bakımların onaylı ve güncel bakım verilerine göre yapılmasından emin olunması için özel hassasiyet gösterilir.
8. Ek 2.11 konu hakkında daha detaylı bilgiler verir.

AMC2 M.A.708 (c)

BAŞKA BİR SYK/İŞLETİCİ İLE BAKIM ANLAŞMASI

1.M.A.708(c)'nin amacı tüm bakımın uygun şekilde onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yapıldığından emin olmaktır. SYK'nın bakım yönetiminin sadeleştirilmesi ile SYK'nın faydasına olduğu ve SYK'nın bu konuda uygun şekilde kontrolü olduğu kanıtlandığında bakım organizasyonu yetkisi olmayan diğer bir işletici/SYK (ikincil işletici/SYK) ile anlaşma yapmak mümkündür. Bu durumda SEK nihai olarak tüm bakımın onaylı bakım kuruluşunca ve SYK'nın verilerine uygun olarak zamanında gerçekleştiğinden emin olan prosedürler içermelidir. Özellikle kalite sistem prosedürleri yukarıda bahsedilen işlemlerin izlenmesi

konusuna önem vermelidir. Onaylı bakım kuruluşları listesi veya bu listeye bir referans SYK'nın SEK dokümanı içerisinde yer almalıdır.

2.Bu anlaşma SYK'nın, M.A.201 sürekli uçuşa elverişlilik sorumlulukları gereği olan, tüm bakımın uygun şekilde yetkilendirilmiş kuruluşlarca yapıldığından emin olması gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Bu tür düzenlemelerin bazı örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

- Komponent Bakımı:

SYK, farklı tip komponentleri çeşitli onaylı bakım kuruluşlarına kendisinin göndermesi yerine uygun şekilde yetkilendirilmiş kuruluşlara sevk edecek başlıca bir anlaşmalı kuruluşu (ikincil işletici/SYK) olmasını daha uygun bulabilir. SYK'nın yararı komponent bakımı için tek bir iletişim noktası tutarak bakım yönetiminin sadeleştirilmesidir. SYK'nın bakımın SHT-145 / EASA Part 145 yetkili bakım kuruluşlarınca onaylı standartlara uygun olarak gerçekleştirildiğinden emin olma sorumluluğu aynen kalır.

-Uçak, motor ve komponent bakımı:

SYK aynı tip hava aracı için SHT-145/EASA Part 145 yetkisi olmayan ikincil işletici/SYK ile bakım anlaşması yapmayı isteyebilir. Tipik durum, işleticiler arasında dry-lease edilmiş uçağın, tarafların tutarlılık ve devamlılık sebepleri ile (özellikle kısa süreli kiralama anlaşmaları için) var olan bakım anlaşmasına devam edilmesini daha uygun bulmasıdır. Bu düzenlemede SHT-145 / EASA Part 145 onaylı farklı anlaşmalı kuruluşlar bulunması durumunda, kiracı işletici/SYK'nın kiralayan işletici/SYK ile tek bir bakım anlaşmasına sahip olması daha yönetilebilir olabilir. Kabul edilebilir herhangi bir türde bakım anlaşması imzalandığında, SYK'nın, özellikle M.A.706 (c)'de belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik personeli ve M.A.712'de belirtilen kalite sistemi aracılığı ile sözleşmeli bakımın aynı seviyede kontrolünü gerçekleştirmesi beklenir.

GM M.A.708 (c)

Hat bakımı için, IATA Standart Yer Hizmetleri Anlaşmasının mevcut formatı esas olarak alınabilir. Fakat bu formatın kullanılması, anlaşma içeriğinin kabul edilebilir olması ve özellikle anlaşmanın SYK'nın bakım sorumluluğunu yerine getirmesi ile ilgili SYK'nın yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. Uçuşa elverişliliğe teknik veya işletme yönünden etkisi olmayan anlaşma bölümleri bu paragrafın kapsamı dışındadır.

AMC M.A.708 (d)

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi – plansız bakım

Bu paragrafta, onaylı SEK içerisinde ilgili bakım faaliyetinin tek seferlik iş emirleri ile yapılabileceği belirtildiği durumlarda, bakım anlaşması yapılmasına gerek olmadığı belirtilmektedir. Bu husus, planlanmamış hat bakım faaliyetini içermekte olup, ayrıca bakımın, işin büyüklüğü ve karmaşıklığı bakımından iş emirleri ile yönetilebildiği takdirde, motor ve komponent bakım faaliyetlerini de içerebilir. Bu paragraf, alınacak her bir üs bakım faaliyeti için mutlaka ayrı bir bakım anlaşmasının yapılmasının gerektiğini vurgulamaktadır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Tablo-44

IR M.A.709 SYK Dokümantasyonu

a) Onaylı SYK, IR M.A.708 kapsamında belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için IR M.A.401 doğrultusunda geçerli güncel bakım verilerine sahip olmaktan ve kullanmaktan sorumludur. Bu veriler, hava aracının sahibi veya İşletici ile yapılan uygun bir anlaşmaya göre, hava aracının sahibi veya İşletici tarafından temin edilebilir. Böyle bir durumda, IR M.A.714 kapsamında gerekli görülen durumlar hariç olmak üzere SYK'nın söz konusu verileri anlaşma süresi boyunca muhafaza etmesi gerekir.

(b) Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava araçları için, onaylı SYK, Ek-3.1'de belirtilen anlaşmalar yapılmaksızın ilk onaya ve/veya onay kapsamının genişletilmesine olanak vermek amacıyla "temel" ve/veya "jenerik" bakım programları geliştirebilir. Ancak IR M.A.711 kapsamındaki yetkiler kullanılmadan önce, IR M.A.302 gerekliliklerini karşılayan Hava Aracı Bakım Programı oluşturularak onaya gönderilir.

AMC M.A.709

Müşteri tarafından temin edilen bakım verilerinin kullanıldığı durumlarda, SYK bu verilerin güncel olduğundan emin olmaktan sorumludur. Sonuç olarak, müşteri ile yapılan anlaşmada uygun prosedür ve koşullar belirlenmelidir.

"IR M.A.714 kapsamında gerekli görülen durumlar hariç olmak üzere ..." cümlesi, sürekli uçuşa elverişlilik işlemlerini yapmak üzere kullanılan müşteri verilerinin bir kopyasının anlaşma süresi boyunca muhafaza edilmesini gerektiği anlamına gelmektedir.

"Temel" bakım programı: Belirli bir hava aracı tipi için geliştirilmiş olan, geçerli olduğu durumlarda bakım inceleme kurulu (MRB) raporunu, tip sertifikası sahibinin bakım planlama dokümanını (MPD), bakım el kitabının ilgili bölümlerini veya planlamaya ilişkin bilgi içeren diğer herhangi bir bakım verisine göre hazırlanmış bir bakım programıdır.

"Jenerik" bakım programı: Benzer tipteki bir grup hava aracını kapsayacak şekilde geliştirilmiş olan bakım programıdır. Bu programlar temel bakım programı gibi aynı tipteki talimatlara dayanmalıdır. "Jenerik" bakım programlarına örnek olarak Cessna 100 Serisi (Cessna 150, 172, 177'yi, vb. kapsar) verilebilir.

"Temel" ve "jenerik" bakım programları belirli bir hava aracı tescil işareti için değil hava aracı tipi veya hava aracı grubu tipi için geçerlidir ve Genel Müdürlüğe ilk onay öncesinde veya mevcut bir kuruluş onayının kapsamının genişletilmesi öncesinde temin edilmelidir. Buradaki amaç, Genel Müdürlüğün bir kuruluş onayı veya onay değişikliği vermeden önce yönetilecek işlerin kapsamından ve karmaşıklığından haberdar olmasıdır.

Bu ilk onay sonrasında, anlaşma yapılan bir hava aracı sahibi/işleticisi, ilave bakım işlemlerini dahil ederek ve belirli hava aracı tescil işareti için geçerli olmayan işlemleri belirterek, IR M.A.302'ye göre hava aracı bakım programını oluşturmak için temel veya jenerik bakım programı kullanabilir. Bunu gerçekleştirmek amacıyla her bir hava aracı için, temel/jenerik bakım programına hangi işlemlerin ilave edildiğini ve hangilerinin geçerli olmadığını belirten bir ek oluşturulabilir. Bunun sonucunda, her bir müşteriye özel bir hava aracı bakım programı oluşturulmuş olur.

Ancak bu durum, anlaşma yapılmış her bir hava aracı için yukarıda belirtilen yöntemin uygulanması gerektiği anlamına gelmez. Bunun sebebi, müşterinin zaten onaylı bir hava aracı

bakım programına sahip olabilecek olmasıdır ki bu durumda söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek için SYK tarafından söz konusu bakım programının kullanılması gerekmektedir.

SYK, yukarıda belirtilen hava aracı bakım programını IR M.A.302 (c) paragrafına göre dolaylı onay ile revize etmek amacıyla yetkilendirme talep edebilir. Dolaylı onay prosedürü, müşteriye özel hava aracı bakım programının oluşturulduğu hakkında Genel Müdürlüğe bilgi verilmesine yönelik koşulları kapsamalıdır. Bunun sebebi, IR M.A.704(a)9 paragrafına göre, ticari hava taşımacılığı kapsamında olmayan hava araçları için SEK içerisinde sadece temel/jenerik bakım programına referans verilmesinin yeterli olmasıdır.

GM M.A.709

IR M.A.709(a) paragrafı, IR.M.A.708 içerisinde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik işlemlerinden bahsetmektedir. Sonuç olarak, sürekli uçuşa elverişlilik işlemlerini kapsamakla birlikte uçuşa elverişlilik gözden geçirmeyi kapsamaz.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme gereklilikleri IR.M.A.710 ve kayıt tutma ile ilgili gereklilikler ise IR.M.A.714 içerisinde belirtilmektedir.

Tablo-45

IR M.A.710 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

(a) IR M.A.901 maddesinde belirtilen, bir hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirmesine yönelik şartların karşılanması amacıyla, onaylı SYK tarafından aşağıdakilerin yerine getirildiğinden emin olmak üzere gerekli hava aracı doküman ve kayıtlarına gözden geçirme işlemi uygulanır:

- 1) Gövde, motor ve pervane uçuş saatleri ve uçuş sayılarının uygun şekilde kaydedilmiş olması,
- 2) Uçuş el kitabının hava aracının konfigürasyonu için geçerli olması ve en son güncel durumunu yansıtması,
- 3) Hava aracı üzerinde gerçekleştirilmesi gereken tüm bakım işlemlerinin, onaylı bakım programına uygun olarak gerçekleştirilmesi,
- 4) Bilinen bütün arızaların giderilmiş olması veya mümkünse kontrollü bir şekilde ileriye yönelik olarak ertelenmesi,
- 5) Tüm geçerli uçuşa elverişlilik direktiflerinin uygun bir şekilde kayıt altına alınmış ve uygulama gerekliliklerinin sağlanmış olması,
- 6) Hava aracına uygulanmış tüm modifikasyonların ve tamirlerin SHT-21/EASA Part-21'e göre uygun ve kayıt altına alınmış olması,
- 7) Hava aracına takılmış tüm ömürlü komponentlerin uygun bir şekilde tanımlanmış, kayıt altına alınmış ve onaylı hizmet ömür limitlerini aşmamış olması,
- 8) Tüm bakımların servise verilme işlemlerinin bu Talimata uygun olarak gerçekleştirilmiş olması,
- 9) Güncel ağırlık ve denge raporunun hava aracının konfigürasyonunu yansıtması ve geçerli olması,

10) Hava aracının EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya), yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar veya Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otorite tarafından onaylı tip dizaynının en son revizyonuna uygun olması ve

11) Gerektiğinde, hava aracının, uygun güncel konfigürasyonuna karşılık gelen bir gürültü sertifikasına sahip olması.

(b) Onaylı SYK'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli hava aracında fiziki bir inceleme gerçekleştirir. Bu inceleme için, SHT-66'ya göre uygun niteliklere sahip olmayan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline söz konusu uygun niteliklere sahip olan personel tarafından yardımcı olunur.

(c) Hava aracının fiziki incelemesinde, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli:

1. Tüm gerekli işaretlemeler ve plakaların uygun bir şekilde takıldığından,
2. Hava aracının onaylı uçuş el kitabına uygunluğundan,
3. Hava aracı konfigürasyonunun onaylı dokümantasyona uygunluğundan,

4. IR M.A.403 gereğince kayda alınmamış hiçbir belirgin arızanın mevcut olmadığından,

5. Hava aracı ile (a) paragrafındaki belgelenmiş kayıtlar arasında hiçbir tutarsızlık tespit edilmediğinden emin olur.

(d) IR M.A. 901 (a) paragrafına istisnai olarak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, fiziksel incelemenin bir bakım faaliyeti sırasında gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla uçuşa elverişlilik gözden geçirme sürecinin sürekliliğinde herhangi bir kayıp oluşmaksızın, azami 90 gün önceden yapılabilir.

(e) Ek-3.3'te bulunan, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (SHGM Form 15b) veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının düzenlenmesine yönelik tavsiye (SHGM Form 15a) ancak aşağıdaki durumlarda yayımlanabilir:

1. Onaylı SYK adına IR M.A.707'e uygun bir şekilde yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından veya IR M.A.901 (g) paragrafı kapsamında belirtilen durumlarda onaylayıcı personel tarafından;

2. Söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin tamamen yapılmış olduğuna ve uçuş emniyetini tehlikeye atacağı bilinen hiçbir uygunsuzluk durumunun mevcut olmadığına emin olduğunda.

(f) Bir hava aracı için düzenlenmiş veya temdit edilmiş herhangi bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyası Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde gönderilmelidir.

(g) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme görevleri anlaşma yoluyla devredilemez.

(ga) Ticari operasyonlarda kullanılmayan ve bakım programı M.A. 302 (h)'a uygun olarak kurulan ELA1 uçaklar için, bakım programı, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi ile birlikte incelenmelidir. Bakım programı, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapan kişi tarafından incelenmelidir.

(h) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin sonucunun yetersiz olması ya da M.A. 710 (ga) kapsamında yapılan gözden geçirme işlemi sırasında bakım programının içeriğindeki eksikliğe bağlı olarak uçak ile ilgili bir uygunsuzluk bulunması durumunda, Genel Müdürlük,

İlgili durumun saptanmasından itibaren mümkün olan en hızlı yöntemle fakat en geç 72 saat içerisinde, tespit edilen durum hakkında bilgilendirilir. Bahse konu tüm bulgular kapatılana kadar uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası düzenlenemez.

AMC M.A.710 (a)

1. Tam belgelenmiş bir gözden geçirme işlemi, en azından aşağıdaki kategorilerdeki dokümanların kontrol edilmesidir:

- Tescil evrakları
- IR M.A.305'e göre hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi
- IR M.A.306'ya göre hava aracı teknik kayıt sistemi
- Geçerli ise, ertelenmiş arızaların listesi, asgari teçhizat listesi ve konfigürasyon sapma listesi
- Hava aracı uçuş el kitabı ve konfigürasyon değişikliklerini içeren ekleri
- Hava aracı bakım programı
- Bakım verileri
- İlgili iş paketleri
- AD durumu
- Modifikasyon ve SB durumu
- Modifikasyon ve tamir onay sayfaları
- Ömürlü komponentlerin listesi
- İlgili SHGM Form 1 veya eşdeğeri
- Ağırlık ve denge raporu ve ekipman listesi
- Hava aracı, motor ve pervane Tip Sertifikası Veri Sayfaları (Data Sheet)

En azından her bir doküman kategorisi dahilinde örnek kontrollerinin yapılması gerekir.

2. SYK, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin kullanımını için, yukarıdakilerin incelenmiş ve bu Talimat dahilinde uygun olduğunu teyit eden ve Genel Müdürlük internet sayfasında yayınlanan uçuşa elverişlilik raporu formatında bir uygunluk raporunun üretilmesine yönelik prosedürler geliştirmelidir.

GM M.A.710

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin sorumlulukları;

M.A.710, ilgili AMC ve ekleri kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli sorumlulukları aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli hem dokümantasyon hem de fiziksel incelemelerden sorumludur.
- SYK tarafından uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine dair örneklemelere ait prosedürler derinliği/sayısı da dahil olacak şekilde hazırlanmalıdır.
- İlgili prosedürler, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin gerekli görmesi

halinde SEK’de belirtilen derinliğin/örnekleme sayısının (hem dokümantasyon hem de fiziksel incelemeye istinaden) ötesine geçmesinde son kararı uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline bırakılacağına dair net ifadeler içermelidir. Sonuç olarak uçağın uçuşa elverişliliği ve bu Talimata uygunluğu konusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tatmin olmalıdır, ve organizasyon uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin görevini yerine getirirken herhangi bir baskı ve kısıtlamaya maruz kalmadığından emin olmalıdır.

- Gözden geçirmeye ilişkin kontrol edilen madde ve sonuçlarına dair tüm detayları içeren bir uygunluk raporu uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından hazırlanmalıdır.

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, gözden geçirme sırasında kontrol edilen maddelerden sorumludur.

Ancak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli SYK, SHT-145, DOA, POA veya herhangi bir organizasyonun sorumluluğunu üstlenmemektedir, ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sırasında tespit edilmemiş problemlerden veya onaylı/beyan edilmiş bakım programının, tasarım kuruluşu sahibinin tavsiyelerini içermeme olasılığından sorumlu değildir. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, uçuşa elverişlilik yönetiminden bağımsız olmadığı durumlarda, ve bu işlemlerin hepsinden sorumlu olarak atandığı durumlarda, ilgili uçağın tüm sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumludur.

Yine de bu sorumluluk M.A.706’daki pozisyonlarına ilişkindir, bu sorumluluk uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (M.A.707) olmalarına ilişkin değildir.

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayınlanması, uçağın sadece yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi kapsamında uçuşa elverişli olduğunu tasdik eder ve aslında uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli uçuş güvenliğini tehlikeye atacak uygunsuzlukların farkında olmayabilir. Ayrıca sadece gözden geçirme işlemi sırasında uçuşa elverişli olarak değerlendirildiğini tasdik eder.

Uçağın her zaman tam olarak uçuşa elverişli olmasından anlaşmalı SYK veya uçak sahibi sorumludur.

AMC M.A.710 (b) ve (c)

1. Fiziki inceleme işlemi, bakım olarak nitelendirilen işlemleri içerebilir. (operasyonel testler, acil durum ekipmanlarının testi, panel açılmasını gerektiren gözle muayene işlemleri gibi). Bu durumda, söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sonrasında, bu Talimat doğrultusunda bir bakım çıkış sertifikası yayımlanmalıdır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin söz konusu bakım çıkış sertifikasını düzenlemek üzere SHT-66/EASA Part-66 doğrultusunda yetkilendirilmediği durumlarda, IR M.A.710 (b) paragrafı gereği bu kişilere söz konusu uygun niteliklere sahip olan personel tarafından yardımcı olunur. Ancak, söz konusu SHY-66/EASA Part-66 personelinin işi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından talep edilen bakım işlemlerini yapmak ve bakım çıkış sertifikasını düzenlemek ile sınırlıdır; hava aracının fiziki incelemesini yapmak bu kişilerin görevi değildir. IR M.A.710 (b) paragrafında belirtildiği gibi, hava aracının fiziki incelemesi uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yapılmalıdır ve söz konusu gözden geçirme işlemi, hava aracı ve gözden geçirme işlemi gerçekleştirilmiş olan kayıtlar arasında hiçbir tutarsızlığın tespit edilemediğine ilişkin doğrulamayı

içermelidir.

Bu, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını veya tavsiyeyi imzalayacak olan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin hem belgeye dayalı gözden geçirme işlemini hem de hava aracının fiziki incelemesini yapan personel olması gerektiği anlamına gelmektedir. Kuralın amacı, söz konusu gözden geçirme işleminin, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olmayan SHY-66/EASA Part-66 personeline devredilmesi değildir. Ayrıca, fiziki incelemenin azami 90 gün önceden yapılabilmesine olanak veren IR M.A.710 (d) paragrafı hükümleri, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin mevcut olmasını sağlamak üzere yeterince esneklik sunmaktadır.

2. Söz konusu fiziki inceleme uçuş sırasında yapılacak doğrulamalar içerebilir.

3. SYK, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli için, söz konusu fiziki incelemenin yapılmış ve uygun bulunmuş olduğunu teyit eden bir raporun üretilmesine yönelik prosedürler geliştirmelidir.

4. Fiziki inceleme, uygunluğun teyit edilmesi amacı ile bazı unsurların örnek amaçlı kontrollerini içerebilir.

AMC M.A.710 (d)

"Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sürecinin sürekliliğinde herhangi bir kayıp oluşmaksızın" ifadesi, yeni sona erme tarihinin bir önceki sona erme tarihi sonrasındaki bir yıla kadar uzatıldığı anlamına gelir. Sonuç olarak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi azami 90 gün önceden yapıldığında, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresi bir yıldan 90 gün kadar daha uzun olabilir.

90 güne kadar olan bu inceleme işlemini öne çekme süresi, IR M.A.901 (b) paragrafında belirtilen 12 ay gerekliliği için de geçerlidir; bu durum, IR M.A.901 (b) paragrafında belirtilen, son uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlandığı tarihten itibaren yeni uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin yapıldığı tarihe kadar (12 ayın 90 güne kadar altında olabilir) sürekli olarak tek bir kuruluş tarafından yönetilmiş olması ve uygun bir şekilde onaylanmış kuruluşlar tarafından bakımın yapılmış olması durumunda, hava aracının halen kontrollü bir ortamda bulunduğunun varsayılması anlamına gelmektedir.

AMC M.A.710 (e)

Düzenlenen tavsiye ile birlikte Genel Müdürlüğe yukarıda belirtilen fiziki incelemenin ve doküman gözden geçirme işlemi sonucu uygunluk raporlarının bir kopyasının gönderilmesi gerekir.

AMC M.A.710 (ga)

Bakım programı yıllık gözden geçirme işlemi sırasında aşağıdaki konular dikkate alınmalıdır.

- İlgili yıl içerisinde yapılan bakımların sonucunda, güncel bakım programının uygun olmadığını açığa çıkaran durumlar.
- İlgili yıl içerisinde yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri sonucunda güncel bakım programının uygun olmadığını açığa çıkaran durumlar.
- M.A. 302(i) "Asgari Kontrol Programı" veya Tasarım Kuruluşu tarafından yayınlanan ve bakım programını etkileyen revizyonlar.

- Uçuşa Elverişlilik direktifleri, ALI, CMR ve Tıp Sertifikasında belirtilen gereksinimleri etkileyen özel bakım gereksinimleri gibi SHT-21'e uyumluluk için uygulanabilir zorunlu gereksinimler.

İlgili yıl için yapılan bakımların sonuçlarını gözden geçirme amacıyla, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, hava aracı sahibi veya SYK'dan ilgili yılda yapılan plansız bakımlar da dahil tüm bakımların kayıtlarını isteyebilir.

İlgili yılda yapılan bakımları gözden geçirirken veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılırken, bakımlar esnasında bulunan arızaların önlenmesi amacıyla tasarım kuruluşu sahibi tarafından yayınlanmış tavsiyelerin bakım programına eklenmesi konusu özellikle değerlendirilmelidir.

GM M.A.710 (h)

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında bakım programı içeriğine dair eksikliklere ilişkin uygunsuzlukların Genel Müdürlüğe bildirilmesindeki amaç; Genel Müdürlüğün ACAM denetlemeleri planlamasında bu durumu dikkate almasına olanak sağlamak ve bakım programında yapılması gereken değişiklikler konusunda Genel Müdürlüğün hemfikir olmasını sağlamaktır

Tablo-46

IR M.A.711 SYK'nın yetkileri

(a) Bu Talimatın yedinci bölümü doğrultusunda onaylanmış olan SYK;

1. Ticari Hava Taşımacılığında kullanılanlar hariç olmak üzere, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini, SYK onay sertifikası üzerinde listelendiği şekilde yönetebilir,

2. Hem kendi onay sertifikasında hem de kendi işletme ruhsatında listelenmesi durumunda, Ticari Hava Taşımacılığında kullanılan hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğini yönetebilir,

3. Sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin bir kısmının yerine getirilebilmesi için kendi kalite sistemi altında çalışan herhangi bir kuruluş ile anlaşma yapılabilir. Bu kapsamda anlaşma yapılan kuruluşlar SYK onay sertifikasında belirtilir,

4. Genel Müdürlük tarafından veya Talimatın yedinci bölümü doğrultusunda onaylanmış başka bir SYK tarafından düzenlenmiş bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını IR M.A.901 (f) paragrafı kapsamında temdit edebilir.

(b) İlaveten, IR M.A.710 kapsamında belirtilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini yerine getirmek için onaylanabilir ve bu kapsamda;

1. İlgili uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını düzenleyebilir ve söz konusu sertifikayı IR M.A.901 (c)2 veya (e)2 paragraflarına göre zamanında temdit edebilir,

2. Genel Müdürlüğe iletmek üzere uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine ilişkin tavsiye düzenleyebilir.

(c) Onayında IR M.A.711 (b) paragrafında belirtilen yetkilere sahip olan SYK, ilaveten, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayınlamak üzere onaya sahip olduğu hava araçlarına, Genel Müdürlük tarafından onaylı SEK içerisinde yer alan ilgi prosedür

kapsamında, SHT-21'e uygun olarak özel uçuş izni yayımlamak üzere yetkilendirilebilir.

AMC M.A.711 (a) (3)

SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK İŞLERİNİN DEVREDİLMESİ

1. SYK bazı sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlerini yetkin kişi veya kuruluşlara devredebilir. Alt yüklenici kişi veya kuruluş, sahip olduğu herhangi başka bir yetkiye (SYK veya SHT-145 yetkisi dahil) bakılmaksızın, SYK'nın sürekli uçuşa elverişlilik yönetim sisteminin tamamlayıcı bir parçası olarak sürekli uçuşa elverişlilik yönetim işlerini uygular.

2. SYK, imzalanmış olan herhangi bir anlaşmaya bakılmaksızın, sürekli uçuşa elverişlilik yönetim işlerinden sorumludur.

3. SYK, bu sorumluluğu tam olarak yerine getirilebilmek için, alt yüklenici kişi veya kuruluşun faaliyetlerinin bu Talimatın yedinci bölümünde belirtilen şartlara uygun olduğundan emin olur. Bu sebeple, bu tür faaliyetler için SYK yönetimi aşağıdaki yöntemlerle yapılır:

(a) faaliyetlere direkt dahil olarak aktif kontrol, ve/veya

(b) alt yüklenici kişi veya kuruluşlar tarafından yapılan tavsiyeleri onaylama.

4. Nihai sorumluluğu elinde tutmak için, SYK devredilen işleri aşağıdaki faaliyetlerle sınırlandırır:

(a) uçuşa elverişlilik direktifi analizi ve planlaması;

(b) servis bülten analizi;

(c) bakım planlaması;

(d) güvenilirlik izleme ve motor durum izlemesi;

(e) bakım programı hazırlama ve güncelleme;

(f) Genel Müdürlük tarafından kabul gören, SYK sorumluluğunu sınırlandırmayacak diğer faaliyetler.

5. SYK'nın devredilen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işleri ile ilgili kontrolü, ilgili anlaşmada belirtilir ve SEK'de belirtilen politika ve prosedürlere uygun olmalıdır. Bu tür işler devredildiğinde, sürekli uçuşa elverişlilik yönetim sisteminin alt yüklenici kişi veya kuruluşları kapsayacak şekilde genişletildiği kabul edilir.

6. Motorlar ve yedek güç üniteleri (APU) hariç olmak üzere, anlaşmalar, Ek 2.2'de tanımlanan faaliyetler için, normalde hava aracı tipi başına bir kuruluş olacak şekilde sınırlandırılır.

Anlaşmaların birden fazla kuruluşla yapılması durumunda, SYK yeterli koordinasyon kontrolünün sağlandığını ve kişilerin sorumluluklarının açık biçimde anlaşmada tanımlandığını göstermelidir.

7. Anlaşmalar, alt yüklenici kuruluşların, anlaşma ile devredilen sürekli uçuşa elverişlilik yönetim işlerini başka kuruluşlara devretmesine yetki veremez.

8. Genel Müdürlük devredilen faaliyetlerin gözetimini SYK onayı üzerinden yürütür. Anlaşmalar Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir olmalıdır. SYK sadece Genel

Müdürlük tarafından SHGM Form 14'de belirtilen kuruluşlara iş devredebilir.

9. Alt yüklenici kuruluş anlaşmayı etkileyen herhangi bir değişikliği SYK'ya bildirmeyi kabul eder. Sonrasında SYK Genel Müdürlüğü bilgilendirir. Buna uyulmazsa Genel Müdürlük anlaşmanın onayını geçersiz kılabilir.

10. Ek 2.2 sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlerinin devredilmesi ile ilgili bilgileri içerir.

AMC M.A.711 (b)

Bir kuruluş, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapma yetkisine sahip olmadan, sadece IR M.A.711 (a) paragrafında belirtilen yetkiler için onaylanabilir. Buna göre, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi aynı hava aracı tipi için onaylı başka bir kuruluşla anlaşma yoluyla devredilebilir. Böyle bir durumda, anlaşma yapılan aynı hava aracı tipi için onaylı olan bağımsız bir SYK'nın, AOC sahibi olması zorunlu değildir.

Belirli bir hava aracı tipi için IR M.A.711 (b) paragrafındaki yetkilere dair onaylı olabilmek için, söz konusu hava aracı tipi için IR M.A.711 (a) yetkilerine göre onaylı olmak gerekir. Sonuç olarak, söz konusu kuruluş onay sertifikasında yer alan her bir hava aracı tipi için sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işleri ile uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini birlikte yapıyor olacaktır.

Bununla birlikte, bu durum kuruluşun söz konusu hava aracı tipi üzerinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri yapabilmek için hali hazırda bir hava aracı tipini yönetmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kuruluş, söz konusu tip için anlaşma kapsamında herhangi bir müşteriye sahip olmadan bir hava aracı tipi üzerinde sadece uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri yapıyor olabilir.

Ayrıca, bu durum, hava aracı tipinin kuruluşun onayından çıkarılmasına sebebiyet vermemelidir. Nitekim, çoğu durumda uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinde bulunmaması sebebiyle, söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin kuruluşun belirli bir hava aracı tipini yönetmiyor olmasına bağlı olarak kabiliyetini kaybedecek olduğu söylenemez. Kuruluş onayında belirli bir hava aracı tipinin muhafaza edilmesine ilişkin önemli husus, kuruluşun ilk onay için gerekli olan tüm SYK gerekliliklerini (tesisler, dokümantasyon, nitelikli personel, kalite sistemi, vb.) sürekli olarak yerine getirmesidir.

AMC M.A.711 (c)

IR M.A.901 (c) paragrafında bulunan "uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlamak üzere onaylanmış olduğu belirli hava aracı için" cümlesi aşağıdaki anlamlara gelmektedir:

- Ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 kg üzerinde olan hava araçları için, balonlar hariç olmak üzere, uçuş izni sadece kontrollü bir ortamda bulunan ve söz konusu SYK tarafından yönetilen hava araçları için yayımlanabilir.

- Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 kg ve altında olan ve ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava araçları ve tüm balonlar için, uçuş izni yayımlanabilir.

Tablo-47

IR M.A.712 SYK kalite sistemi

(a) Onaylı SYK, bu Talimatın yedinci bölümünde belirtilen gerekliliklerin sağlandığından emin olmak amacıyla, hava aracının uçuşa elverişliliğini korumak için gerekli olan prosedürlerin yeterliliğini ve gerçekleştirilen faaliyetlerin bu prosedürlere uygunluğunu izlemek üzere bir kalite sistemi kurar ve bir kalite yöneticisi atar. Uygunluğun kontrolü, gerektiğinde düzeltici faaliyetin gerçekleştirilmesi için sorumlu müdüre yönelik geri bildirim sistemi içerir.

(b) Kalite sistemi bu Talimatın yedinci bölümü kapsamında gerçekleştirilen faaliyetleri izler. Bu izleme faaliyeti en azından aşağıdakileri içerir:

1. Bu Talimatın yedinci bölümü kapsamında belirtilen faaliyetlerin onaylanmış prosedürlere uygun olarak gerçekleştirildiğinin izlenmesi.

2. Anlaşma kapsamında gerçekleştirilen tüm bakım işlemlerinin, ilgili anlaşmaya uygun olarak gerçekleştirildiğinin izlenmesi.

3. Bu talimatın gerekliliklerine sürekli uygunluğun izlenmesi.

(c) Bu faaliyetlere ilişkin kayıtlar en az iki yıl boyunca SYK tarafından muhafaza edilir.

(d) Onaylı SYK'nın SHY-6A, SHT-145, SHT-147, SHT-21 doğrultusunda onaylanmış olduğu durumlarda, söz konusu kalite sistemi SYK'nın SHY-6A, SHT-145, SHT-147, SHT-21 tarafından gerekli görülen kalite sistemi ile birleştirilebilir.

(e) Ticari hava taşımacılığı yapan işletmelerde, bu talimatın yedinci bölümünde belirtilen kalite sistemi İşleticinin kalite sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır.

(f) Ticari hava taşımacılığı gerçekleştiren İşleticiler tarafından işletilen uçakların sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmeyen küçük kuruluşlar için, kalite sistemi Genel Müdürlük tarafından onaylanmış düzenli bir organizasyonel gözden geçirme sistemi ile değiştirilebilir. Bu kapsama balonlar haricindeki azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg üzerindeki hava araçları için uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikaları düzenleyen kuruluşlar dahil değildir. Kalite sisteminin mevcut olmaması durumunda, işletme, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini başka işletmelere anlaşma yoluyla devredemez.

AMC M.A.712 (a)

1. Prosedürlerin, kuruluş bünyesindeki en iyi uygulamayı yansıtabilecek şekilde güncel tutulmaları gerekir. Tüm çalışanlar, prosedürlerin uygulanması ile ilgili zorlukları kendi kuruluşlarının dahili olay bildirim prosedürleri üzerinden raporlamaktan sorumludur.

2. Tüm prosedürlerin ve bu prosedürlerdeki değişikliklerin, -mümkünse- kullanılmadan önce doğrulanması ve onaylanması gereklidir.

3. Sistemin geri bildirim kısmı, her bir belirli durumda bir uygunsuzluğun kimin tarafından düzeltilmesi gerektiğini ve düzeltmenin uygun süreler dahilinde tamamlanmaması durumunda izlenecek prosedürleri belirtmelidir. Söz konusu prosedür uygunsuzluğun IR M.A.706'da belirtilen sorumlu müdüre ulaşmasını sağlamalıdır.

4. IR M.A.712 (b) paragrafında atıfta bulunulan bağımsız kalite denetleme raporları, hedef uygunsuzluk giderme sürelerini ortaya koyan ilgili departmana düzeltici faaliyet için

gönderilmelidir. Uygunsuzluk giderme süreleri, kalite departmanının veya tayin edilen kalite denetçisinin raporunda tarihler belirlenmeden önce söz konusu departman ile mutabık kalınmalıdır. İlgili departmanın bulgular için düzeltici faaliyet gerçekleştirmesi ve bu düzeltmelere dair kalite yöneticisi veya kalite denetçisini bilgilendirmesi gereklidir.

5. Sorumlu müdür düzeltici faaliyetler ile ilgili süreçleri gözden geçirmek için çalışanlar ile düzenli toplantılar gerçekleştirmelidir. Büyük organizasyonlarda bu toplantıların günlük faaliyetler ile ilgili olanları, sorumlu müdür tarafından yılda en az iki kez olmak üzere üst düzey yöneticilerin katılımı, genel performansın gözden geçirilmesi amacıyla toplantı düzenlenmesi ve uygunsuzluklar ile ilgili sorumlu müdüre yılda en az iki kez özet rapor sunulması kaydıyla kalite müdürüne delege edilebilir.

AMC M.A.712 (b)

1. Kalite sisteminin başlıca amacı SYK'nın hava aracının uçuşa elverişliliğini sağladığından ve bu Talimat gereklilikleri ile uyumlu olduğundan emin olmaktır.

2. Kalite sisteminin ana unsurlarından biri bağımsız denetlemedir.

3. Bağımsız denetleme, SYK'nın, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini gerekli standartlar doğrultusunda gerçekleştirebilme kabiliyetine ilişkin tüm unsurların rutin örnekler ile kontrol edilmesini içeren bağımsız bir süreçtir. Sürecin son ürünü olması sebebiyle ürün denetlemelerini de içerir.

4. Bağımsız denetleme, tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ile ilgili faaliyetlerin tarafsız bir şekilde gözden geçirilmesi anlamına gelmektedir. Kuruluş tarafından yönetilen tüm hava araçlarının uçuşa elverişli olduklarından emin olmak üzere gerçekleştirilen IR M.A.902'de belirtilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

5. Bağımsız denetleme, anlaşmayla devredilmiş tüm faaliyetler dahil olmak üzere SYK'nın bu talimatın 7. Bölümü ile olan uygunluğun yılda bir kontrol edilmesini sağlamalıdır ve tek bir uygulama olarak veya programlı bir plan doğrultusunda bir yıllık dönemde bölümlere ayrılmış bir şekilde yapılabilir. Belirli bir prosedürün birden fazla ürün grubu için ortak olduğu ve gerçekleştirilen denetimlerde uygunsuzluk mevcut olmadan ilgili prosedürün yılda bir kontrol edilmiş olduğu gösterilebildiğinde bağımsız denetleme, her prosedürün her bir ürün grubuna karşı kontrol edilmesini gerektirmez. Bulguların tespit edildiği durumlarda belirli prosedür, bulgular düzeltilinceye kadar diğer ürün grupları için yeniden kontrol edilmelidir ve bunun akabinde bağımsız denetleme prosedürü söz konusu belirli prosedür için yıllık periyoda geri dönebilir.

Emniyet ile ilgili hiçbir bulgunun bulunmaması koşuluyla, bu talimat içerisinde belirtilmekte olan denetleme periyotları Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi şartıyla %100'e kadar arttırılabilir.

6. Kuruluşun onaylanmış birden fazla mahalle sahip olduğu durumlarda kalite sistemi, bunların sisteme nasıl entegre edildiğini açıklamalı ve her bir mahalli her yıl denetlemek üzere bir plan içermelidir.

7. Her denetleme gerçekleştirildiğinde, neyin kontrol edildiğini ve güncel gereklilikler, prosedürler ve ürünler karşısında ortaya çıkan bulguları açıklayan bir rapor düzenlenmelidir.

8. Denetlemelerin daima, kontrol edilmekte olan görevden, prosedürden veya ürünlerden sorumlu olmayan personel tarafından yapılması sağlanarak, bağımsız olmaları güvence altına

alınmalıdır.

9. Kuruluş, SYK tarafından gerekli görülen faaliyetlerin ne zaman ve hangi sıklıkta denetleneceğini göstermek üzere Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir bir kalite planı oluşturmalıdır.

AMC M.A.712 (f)

Tam zamanlı olarak çalışan 5 personele (IR M.A.706 belirtilen sorumlu müdür dahil) veya yarı zamanlı personelden istifade edildiğinde eşdeğeri olan orantılı sayıda personele sahip olan kuruluşlar küçük ölçekli kuruluşlar olarak göz önünde bulundurulur. Organizasyonel bir gözden geçirmenin kalite sisteminin yerine geçmesinden önce, kuruluşun karmaşıklığı, hava aracı ve hava aracı tiplerinin kombinasyonu, hava araçlarının kullanımı ve kuruluşun onaylanmış mahal sayısı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Organizasyonel gözden geçirme işlemlerini yönetmek için Ek-2.13 kullanılmalıdır.

Aşağıdaki faaliyetler anlaşma yoluyla başkalarına yaptırılan faaliyetler olarak varsayılmamalıdır; dolayısıyla da sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabında açıklanmaları ve Genel Müdürlük tarafından kabul edilmeleri gerekmesine karşın Kalite Sistemi olmadan yapılması mümkün olabilir.

- Geniş bir dizi hava aracı için geçerli olabilecek bakım verileri temin eden bir teknik yayımcıya abonelik (Hava Aracı Bakım El Kitapları, Resimli Parçalar Katalogları, Servis Bültenleri, vb). Bu veriler, SYK tarafından uyarlanmış bakım programları oluşturmak amacıyla daha sonradan kullanılabilen, farklı imalatçılar tarafından tavsiye edilen bakım planlarını içerebilir.

- Sürekli uçuşa elverişlilik verilerinin ve kayıtlarının yönetimi için aşağıdaki koşullar altında (IR M.A.714 (d) ve (e) paragraflarına ek olarak) bir yazılım kullanılması için anlaşma yapılması:

- Söz konusu yazılımın birden fazla kuruluş tarafından kullanılması durumunda, her bir kuruluş sadece kendi verilerine erişim hakkına sahip olmalıdır.
- Veri girişi sadece SYK'nın kendi personeli tarafından yapılabilir.
- Söz konusu veriler herhangi bir zamanda geri alınabilir.

Tablo-48

IR M.A.713 Onaylı SYK'daki değişiklikler

Genel Müdürlüğün bu Talimat ile sürekli uygunluğu tespit etmesine imkan vermek amacıyla, onaylı SYK, aşağıdaki değişikliklerden herhangi birinin gerçekleştirilmesine ilişkin her tür öneriyi bu değişiklikler gerçekleşmeden önce Genel Müdürlüğe bildirmekten sorumludur.

1. Kuruluşun adı,
2. Kuruluşun adresi,
3. Kuruluşun ilave adresleri,
4. Sorumlu müdürü,
5. IR M.A.706 (c) paragrafı kapsamında belirtilen kişilerden herhangi biri,

6. Onaya etki edebilecek tesisler, prosedürler, iş kapsamı ve personel.

Personel ile ilgili olarak önerilen değişikliklerin yönetimin önceden bilgisi kapsamında olmaması durumunda, bu değişiklikler mümkün olan ilk fırsatta bildirilir.

AMC M.A.713

Bu paragraf, SYK onayında yer alan planlanmış değişiklikleri kapsar. Bu paragrafın ana amacı, belirtilen herhangi bir değişiklik esnasında, Genel Müdürlük tarafından mutabık kalınması halinde SYK'nın onaylı kalmasına olanak verebilmektir. Bu paragraf olmadan, onay her durumda kendiliğinden askıya alınmış olur.

IR M.B.706

(a) Genel Müdürlük, IR M.A.713 doğrultusunda bildirilmiş olan, kuruluştaki her tür değişiklik ile ilgili olarak ilk onayın geçerli unsurlarına riayet eder.

(b) Genel Müdürlük, söz konusu değişikliklerin mahiyeti veya kapsamı sebebiyle onayın askıya alınması gerektiğini tespit etmediği sürece, söz konusu değişiklikler sırasında SYK'nın faaliyet gösterebileceği koşulları tayin edebilir.

(c) SEK'teki her tür değişiklik için:

1. IR M.A.704(b) doğrultusunda doğrudan onay durumunda, Genel Müdürlük, onaylı kuruluşu onaydan resmi olarak haberdar etmeden önce el kitabında belirtilen prosedürlerin bu Talimat ile uygunluk kapsamında olduğunu doğrular.

2. IR M.A.704(c) doğrultusunda değişikliklerin onaylanması için dolaylı bir onay prosedürünün kullanılması durumunda, Genel Müdürlük (i) söz konusu değişikliklerin küçük çaplı kaldığından ve (ii) bu Talimat gereklilikleri ile uygunluk kapsamında olmalarını sağlamak için değişikliklerin onayı üzerinde yeterli ölçüde kontrole sahip olduğundan emin olur.

AMC M.B.706

1. Atanmış personellerin değişmesi,

Genel Müdürlük, M.A.706 (a), (c), (d) ve (i) paragraflarında bahsedilen personel değişiklikleri konusunda yeterli kontrole sahip olmalıdır. Bahsi geçen değişiklikler el kitaplarının revize edilmesini gerektirir.

2. El kitaplarının, Genel Müdürlük tarafından ne zaman alındığının ve onaylandığının gösterildiği basit bir el kitabı durum listesi içermesi tavsiye edilir.

3. Genel Müdürlük, dolaylı onaylama yöntemi ile el kitaplarına dahil edilebilecek ikinci derecede öneme sahip değişiklikleri tanımlar. Bu durumda onaylı SEK'in değişikliklerin listelendiği bölümünde bir prosedür yer almalıdır.

4. IR M.A.713 göre bildirilen değişiklikler ikinci derecede öneme sahip olarak kabul edilmezler. İkinci derecede öneme sahip değişiklikler dışında kalan tüm değişiklikler için SHGM Form 13'ün (Ek-2.7) ilgili kısımları kullanılmalıdır.

5. Onaylı SYK, Genel Müdürlük tarafından ya da dolaylı olarak onaylanan tüm SEK revizyonlarını Genel Müdürlüğe sunmalıdır. Genel Müdürlüğün onayını gerektiren SEK revizyonlarında, Genel Müdürlük uygun gördüğü SEK revizyonları için yazılı onay düzenler.

Dolaylı olarak onaylanan SEK revizyonları için Genel Müdürlük yazılı olarak bilgilendirilmelidir.

Tablo-49

IR M.A.714 Kayıt muhafaza etme

(a) Onaylı SYK, yapılan çalışmaya ilişkin tüm detayları kayıt altına almalıdır. IR M.A.305 ve ticari hava taşımacılığı yapıldığı durumda IR M.A.306 tarafından gerekli görülen kayıtlar Genel Müdürlük tarafından belirlenen süreler boyunca Genel Müdürlük tarafından belirlenen esas ve usullere göre muhafaza altına alınır.

(b) SYK'nın IR M.A.711 (b) paragrafı kapsamındaki yetkilere sahip olması durumunda, söz konusu kuruluş, düzenlenmiş veya temdit edilmiş her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının ve tavsiyenin bir kopyasını, tüm destekleyici dokümanlar ile birlikte saklamalıdır. Buna ilaveten, söz konusu kuruluş, IR M.A.711 (a)4 paragrafı kapsamında temdit etmiş olduğu her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyasını saklamalıdır.

(c) SYK'nın IR M.A.711(c) paragrafı kapsamındaki yetkilere sahip olması durumunda, söz konusu kuruluş, düzenlenmiş her bir uçuş izninin bir kopyasını saklamalıdır.

(d) SYK, (b) ve (c) paragraflarında belirtilen tüm kayıtların kopyasını hava aracının hizmetten kalıcı olarak geri çekildiği tarihten sonra iki yıl boyunca saklamalıdır.

(e) Kayıtlar hasara, tahrifata ve hırsızlığa karşı korunacak şekilde saklanmalıdır.

(f) Yedekleme için kullanılan tüm bilgisayar donanımı, çalışma verilerini içeren yerden farklı bir yerde, iyi koşullar altında bulunmalarını sağlayacak bir ortamda saklanmalıdır.

(g) Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminin başka bir kuruluşa veya kişiye devredildiği durumlarda, saklanan tüm kayıtlar söz konusu kuruluşa veya kişiye devredilmelidir. Kayıtların saklanmasına ilişkin öngörülen süreler söz konusu kuruluş veya kişi için de geçerli olmaya devam eder.

(h) SYK'nın faaliyetlerine son verdiği durumlarda, muhafaza edilen tüm kayıtlar hava aracının sahibine devredilmelidir.

AMC M.A.714

1. SYK, onaylı bakım kuruluşu tarafından düzenlenen bakım çıkış sertifikasının, veya IR M.A.801 (b)(2) paragrafına göre onaylayıcı personel tarafından düzenlenen bakım çıkış sertifikası ve/veya hava aracı sahibi pilot tarafından tutulan kayıtların tam olarak muhafaza edildiğinden daima emin olmalıdır. Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları saklama sistemi kuruluşun SEK'inde açıklanmalıdır.

2. SYK, sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kopyalarını kendisi adına saklanması için bir bakım kuruluşu ile anlaşma yaptığında da, IR M.A.713'e göre kayıtların saklanması sorumluluğu devam eder. SYK'nın faaliyetlerinin sonlanması durumunda, söz konusu kayıtların hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten herhangi bir diğer kişiye veya kuruluşa devrinden de sorumlu kalmaya devam eder.

3. Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir bir şekilde muhafaza edilmesi, söz konusu kayıtların basılı doküman olarak veya bilgisayar veri

tabanında veya her iki yöntemin bir kombinasyonu ile muhafaza edilmesi anlamına gelmektedir. Mikrofilm veya optik disk şeklinde saklanan kayıtlar da kabul edilebilir. Kayıtlar gerekli saklanma süresi boyunca okunaklı bir şekilde kalmalıdır.

4. Basılı doküman olarak tutulan kayıtların, normal kullanıma ve dosyalama işlemlerine dayanıklı sağlam malzemeden olması gereklidir.

5. Bilgisayar sistemlerinin, herhangi bir yeni veri girişinden sonraki 24 saat içerisinde, en az bir kez yedekleme yapan sisteminin olması gerekir. Her terminalin, yetkisiz personelin veri tabanına erişimini engellemek için, program koruyucuları içermesi gerekmektedir.

6. Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının mikrofilme alınması veya optik depolanması herhangi bir zamanda yapılabilir. Söz konusu kayıtlar orijinal kayıt kadar okunaklı olmalı ve gerekli görülen saklama süresi boyunca bu şekilde kalmalıdır.

Tablo-50

IR M.A.715 SYK onayının sürekli geçerliliği

(a) Onay, süresiz olarak düzenlenir ve aşağıdaki şartlara tabi olarak geçerli kılınır:

1. Kuruluşun, IR M.A.716'da belirtilen bulguların ele alınmasına ilişkin hükümler gereğince bu Talimat ile uygunluğunu sürdürmesi,

2. Genel Müdürlüğe, bu Talimata uygunluğunun sürekliliğini tespit etmesi amacıyla kuruluşa erişim hakkının verilmesi,

3. Onayın askıya alınmaması veya iptal edilmemesi.

(b) Onayın askıya alınması veya iptal edilmesi sonrasında, onay sertifikası Genel Müdürlüğe iade edilir.

IR M.B.704 Sürekli gözetim

(a) Genel Müdürlük, kendi gözetimi altındaki her bir SYK için, denetleme gerçekleştirilme tarihlerini ve söz konusu denetlemelerin ne zaman yapıldığını gösteren bir liste hazırlar ve bu listeyi güncel tutar.

(b) Her kuruluş, 24 ayı aşmayan sürelerle tam olarak denetlenir.

(c) SYK tarafından yönetilen hava aracının ilgili bir örneği her 24 aylık süre içerisinde denetlenir. Söz konusu örneğin boyutuna, daha önceki denetlemelerin sonucunda ve daha önceki ürün denetlemelerine dayalı olarak Genel Müdürlük karar verir.

(d) Tüm bulgular başvuruda bulunan kuruluşa yazılı olarak bildirilir.

(e) Genel Müdürlük tüm bulguları, kapatma işlemlerini (bir bulgunun kapatılması için gerekli olan işlemler) ve tavsiyeleri kayıt altına alacaktır.

(f) Denetlemeler sırasında ortaya çıkan önemli konulardan haberdar olmasını sağlamak amacıyla, sorumlu müdür ile her 24 ayda en az bir kez toplantı yapılır.

AMC1 M.B.704 (b)

1. Genel Müdürlük tarafından, onaylı SYK'nın tam bir denetlemesinin gerçekleştirilebilmesi için bir dizi denetlemenin uygun görüldüğü koşullarda, her bir denetlemenin onayın hangi

bölmelerini kapsayacağını belirten bir program oluşturur.

2. Bu denetlemelerin bir bölümünün SYK onayının iki yönü üzerinde yoğunlaşması önerilir, kuruluşun kalite izleme personeli tarafından üretilen ve kuruluşun problemlerinin tespiti ve giderilmesine ait iç kalite raporları ve ikinci olarak kalite yöneticisi tarafından verilen izinlerin (concession) sayısı

3. SEK'in doğrulanması da dahil olmak üzere denetlemenin(lerin) başarıyla sonuçlandırılması sonucu, denetçi tarafından tüm bulguları, düzeltici faaliyetleri ve tavsiyeleri kapsayan bir denetleme raporu düzenlenir. Bu amaçla SHGM Form 13 (Ek-2.7) kullanılır.

4. Aşağıdaki dört koşul sağlandığı durumlarda, geçmiş 23 ay içerisinde denetlenmiş maddeler için Genel Müdürlük teknik denetçisi tarafından imtiyaz uygulanabilir.

(a) denetlemesi yapılan maddelerin bu Talimatın son değişikliklerinde belirtilen gereksinimlerle aynı olması, ve

(b) ilgili maddelerin denetlemelerinin gerçekleştirildiğine ve düzeltici faaliyetlerin yerine getirildiğine dair kayıtlarda yeterli kanıtların bulunması, ve

(c) önceden denetlenen maddelerdeki standartlarda herhangi bir bozulma/kötüye gitmeye sebep verebilecek bir durum olmadığına Genel Müdürlük denetçisi tarafından kanaat getirilmesi;

(d) önceden denetlenmiş ve imtiyaz uygulanan madde için bir sonraki denetlemenin 24 ayı geçmeyecek şekilde yapılması durumunda.

5. SYK, uçuşa elverişlilik yönetimi görevleri için alt yüklenicilerle anlaşma yaptığı durumlarda, tüm alt yükleniciler (4 üncü paragrafta belirtilen imtiyazlar hariç) 24 ayı geçmeyecek periyotlarla bu Talimatın 7 inci bölüm gereksinimlerini tam olarak karşıladıklarından emin olmak amacıyla Genel Müdürlük tarafından denetlenir. Genel Müdürlük denetçisi, SYK'nın üst düzey teknik personelinin kendisine bu denetlemeler boyunca eşlik ettiğinden emin olur. Tüm bulgular SYK'ya gönderilmeli ve SYK tarafından düzeltilmelidir.

6. F bakım kuruluşu ve SYK onaylarının her ikisine birden sahip kuruluşların gözden geçirilmesi sırasında Genel Müdürlük, denetlemeleri belirli bölümlerin tekrarlı denetlenmelerini önleyecek şekilde ve her iki onayı da kapsayacak şekilde düzenler.

AMC2 M.B.704 (b)

Risk ve Performans Değerlendirmesi

SYK, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan Risk Değerlendirme Formunu doldurarak, her yılın en geç 1 Ocak ve 1 Temmuz tarihlerinde shy-m@shgm.gov.tr e-posta adresine gönderir.

Genel Müdürlük bu formlarda yer alan bilgileri değerlendirerek A(çok riskli), B(orta riskli) ve C(az riskli) gruplarını oluşturur. SYK'ların denetim ve gözetim periyotları, içerisinde buldukları gruplar dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Tablo-51

IR M.A.716 ve IR M.B.705 SYK'da tespit edilen bulgular
<p>(a) Seviye 1 bulgu, bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür önemli uygunsuzluk halidir.</p> <p>(b) Seviye 2 bulgu, bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşürebilecek ve uçuş emniyetini tehlikeye atması muhtemel olan her tür önemli uygunsuzluk halidir.</p> <p>(c) SYK, bulgulara ilişkin bildirim - (d) ve (e) paragraflarına göre alınması sonrasında mutabık kalınan süre içerisinde bir düzeltici faaliyet planı sunar ve düzeltici işlemlerin uygunluğunu onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.</p> <p>(d) Denetlemeler veya diğer uygulamalar sırasında bu Talimata göre uygunsuzluğu gösteren kanıtlar tespit edildiğinde, Genel Müdürlük tarafından aşağıdaki işlemler yapılır:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Seviye 1 bulgular için, bulgunun kapsamına bağlı olarak bulgular giderilinceye kadar, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu onayının iptali, sınırlandırılması veya tamamen/kısmen askıya alınması için derhal işlem gerçekleştirir.
2. Seviye 2 bulgular için, üç aydan fazla olmamak kaydıyla bulgunun içeriğine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından bir düzeltici faaliyet süresi verilir. Genel Müdürlük bulgunun içeriğine göre uygun bir düzeltici faaliyet planı kapsamında söz konusu sürenin sonunda üç aylık süreyi uzatabilir. <p>(e) Genel Müdürlük tarafından verilen süreye riayet edilmemesi durumunda, Genel Müdürlük onayın kısmen veya tamamen askıya alınmasına ve idari para cezasına yönelik işlem yapar.</p>

Tablo-52

IR M.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası
<p>(a) SHT-145 veya EASA Part-145 Onaylı bir bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilen hava aracı bakım çıkış işlemleri hariç olmak üzere, bakım çıkış sertifikası bu Talimatın sekizinci bölümü doğrultusunda düzenlenir;</p> <p>(b) Tüm bakımların aşağıdaki kişiler tarafından uygun bir şekilde yapıldığına emin olunmadan ve herhangi bir bakımın tamamlanması sonrasında bakım çıkış sertifikası yayımlanmadan hiçbir hava aracı uçuşa verilemez:</p> <ol style="list-style-type: none">
(1) Bu talimata veya EASA Part-M'e göre onaylı F bakım kuruluşu adına uygun onaylayıcı personel veya,
(2) Ek-3.7'de listelenmekte olan ve onaylı bakım kuruluşu tarafından uygulanması gereken hava aracı karmaşık bakım işlemleri hariç olmak üzere, SHT-66'da belirlenen gerekliliklere uygun olan onaylayıcı personel veya,
(3) IR M.A.803 kapsamında hava aracı sahibi pilot tarafından. <p>(c) IR M.A.801 (b)(2) paragrafına istisnai olarak, ticari hava taşımacılığında veya hava işinde veya ticari eğitim operasyonlarında kullanılmayan ELA1 hava araçları için Ek-3.7 kapsamında listelenmekte olan hava aracı karmaşık bakım işleri IR M.A.801 (b)(2) paragrafı kapsamında yer alan onaylayıcı personel tarafından servise verilebilir.</p>

(d) IR M.A.801 (b) paragrafına istisnai olarak, öngörülemeyen durumlarda, hava aracı hiçbir onaylı bakım kuruluşunun ve onaylayıcı personelin mevcut olmadığı bir yerde kaldığında, hava aracı sahibi, bu Talimatın dördüncü bölümü içerisinde ortaya konan standartlara uygun olarak bakım yapması ve hava aracına bakım çıkış sertifikası düzenlemesi için 3 yıldan az olmayan hava aracı bakım tecrübesine sahip olan ve uygun nitelikleri taşıyan herhangi bir kişiyi yetkilendirebilir. Bu durumda hava aracı sahibi;

1. Bakım çıkış işlemini gerçekleştiren söz konusu kişi tarafından yapılan tüm çalışmaya ve söz konusu kişinin sahip olduğu niteliklere ilişkin tüm detayları temin eder ve bunları hava aracı kayıtlarında saklar; ve

2. Bu tür bir bakımın, IR M.A.801 (b) paragrafında belirtilen şekilde yetkilendirilmiş bir kişi veya onaylı bakım kuruluşu tarafından 7 günü aşmamak kaydıyla mümkün olan ilk fırsatta yeniden kontrol edilmesini ve bakım çıkışının yapılmasını sağlar ve

3. IR M.A.201 (i) paragrafı doğrultusunda anlaşmalı olarak çalışılan hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden sorumlu olan kuruluşu veya böyle bir anlaşmanın bulunmaması durumunda Genel Müdürlüğü söz konusu yetkilendirmenin yapılmasından itibaren 7 gün içerisinde bilgilendirir.

(e) IR M.A.801 (b)2 veya (c) paragrafları gereğince gerçekleştirilen bakım çıkış işleminde, bakım işlerinin yapılmasında, onaylayıcı personele, kendisinin doğrudan ve sürekli kontrolü altında olmak kaydıyla, bir veya daha fazla sayıda kişi yardımcı olabilir.

(f) Bakım çıkış sertifikası en az aşağıdaki bilgileri içerir:

1. Yapılan bakıma ilişkin temel detaylar; ve

2. Söz konusu bakımın tamamlandığı tarih; ve

3. Aşağıdakiler dahil olmak üzere, bakım çıkış sertifikasını yayımlayan kuruluşun ve/veya kişinin kimlik bilgileri:

(i) Bu talimata veya EASA Part-M'e göre onaylı F bakım kuruluşunun ve söz konusu sertifikayı yayımlayan onaylayıcı personelin onay referansı; veya

(ii) IR M.A.801 (b)2 veya (c) paragrafına göre bakım çıkış sertifikasının yayımlanması durumunda, söz konusu sertifikayı yayımlayan onaylayıcı personelin adı, soyadı ve varsa lisans numarası;

4. Varsa, uçuşa elverişliliğe veya operasyonlara ilişkin sınırlamalar.

(g) (b) paragrafına istisnai olarak ve (h) paragrafının hükümlerine bakılmaksızın, öngörülen bakımın tamamlanamadığı durumlarda, bakım çıkış sertifikası, onaylı hava aracı sınırlamaları kapsamında yayımlanabilir. Bu husus, uçuşa elverişliliğe veya operasyona ilişkin her tür geçerli sınırlamalar ile birlikte, paragraf (f)4 kapsamında gerekli görülen bilgilerin bir parçası olarak, hava aracının bakım çıkış sertifikasına yayımlanmadan önce işlenir;

(h) Uçuş emniyetini tehlikeye sokacak, bilinen herhangi bir uygunsuzluk durumunda, bakım çıkış sertifikası yayımlanamaz.

AMC M.A.801

Bir Standart Değişiklik veya Standart Tamir (SD/ST) uygulanması sonrası bakım

çıkış sertifikası düzenlenmesi

Bu AMC, belirli hava araçlarında (5700 kg altı azami kalkış kütlesi olan uçaklar, azami kalkış kütlesi 3175 kg altı olan helikopterler, ELA1 veya ELA2 sınıfı içerisinde tanımlanan planörler veya motorlu planörler, balonlar ve zeplinleri) uygulanacak olan standart değişiklik veya standart tamirlerin tasarım ve uygulanması için kolaylaştırılmış bir süreç belirlemektedir.

1. Bakımdan çıkış ve ehil personel

Gerekli şartları yerine getirdiği sürece bir SD/ST uygulanmasından sorumlu olan ehil personel, sadece bu talimat veya SHT-145 kapsamında bakım çıkış sertifikası düzenleyecek kişi veya kuruluşlardır.

- SHT-66 Ek-1.B’de listelenenler haricindeki hava araçları için bir SD/ST uygulaması sonrasında, bakım çıkış sertifikası sadece SHT-66U kapsamında yetkilendirilmiş bir kişi tarafından yayımlanabilir.

İşin kapsamına bağlı olarak, belirli SD/ST’ler için CS-STAN Sertifikasyon Şartnamesi, bakım çıkış sertifikasının düzenlenmesi için uygunluğu belirli personeller için kısıtlayabilir.

SD/ST tasarımı özel bir onay gerektirmiyorsa, uygulama sonrasında bakım çıkış sertifikasını düzenleyen kişi veya kuruluş, bu Talimat ve/veya SHT-145 kurallarına uygun olduğu ve Tip Sertifikası sahibi verileri ile çelişmediği müddetçe CS-STAN kapsamındaki geçerli Sertifikasyon şartlarının yerine getirilmesine dair sorumluluğu alır. Bu, yeterli bir tasarım, uygun parçaların seçimi/üretimi ve tanımlanması, değişim veya tamirin dokümanite edilmesi, gerektiğinde el kitaplarının veya talimatların üretilmesi veya düzeltilmesi, değişim veya tamirin uygulanması, bakım çıkış sertifikası düzenlenmesi ve kayıtların saklanması ile ilgili sorumlulukları içerir.

2- Bir SD/ST’nin parçası olarak takılacak parçalar ve komponentler

Bir SD/ST’de kullanılacak parça ve komponentlerin tasarımı, değişim/tamirin bir parçası olarak düşünülür ve bu sebeple özel bir tasarım onayına gerek yoktur. Bununla birlikte söz konusu SD için, bu Sertifikasyon şartları bilhassa teknik standartları sağlayan parçalar ve komponentlerin kullanımını gerektirebilir. Bu durumda, parça ve komponentlerin bir Türk TSO (Teknik Standart Usulü) parçası olarak yetkilendirilmesi gerektiğinde, SHT-21 veya EASA Part-21 mevzuatına göre ayrıcalık tanınmış veya uluslararası emniyet anlaşması sayesinde eşdeğer kabul edilen diğer parçalar eşit olarak kabul edilebilir.

Normalde, bir SD/ST, özel olarak SHT-21 veya EASA Part-21 (POA) kapsamında onaylı üretim kuruluşu tarafından üretilmesi gereken tasarım parçalarını içermez. Ancak, değişim veya tamirin böyle bir parçayı içermesi durumunda, bu parça onaylı bir üretim kuruluşu tarafından üretilmeli ve SHGM Form 1 ile teslim edilmelidir. SHT-21 madde 21.A.122 (b)’ye göre yapılmış bir anlaşma uygun değildir.

Bir SD/ST’ye ait olan parçaların ve komponentlerin takımı için uygunluk, SHT-21, bu Talimat ve SHT-145’in hükümlerine uygunluğuna bağlıdır ve SD/ST’nin uygulanacağı hava aracı ile uygulamayı yapacak kişiye göre bu durum değişebilir. Daha az kısıtlayıcı kuralların uygulanabildiği örneğin ELA1 ve ELA2 hava aracı parçaları (21.A.307) ve planör parçaları (AMC 21A.303) için SHGM Form 1 gerekliliği, SHT-21 ve bu Talimat

içinde belirtilir. Dahası, bu Talimat (M.A. 603(c)) ve SHT-145 (145.A.42(c)), bakım kuruluşlarının, bakım faaliyetlerinin bir parçası olarak, hava aracına takılacak söz konusu parçaların üretim iznine ait şartları içerir.

3- Parça ve komponent tanımlama

SD/ST uygulanması esnasında modifikasyon geçiren veya takılan parçalar SHT-21 alt bölüm Q'ya göre kalıcı olarak işaretlenir.

4-SD/ST'nin dokümante edilmesi ve Sertifikasyon şartları ile uyumluluğun bildirilmesi

Bu Talimata (AMC M.A.801(f)) veya SHT-145 (145.A.50(b))'e göre, bir değişim veya tamiri uygulamada sorumlu kişi veya kuruluş gerçekleştirilen işin detaylarını derlemelidir. SD/ST uygulanması durumunda, karmaşıklığına bağlı olarak bu derleme aşağıdakileri içerir;

- çizimleri içeren bir mühendislik dosyası,
- değişim ve tamirde kullanılan parçalar ve komponentlerin bir listesi
- destekleyici analiz ve yapılan testlerin sonuçları veya tasarımın CS-STAN kapsamında geçerli sertifikasyon şartlarına uygunluğunun ifadesi,
- tasarımın neden olduğu, hava aracı el kitaplarına, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarına, parça listesine, kablolama diyagramlarına vb gibi gerekli görülen diğer dokümanlara ait değişiklikleri.

SHGM Form 123, SD/ST'nin hazırlanması ve uygulanmasının dokümante edilmesi amacıyla hazırlanır. Hava aracı kayıt defteri SHGM Form 123'e atıfta bulunarak bir kayıt içerir. Hem SHGM Form 123 hem de uygulama sonrasında gerekli olan bakım çıkış sertifikası aynı personel tarafından imzalanır.

Form 123 ve üzerinde listelenmiş bütün kayıtlar, dokümanların referans numarası, yayınlanma tarihi, revizyon numarası, dokümanları hazırlayan/yayınlayan personelin ismi vb. bilgileri içermesi gibi, kontrollü dokümantasyon temel prensiplerini takip etmesi gerekir.

5-Kayıtların saklanması

Bu Talimat veya SHT-145 veya CS-STAN gereği, değişim/tamirin uygulanmasından sorumlu kişi veya kuruluş (bkz paragraf 1), SD/ST ile birlikte oluşan kayıtları saklar.

Bununla birlikte, sürekli uçuşa elverişliliği yönetmek ve hava aracı konfigürasyonunu kontrol altında tutabilmek için uygulanan değişim/tamirler ile ilgili durum raporunun saklanmasından IR M.A.305 gereği hava aracı sahibi veya eğer IR M.A 201'e göre bir anlaşma var ise SYK sorumludur.

SD/ST'lerle ilgili, hava aracı sahibine veya SYK'ya sağlanan bilgiler Form 123'de listelenebilir ve bu bilgiler gerekirse güncellenmiş hava aracı el kitapları ve/veya uçuşa elverişlilik talimatlarının bir kopyasını içerir. Normalde bütün bu bilgilere söz konusu hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi yapılırken bakılır ve bu sebeple izlenebilirliğin kolayca yapılabildiği, SD/ST uygulamalarını kayıt edecek basit bir sistem, sonraki hava aracı gözden geçirmeleri esnasında yardımcı olacaktır.

6-Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları

M.A.302’de belirtildiği üzere, hava aracı sahibi ya da SYK, uçuşa elverişlilik talimatlarındaki değişikliklerin hava aracı bakım programında değişiklik gerektirip gerektirmediğini değerlendirir ve gerektiriyorsa değişiklik yaparak onay alır.

7-Birden fazla SD uygulaması

Bütün SD uygulamalarına ait yeterli referans ve kayıtlar elde olduğu sürece, CS-STAN alt paragraf B’de geçen SD’ler ile ilgili iki veya daha fazla uygulamanın tek bir değişim olmasında yani tek bir Form 123 kullanılmasında sakınca yoktur. Böyle bir durumda bütün SD’lerin kısıtlamaları ve sınırlandırmaları geçerlidir. Uygulanan bütün SD’ler için yeterli izlenebilirliği içeren tek bir bakım çıkış sertifikası yayımlanabilir.

8-SD/ST uygulamasının kayıt edilmesi için kullanılması uygun form

SHGM Form 123 – Standart Değişim/Standart Tamir (SD/ST) Uygulama Kaydı

SHGM FORM 123 - Standart Değişim/Standart Tamir (SD/ST) Uygulama Kaydı	1. SD/ST Numarası:	
2. SD/ST Başlık & Tanım:		
3. Geçerlilik:		
4. Parça Listesi (Tanım/Parça-No/Miktar):		
5. Operasyonel Sınırlamalar/Etkilenen Hava Aracı El Kitapları. Hava Aracı Sahibine Teslim Edilen Bu El Kitaplarının Kopyaları:		
6. Bu SD/ST’nin Geliştirilmesi Ve Uygulanması İçin Kullanılan Dokümanlar:		
*Yıldız işareti ile işaretlenen dokümanların kopyaları hav aracı sahibine teslim edilmiştir.		
7. Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları. Hava Aracı Sahibine Teslim Edilen Bu El Kitaplarının Kopyaları:		
8. Diğer Bilgiler:		
9a. ☐ Bu SD, 21.A.90B(a)’da belirtilen kritere ve CS-STAN’ın ilgili paragraflarına uymaktadır.		

9b. ☐ Bu ST, 21.A.431B(a)'da belirtilen kritere ve CS-STAN'ın ilgili paragraflarına uymaktadır.	
10. SD/ST Uygulama Tarihi:	11. SD/ST Uygulamasından Sorumlu Kişinin Kimlik Bilgileri ve İmzası:
12. Uçak sahibinin imzası. Bu imza, bütün ilgili dokümanların formun yayımlayıcısı tarafından uçak sahibine teslim edildiğini ve böylelikle sonrasında, operasyonlar üzerinde herhangi bir etki ya da sınırlamalarının ya da değişim/tamir uygulamasından dolayı uçağa uygulanabilecek ilave sürekli uçuşa elverişlilik gereksinimlerinin farkında olduğunu onaylar.	

Notlar:

Orijinaler SD/ST uygulamasından sorumlu kişi veya kuruluştadır.

Hava aracı sahibi bu formun bir kopyasını kendisine alır.

5 ve 7 kutuları ile 6. kutudaki * ile işaretli belirtilen dokümanların kopyaları hava aracı sahibine verilir.

9a ve 9b kutularındaki “ilgili paragraflar” ibaresi, ‘CS-STAN Alt paragraf A – Genel’ ve kutu 2 de verilen SD/ST’ye atıfta bulunur.

Kutu 12 için, hava aracı sahibinin M.A.201’e göre imzalı bir anlaşması olduğunda, SYK sorumlusu kutu 12’yi imzalayabilir ve gerekli bütün bilgileri hava aracı sahibine bir sonraki uçuştan önce verebilir.

Doldurma talimatları:

Formu doldururken İngilizce veya Türkçe dili kullanılır.

1. Özgün bir numara ile SD/ST tanımlanır ve bu numaraya hava aracı kayıt defterinde atıfta bulunulur.

2. Revizyon numarası ve başlığıyla beraber EASA CS-STAN’ın ilgili bölümü belirtilir.(örn: CS-SCxxxxy veya CS-SRxxxxy) Ayrıca kısaca tanımlanır.

3. Hava aracı tipi, seri numarası ve tescil işareti tanımlanır.

4. Takılan parçalara ait parça numaraları ve tanımları listelenir. Gerekliğinde ek dokümana başvurulur.

5. Hava aracı el kitapları tanımlanır.

6. CS-STAN’a göre gereken tasarım bilgileri de dahil olmak üzere, SD/ST ve uygulamaları için destek dokümantasyona atıfta bulunulur. Söz konusu dokümantasyon; tasarımın tanımı, Sertifikasyon şartlarına uygunluğu gösteren veya herhangi bir test sonucu gibi dokümanlardan oluşur. Dokümanların referansları, revizyon/yayın bilgilerini gösterir.

7. Hava aracı bakım programı incelenmesinde ele alınması gereken uçuşa elverişlilik talimatları tanımlanır.

8. Uygulamayı yapan tarafından gerekli olduğu düşünüldüğünde kullanılacaktır.

9a, 9b, 10 ve 12 için form üzerinde kendi açıklamaları mevcuttur.

11. Bakım çıkış sertifikası yayımlanırken kullanılan kişi ve kuruluşa ait sertifika referansı ve tam isme ait detaylar verilir.

AMC M.A.801 (b)

Hava aracının planlı bakımları arasında uçuş yapması durumunda; herhangi bir arıza giderme işlemi yapıldıysa, uçuştan önce bakım çıkış sertifikasının yayınlanması gerekir.

AMC M.A.801 (d)

1. "3 yıllık uygun bakım tecrübesi", söz konusu kişinin sahip olduğu hava aracı bakım lisansına veya onaylayıcı personel yetkilendirme belgesine işlenmiş hava aracına karşılık gelen en azından birkaç hava aracı tipi sisteminde, bir hava aracı bakım ortamında 3 yıl çalışmış olmak anlamına gelir.

2. "Uygun niteliklere sahip olmak", aşağıdakilerden biri anlamına gelmektedir:

(a) Sertifikasyon gerektiren hava aracı tipi için geçerli bir ICAO Ek 1 (Annex 1) uyumlu bakım lisansına sahip olmak veya

(b) Sertifikasyon gerektiren çalışma için geçerli, ICAO Ek 6 (Annex 6) onaylı bakım kuruluşu tarafından yayımlanmış bir onaylayıcı personel yetkilendirmesine sahip olmak.

3. Bu paragrafa göre bakım çıkışı, hava aracının IR M.A.801 (d)2 paragrafına göre onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yeniden kontrol edildiği ve bakım çıkış sertifikasının yayımlandığı sürece hava aracının kontrollü ortamdan çıkmasına neden olmaz.

AMC M.A.801 (f)

1. Hava aracı bakım çıkış sertifikasında aşağıdaki ifadenin yer alması gerekmektedir:

(a) Aksi belirtilmediği sürece, belirtilen çalışmanın bu Talimat/EASA Part-M gereğince yapılmış olduğu ve söz konusu çalışma ile ilgili olarak hava aracının bakımdan çıkış için hazır varsayıldığı onaylanır.

(b) Hava aracı sahibi pilot bakım çıkış sertifikası için aşağıdaki ifade yer almalıdır:

Aksi belirtilmediği sürece, belirtilen sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımının bu Talimat gereğince yapılmış olduğu ve söz konusu çalışma ile ilgili olarak hava aracının bakımdan çıkış için hazır varsayıldığı onaylanır.

2. Bakım çıkış sertifikası imalatçının veya işleticinin talimatında veya imalatçının/işleticinin bir bakım el kitabındaki, servis bültenindeki, vb. talimatına çapraz olarak ilişkilendirilen hava aracı bakım programında belirtilen işlemlerle ilgili olmalıdır.

3. Söz konusu bakımın gerçekleştirildiği tarih, her bir ömür veya revizyon limiti ile ilgili olarak söz konusu bakımın uygun olduğu şekilde tarih/uçuş saati/iniş sayısı, vb. açısından ne zaman gerçekleştirildiği bilgisine yer vermelidir.

4. Kapsamlı bakım yapıldığında, yapılan bakıma ilişkin tüm detayları içeren bakım paketine özgün çapraz ilişkilendirme yapıldığı sürece, bakım çıkış sertifikasında bakımın özetinin yer alması kabul edilir. Bakım paketi kayıtlarında detay bilgiler muhafaza

edilmelidir.

5. Bakım çıkış sertifikasını yayımlayan kişi, bilgisayarlı bakım çıkış sistemi kullanılmıyorsa, kendi imzasını kullanmalıdır. Bilgisayarlı bakım çıkış sisteminin kullanılması durumunda Genel Müdürlüğün bakım çıkış sertifikasının sadece belirli kişi tarafından elektronik olarak yayımlanabildiğine ikna edilmesi gerekir. Bu konudaki uygun bir yöntem, sadece bireyin bilgisi dahilinde olan, bilgisayara tuşlanan kişisel kimlik numarası (PIN) ile bağlantılı bir manyetik veya optik kişisel kartın kullanılmasıdır. Sertifikasyon kaşesi isteğe bağlıdır.

6. Tüm bakımın tamamlanmasından sonra hava aracı sahipleri, onaylayıcı personel, işleticiler ve bakım kuruluşları yapılan çalışmaya ilişkin açık, özet, okunaklı bir kayda sahip olduklarından emin olmalıdır.

7. IR M.A.801 (b) 2 paragrafına göre bakımdan çıkış durumunda onaylayıcı personel, bakım çıkış sertifikasının yayımlanması için tüm gerekliliklerin karşılanmış olduğunu kanıtlamak üzere gerekli tüm kayıtları muhafaza etmelidir.

AMC M.A.801 (g)

1. IR M.A.801 (b) paragrafı ile tam uygunluğun sağlanamaması, hava aracının sahibi veya SYK tarafından gerekli görülen bakımın ya planlanmış bakım için mevcut hava aracının bakımda kalma süresinin (down time) dolması ya da hava aracının ilave bakımda kalma süresini gerektiren bir durumda olması sebebiyle tamamlanamaması anlamına gelmektedir.

2. Hava aracının sahibi veya SYK, gerekli bakımın uçuş öncesinde yapılmış olduğundan emin olunmasına karşı sorumludur. Bu sebepten dolayı, hava aracı sahibinin veya SYK'nın, IR M.A.801 (b) paragrafında belirtilen şartların tam olarak yerine getirilmesinin ertelenmesinden haberdar edilmesi ve bunu kabul etmesi gerekir. Bunun akabinde, hava aracının sahibinin veya SYK'nın yetkisini kapsayacak şekilde, sertifika üzerine işlenen erteleme detaylarına göre bir bakım çıkış sertifikası yayımlanabilir.

3. Bakım çıkış sertifikasının tamamlanmamış bakım ile yayımlanması gerektiğinde, konunun ilgili hava aracı sahibinin veya SYK'nın dikkatine sunulması ve hava aracının sahibi veya SYK ile çözüme kavuşturulabilmesi amacı ile teknisyen, amir ve onaylayıcı personelin hangi işlemleri yapması gerektiğini belirten bir kayıt tutulmalıdır.

AMC M.A.801 (h)

"Uçuş emniyetini tehlikeye atan" ifadesi, emniyetli operasyonun güvence altına alınmadığı veya emniyetsiz bir duruma sebebiyet verebilecek olan herhangi bir olay anlamına gelmektedir. Önemli çatlak, deformasyon, korozyon veya birincil yapının bozulması, yanma veya elektrik kontağına ilişkin herhangi bir kanıt, kayda değer hidrolik sıvısı veya yakıt sızıntısı ve her hangi bir acil durum sistemi veya bütün sistem arızası buna dahil olup, söz konusu durum bunlarla sınırlı değildir. Uygulama süresi geçmiş bir uçuşa elverişlilik direktifi de uçuş emniyeti bakımından tehlike sayılır.

Tablo-53

IR M.A.802 Komponent bakım çıkış sertifikası
<p>(a) Hava aracı komponenti üzerinde IR M.A.502 gereğince yapılan her türlü bakım işlemi sonrasında bir bakım çıkış sertifikası yayımlanır.</p> <p>(b) SHGM Form 1 veya eşdeğeri; hava aracı komponentleri üzerindeki bakımın, IR M.A.502 (b),(d) veya (e) paragrafları gereğince gerçekleştirilen ve IR M.A.801’de belirtilen prosedürler doğrultusunda hava aracı bakım çıkış sertifikası yayımlandığı durumlar haricinde, komponent bakım çıkış sertifikasıdır.</p>
AMC M.A.802
<p>Onaylı kuruluş, kendi bünyesinde kullanacağı bir hava aracı komponentine, kuruluşun iç prosedürlerinde belirtildiği takdirde SHGM Form 1 gerekli olmayabilir. SHGM Form 1 için normalde gerekli olan tüm bilgilere bakım çıkış sertifikasında yeterince ayrıntılı olarak yer verilmesi gerekir.</p>

Tablo-54

IR M.A.803 Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi
<p>(a) Bir kişinin hava aracı sahibi pilot olarak nitelendirilebilmesi için;</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Hava aracı tip veya sınıf yetkisi için Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya geçerli kılınan bir pilot lisansına veya eşdeğerine sahip olması gerekmektedir.
2. Tek başına veya müştereken hava aracının sahibi olması gerekmektedir. Söz konusu hava aracı sahibi pilot;<ol style="list-style-type: none">
(i) Tescil formunda yer alan gerçek kişilerden biri olmak zorundadır.
(ii) Tüzel kişiliğin tescil belgesinde hava aracı sahibi veya İşletici olarak belirtildiği durumlarda kar amacı gütmeyen bir tüzel kişiliğin üyesi olmak zorundadır. Söz konusu üye, söz konusu tüzel kişiliğin karar verme sürecine doğrudan katılır ve söz konusu tüzel kişilik tarafından hava aracı sahibi pilot bakımını yapmak üzere görevlendirilir. <p>(b) Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan veya hava işi operasyonlarında kullanılmayan veya ticari eğitim operasyonlarında kullanılmayan azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg ve altında olan ve motor gücüyle çalışan hava aracı ile planör, motorlu planör veya balon için hava aracı sahibi pilot, Ek 3.8 kapsamında belirtilen sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımı sonrasında bakım çıkış sertifikası yayımlayabilir.</p> <p>(c) Sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımının kapsamı, IR M.A.302 kapsamındaki hava aracı bakım programında belirtilir.</p> <p>(d) Bakım çıkış sertifikası kayıt sistemine kaydedilmeli ve yapılan bakıma, kullanılan bakım verilerine ilişkin temel detayları, bakımın tamamlandığı tarihi ve söz konusu sertifikayı yayımlayan hava aracı sahibi pilotun adını, soyadını, imzasını ve pilot lisans numarasını içermelidir.</p>
AMC M.A.803
<p>1. "Özel olarak işletilen" ifadesi, söz konusu hava aracının IR M.A.201(i) paragrafına göre</p>

işletildiği anlamına gelir.

2. Hava aracı sahibi pilot sadece, kendisinin yapmış olduğu bakım için bakım çıkış sertifikası yayımlayabilir.

3. Müştereken sahip olunan hava aracı durumunda, bakım programı aşağıdakileri içermelidir:

- Ek-3.8’de açıklanan temel prensipler doğrultusunda hava aracı sahibi pilot bakımı yapmak üzere yetkin ve görevlendirilmiş olan tüm hava aracı sahibi pilotların ad ve soyadları. Bakım programında, böyle bir yetkin pilot-hava aracı sahipleri listesinin nasıl ayrı bir şekilde yönetilmesi ve güncel tutulması gerektiğini ortaya koyan bir prosedürün yer alması buna alternatif olabilir.

- Yapabilecekleri sınırlı bakım işleri.

4. Geçerli eşdeğer bir hava aracı sahibi pilot lisansı, Genel Müdürlük tarafından kabul edilen pilot niteliğini onaylayan herhangi bir belge olabilir. Bu belgenin mutlaka Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış olması gerekmemekle birlikte, söz konusu belge her durumda, yayımlanması beklenmekte olan Avrupa pilot lisanslandırma sistemine göre olabilir. Böyle bir durumda, IR M.A.803 (b) 3 paragrafına göre bakım çıkış sertifikası yayımlanırken pilot lisansı numarası yerine eşdeğer sertifika veya nitelendirme numarası kullanılmalıdır.

5. Güncel bir sağlık sertifikasına sahip olunmaması, M.A.803(a)(1) paragrafında, hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi kapsamındaki pilot lisansını veya eşdeğerini geçersiz kılmaz.

Tablo-55

IR M.A.901 Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

Hava aracının hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak için, hava aracının ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının gözden geçirme işlemi periyodik olarak yapılır.

(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin tamamlanması ve sonucunun uygun değerlendirilmesi sonrasında Ek-3.3’e (SHGM Form 15a, 15b veya 15c) uygun olarak yayımlanır. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası bir yıl boyunca geçerlidir.

(b) Kontrollü ortamdaki hava aracı,

(i) Son 12 ay boyunca tek bir onaylı SYK tarafından kesintisiz olarak yönetilmiş ve

(ii) Son 12 ay boyunca onaylı bir bakım kuruluşu tarafından bakımı yapılmış olan hava aracıdır. Bu bakım, IR M.A.803 (b) paragrafında belirtilen ve IR M.A.801 (b)2 veya (b)3 paragrafları doğrultusunda gerçekleştirilerek bakım çıkışı yapılan işleri kapsar.

(c) Balonlar hariç olmak üzere, kontrollü bir ortamda bulunup, ticari hava taşımacılığında kullanılan tüm hava araçları ile azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg üzerinde olan hava araçları için, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten (b) paragrafında belirtilen kuruluşun, gözden geçirme işlemi yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından onaylanmış olması durumunda kuruluş, (k) paragrafını dikkate alarak;

1. IR M.A.710 doğrultusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlayabilir,

2. Yayımladığı uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikaları için, söz konusu hava aracı kontrollü bir ortamda kaldığı sürece, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresini her seferinde bir yıllığına olmak üzere iki kez temdit edebilir.

(d) Balonlar hariç olmak üzere, ticari hava taşımacılığında kullanılan tüm hava araçları ve azami kalkış kütlesi 2730 kg üzerinde olan hava araçlarından;

(i) Kontrollü bir ortamda bulunmayan ve

(ii) Sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetleri uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisine sahip olmayan bir SYK tarafından yönetilenler için,

uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası, onaylı bir SYK tarafından yayımlanan ve hava aracı sahibi / işleticisinin başvuru yazısı ekinde gönderilen tavsiye formu kapsamında Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen bir değerlendirme sonrasında yeterli görülmesi durumunda Genel Müdürlük tarafından yayımlanır. Söz konusu tavsiye formu, IR M.A.710 gereğince yerine getirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine dayanarak yayımlanır.

(e) Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan, azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.730 kg ve altında olan hava araçları ve balonlar için, hava aracı sahibi / işleticisi tarafından belirlenmiş, gözden geçirme işlemi yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından onaylı herhangi bir SYK, (k) paragrafını dikkate alarak;

1. IR M.A.710 doğrultusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlayabilir ve

2. Söz konusu hava aracı kendi yönetimi altında kontrollü bir ortamda kaldığı sürece yayımlanmış olduğu uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresini her seferinde bir yıllığına olmak üzere iki kez temdit edebilir.

(f) IR M.A.901 (c)2 ve (e)2 paragraflarına istisnai olarak, kontrollü bir ortamda olan hava araçları için hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerini yöneten (b) paragrafında belirtilen kuruluş, Genel Müdürlük tarafından veya onaylı başka bir SYK tarafından düzenlenmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliğini (k) paragrafını dikkate alarak her seferinde bir yıl olmak üzere iki kez temdit edebilir.

(g) IR M.A.901 (e) ve (i)2 paragraflarına istisnai olarak, ticari hava taşımacılığında veya hava işinde veya ticari eğitim operasyonlarında kullanılmayan ELA1 hava araçları için uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası, SHT-66 ve IR M.A.707 (a)2(a) paragrafı gerekliliklerine uygun ve Genel Müdürlük tarafından resmi olarak onaylanmış olan onaylayıcı personel tarafından yayımlanan ve hava aracı sahibi / işleticisinin başvuru yazısı ekinde gönderilen tavsiye formu kapsamında gerçekleştirilen bir değerlendirme sonrasında yeterli görülmesi durumunda Genel Müdürlük tarafından yayımlanabilir. Söz konusu tavsiye formu, IR M.A.710 gereğince yerine getirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine dayanarak yayımlanır. Söz konusu tavsiye formu iki yıldan fazla art arda yayımlanamaz.

(h) Koşulların olası bir emniyet tehdidinin varlığını ortaya çıkardığı durumlarda, Genel Müdürlük söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapar ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi yayımlar.

(i) (h) paragrafına ilaveten, Genel Müdürlük aşağıdaki durumlarda uçuşa elverişlilik

gözden geçirme yapar ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi yayımlar:

1. Hava aracının yurtdışında yerleşik olan bir onaylı SYK tarafından yönetildiği durumlar,

2. Tüm balonlar ve azami kalkış kütlesi 2.730 kg ve altında olan diğer her tür hava araçları için, hava aracının sahibi tarafından talep edilmesi durumunda,

(j) Genel Müdürlüğün uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapması ve/veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi düzenlemesi durumunda, hava aracının sahibi veya İşleticisi Genel Müdürlüğe aşağıda istenenleri sağlar:

1. Genel Müdürlük tarafından gerekli görülen belgeler,

2. Genel Müdürlük personeli için uygun bir mahalde çalışma ortamı,

3. Gerektiğinde, SHT-66 gereğince uygun niteliklere sahip personel desteği veya SHT-145 (IR 145.A.30(j)(1) ve (2) sayılı maddelerinde) ortaya konmakta olan eşdeğer personel gereklilikleri.

(k) Hava aracının uçuşa elverişli olmadığına dair kanıtın veya bu yönde düşünülmesi için sebebin bulunması durumunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlanamaz veya söz konusu sertifikanın süresi uzatılamaz.

(l) Ticari operasyonlarda kullanılmayan ELA1 hava araçları için, bakım programında geçen yıllık kontrolleri yapan onaylı bakım kuruluşu, aşağıdaki koşullarda, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapabilir ve ilgili uçuşa elverişlilik sertifikasını yayımlayabilir.

1. Kuruluş aşağıdaki gereklilikleri sağlayan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tayin eder;

(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli ilgili hava aracı tipi için onaylayıcı personel yetkisine sahip olmalıdır.

(b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli onaylayıcı personel olarak en az 3 yıllık tecrübeye sahip olmalıdır.

(c) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli gözden geçirilen hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinden bağımsız olmalı veya gözden geçirilen hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinde tam yetkili olmalıdır.

(d) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli bu talimatın sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ile ilgili kısımları hakkında bilgili olmalıdır.

(e) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli bakım kuruluşunun uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlama ile ilgili prosedürleri hakkında bilgili olduğunu kanıtlamalıdır.

(f) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli, Genel Müdürlük gözetiminde veya Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedüre göre kuruluşun uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli gözetiminde bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi yaptıktan sonra, Genel Müdürlük tarafından kabul edilir.

(g) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli son 12 ay içinde en az bir kez

uçuşa elverişlilik gözden geçirme yapmış olmalıdır.

2. Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi bakım programında yer alan yıllık kontrol ile aynı zamanda ve bakım çıkış sertifikasını yayımlayan personel tarafından yapılır. Bu gözden geçirme, M.A. 710(d) kapsamında 90 gün öncesine kadar yapılabilir.

3. Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi M.A. 710(a) kapsamında tam belgelenmiş bir gözden geçirmeyi içerir.

4. Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi M.A.710(b) ve (c) kapsamında hava aracında fiziki bir inceleme içerir.

5. Bir uçuşa elverişlilik sertifikası SHGM Form 15c, bakım kuruluşu adına, gözden geçirme işlemini gerçekleştiren personel tarafından aşağıdaki şartlar karşılandığında yayımlanır:

(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi tam ve tatmin edici bir şekilde gerçekleştirilmelidir.

(b) Bakım programı M.A.710 (ga) kapsamında gözden geçirilmelidir.

(c) Uçuş emniyetini tehlikeye atacağı bilinen bir uygunsuzluk olmamalıdır.

6. Yayımlanan uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyası, yayımından sonra 10 gün içinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

7. Kuruluş uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin yetersiz olduğunu değerlendirir veya M.A.901(l)5(b) kapsamında yapılan gözden geçirme sonucunda bakım programı içeriğindeki eksikliklerle bağlantılı olarak hava aracında uygunsuzluklar tespit ederse 72 saat içerisinde Genel Müdürlüğü bilgilendirir.

8. Bakım kuruluşu el kitabı aşağıdakileri tanımlar;

(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme uygulanması ve ilgili uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlanması prosedürleri.

(b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme yapmak ve sertifika yayımlamak için yetkili onaylayıcı personelin isim listesi.

(c) Bakım programı gözden geçirme prosedürleri.

AMC M.A.901

Hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak için, IR M.A.901, hava aracı ve hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının periyodik olarak gözden geçirilmesini ve sonucunda da geçerliliği 1 yıl olan bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlanmasını gerektirir.

AMC M.A.901 (a)

SHGM Form 15a Genel Müdürlük tarafından yayımlanırken, SHGM Form 15b bir SYK tarafından ve SHGM Form 15c de bir onaylı bakım kuruluşu tarafından yayımlanır.

AMC M.A.901 (b)

1. Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin, hava aracı sahibi ve SYK arasında imzalanmış Ek-3.1 anlaşma gereğince yönetilmemesi durumunda, söz konusu hava

aracının kontrollü bir ortam dışında olduğu varsayılır. Bununla birlikte, işleticinin ve SYK'nın aynı kuruluş olduğu durumlarda böyle bir anlaşmaya gerek bulunmamaktadır.

2. IR M.A.803 (b) paragrafında belirtilen sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımının ve bakım çıkışının onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yapılmaması halinde, anlaşma kapsamındaki SYK'nın bu şekilde yapılmış her bir bakımdan haberdar edilmesi koşulu ile kontrollü bir ortamdaki hava aracının durumu değişmez.

AMC M.A.901 (c)(2), (e)(2) ve (f)

Hava aracı kontrollü bir ortamda kaldığı sürece, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliğinin uzatılması için uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine gerek yoktur. Ancak IR M.A.901 (b) paragrafı ile sürekli uygunluk durumunun doğrulanması gerekir.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresinin azami 30 gün önceden uzatılması kabul edilebilir ve bu durumda uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi düzeni kaybolmaz. Gözden geçirme işlemi düzeninin kaybolmamasının anlamı, yeni geçerlilik tarihinin, bir önceki son geçerlilik tarihinin 1 yıl sonrası olarak belirlenmesidir.

30 güne kadar olan bu öngörü IR M.A.901 (b) paragrafında belirtilen 12 ay gerekliliği için de geçerlidir. Yani, son uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlandığı tarihten geçerlilik süresinin uzatıldığı tarihe kadar (12 aydan 30 gün eksikliğine kadar olabilir) hava aracının IR M.A.901 (b) paragrafında belirtildiği gibi sürekli olarak tek bir kuruluş tarafından yönetilmiş olması ve uygun bir şekilde onaylanmış kuruluşlar tarafından bakımının yapılmış olması durumunda, hava aracının halen kontrollü bir ortamda bulunduğu kabul edilmektedir.

Geçerlilik süresinin uzatılmasına ilişkin tüm koşullar sağlandığı sürece, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresini, geçerlilik süresinin sona ermesi sonrasında uzatmak da kabul edilebilir. Ancak, bu şu anlamlara gelir:

- Hava aracı, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresinin sona ermiş olması sebebiyle söz konusu geçerlilik süresi uzatılınca kadar uçurulmamıştır ve,

- Yeni geçerlilik sona erme tarihi (uzatma sonrasında), bir önceki sona erme tarihi sonrasında bir yıl olarak belirlenmiştir (uzatmanın yapılması sonrasında bir yıl değil).

AMC M.A.901 (d) ve (g)

SYK veya IR M.A.901 (g) paragrafında belirtilen onaylayıcı personel tarafından Genel Müdürlüğe iletilen tavsiyenin Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayınlanan tavsiye raporu formatında hazırlanması gereklidir. SYK'nın Türkiye Cumhuriyeti'nde yer almaması durumunda Genel Müdürlüğe iletilen tavsiyenin Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayınlanan tavsiye raporu formatında İngilizce olarak hazırlanması gereklidir.

Genel Müdürlüğe iletilen tavsiye en azından aşağıda tanımlanmakta olan unsurları içermek zorunda olup formatı Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayınlanan tavsiye raporu kullanılarak gönderilir:

(a) Genel bilgiler

- SYK'nın bilgileri
- Hava aracı sahibi/kiracı bilgileri
- Doküman gözden geçirme işleminin ve hava aracı gözden geçirme işleminin yapıldığı tarih ve yer
- Genel Müdürlük tarafından gerekli görülmesi durumunda, hava aracının görülebileceği zaman ve yer

(b) Hava aracı bilgileri

- Tescil
- Tip
- İmalatçı
- Seri numarası
- Uçuş el kitabı referansı
- Ağırlık ve ağırlık merkezi verileri
- Bakım programı referansı

(c) Tavsiyenin iliştiğindeki dokümanlar

- Tescil evraklarının kopyası
- Hava aracı sahibinin yeni bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasına ilişkin talebinin kopyası

(d) Hava aracının durumu

- Hava aracı toplam uçuş süresi ve iniş sayıları
- Hava aracı ve komponentleri üzerinde en son uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasından itibaren bakım işlemleri dahil sürekli uçuşa elverişlilik işlemleri yapmış olan kişilerin veya kuruluşların listesi

(e) Hava aracı gözden geçirme işlemi

- Hava aracının incelenen bölgelerine ve bu bölgelerin durumuna ilişkin tam bir liste

(f) Bulgular

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında tespit edilen tüm bulgular ile birlikte gerçekleştirilen düzeltici faaliyetlerin listesi

(g) Taahhüt

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlanmasını tavsiye eden uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından imzalanmış bir taahhüt.

Söz konusu taahhüt, söz konusu hava aracının mevcut konfigürasyonunun aşağıdakiler ile uygun olduğunu teyit etmelidir:

- Tüm yayımlanmış uçuşa elverişlilik direktifleri,

- Tip sertifikası veri sayfası (veri formu) ve
- Bakım programı ve
- Komponent hizmet ömrü limitleri ve
- Hava aracının güncel konfigürasyonunu yansıtan geçerli ağırlık ve ağırlık merkezi çizelgesi ve
- Tüm modifikasyonlar ve tamirler için SHT-21/EASA Part 21 ve
- Ekleri dahil olmak üzere güncel uçuş el kitabı ve
- Operasyonel gereklilikler.

Yukarıdaki unsurlar, uygunluğun tespitinde kullanılan verilere ilişkin tam referansları açık bir şekilde belirtmelidir; örneğin, kullanılan tip sertifikası veri sayfasının (TCDS) sayısı ve yayım numarası belirtilmelidir.

Söz konusu taahhüt ayrıca, yukarıdaki hususların tümünün hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine ve/veya işleticinin teknik kayıt defterine (technical log) uygun bir şekilde girildiğini ve tasdik edildiğini de teyit etmelidir.

AMC M.A.901 (g)

"Onaylayıcı personel" ifadesi, söz konusu personelin uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında, gözden geçirilen hava aracına onaylayıcı personel olmak için, bazı durumlarda ulusal kurallara atıfta bulunabilecek olan, tüm SHT-66/EASA Part-66 gerekliliklerini (ayrıca tecrübe gereklilikleri de dahil olmak üzere) karşıladığı anlamına gelmektedir.

Onaylayıcı personelin Genel Müdürlük tarafından resmi kabulü sadece, niteliklerin doğrulanması sonrasında ve Genel Müdürlüğün gözetimi altında bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin yeterli bir şekilde yapılmasını takiben yapılır.

"Söz konusu tavsiye formu iki yıldan fazla art arda yayımlanamaz" ifadesi, söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin her üç yılda bir Genel Müdürlük tarafından veya uygun bir şekilde onaylanmış SYK tarafından yapılması gerektiği anlamına gelmektedir.

AMC M.A.901 (j)

Uygun çalışma ortamı şunları içermelidir:

(a) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının gözden geçirilebileceği, masa, telefon, fotokopi makinesi, vb. gibi normal ofis ekipmanlarına sahip olan bir ofis.

(b) Fiziki inceleme için gerek olması durumunda bir hangar.

Genel Müdürlüğün uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin uygun niteliklere sahip olmadığı durumlarda, SHT-66/EASA Part-66 doğrultusunda uygun niteliklere sahip olan personelin desteği gereklidir.

AMC M.A.901 (l) (1)

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetim sürecinden bağımsız olunmasının anlamı; ilgili personelin uçuşa elverişlilik gözden geçirmeleri için sadece sürekli uçuşa elverişlilik

yönetiminde bulunmadığı hava aracında yetkilendirilmesi demektir.

Bu durum birçok onaylı bakım kuruluşu ile ilişkili olmayabilir. Bu kuruluşlar hava aracı sürekli uçuşa elverişliliğini yönetemeyeceklerinden (bu SYK'nın bir ayrıcalığıdır) bu durum, aynı zamanda bir SYK'da istihdam edilen ve gözden geçirmesi yapılan hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminde de görev alan bir onaylayıcı personelin uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak atanmasını amaçlayan bakım kuruluşları tarafından göz önünde bulundurulmalıdır.

Bununla birlikte, SYK personeli de olan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli hava aracının bütünü için sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminde tam yetki sahibi olduğunu gösterebilirse böyle bir bağımsızlığa gerek yoktur. Diğer yöntemlere ek olarak, söz konusu personel aşağıdakilerden birisi ise, tam yetki sahibi olduğunu göstermiş sayılır:

- SYK'nın sorumlu müdürü veya atanmış bakımdan sorumlu yöneticisi veya,
- uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılan hava aracının tüm uçuşa elverişlilik yönetimi sürecinden sorumlu personel veya,
- tek kişilik bir SYK'nın tek çalışanı olması.

GM M.A.901 (I) (5)

SHGM Form 15c sadece ticari operasyonlar ile ilgili olmayan ELA1 hava araçlarına uygundur. Netice itibariyle, eğer hava aracı işletimi ticari operasyona dönüşürse, yeni bir SHGM Form 15a veya 15b yayımlanmalıdır. Bu durum ilgili hava aracı bakım programı onayı ve hava aracı gözden geçirme uygulaması için de geçerlidir.

GM M.A.901 (I) (7)

Bakım programı içeriğindeki eksikliklerle bağlantılı olarak uygunsuzluklar tespit edildiğinde Genel Müdürlüğe bilgi verilmesinin amacı, Genel Müdürlüğün ACAM denetlemeleri planlaması yaparken bu durumu göz önünde bulundurması ve M.A.302(h)5 kapsamında bakım programındaki gereken değişiklikler için Genel Müdürlüğün hemfikir olduğundan emin olunmasıdır.

M.B.901 Tavsiyelerin değerlendirilmesi

IR M.A.901 doğrultusunda başvurunun ve ilişkili uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tavsiyesinin alınması sonrasında;

1. Söz konusu tavsiye içerisinde yer alan uygunluk taahhüdünün, IR M.A.710'a göre tam bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin yapıldığını göstermesi, Genel Müdürlüğün uygun niteliklere sahip olan personeli tarafından doğrulanır.
2. Genel Müdürlük, tavsiyenin değerlendirmesini destekleyecek araştırma yapar ve bu yönde daha fazla bilgi talep edebilir.

AMC M.B.901

1. Bir tavsiyenin doğrulanmasına ve soruşturulmasına ilişkin sonuç, başvuru sahibine 30 gün içerisinde gönderilir. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzimi öncesinde düzeltici faaliyetin talep edilmiş olması durumunda, Genel Müdürlük, talep edilen düzeltici faaliyetin değerlendirilmesi için daha uzun bir süre belirleyebilir.

2. IR M.B.901 tarafından gerekli görülen uygunluk taahhüdünün doğrulanması söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin kendisinin tekrarı anlamına gelmez. Bununla birlikte, Genel Müdürlük söz konusu SYK'nın söz konusu hava aracının uçuşa elverişliliğine ilişkin eksiksiz ve doğru bir değerlendirme yapmış olduğunu doğrulamalıdır.

3. Söz konusu tavsiyenin içeriğine, hava aracının geçmişine, tecrübe bakımından söz konusu tavsiyede bulunan SYK'nın veya IR M.A.901 (g)'de belirtilen onaylayıcı personelin bilgisine, bulguların sayısına, düzeltilmesine ve daha önceki tavsiyelere bağlı olarak, söz konusu incelemenin kapsamı değişkenlik arz eder. Bu sebepten dolayı, söz konusu incelemeyi yapan kişinin mümkün olan her durumda, söz konusu tavsiyede bulunan SYK'nın gözetimine müdahil olması gerekir.

4. Bazı durumlarda söz konusu inceleme personeli, aşağıdakilerin organize edilmesinin gerekli olduğuna karar verebilir:

- Söz konusu hava aracının fiziki olarak incelenmesi veya
- Tam veya kısmi bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi.

Bu durumda, söz konusu incelemeyi yapan personel tavsiyede bulunan SYK'yı veya IR M.A.901 (g)'de belirtilen onaylayıcı personeli, kendisini IR M.A.901 (j) doğrultusunda organize edebilmesi için bilgilendirmelidir.

Bunun yanı sıra, söz konusu soruşturmanın bu kısmı Genel Müdürlük uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yürütülmelidir.

5. İnceleme yapan personel, sadece söz konusu hava aracının uçuşa elverişli olduğuna kanaat getirmesi durumunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını tanzim etmelidir.

Tablo-56

IR M.A.902 Uçuşa elverişlilik sertifikası ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği

(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası aşağıdaki durumlarda geçersizdir:

- 1) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 2) Uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 3) Söz konusu hava aracının Türkiye Cumhuriyeti hava aracı sicilinde tescilli olmaması;
- 4) Söz konusu uçuşa elverişlilik sertifikasının bağlı olduğu tip sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi.

(b) Uçuşa elverişlilik sertifikasının geçersiz olması durumunda veya aşağıdaki durumların herhangi birisinin gerçekleşmesi halinde hava aracının uçuş yapmasına izin verilemez:

- 1) Hava aracının veya söz konusu hava aracına takılı herhangi bir komponentin sürekli uçuşa elverişliliğinin bu Talimat gerekliliklerini karşılamaması,
- 2) Hava aracının; EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya) veya yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar veya Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otorite

tarafından onaylı tip tasarımı ile uygun olmaması,

3) Hava aracının gerekli önlemler alınmadan, onaylı uçuş el kitabının veya uçuşa elverişlilik sertifikasının sınırlamalarının ötesinde işletiliyor olması,

4) Hava aracının, uçuşa elverişliliğine etki eden bir olaya veya kazaya karışmasının akabinde hava aracının uçuşa elverişliliğini sağlamaması durumunda,

5) Bir modifikasyonun veya tamirin EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya) veya yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar veya Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otoriteler tarafından belirlenen gerekliliklere uyumlu olmaması durumunda.

(c) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının, geri alınması veya iptal edilmesi durumunda, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası Genel Müdürlüğe iade edilir.

(d) Uçuşa elverişlilik sertifikası, kaybolması veya fiziksel olarak zarar görmesi durumunda işletici/SYK'nın başvurusu üzerine Genel Müdürlük tarafından üzerine "yenilenmiştir/has been renewed" ibaresi eklenerek yeniden yayımlanır.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının kaybolması, fiziksel zarar görmesi, model değişimi ve sertifika üzerinde yazım hatalarının yapılması durumunda, gözden geçirme yetkisine sahip SYK tarafından gözden geçirme sertifikası SYK kalite sisteminin bilgisi ve kontrolü dâhilinde yeniden yayımlanır ve Genel Müdürlüğe bilgilendirmede bulunulur.

Gözden geçirme yetkisine sahip olmayan SYK; söz konusu hallerde Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur ve gözden geçirme sertifikasının yenilenmesini talep eder.

Tablo-57

IR M.A.903 Hava aracı devri

(a) Türkiye içerisinde bir hava aracı devredilirken, tesciline alacak olan işletme tarafından Genel Müdürlük onayı alınır.

(b) Mevcut uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası son geçerlilik tarihine kadar geçerlidir. Tescil işaretinin değişmesi durumunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası son geçerlilik tarihi saklı tutularak Genel Müdürlük tarafından yeniden düzenlenir.

(c) Yurt dışına hava aracı ihraç edilmesi durumunda Genel Müdürlük tarafından aşağıdaki hususlar sağlandığı takdirde ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenir.

1. İşletici/hava aracı sahibi tarafından,

(a) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması için Genel Müdürlüğe başvurulur,

(b) Ülkemizde üretilenler dışındaki hava araçları için, IR M.A.901 doğrultusunda tatminkâr bir şekilde bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yaptırılır,

2. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi SYK'nın yapması durumunda, hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığına kanaat getirilirse ihraç uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için Genel Müdürlüğe bir tavsiye raporu gönderilir.

3. Hava aracının işleticisi/sahibi, Genel Müdürlük tarafından kontrol edilmesi için hava aracına erişim izni vermelidir.

4. Hava aracının üretim/tasarım gereklilikleri kapsamında öngörülen şartları taşıdığına ve ihraç edilecek ülke otoritesi tarafından talep edilen gereklilikleri sağladığına kanaat getirildiğinde, Genel Müdürlük tarafından bir ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanır. İhraç edilecek ülke otoritesi tarafından talep edilen gerekliliklere herhangi bir uyumsuzluk durumunda bahse konu otorite ile mutabık kalınarak uyumsuzluklar ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası üzerinde belirtilir.

AMC M.A.903 (a)

Hava aracını tesciline alacak işletme aşağıdaki bilgi ve belgeleri Genel Müdürlüğe sunar;

- 1) Hava aracı bakım programı,
- 2) Onaylı veya onaya sunulan bakım programı kapsamında gerekli tüm bakım faaliyetlerinin bu Talimat şartlarına uygun olarak servise verilmiş olmasını sağlamak üzere yapılan/yapılacak köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor,
- 3) Bu Talimat kapsamında gerekli bakımların yapılmasının sağlanması için üs bakım, planlı hat bakım ve motor bakım destek anlaşmaları.

Tablo-58

IR M.A.904 Türkiye'ye ithal edilen hava aracının uçuşa elverişliliğinin incelenmesi

(a) Türkiye'ye herhangi bir ülkeden bir hava aracı ithal eden hava aracı işleticisi/sahibi tarafından,

1) Yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikasının SHT-21 gerekliliklerine göre yayımlanması için Genel Müdürlüğe başvurulur,

2) Yeni üretim hava araçları dışındaki hava araçları için, IR M.A.901 doğrultusunda tatminkâr bir şekilde bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yaptırılır,

3) IR M.A.302'ye uygun olarak hazırlanmış onaylı bakım programına göre gerekli bakımlar yaptırılır.

4) Genel Müdürlükten teknik uygunluk yazısı almış olmalıdır.

Teknik uygunluk yazısı düzenlenmesi için aşağıdaki belgeler aranır:

a) EASA, FAA, TCCA, veya ANAC (Brezilya) tarafından onaylı tip sertifikası ve teknik data listesi,

b) Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından ülkemize hitaben son 6 ay içerisinde düzenlenmiş olan "İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası" veya eşdeğer bir doküman veya yeni hava aracı ise hava aracının imalatçısı tarafından yayınlanan uygunluk belgesi,

c) Onaylı veya onaya sunulan bakım programı kapsamında gerekli tüm bakım faaliyetlerinin bu Talimat şartlarına uygun olarak servise verilmiş olmasını sağlamak üzere yapılan/yapılacak köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor.

(b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi SYK'nın veya bakım organizasyonunun

yapması durumunda, hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığına kanaat getirilirse uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için Genel Müdürlüğe bir tavsiye raporu gönderir ve Genel Müdürlük tarafından uygun değerlendirilmesi durumunda SHGM Form 15a düzenlenir.

(c) Hava aracının sahibi, Genel Müdürlük tarafından kontrol edilmesi için hava aracına erişim imkânı sağlar.

(d) Hava aracının üretim/tasarım gereklilikleri kapsamında öngörülen şartları taşıdığına kanaat getirildiğinde, Genel Müdürlük tarafından yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanır. Türk sivil hava araçlarına uçuşa elverişlilik belgesinin verilmesi, belgenin geri alınması ve iptaline ilişkin şartlar ile bu işlemlere ilişkin yetki ve sorumluluklar, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak şartı ile Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

(e) Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik sertifikası ile birlikte gözden geçirme sertifikasını geçerlilik tarihini sınırlandırmayı gerektirecek emniyete ilişkin bir neden bulunmadığı sürece, bir yıllık süreyle geçerli olmak üzere yayımlar.

AMC M.A.904 (a)(1)

1) Genel Müdürlük personelinin olası katılımına olanak vermek amacıyla, başvuru sahibi, söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin zamanını ve yerini Genel Müdürlüğe en az 10 iş günü önceden bildirmelidir.

AMC M.A.904 (a)(2)

1) Ülkemize ithal edilen hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin yapılması sırasında, söz konusu hava aracının uçuşa elverişliliğinin sağlanması için yapılacak işleri belirlemek üzere söz konusu hava aracının ve ilgili kayıtların incelenmesi yapılır.

2) Söz konusu hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında yapılacak işlerin tespitinde aşağıdaki hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir:

(a) İthal edilen ülke otoritelerinden sağlanan ihraç uçuşa elverişlilik sertifikaları, vb.bilgiler,

(b) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, hava aracı, motor, pervane, rotor ve sınırlı ömre sahip parça kayıt defterleri veya geçerli ise kartları, teknik kayıt defteri uçuş kayıt defteri kabin kayıt defteri, ertelenmiş kusurlar listesi, toplam uçuş saatleri ve sayıları, en son bakımdan itibaren saatleri ve sayıları, kaza geçmişi, eski bakım çizelgesi, eski AD uygunluk durumu gibi hava aracı bakım geçmişine ilişkin bilgiler,

(c) Hava aracı, motor ve pervane tip sertifikası veri sayfaları, gürültü ve emisyon sertifikası veri sayfaları, uçuş el kitabı ve ekleri gibi hava aracına ilişkin bilgiler;

(d) Hava aracı ve komponent AD durumu, SB durumu, bakım durumu, ömürlü tüm komponentlerin durumu, ekipman listesi dahil olmak üzere ağırlık ve ağırlık merkezi çizelgesi gibi hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik durumu;

(e) Hava aracı sahibi/işletici tarafından tasarlanmış modifikasyonlar ve tamirler, ek tip sertifikaları ve Avrupa parça onayına (EPA-European Parts Approval) ihtiyaç

duyan parçalar gibi hava aracını detaylandıran unsurların modifikasyon ve tamir durumu;

(f) Takılı acil durum ekipmanlarını içeren kabin konfigürasyonu, kokpit konfigürasyonu, plakalar, alet sınırlamaları, kabin yerleşimi;

(g) EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya), yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar veya Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otorite tarafından onaylı tip sertifikası ile uygunluk dahilinde olması gereken modifikasyonların gerçekleştirilmesi, yeni bakım programı ile uygunluk dahilinde olmak üzere köprüleme kontrolü (bridging check) gibi ithalat için gerekli bakım;

(h) Radyo/telsiz ve seyrüsefer ekipmanı, aletli uçuş kuralları (IFR-Instrument Flight Rules) ekipmanı, dijital uçuş verileri kayıt cihazı (DFDR-Digital Flight Data Recorder)/kokpit ses kayıt cihazı (CVR-Cockpit Voice Recorder) testi, acil durum yer belirtme vericisi (ELT-Emergency Locator Transmitter) 406 MHz kodu ve tanımlamaları dahil olmak, ancak bunlarla sınırlı kalmamak üzere aviyonikler;

(i) Pusula ayarlaması (compass compensation);

(j) Çift motorlu uçaklarla uzatılmış menzilli operasyonlar (ETOPS-Extended Twin-Engine Operations) / uzun menzilli operasyonlar (işletimler)(LROPS-Long Range Operations), azaltılmış dikey ayırma minimumu (RVSM-Reduced Vertical Separation Minima), asgari seyrüsefer performans spesifikasyonları (MNPS-Minimum Navigation Performance Specifications), düşük görüş koşullarındaki operasyonlar (işletimler)(AWOPS-All Weather Operations), saha seyrüseferi (RNAV) gibi özel işletme (operasyon) kuralları;

(k) Uçağın uçuş el kitabı ve veri sayfası ile uygunluğunun, uçağın yanmaz tanıtıcı plakalarının mevcut olduğunun, tescil dahil işaretlemelerin uygunluğunun, acil durum ekipmanlarının, iç ve dış aydınlatma sistemlerinin mevcut ve faal olduğunun doğrulanması amacı ile yapılan hava aracı gözden geçirme işlemi ve

(l) Kumanda sisteminin/kokpit yer kontrolünün/motor çalıştırmanın (engine run up) kontrolü dahil kontrol uçuşu.

3) Belirli bir hava aracı tipi için uçuşa elverişlilik gözden geçirme onayına sahip hiçbir SYK'nın veya bakım kuruluşunun mevcut olmaması durumunda, Genel Müdürlük söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini bu paragraf ve IR M.A.901 (h) paragrafı hükümleri doğrultusunda yapabilir. Bu durumda, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin Genel Müdürlükten 30 günlük bir bildirimde bulunularak talep edilmesi gerekir.

AMC M.A.904 (b)

Genel Müdürlüğe iletilen tavsiye en azından aşağıda tanımlanmakta olan unsurları içerir:

(a) IR M.A.901(d) ve (g) paragraflarında belirtilen tüm bilgiler

(b) Hava aracı bilgileri

- Hava aracına verilen tescil işareti

- İmalatçı devlet

- Daha önceki tescili
- İhracat sertifikası numarası
- Tip Sertifikası ve Tip Sertifikası veri sayfası numaraları
- Gürültü ve emisyon Tip Sertifikası ve Tip Sertifikası veri sayfası numaraları
- Daha önceki bakım programının öngörülen yeni bakım programı ile karşılaştırılması.

(c)Tavsiyenin ilişigindeki dokümanlar

- Başvurunun kopyası,
- Orijinal “İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası”,
- Uçuş El kitabı ve eklerinin onaylarının kopyası
- En son yayınlanan AD'nin de dahil edildiği AD Listesi
- Öngörülen yeni bakım programı,
- Tüm ömürlü parçaların listesi
- Uçağın mevcut konfigürasyonunu yansıtan geçerli ağırlık ve denge kaydı
- Tüm tamirler ve modifikasyonlar için SHT-21 onay referansları

(d)Bakım

- Gerekli tüm bakım faaliyetlerinin yapılmış olduğundan emin olmak üzere her bir köprüleme bakımına “bridging check”e ilişkin detaylar dahil olmak üzere, SYK tarafından talep edilen çalışma paketlerinin bir kopyası.

(e)Hava aracı kontrol uçuşu

- Kontrol uçuşu raporunun bir kopyası.

AMC M.A.904 (d)

(1) Uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenebilmesi için aşağıdaki belgeler aranır:

- a) Genel Müdürlük tarafından verilen teknik uygunluk yazısı.
- b) Gözden geçirme sertifikası yayınlanması kapsamında düzenlenmiş MA.904 (b)'de belirtilen uçuşa elverişlilik tavsiye raporu ve yeni hava aracı için ilişiginde bulunması gereken dokümanlar.
- c) İşletme Asgari Teçhizat Listesi - MEL onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe yapmış olduğu başvuru yazısı.
- d) Hava aracı yolcu-koltuk ve 3üncü şahıs mali mesuliyet sigorta poliçeleri.
- e) Genel Müdürlüğün gerekli gördüğü diğer bilgiler/belgeler.

Tablo-59

IR M.A.905 ve M.B.903 Bulgular

- (a) Seviye 1 bulgu, bu Talimat gereklilikleri ile, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür önemli uygunsuzluk durumudur.
- (b) Seviye 2 bulgu, bu Talimat gereklilikleri ile, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini tehlikeye atması olası olan her tür önemli uygunsuzluk durumudur.
- (c) IR M.A.201 kapsamında belirtilen sorumlu kişi veya kuruluş, (d) paragrafı doğrultusunda bulgulara ilişkin bildirim alınmasından sonra mutabık kalınan süre içerisinde kök neden analizlerini de içeren bir düzeltici faaliyet planı sunar ve düzeltici işlemlerin bulguların ve de uygunluğunu onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.
- (d) Hava aracı denetlemeleri veya diğer uygulamalar sırasında bu Talimat gerekliliği ile uygunsuzluğu gösteren kanıtlar tespit edildiğinde, Genel Müdürlük aşağıdaki işlemleri yapar:
- 1) Seviye 1 bulgular için, başka bir uçuş öncesinde uygun düzeltici faaliyetin gerçekleştirilmesini gerekli görür ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının iptali veya askıya alınması için işlem yapar.
  - 2) Seviye 2 bulgular için, Genel Müdürlük tarafından gerekli görülen düzeltici faaliyet söz konusu bulgunun içeriğine uygun olmalıdır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Ek-2.1

Bakım Programı İçeriği

AMC M.A.302 ve AMC M.B.301 (b)

1. Genel gereklilikler

1.1. Bakım programı aşağıdaki temel bilgileri içermelidir:

1.1.1. Hava aracının, motorların ve gerektiğinde, yardımcı güç ünitelerinin ve pervanelerin tipi/modeli ve tescil numarası

1.1.2. Hava aracı sahibinin, İşleticinin veya hava aracının uçuşa elverişliliğini yöneten SYK'nın adı ve adresi.

1.1.3. Onaylı bakım programının referansı, yayın tarihi ve revizyon numarası.

1.1.4. Hava aracı sahibi, İşletici veya hava aracının uçuşa elverişliliğini yöneten SYK tarafından imzalı, ilgili hava aracına söz konusu program doğrultusunda bakım uygulanacağına ve söz konusu programın gerektiğinde gözden geçirileceğine ve revize edileceğine ilişkin taahhüt.

1.1.5. Güncel sayfa ve revizyon durumlarının listesi

1.1.6. Hava aracının tahmini kullanımını yansıtan kontrol periyotları. Söz konusu kullanım belirtilmeli ve %25'ten fazla olmayacak bir tolerans içermelidir. Kullanımın tahmin edilemediği durumlarda, takvim zamanı limitleri de dahil edilmelidir.

1.1.7. Gerektiğinde, Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir belirlenmiş kontrol periyotlarının arttırılmasına yönelik prosedürler.

1.1.8. Bakım programına dahil edilmiş onaylı revizyonların tarih ve referansının kayıt altına alınması şartı.

1.1.9. Bakım personeli tarafından gerçekleştirilen uçuş öncesi bakım işlemlerinin detayları.

1.1.10. Hava aracının, motorların, APU'nun, pervanelerin, komponentlerin, aksesuarların, alet ve ekipmanların, elektriksel ve radyo cihazlarının her birindeki bakım işlemleri ve periyotlar, (periyotlar/frekanslar) ilişkili sistemler ile birlikte kontrol edilmelidir. Gerekli kontrol tipi ve derecesi buna dahil edilmelidir.

1.1.11. Komponentlerin kontrol edilmesi, temizlenmesi yağlanması, ikmal edilmesi, ayarlanması ve test edilmesi gereken periyotlar.

1.1.12. Geçerli olması halinde, belirtilmiş her bir örneklendirme programı ile birlikte yaşanan (ageing) hava aracına ait sistem gerekliliklerine ilişkin detaylar.

1.1.13. Geçerli olması halinde, aşağıdakiler dahil olmak ancak bunlarla sınırlı kalmamak üzere tip sertifikası sahibi tarafından tanzim edildiği durumlarda özel yapısal bakım programlarına ilişkin detaylar:

(a) Hasar Toleransı ve İlave/Tamamlayıcı Yapısal Kontrol Programları ile yapısal bütünlük bakımı.

(b) Tip sertifikası sahibi tarafından gerçekleştirilen Servis Bülteni incelemelerinden kaynaklanan yapısal bakım programları.

SHT - M	Yayın Tarihi	Değişiklik No	Değişiklik Tarihi	Sayfa
	10/06/2013	7	10/01/2022	160 / 254

- (c) Korozyon önleme ve kontrolü.
- (d) Tamir Değerlendirmesi.
- (e) Geniş Alana Yayılmış Yorulma Hasarı

1.1.14. Geçerli olması halinde, uygun prosedürler ile birlikte Kritik Tasarım Konfigürasyonu Kontrol Sınırlamalarına ilişkin detaylar.

1.1.15. Geçerli olması halinde, 1.1.13 içerisindeki yapısal programa ilişkin toplam uçuş sayıları/takvim tarihi/uçuş saatleri bakımından geçerlilik limitine ilişkin beyan.

1.1.16. Yeni veya revizyona tabi tutulmuş komponentlerin yapılması gereken revizyon ve/veya ikame periyotları.

1.1.17. Zorunlu ömür sınırlamaları, Sertifikasyon Bakım Gereklilikleri (CMR)- ve AD'ler ile ilgili bakım işlemlerinin detaylarını içeren, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış diğer dokümanlara çapraz atıf/referans.

Not: Bu tür bakım işlemlerinde veya periyotlarında yanlışlıkla yapılan varyasyonları önlemek üzere, bu unsurların bakım programı dokümanının ana kısmında veya herhangi bir planlama kontrol sisteminde, zorunlu durumlarına ilişkin özel tanımlamalar olmadan yer verilmesi gerekmektedir.

1.1.18. Her bir gerekli güvenilirlik programına veya sürekli gözetime ilişkin istatistiksel metotlara ilişkin detaylar veya bunlara çapraz atıf

1.1.19. Söz konusu programın yerine getirilmesine yönelik uygulamaların ve prosedürlerin tip sertifikası sahibinin Bakım Talimatlarında belirtilen standartlarda olması gerektiğine ilişkin beyan. Farklılık arz eden onaylanmış uygulamalar ve prosedürler olması halinde, söz konusu beyanda bunlara atıfta bulunulmalıdır.

1.1.20. Belirtilen her bir bakım işlemi programın tanımlar bölümünde tanımlanmalıdır.

2. Program esası

2.1. İşleticinin veya SYK'nın hava aracı bakım programı; normalde MRB raporuna ve uygulanmasının mümkün olduğu durumlarda tip sertifikası sahibinin bakım planlama dokümanına veya bakım el kitabının 5. bölümüne dayalı olmalıdır (yani imalatçının tavsiye edilen bakım programı).

Belirli bakım programının işleyişine ve kontrolüne daha iyi bir şekilde uyum sağlanması amacıyla, söz konusu bakım tavsiyelerinin yapısı ve formatı hava aracı sahibi veya SYK tarafından yeniden yazılabilir.

2.2. Daha önceden onaylanmış bakım programının mevcut olmadığı durumlarda yeni tip sertifikalandırılmış bir hava aracı için, onay için gerçekçi bir program üretmek amacıyla, hava aracı sahibinin veya SYK'nın imalatçının tavsiyelerini (ve geçerli olması halinde MRB raporunu) diğer uçuşa elverişlilik bilgileri ile birlikte kapsamlı bir şekilde değerlendirmesi gereklidir.

2.3. Mevcut hava aracı tipleri için, hava aracı sahibi veya SYK'nın daha önceden onaylanmış olan bakım programları ile karşılaştırmalar yapmasına müsaade edilmektedir. Bir hava aracı sahibi veya SYK için onaylı olan bir programın başka bir hava aracı sahibi veya SYK için otomatik olarak onaylanacağı varsayılmamalıdır.

Mevcut bir programın değerlendirilmesi sırasında, hava aracı/filo kullanımı, iniş oranı,

ekipman uyumu ve bilhassa da hava aracı sahibinin veya SYK'nın tecrübesi değerlendirilmelidir.

Genel Müdürlüğün, önerilen bakım programının olduğu haliyle kullanılabileceğine kani olmaması halinde, Genel Müdürlük, ilave bakım işlemleri veya gerekli olduğu şekilde kontrol sıklıklarının düşürülmesi gibi uygun değişiklikleri talep edebilir.

2.4. Kritik Tasarım Konfigürasyonu Kontrol Sınırlamaları/Limitleri (CDCCL)

Tip sertifikası veya ek tip sertifikası sahibi tarafından hava aracı tipi için CDCCL'in belirlenmiş olması halinde, bakım talimatlarının geliştirilmesi gerekmektedir. CDCCL'ler, modifikasyon, parça değişimi, tamir veya hava aracının veya geçerli komponentin veya parçanın operasyonel ömrüne yönelik planlanmış bakım sırasında muhafaza edilmesi gereken, hava aracı veya komponentindeki özellikler ile karakterize edilir.

3. Revizyonlar

Onaylanmış bakım programında gerçekleştirilecek revizyonlar hava aracı sahibi veya SYK tarafından, tip sertifikası sahibinin tavsiyelerindeki, modifikasyonlardaki, servis tecrübesindeki değişiklikleri yansıtacak şekilde veya Genel Müdürlük tarafından gerekli görüldüğü şekilde yapılmalıdır.

4. Bakım periyotları için izin verilen varyasyonlar

Hava aracı sahibi veya SYK, bakım programı tarafından öngörülen periyotları ancak Genel Müdürlük onayı ile veya bakım programında mevcut olan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedür vasıtasıyla değiştirebilir.

5. Bakım programı içeriğinin periyodik olarak gözden geçirilmesi

5.1. Hava aracı sahibinin veya SYK'nın onaylı bakım programları, güncel tip sertifikası sahibi tavsiyelerini, geçerli olması halinde MRB raporundaki revizyonları, zorunlu gereklilikleri ve hava aracının bakım ihtiyaçlarını yansıtacak şekilde periyodik olarak gözden geçirmeye tabi tutulmalıdır.

5.2. Hava aracı sahibi veya SYK, operasyon işletim tecrübelerinin ışığında sürekli güncelliği sağlamak için detaylı gereklilikleri yılda en az bir kez gözden geçirmelidir.

6. Güvenilirlik Programları

6.1. Uygulanabilirlik

6.1.1. Güvenilirlik programı aşağıdaki durumlarda geliştirilmelidir:

- Hava aracı bakım programının MSG-3 mantığına dayalı olması,
- Hava aracı bakım programının koşullu olarak takip edilen komponentleri içermesi,
- Hava aracı bakım programının tüm önemli sistem komponentleri için revizyon periyotları içermemesi,
- İmalatçının bakım planlama dokümanı veya MRB tarafından belirtilmesi.

6.1.2. Aşağıdaki durumlarda güvenilirlik programının geliştirilmesine gerek bulunmamaktadır:

- Bakım programının MSG-1 veya 2 mantığına dayalı olması, ancak sadece zaman kontrollü veya koşullu unsurlar içermesi,

(b) Hava aracının bu Talimat doğrultusunda karmaşık motorlu bir hava aracı olmaması,

(c) Hava aracı bakım programının tüm önemli sistem komponentleri için revizyon periyotları içermesi.

Not: Bu paragrafın amaçları doğrultusunda, önemli sistem, arızası hava aracı emniyetini tehlikeye atabilecek olan sistemdir.

6.1.3. Yukarıdaki 6.1.1 ve 6.1.2 paragraflarına bakılmaksızın, SYK, bakım planlaması bakım açısından bakıldığında faydalı addedilebileceği durumlarda kendi güvenilirlik programını geliştirebilir.

6.2. Küçük çaplı hava aracı filolarının SYK ve/veya İşleticisi için uygulanabilirlik

6.2.1. Bu paragrafın amaçları doğrultusunda, küçük çaplı hava aracı filosu aynı tipten 6'nın altında hava aracından oluşan filo anlamına gelmektedir.

6.2.2. Güvenilirlik programı gerekliliği SYK'nın filonun boyutundan bağımsızdır.

6.2.3. Küçük çaplı filo için karmaşık güvenilirlik programları uygun olmayabilir. Bu tür SYK'ların, operasyonun boyutuna ve karmaşıklığına uyacak kendi güvenilirlik programlarını uyarlamaları tavsiye edilmektedir.

6.2.4. Küçük çaplı hava aracı filosu ile ilgili zorluklardan biri, işlem görecektir mevcut verilerin miktarıdır; bu miktar fazla düşük olduğunda, ikaz seviyesinin hesaplanması kabaca olmaktadır. Bu sebepten dolayı "ikaz seviyelerinin" dikkatli bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

6.2.5. SYK, güvenilirlik programı oluştururken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurmalıdır:

(a) Program, yeterli miktarda verinin işleme alınabilmesinin muhtemel olduğu alanlara odaklanmalıdır.

(b) Mevcut veri miktarının çok sınırlı olduğu durumlarda, SYK'nın mühendislik kararı hayati bir unsur haline gelmektedir. Aşağıdaki örneklerde, karar almadan önce dikkatli ve özenli mühendislik analizi yapılmalıdır:

- İstatistiksel hesaplamadaki "0" oran basit bir şekilde muhtemelen, hiçbir potansiyel problemin bulunmadığından ziyade yeterli istatistik verinin bulunmadığını ortaya çıkarabilir.

- İkaz seviyeleri kullanıldığında, tek bir olay ikaz seviyesine ulaşan rakamlara sahip olabilir. Mühendislik kararı, yapay bir maddenin düzeltici faaliyete ilişkin gerçek bir ihtiyaçtan ayırt edilmesi için gereklidir.

- SYK, kendi mühendislik kararını verirken, mümkün ve ilgili olduğu durumlarda, aynı hava aracının diğer SYK'lar ile irtibat kurmaya ve karşılaştırmalar yapmaya teşvik edilmektedir. İmalatçı tarafından temin edilen veriler ile karşılaştırma yapmak da mümkün olabilir.

6.2.6. Doğru ve tutarlı güvenilirlik verileri elde etmek amacıyla, verilerin ve analizlerin bir veya daha fazla sayıda SYK'lar ile ortak bir havuzda toplanması tavsiye edilmektedir. Bu gerekliliğin 6.6 paragrafı, SYK'ların güvenilirlik verilerini hangi koşullar altında paylaşmalarının kabul edildiğini ortaya koymaktadır.

6.2.7. Yukarıdaki hususlara bakılmaksızın, SYK'nın verileri diğer SYK'lar ile bir havuzda toplamayacağı durumlar da mevcuttur; örneğin, yeni bir tipe servis verilmesine başlanması. Bu durumda, Genel Müdürlük, MRB/MPD bakım işlemleri periyotları için ilave kısıtlamalar getirmelidir (örneğin; hiçbir varyasyon veya küçük çaplı değişiklik mümkün değildir ve Genel Müdürlük tarafından onaylanmaz).

6.3. Mühendislik kararı

6.3.1. Veriler muhakeme edilmeden yorumlanamayacağından dolayı, mühendislik kararının kendisi güvenilirlik programının doğasında mevcuttur. SYK'nın bakım ve güvenilirlik programlarının onaylanmasında Genel Müdürlüğün, programı çalıştıran söz konusu kuruluşun (bu bir SYK veya anlaşmalı SHT-145 veya EASA Part 145 kuruluşu olabilir.) uygun mühendislik tecrübesine sahip olan ve güvenilirlik kavramını yeterli bir şekilde uygulamış yeterli sayıda nitelikli personel istihdam etmekte olduğundan emin olması beklenmektedir (bakınız AMC M.A706).

6.3.2. Güvenilirlik programı için uygun niteliklere sahip olan personel temin edememek Genel Müdürlüğün söz konusu güvenilirlik programını ve dolayısıyla da söz konusu hava aracı bakım programını onaylamayı ret etmesine sebebiyet verebilir.

6.4. Anlaşmalı bakım

6.4.1. M.A.302'nin, ilişkili güvenilirlik programını içeren hava aracı bakım programının SYK tarafından yönetilmesi ve Genel Müdürlüğe sunulması gerektiğini öngördüğü durumda, söz konusu kuruluşun uygun ihtisasa sahip olduğunu kanıtlanması koşuluyla söz konusu SYK belirli fonksiyonları anlaşma çerçevesinde onaylı bir bakım kuruluşuna devredebilir.

6.4.2. Bu fonksiyonlar şunlardır:

- Hava aracı bakım ve güvenilirlik programının geliştirilmesi,
- Güvenilirlik verilerinin toplanması ve analiz edilmesi,
- Güvenilirlik raporlarının temin edilmesi ve
- SYK'ya düzeltici faaliyetlerin önerilmesi.

6.4.3. Yukarıdaki hususlara bakılmaksızın, düzeltici faaliyetin uygulanmasına yönelik karar (veya Genel Müdürlükten bir düzeltici faaliyetin uygulanmasını onaylama talebinde bulunulmasına yönelik karar) SYK'nın özel hak ve sorumluluğu dahilindedir. Yukarıdaki 6.4.2(d) paragrafı ile ilgili olarak, düzeltici faaliyeti uygulamama kararının gerekçelendirilmesi ve belgelenmesi gerekmektedir.

6.4.4. SYK ve onaylı bakım kuruluşu arasındaki anlaşma bakım anlaşmasında (bakınız Ek-2.11) ve ilgili SEK ve bakım kuruluşu el kitabı prosedürleri içerisinde belirtilmelidir.

6.5. Güvenilirlik programı

Program detaylarının hazırlanmasında bu paragrafa dikkat ve özen gösterilmesi gerekmektedir. Tüm ilişkili prosedürler açık bir şekilde tanımlanmalıdır.

6.5.1. Amaçlar

6.5.1.1. Programın başlıca amaçlarını mümkün olduğunca açık ve net bir şekilde özetleyen bir beyana yer verilmesi gerekmektedir. Söz konusu beyan en azından aşağıdakileri içermelidir:

- Düzeltilici faaliyete ilişkin ihtiyacın kabulü,

(b) Hangi düzeltici faaliyete ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesi ve

(c) Söz konusu faaliyetin etkinliğinin belirlenmesi

6.5.1.2. Amaçların kapsamı söz konusu programın kapsamı ile doğrudan ilgili olmalıdır. Kapsamı, küçük ölçekli bir SYK için komponent hasar takip sisteminden büyük ölçekli bir SYK için entegre bir bakım yönetimi programına kadar değişiklik arz edebilir. İmalatçının bakım planlama dokümanları söz konusu amaçlara yönelik kılavuzluk sağlayabilecek olup, her durumda bu dokümanlara danışılmalıdır.

6.5.1.3. MSG-3'e dayalı bir bakım programı durumunda, güvenilirlik programı bakım programından tüm MSG-3 ilgili bakım işlemlerinin etkin olduğunun ve bu bakım işlemlerinin periyotlarının yeterli olduğunun takibine olanak vermelidir.

6.5.2. Unsurların saptanması/tanımlanması

Program tarafından kontrol edilen unsurlar belirtilmelidir; örneğin ATA Bölümlerine göre. Bazı unsurların (örneğin, hava aracı yapısı, motorlar, APU) ayrı programlar tarafından kontrol edildiği durumlarda, ilişkili prosedürlere (örneğin; münferit örneklendirme veya ömür geliştirme programları, imal edenin yapı örneklendirme programları) söz konusu programda çapraz atıf yapılmalıdır.

6.5.3. Terimler ve tanımlar

Program için geçerli olan önemli terimler ve tanımlar açık bir şekilde belirtilmelidir.

6.5.4. Bilgi kaynakları ve bilgi toplama

6.5.4.1. Bilgi kaynakları listelenmeli ve bilginin toplanmasına ve alınmasına ilişkin prosedür ile birlikte söz konusu bilgilerin söz konusu kaynaklardan iletilmesine ilişkin prosedürler SEK veya gerektiğinde bakım kuruluşu el kitabı içerisinde detaylı olarak ortaya konmalıdır.

6.5.4.2. Toplanacak bilgi türü Programın amaçları ile ilgili olmalıdır ve söz konusu bilgiler ile ilgili olarak geniş temelli bir değerlendirmeye olanak verecek şekilde olmalı ve de gerek eğilimler gerekse de münferit olaylar bakımından herhangi bir düzeltici faaliyetin gerekli olup olmadığına yönelik değerlendirmelerin yapılabilmesine olanak vermelidir. Olağan temel kaynaklara ilişkin örnekler şunlardır:

(a) Pilot Raporları.

(b) Teknik Kayıt Defterleri.

(c) Hava Aracı Bakım Erişim Terminali / Uçaktaki Bakım Sistemi çıktıları.

(d) Bakım iş kartları.

(e) Atölye Raporları.

(f) Fonksiyonel Kontrollere ilişkin Raporlar.

(g) Özel Kontrollere ilişkin Raporlar.

(h) Depo Sorunları/Raporları.

(i) Hava Emniyeti Raporları.

(j) Teknik Gecikmelere ve Olaylara ilişkin Raporlar.

(k) Diğer kaynaklar: ETOPS, RVSM, CAT II/III.

6.5.4.3. Olağan temel bilgi kaynaklarına ilaveten, üretim/tasarım gereklilikleri kapsamında öngörülmekte olan sürekli uçuşa elverişlilik ve emniyet bilgileri de dikkate alınmalıdır.

6.5.5. Bilgilerin gösterimi

Toplanan bilgiler grafiksel olarak veya çizelge formatında veya her ikisinin bir kombinasyonu şeklinde gösterilebilecektir. Bilgilerin bu formatlara dahil edilmesi öncesinde bilgilerin herhangi bir şekilde ayrılmasına veya boşa çıkarılmasına ilişkin kurallar belirtilmelidir. Format eğilimlerin, belirli önemli hususların ve ilgili olayların tanımlanması kolaylıkla görülebilecek bir şekle sahip olmalıdır.

6.5.5.1. Bilgilerin yukarıdaki şekilde gösteriminde, toplam bilgilerin incelenmesine yardımcı olmak üzere "getiri sağlamayan bilgilere" ilişkin hükümlere yer verilmelidir.

6.5.5.2. Programda "standartlara" veya "ikaz seviyelerine" yer verildiği durumlarda, bilgilerin gösterimi bu doğrultuda yönlendirilmelidir.

6.5.6. Bilgilerin incelenmesi, analiz edilmesi ve yorumlanması

Program bilgilerinin incelenmesi, analiz edilmesi ve yorumlanması için kullanılan yöntemin açıklanması gerekmektedir.

6.5.6.1. İnceleme.

Bilgilerin incelenmesine ilişkin yöntemler münferit programların içeriğine ve bilgi miktarına bağlı olarak değişebilecektir. Bu yöntemler, performans varyasyonlarının ilk belirtisinin incelenmesinden özel dönemlerde resmileştirilmiş detaylı prosedürlere kadar uzayabilmekte olup, söz konusu yöntemlerin program dokümantasyonunda tam olarak açıklanması gerekmektedir.

6.5.6.2. Analiz ve Yorumlama.

Bilgilerin analiz edilmesine ve yorumlanmasına ilişkin prosedürler, program tarafından kontrol edilen unsurların performansının ölçülmesine olanak verecek şekilde olmalı ve kayda değer problemlerin fark edilmesini, teşhis edilmesini ve kayıt altına alınmasını kolaylaştırmalıdır. Sürecin tümü programın etkinliğinin toplam bir faaliyet olarak kritik şekilde değerlendirilebilmesine olanak vermelidir. Böyle bir süreç aşağıdakileri içerebilecektir:

(a) Operasyonel güvenilirliğin tesis ve tahsis edilmiş standartlar ile karşılaştırılması (ilk dönemde bunlar hava aracı tiplerinin benzer ekipmanlarının hizmet halinde edindiği tecrübeden edinilebilecektir).

(b) Trendlerin analiz edilmesi ve yorumlanması.

(c) Tekrar eden hasarların değerlendirilmesi.

(d) Beklenen ve ulaşılan sonuçların güvenilirlik testine (confidence testing) tabi tutulması.

(e) Ömür bantlarına (life-bands) ve hayatta kalma özelliklerine (survival characteristics) yönelik çalışmalar.

(f) Güvenilirlik tahminleri.

(g) Diğer değerlendirme yöntemleri.

6.5.6.3. Mühendislik analizinin ve yorumlamasının çeşitliliği ve derinliği belirli program ve

mevcut tesisler ile ilgili olmalıdır. En azından aşağıdakilerin hesaba katılması gerekmektedir:

- (a) Uçuş arızaları ve operasyonel güvenilirlikteki azalmalar.
- (b) Hat üzerinde ve ana üstte oluşan arızalar.
- (c) Rutin bakım sırasında gözlemlenen bozulma.
- (d) Atölye ve revizyon tesisi bulguları.
- (e) Modifikasyon değerlendirmeleri.
- (f) Örneklendirme programları.
- (g) Bakım ekipmanlarının ve yayınlarının yeterliliği.
- (h) Bakım prosedürlerinin etkinliği.
- (i) Personel eğitimi.
- (j) Servis bültenleri, teknik talimatlar, vb.

6.5.6.4. SYK'nın, programa bilgi girdisi olarak anlaşmalı bakım ve/veya revizyon tesislerine bağlı olduğu durumlarda, bu tür bilgilerin mevcudiyetine ve sürekliliğine ilişkin anlaşma yapılmalı ve detaylara yer verilmelidir.

6.5.7. Düzeltici Faaliyetler.

6.5.7.1. Gerek düzeltici faaliyetlerin uygulanmasına gerekse de düzeltici faaliyetlerin etkilerinin izlenmesine yönelik prosedürler ve zaman ölçekleri tam olarak açıklanmalıdır. Düzeltici faaliyetler program tarafından ortaya çıkarılan güvenilirlikteki her tür azalmayı düzeltilmelidir ve aşağıdaki şekillerde olabilecektir:

- (a) Bakımdaki, operasyonel prosedürlerdeki veya tekniklerdeki değişiklikler.
- (b) Kontrol sıklığını ve içeriğini, fonksiyon kontrollerini, revizyon gerekliliklerini ve zaman sınırlarını kapsayan, onaylı bakım programındaki planlı bakım periyotlarının veya görevlerinin değiştirilmesini gerektiren bakım değişiklikleri. Bu, görevlerin artırılmasını veya azaltılmasını, görevlerin ilave edilmesini, değiştirilmesini veya silinmesini içerebilecektir.
- (c) Onaylanmış el kitaplarındaki tadiller (örneğin; bakım el kitabı, ekip el kitabı).
- (d) Modifikasyonların başlatılması.
- (e) Filo hareketlerinin (fleet campaigns) özel kontrolü.
- (f) Yedek parça tedariki.
- (g) Personel eğitimi.
- (h) İşgücü ve ekipman planlaması.

Not: Yukarıdaki düzeltici faaliyetlerden bazıları, uygulama öncesinde Genel Müdürlük onayını gerektirebilir.

6.5.7.2. Bakım programında değişikliklerin gerçekleştirilmesine ilişkin prosedürler açıklanmalı ve ilgili dokümantasyonda, tatbikinün mümkün olduğu durumlarda, her bir düzeltici faaliyet için planlanmış bir tamamlama tarihine yer verilmelidir.

6.5.8. Organizasyonel Sorumluluklar.

Organizasyonel yapı ve programın idaresinden sorumlu olan departman belirtilmelidir. Her tür program kontrol komitelerine (güvenilirlik grubu) ilişkin bilgiler ve bu komitelerin fonksiyonları ile birlikte program ile ilgili olarak bireylerin ve departmanların (Mühendislik, Üretim, Kalite, Operasyon vb.) sorumluluk zincirleri tanımlanmalıdır. Genel Müdürlüğünün katılımı belirtilmelidir. Bu bilgiler, SEK içerisinde yer almalıdır.

6.5.9. Bilgilerin Genel Müdürlüğe sunulması.

Güvenilirlik programının bir parçası olarak aşağıdaki bilgiler onay için Genel Müdürlüğe sunulmalıdır:

- (a) Rutin raporların formatı ve içeriği.
- (b) Dağıtımları ile birlikte raporların oluşturulmasına ilişkin zaman ölçekleri.
- (c) Bakımlar arasındaki sürelerde artışa ve onaylı bakım programının değiştirilmesine yönelik talebi destekleyen raporların formatı ve içeriği. Bu raporlar, gerekli olduğu durumlarda Genel Müdürlüğün kendi değerlendirmesini yapmasına imkân verecek şekilde yeterli detaylı bilgiler içermelidir.

6.5.10. Değerlendirme ve gözden geçirme.

Her bakım programı, programın tümünün etkinliğinin sürekli olarak izlenmesi ile ilgili olarak bireysel sorumlulukları ve prosedürleri açıklamalıdır. Bakım kontrolünün gerek rutin gerekse de rutin dışı gözden geçirmelerine ilişkin süre zarfları ve prosedürler detaylandırılmalıdır (aşamalı, aylık, üç aylık veya yıllık gözden geçirmeler, aşılma güvenilirlik "standartlarının" veya "ikaz seviyelerinin" takibine yönelik prosedürler, vb.)

6.5.10.1. Her Program, güvenilirlik "standartlarının" veya "ikaz seviyelerinin" izlenmesine ve gerekli olduğu şekilde revize edilmesine ilişkin prosedürler içermelidir. "Standartların" izlenmesine ve revize edilmesine ilişkin organizasyonel sorumluluklar ilişkili zaman ölçekleri ile birlikte belirtilmelidir.

6.5.10.2. Kısıtlı olmamakla birlikte, aşağıdaki liste söz konusu gözden geçirme sırasında göz önünde bulundurulması gereken kriterlere ilişkin kılavuzluk sağlamaktadır:

- (a) Kullanım (yüksek/düşük/sezonluk).
- (b) Filo ortaklığı.
- (c) İkaz seviyesi ayarlama kriterleri.
- (d) Verilerin yeterliliği.
- (e) Güvenilirlik prosedürü denetlemesi.
- (f) Personel eğitimi.
- (g) Operasyonel prosedürler ve bakım prosedürleri.

6.5.11. Bakım programı değişikliğinin onaylanması

Genel Müdürlük, SYK'yı, aşağıdaki koşullar yerine getirildiğinde resmi olarak onaylamadan önce, güvenilirlik programı sonuçlarından doğan bakım programı değişikliklerini uygulamak üzere yetkilendirebilir:

- (a) Söz konusu Güvenilirlik Programı, Bakım Programının içeriğini kapsamlı bir şekilde takip etmektedir ve

(b) "Güvenilirlik Grubu"nun çalışmasına ilişkin prosedürler, bu tür değişikliklerin kuruluş içerisinde onaylanmasında SYK tarafından uygun bir kontrolün uygulanmakta olduğuna yönelik güvence sunmaktadır.

6.6. Havuzda Toplama Düzenlemeleri.

6.6.1. Bazı durumlarda, yeterli verilerin analiz edilebilmesi amacıyla, verilerin "havuzda toplanması" uygun olabilecektir; yani bir dizi, aynı tipteki hava aracının SYK'dan alınan verilerin harmanlanması. Analizin geçerli olması için, söz konusu hava aracı, çalışma biçimi ve uygulanan bakım prosedürleri esas itibarıyla aynı olmalıdır: iki SYK arasındaki kullanımdaki varyasyonlar söz konusu analizi daha çok bozabilir. Tümünü kapsamamakla birlikte, aşağıdaki liste göz önünde bulundurulması gereken başlıca etkenlere yönelik kılavuzluk sağlamaktadır.

(a) Sertifikasyon faktörleri; SB uygunluğu dahil olmak üzere, hava aracı TCDS uygunluğu (varyantı) / modifikasyon durumu gibi.

(b) Operasyonel Faktörler; operasyon ortamı/kullanım gibi. Örneğin; düşük/yüksek/sezonluk, vb. /ilgili filo boyutu için geçerli olan operasyon kuralları (Örneğin; ETOPS/RVSM/Düşük Görüş Koşulları, vb.) /operasyon prosedürleri/MEL ve MEL kullanımı.

(c) Bakım faktörleri; hava aracı yaş bakımı prosedürleri, geçerli bakım standartları, yağlama prosedürleri ve programı; MPD revizyonu veya uygulanan artırma veya geçerli bakım programı gibi.

6.6.2. Yukarıda belirtilmekte olan hususların tümünün tam olarak yaygın olması gerekli olmayabilir ve önemli miktarda müşterekliğin hakim olması gerekmektedir. Karar, Genel Müdürlük tarafından duruma göre alınır.

6.6.3. Kısa süreli bir kiralama sözleşmesi (6 aydan daha kısa bir süreliğine) durumunda, hava aracı sahibi/SYK'nın hava aracını söz konusu kiralama sözleşmesinin geçerliliği boyunca aynı program kapsamında işletebilmesine imkân verecek şekilde Genel Müdürlük tarafından 6.6.1 paragrafındaki kriterler karşısında daha fazla esneklik sağlanabilir.

6.6.4. SYK tarafından yukarıdakilerden herhangi birinde yapılacak değişiklikler için, havuzda toplama faydalarının idame ettirilebilmesine yönelik değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bir SYK bu yolla verileri havuzda toplamak istemesi halinde, SYK'lar arasında herhangi bir resmi anlaşma imza edilmeden önce Genel Müdürlük onayı alınması gerekmektedir.

6.6.5 İşbu 6.6 paragrafının doğrudan SYK'lar arasında verilerin havuzda toplanmasına işaret etme amacıyla olması sebebiyle, Genel Müdürlük imalatçının işbu paragrafın amacı ile uygunluk dahilinde olan bir güvenilirlik programını yönetmesini yeterli bulduğunda SYK'nın hava aracı imalatçısı tarafından yönetilen bir güvenilirlik programına katılması kabul edilebilmektedir.

Ek-2.2

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Görevlerinin Alt Yükleniciye Devredilmesi

AMC M.A.711 (a) (3)

1. İŞLETMECİNİN ALT YÜKLENİCİYE DEVREDİLMİŞ SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ GÖREVLERİ

1.1. Alt yüklenici kuruluşun standartlarını aktif bir şekilde kontrol etmek için, SYK; işletilecek olan hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak amacıyla hangi bakımın gerektiğinin, ne zaman, kim tarafından ve hangi standartta gerçekleştirilmesi gerektiğinin belirlenmesinden sorumlu olacak şekilde SYK ile ilişkili disiplinlerde eğitim almış ve yetkin olan bir kişi veya kişiler grubu istihdam etmelidir.

1.2. SYK, alt yüklenici olacak kuruluşun; SYK tarafından gerekli görülen, alt yükleniciye devredilecek söz konusu faaliyetler ile ilgili standartlarda olduğunu belirlemek üzere anlaşma öncesi bir denetleme gerçekleştirmelidir.

1.3. SYK, alt yüklenici olacak kuruluşun, kendisine devredilecek fonksiyonlarda eğitim almış ve yetkin olan yeterli sayıda ve nitelikli personele sahip olduğundan emin olmalıdır. Personel kaynaklarının yeterliliğinin değerlendirilmesinde; SYK, alt yüklenici kuruluşun mevcut taahhütlerini hesaba katmalı ve devredilen söz konusu faaliyetlere ilişkin belirli ihtiyaçları göz önünde bulundurmalıdır.

1.4. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini anlaşma yoluyla devretmek üzere uygun bir şekilde onaylanmak için SYK, söz konusu anlaşmaların yönetilmesine yönelik prosedürlere sahip olmalıdır. SEK, alt yüklenici kuruluş ile yapılan anlaşmanın kontrol altında olduğuna yönelik ilgili prosedürleri içermelidir.

1.5. Anlaşma yoluyla alt yükleniciye devredilen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevleri, SYK ve alt yüklenici kuruluş arasındaki anlaşmada belirtilmelidir. Söz konusu anlaşma ayrıca, alt yüklenici kuruluşun, söz konusu anlaşma şartlarının yerine getirilmesine tesir eden, daha sonradan oluşacak her bir değişikliğin, bahse konu değişiklikleri daha sonra Genel Müdürlüğe bildirmekten sorumlu olacak olan SYK'ya bildirilmesinden sorumlu olduğunu da belirtmelidir.

1.6. Alt yüklenici kuruluşlar, anlaşma yoluyla devredilen faaliyetlere ilişkin sorumluluklarını yerine getirme yöntemlerini ortaya koyan prosedürler kullanmalıdır. Bu prosedürler alt yüklenici kuruluş veya SYK tarafından geliştirilebilir.

1.7. Alt yüklenici kuruluşun kendi prosedürlerini geliştirdiği durumlarda, söz konusu prosedürlerin, SEK'e ve anlaşmanın şartlarına uyumlu olması gerekmektedir. Söz konusu prosedürler, Genel Müdürlük tarafından SYK'nın genişletilmiş prosedürleri olarak kabul edilmeli ve SEK içerisinde bunlara atıfta bulunulmalıdır. Alt yüklenici kuruluşun ilgili prosedürlerinin güncel bir kopyası SYK tarafından muhafaza edilmeli ve ihtiyaç duyulduğunda Genel Müdürlüğün erişimine sunulmalıdır.

Not: Alt yüklenici kuruluşun prosedürleri ile SYK'nın prosedürleri arasında herhangi bir ihtilafın doğması halinde, SEK'in politika ve prosedürleri geçerlidir.

1.8. Anlaşmada ayrıca, alt yüklenici kuruluşun prosedürlerinin sadece SYK'nın mutabakatı doğrultusunda revize edilebileceği de belirtilmelidir. SYK söz konusu revizyonların SEK ile uyumlu olduğundan ve bu Talimata uygun olduğundan emin olmalıdır.

SYK, alt yüklenici kuruluşun prosedürlerinin ve söz konusu prosedürlerin revizyonlarının sürekli izlenmesinden ve kabulünden sorumlu kişiyi tayin etmelidir. Bu fonksiyonu yerine getirmek üzere kullanılan kontroller, SEK içerisinde revizyon bölümünde, SYK'nın dahil olma durumu detaylandırılarak açık bir şekilde ortaya konmalıdır.

1.9. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerinin herhangi bir unsurunun anlaşmayla alt yükleniciye devredildiği her durumda, SYK personeli, kendi sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla ilgili tüm verilere erişim hak ve olanağına sahip olmalıdır.

Not: SYK, kendi hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliği için gerektiği durumlarda, alt yüklenici kuruluşun her bir tavsiyesine baskın gelme yetkisine sahiptir.

1.10. SYK, alt yüklenici kuruluşun ilgili prosedürler ile uygunluk dahilinde olarak, kendisine anlaşma yoluyla devredilmiş görevleri gerçekleştirme üzere nitelikli teknik uzmanlığa ve yeterli kaynaklara sahip olmaya devam ettiğinden emin olmalıdır. Bu hususun yerine getirilmemesi, SYK onayını geçersiz kılabilir.

1.11. Söz konusu anlaşmanın Genel Müdürlük takibine olanak vermesi gerekmektedir.

1.12. Söz konusu anlaşma, Genel Müdürlük takibi sonucunda tespit edilen bulguların Genel Müdürlük tarafından uygun görüldüğü şekilde kapatılmasını sağlamak üzere ilgili sorumluluklara belirtmelidir.

2. İŞİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Bu paragraf, bu tür alt anlaşma düzenlemelerinde geçerli olabilecek konu başlıklarını açıklamaktadır.

2.1. Çalışmanın kapsamı

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemleri anlaşma kapsamında olan hava araçlarının tipi ve tescilleri, motor tipleri ve/veya komponentler belirtilmelidir.

2.2. Bakım programının geliştirilmesi ve revize edilmesi

SYK, taslak bakım programının ve her bir revizyonun hazırlanmasını anlaşma yoluyla devredebilir. Bununla birlikte, SYK, söz konusu taslak önerilerin gereklilikleri karşıladığını değerlendirilmesinden ve Genel Müdürlük onayının alınmasından sorumlu olmaya devam eder. İlgili prosedürlerin bu sorumlulukları belirtmesi gerekmektedir. Söz konusu anlaşma ayrıca, ilk bakım programının veya söz konusu bakım programının revizyonunun onayını doğrulamak üzere gerekli verilerin talep üzerine SYK'nın mutabakatına ve/veya Genel Müdürlüğe sunulması gerektiğini de öngörmelidir.

2.3. Bakım programının etkinliği ve güvenilirliği

SYK, bakım tecrübesine ve operasyonel tecrübeye dayalı olarak bakım programının etkinliğinin izlenmesine ve değerlendirilmesine yönelik bir sistem uygulamalıdır. Verilerin toplanması ve ilk değerlendirme, alt yüklenici kuruluş tarafından yapılabilecek olup, gerekli işlemlerin SYK tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bakım programının etkinliğinin belirlenmesi için güvenilirlik programından istifade edildiği durumlarda, bu husus alt yüklenici kuruluş tarafından temin edilebilecek olup, ilgili prosedürlerde belirtilmelidir. Bu prosedürlerde onaylı bakım programına ve güvenilirlik programına atıfta bulunulmalıdır. SYK personelinin, alt yüklenici kuruluş ile güvenilirlik toplantılarına katılımı da anlaşmada belirtilmelidir.

Güvenilirlik verilerinin temin edilmesinde, alt yüklenici kuruluş, SYK tarafından temin edilen temel veriler/dokümanlar veya SYK'nın anlaşmalı bakım kuruluşu (kuruluşları) tarafından temin edilen, raporların türetildiği veriler ile çalışmakla sınırlıdır. Genel Müdürlük nezdinde kabul edilmesi halinde, güvenilirlik verilerinin ortak bir havuzda toplanmasına müsaade edilebilir.

2.4. Bakım programı için izin verilen değişiklikler

Planlanmış bakım ile ilgili olarak öngörülen her bir değişikliğe ilişkin sebepler ve gerekçelendirme alt yüklenici kuruluş tarafından hazırlanabilir. Öngörülen değişikliğin kabulüne SYK tarafından onay verilmelidir. SYK kabulünün verilme yöntemleri ilgili prosedürlerde belirtilmelidir. Bakım programında ortaya konmakta olan limitlerin dışında olduğu durumlarda, SYK'nın Genel Müdürlükten onay alması gerekmektedir.

2.5. Planlı bakım

Alt yüklenici kuruluşun bakım kontrollerini veya incelemelerini onaylı bakım programı doğrultusunda planladığı ve tanımladığı durumlarda, geri bildirim de dahil olmak üzere SYK ile gerekli iletişimin tanımlanması gerekmektedir.

Planlama kontrolü ve dokümantasyonu uygun destekleyici prosedürlerde belirtilmelidir. Bu prosedürler tipik olarak her bir kontrol tipine SYK'nın dahil olma düzeyini ortaya koymalıdır. Bu, normalde SYK'nın, üs bakım kontrolleri için her defasında çalışma içeriğini değerlendirmesini ve kabul etmesini içerecektir. Rutin hat bakım kontrolleri için bu husus, işlemlerin zamanında uygulanmasını sağlamak için SYK kontrolü ve uygun iletişime tabi olarak alt yüklenici kuruluş tarafından günlük esasta kontrol edilebilir. Bu husus tipik olarak aşağıdakileri içerebilecek olup, bunlarla sınırlı olması gerekmektedir:

- İş kartları dahil olmak üzere, geçerli iş paketi,
- Planlanmış komponent söküm listesi,
- Gerçekleştirilecek uçuşa elverişlilik direktifleri (AD'ler),
- Gerçekleştirilecek modifikasyonlar.

İlişkili prosedürler, bu tür bakım işlemlerinin gerçekleştirilmesi ile ilgili olarak SYK'nın zamanında haberdar edilmesini sağlamalıdır.

2.6. Kalite gözetimi.

SYK'nın kalite yönetim sistemi, alt yüklenici kuruluşun sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlerinin performansının yeterliliğini anlaşma ve bu Talimat ile uygunluğun sağlanabilmesi için gözetim altında tutmalıdır. Söz konusu gözetimin amacı temel olarak, anlaşma yoluyla devredilmiş faaliyetlerin etkinliğini incelemek, muhakeme etmek ve böylelikle de bu Talimat ve anlaşma ile uygunluğu sağlamaktır. Genel Müdürlük tarafından talep edildiğinde, denetleme raporları gözden geçirmeye tabi olabilir.

2.7. Genel Müdürlüğe erişim

Söz konusu anlaşma, alt yüklenici kuruluşun Genel Müdürlüğe daima erişim hak ve olanağı vermesi gerektiğini belirtmelidir.

2.8. Bakım verileri

Anlaşmanın amacı doğrultusunda kullanılan bakım verileri, bu verilerin temin edilmesinden sorumlu olanlar ve geçerli olduğunda bu tür verilerin kabulünden/onayından sorumlu olan

Genel Müdürlük ile birlikte belirtilmelidir. SYK, revizyonlar da dahil olmak üzere bu tür verilerin SYK personeli ve alt yüklenici kuruluşta bu tür verileri değerlendirmeleri gerekebilecek olan kişiler için kolaylıkla hazır bulundurulmasını sağlamalıdır. SYK, acil verilerin alt yüklenici kuruluşta zamanında iletilmesinin sağlanmasına yönelik bir "hızlı yol" yöntemi oluşturmalıdır. Bakım verileri tipik olarak aşağıdakileri içerebilecek olup, bunlarla sınırlı olması gerekmemektedir:

- Bakım programı,
- Uçuşa Elverişlilik direktifleri (AD'ler),
- Servis Bültenleri,
- Büyük çaplı tamirler/modifikasyon verileri,
- Hava Aracı Bakım El Kitabı,
- Motor revizyon el kitabı,
- Hava Aracı Resimli Parçalar Katalogu (IPC),
- Elektrik tesisatı kablolama şemaları,
- Arıza giderme el kitabı,

2.9. Uçuşa elverişlilik direktifleri

AD değerlendirmesinin, planlamasının ve takibinin çeşitli yönleri alt yüklenici kuruluş tarafından gerçekleştirilebilecek olup, bunların hava araçlarına uygulanması onaylı bir bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilir. SYK, geçerli AD'lerin hava aracına zamanında uygulanmasından sorumlu olup, SYK'ya uygulamaya ilişkin bildirimde bulunulmalıdır. Bu sebepten dolayı, SYK'nın öngörülen uygulama yöntemlerini kabul etmesini sağlayacak tanımlanmış prosedürler ile desteklenen, AD uygulanmasına ilişkin açık politikalara ve prosedürlere sahip olması gerekmektedir.

İlgili prosedürler aşağıdakileri belirtmelidir.

- Alt yüklenici kuruluşun SYK'dan hangi bilgilere (örneğin, AD yayınları, sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, uçuş saatleri/sayıları vb.) ihtiyaç duyduğu.
- AD'lerin zamanında uygulandığının sağlanması amacıyla, SYK'nın alt yüklenici kuruluştan hangi bilgilere (örneğin; AD planlama listesi, detaylı mühendislik emri, vb.) ihtiyaç duyduğu.

Yukarıdaki sorumluluğu yerine getirmek üzere, SYK'ların bakım yönetimini yaptıkları oldukları hava araçlarına ve ekipmanlara ilişkin güncel zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik bilgilerini aldıklarından emin olmaları gerekmektedir.

2.10. Servis bülteni/modifikasyonlar

Alt yüklenici kuruluşun, SYK tarafından belirlenen net bir politikaya dayalı olarak bir Servis Bülteninin (SB) ve diğer ilişkili zorunlu olmayan materyalin hava aracına uygulanmasına yönelik inceleme gerçekleştirmesi ve tavsiyelerde bulunması gerekli olabilir. Bu husus anlaşmada belirtilmelidir.

2.11. Hizmet ömrü sınırı kontrolleri ve komponent kontrol/söküm tahmini.

Alt yüklenici kuruluşun planlama faaliyetleri gerçekleştirdiği durumlarda, söz konusu kuruluşun duruma bağlı olarak güncel uçuş sayılarını, uçuş saatlerini, inişleri ve/veya takvim kontrolü detaylarını hangi sıklıkta alması gerektiği anlaşmada belirtilmelidir. Söz konusu zaman dilimi, kuruluşun anlaşma yoluyla devredilmiş planlama fonksiyonlarını uygun bir şekilde gerçekleştirmesine olanak verecek şekilde olmalıdır. Bu sebepten dolayı SYK, anlaşmalı bakım kuruluşu (kuruluşları) ve alt yüklenici kuruluş arasında yeterli ölçüde iletişim olmasına ihtiyaç duyulacaktır. Buna ilaveten, söz konusu anlaşmada, SYK'nın gerekli bakımın zamanında gerçekleştirilmesini güvence altına almak amacıyla tüm güncel uçuş sayılarını uçuş saatlerini, vb. elinde bulunduracağı belirtilmelidir.

2.12. Motor durum takibi

SYK'nın uçağa takılı motor durum takibini anlaşma yoluyla devretmesi halinde, alt yüklenici kuruluşun bu görevi gerçekleştirmek için, SYK tarafından tedarik edilmesi gereken her bir parametre değeri dahil olmak üzere ilgili tüm bilgileri alması gerekmektedir. Söz konusu anlaşma ayrıca, kuruluşun SYK'ya ne türde geri bildirim bilgileri (motor limitleri, uygun teknik tavsiye, vb.) temin etmesi gerektiğini de belirtmelidir.

2.13. Arıza kontrolü

SYK'nın, teknik kayıt defterindeki ertelenmiş arızaların günlük kontrolünü anlaşma yoluyla devrettiği durumlarda, bu husus anlaşmada belirtilmeli ve uygun prosedürlerde yeterli ölçüde açıklanmalıdır. İşleticinin MEL/CDL'i, hangi arızaların ertelenebileceğinin ve ilişkili limitlerin belirlenmesine esas teşkil etmektedir. Söz konusu prosedürler ayrıca, AOG durumları, tekrar eden arızalar ve tip sertifikası sahibinin limitlerini aşan hasar gibi kusurlar için yapılması gereken işlemleri ve sorumlulukları da tanımlamalıdır.

Bakım sırasında saptanan diğer tüm arızalar için, söz konusu bilgiler, Genel Müdürlük tarafından prosedür onayı ile verilen yetki doğrultusunda bazı arızaların ertelenebileceğini belirleyebilecek olan SYK'nın dikkatine sunulmalıdır. Bu sebepten dolayı SYK, alt yüklenici kuruluş ve anlaşmalı bakım kuruluşu arasında yeterli düzeyde iletişim sağlanmalıdır.

Alt yüklenici kuruluş potansiyel ertelenmiş arızalara ilişkin pozitif bir değerlendirme yapmalı ve arızaların herhangi bir kombinasyonunun kümülatif etkisinden doğan potansiyel tehlikeleri göz önünde bulundurmalıdır. Alt yüklenici kuruluş, bu değerlendirme sonrasında onayını almak üzere SYK ile iletişime geçmelidir.

MEL/CDL referansı ile izin verilebilir arızaların ertelenmesi, hava aracının uçuştan sorumlu kaptan pilotu tarafından kabul edilmesine müteakiben anlaşmalı bakım kuruluşu tarafından ilgili teknik kayıt prosedürlerine uygun olarak gerçekleştirilebilir.

2.14. Zorunlu olay raporlama

Bu Talimat ve SHT-145 içerisinde tanımlanmakta olan raporlama kriterleri dahilinde olan tüm olaylar ilgili gerekliliklerce gerekli görüldüğü şekilde rapor edilmelidir. SYK, alt yüklenici kuruluş ve bakım kuruluşu arasında yeterli düzeyde iletişimin mevcut olmasını sağlamalıdır.

2.15. Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları

Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, bu dokümanların sahibi kalmaya devam eden SYK adına, alt yüklenici kuruluş tarafından kayıt altına alınabilir ve muhafaza edilebilir. Ancak, SYK'ya, mutabakata varılmış prosedürler doğrultusunda Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) uygunluğunun ve ömürlü komponentlerin güncel durumu temin edilmelidir. SYK'ya ayrıca,

ihtiyaç duyulduğunda asıl kayıtlara kısıtlamasız ve zamanında erişim hak ve olanağı da temin edilmelidir. Uygun bilgi sistemlerine internet üzerinden erişim kabul edilebilir.

Bu Talimatın kayıt tutma gereklilikleri karşılanmalıdır. Talep üzerine, Uygun olarak yetkilendirilmiş Genel Müdürlük tarafından personelinin söz konusu kayıtlara erişmesi sağlanmalıdır.

2.16. Kontrol uçuşu prosedürleri

Kontrol Uçuşları SYK'nın kontrolü altında gerçekleştirilir. Alt yüklenici kuruluş veya anlaşmalı bakım kuruluşu tarafından öngörülen kontrol uçuş gereklilikleri SYK tarafından kabul edilmelidir.

2.17. SYK ve alt yüklenici kuruluş arasındaki iletişim

2.17.1. Uçuşa elverişlilik sorumluluğunu yerine getirebilmek için SYK'nın ilgili tüm raporları ve ilgili bakım verilerini alması gerekmektedir. Anlaşma, hangi bilgilerin ne zaman temin edilmesi gerektiğini belirtmelidir.

2.17.2. SYK'nın hava aracının uçuşa elverişliliğinin sağlanmasına ilişkin sorumluluğunun bir kısmını gerçekleştirebildiği toplantılar önem arz etmektedir. SYK, alt yüklenici kuruluş ve anlaşmalı bakım kuruluşu arasında iyi iletişimin tesisi için toplantılardan istifade edilmelidir. Anlaşma şartları, uygun olan her durumda, müdahil olan taraflar arasında yapılacak toplantıların sayısına ilişkin hüküm içermelidir. İrtibat toplantılarının türlerine ve her bir toplantının görev tanımına ilişkin detaylar belgelenmelidir. Söz konusu toplantılar aşağıdakilerin tümünü veya bunların bir kombinasyonunu içerebilecek olmakla birlikte bunlarla sınırlı değildir:

a) Anlaşmanın gözden geçirilmesi

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi öncesinde anlaşmanın uygulanmasına müdahil olan her iki tarafın teknik personelinin, her hususun her iki tarafın görevlerinin ortak bir şekilde anlaşılmasını sağladığından emin olmak amacıyla bir araya gelmesi çok önemlidir.

b) Çalışma kapsamı planlama toplantısı

Çalışma kapsamı planlama toplantıları, gerçekleştirilecek bakım işlemleri üzerinde genel olarak mutabakata varacak şekilde düzenlenebilir.

c) Teknik toplantı

Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler), Servis Bültenleri (SB'ler), gelecekteki modifikasyonlar, atölye ziyareti sırasında tespit edilen önemli kusurlar, güvenilirlik, vb. gibi teknik konuları periyodik olarak gözden geçirmek ve söz konusu teknik konulara ilişkin yapılacak işlemler konusunda mutabakata varmak amacıyla toplantılar düzenlenmelidir.

d) Kalite toplantısı

SYK'nın kalite gözetimi ve Genel Müdürlüğün takip faaliyeti sonucunda ortaya çıkarılan konuları incelemek ve gerekli düzeltici faaliyetler konusunda mutabakata varmak amacıyla kalite toplantıları düzenlenmelidir.

e) Güvenilirlik toplantısı

Bir güvenilirlik programının mevcut olduğu durumlarda, söz konusu anlaşma, güvenilirlik toplantılarına katılım dahil olmak üzere SYK'nın ve alt yüklenici kuruluşun söz konusu programa dahil olma durumlarını belirtmelidir. Ayrıca, söz konusu anlaşma, periyodik

güvenilirlik toplantılarına Genel Müdürlüğün katılımına olanak veren bir maddeyi içermelidir.

Ek-2.3

Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik Takibi

AMC M.B.303 (d)

Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik Gözetimi formu SHGM.UED.26005653.FR.254 doküman numarası ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 254'tür. İlgili formlara Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-2.4

F Bakım Kuruluşu El Kitabı

AMC M.A.604

1. Amaç

Bakım kuruluşu el kitabı, onaylı bakım kuruluşu tarafından yapılan tüm faaliyetlere ilişkin referanstır. Kuruluş tarafından, onayın kapsamı ve kuruluşa verilen yetkiler doğrultusunda bu Talimat ile uygunluğun sağlanması için tüm yöntemleri içermelidir.

Bakım kuruluşu el kitabı, onaylı kuruluşun yapmak üzere yetkilendirilmiş olduğu faaliyetleri ve anlaşma yoluyla devredilen faaliyetleri açık ve net bir şekilde tanımlamalıdır. Kuruluş tarafından kullanılan kaynaklar, kuruluşun yapısı ve prosedürleri detaylandırılmalıdır.

2. İçerik

Küçük ölçekli bir kuruluş (10'un altında bakım personeli) için tipik bir bakım kuruluşu el kitabı doğrudan günlük kullanılmak üzere tasarlanmalıdır. Çalışma dokümanlarına ve listelerine söz konusu el kitabında doğrudan yer verilmelidir. En azından aşağıdakileri içermelidir:

Bölüm A — Genel

1. — **İçindekiler tablosu**
2. — **Geçerli sayfalar listesi**
3. — **Değişikliklerin kayıtları**
4. — **Değişiklik prosedürü**
  - Taslak çıkarma
  - Genel Müdürlük tarafından doğrudan onaylanması gereken değişiklikler
  - Onay

— **Dağıtım**

- El kitabının bir kopyasına sahip olan her bir kişinin adı soyadı ve unvanı

— **Sorumlu müdürün taahhüdü**

- El kitabının onayı
- Bakım kuruluşu el kitabının ve el kitabına dahil edilmiş her türlü dokümanın söz konusu kuruluşun bu Talimat ile uygunluğun sağlandığına yöntemlerini ilişkin beyan
- El kitabına göre doğrultusunda faaliyet taahhüdü
- Gerekliğinde el kitabına değişiklik yapma taahhüdü

Bölüm B — Tanım

— **Kuruluşun çalışma kapsamı**

- Kuruluş tarafından yapılan çalışmanın tanımı (ürün tipi, çalışma tipi) ve anlaşma yoluyla devredilen çalışma
- Her bir tesiste yapılabilecek çalışma seviyesinin tanımlanması.

— **Kuruluşun genel sunumu**

- Ticari adı ve statüsü

— **Yönetim personelinin adı soyadı ve unvanı**

- Sorumlu müdür - Üst yöneticiler - Görevler ve sorumluluklar

— **Organizasyon şeması**

— **Onaylayıcı Personel**

- Minimum nitelikler ve deneyim
- Yetkilendirilmiş onaylayıcı personelin listesi, söz konusu personelin ve kişisel yetkilendirme referansı

— **Personel**

- Teknik personel (sayısı, nitelikleri ve deneyimleri)
- İdari personel (sayısı)

— **Tesisin genel tanımı**

- Coğrafik konum (haritada)
- Hangarların planı
- İhtisas atölyeleri
- Ofis olanakları
- Depolar
- Tüm kiralanmış tesislerin elverişliliği

— **Aletler, ekipmanlar ve malzemeler**

- Kullanılan aletlerin, ekipmanların ve malzemelerin listesi (nadiren kullanılan aletlere erişim dahil)
- Test aparatları
- Kalibrasyon sıklıkları

— **Bakım verileri**

- M.A.402'ye göre kullanılan bakım verilerinin listesi ve uygun değişiklik bilgileri (nadiren kullanılan verilere erişim dahil)

Bölüm C — Genel Prosedürler

— **Organizasyonel gözden geçirme**

- Amaç (söz konusu onaylı bakım kuruluşunun, bu Talimat gerekliliklerini karşılamaya devam etmesini güvence altına almak)
- Sorumluluk
- Organizasyon, sıklık, kapsam ve içerik (Genel Müdürlük bulgularının işleme alınması dahil)
- Gözden geçirmenin planlanması ve yapılması
- Organizasyonel gözden geçirme kontrol listesi ve formları
- Gözden geçirme bulgularının işleme alınması ve düzeltilmesi
- Raporlama
- Anlaşmayla devredilen çalışmanın gözden geçirilmesi

— **Eğitim**

- Personel nitelikleri ve eğitim gereklilikleri ile uygunluğun sağlanması için kullanılan yöntemlerin tanımı (onaylayıcı personel eğitimi, uzman eğitimi)
- Muhafaza edilecek personel kayıtlarının tanımı

— **Uzmanlık gerektiren işlerin (alt yüklenicilere) devredilmesi**

- Seçim kriterleri ve kontrolü
- (Alt yükleniciye) devredilen çalışmanın mahiyeti
- Alt yüklenicilerin listesi
- Anlaşmaların mahiyeti
- Faaliyetlerin sertifikasyonuna (onaylanmasına) ilişkin sorumlulukların belirlenmesi

— **Bir defaya mahsus yetkilendirmeler**

- Bakım kontrolleri
- Onaylayıcı personel

Bölüm D — Çalışma Prosedürleri

— **İş emri kabulü**

— **Çalışma paketinin hazırlanması ve düzenlenmesi**

- İş emrinin kontrolü
- Planlanan çalışmanın hazırlanması
- İş paketi içeriği (formların kopyaları, iş kartları, bunların kullanımına ilişkin prosedürler)
- Çalışmanın yetkilendirilmesi için gerekli sorumluluklar ve imzalar

— **Lojistik**

- Müdahil olan kişiler/fonksiyonlar
- Tedarikçilerin seçilmesine yönelik kriterler
- Parçaların, aletlerin ve malzemelerin giriş muayenesi ve depolanması için kullanılan prosedürler
- Kullanımlarına ve dağıtımlarına ilişkin form ve prosedürlerin kopyası

— **Uygulama (İcra)**

- Müdahil olan kişiler/fonksiyonlar ve ilgili rol
- Dokümantasyon (iş paketi ve iş kartları)
- Kullanımlarına ve dağıtımlarına ilişkin form ve prosedürlerin kopyası
- Çalışma kartları ve imalatçının dokümantasyonunun kullanımı
- Uygunluk kontrolleri dahil olmak üzere, depolardan komponent kabulüne ilişkin prosedürler
- Gayri faal komponentlerin depolara iade edilmesine ilişkin prosedürler

— **Bakımdan Çıkış - Onaylayıcı personel**

- Yetkilendirilmiş onaylayıcı personel görevleri ve sorumlulukları

— **Servise verme - Gözetim**

Onaylı bakım kuruluşundan talep edilen çalışma için geçerli olan tüm bakım görevlerinin gerektiği şekilde tamamlanmış olduğunun güvence altına alınması için kullanılan sistemin detaylı tanımı.

- Gözetimin içeriği
- Kullanımlarına ve dağıtımlarına ilişkin form ve prosedürlerin kopyası
- İş paketinin kontrolü

— **Servise verme - Bakım Çıkış Sertifikası**

- Bakım Çıkış Sertifikasının (CRS) imzalanmasına ilişkin prosedür (ön işlemler dahil)
- Bakım çıkış sertifikası metni/ifadesi ve standardize edilmiş şekil/form

- Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sisteminin doldurulması
- SHGM Form 1'in doldurulması
- Eksik bakım
- Kontrol uçuşu yetkilendirmesi
- Bakım Çıkış Sertifikasının (CRS) ve SHGM Form 1'in kopyası

— **Kayıtlar**

— **Özel prosedürler**

Uzmanlık gerektiren görevler, düzeltilemez (geri kazandırılmaz) komponentlerin bertaraf edilmesi, SHGM Form 1'e sahip olmayan parçaların yeniden onaylanması (sertifikasyonu), vb. gibi

— **Olay raporlama**

- Raporlanacak olaylar
- Raporların zaman aralığı
- Raporlanacak bilgiler
- Alıcılar

— **El kitabının dolaylı onayının yönetilmesi**

- Dolaylı onay için elverişli değişikliklerin içeriği
- Sorumluluk
- İzlenebilirlik
- Genel Müdürlüğün bilgilendirilmesi
- Onaylama

Bölüm E — İlaveler

— **Kullanılan tüm dokümanların örnekleri.**

— **Bakım mahallerinin listesi.**

— **SHT-145 veya F kuruluşlarının listesi.**

— **Anlaşmayla alt yükleniciye devrilen ihtisas hizmetlerinin listesi.**

3. Onay

Genel Müdürlük söz konusu el kitabını yazılı olarak onaylar. Bu işlem normalde, geçerli sayfalar listesinin onaylanması suretiyle yapılır.

Küçük çaplı değişiklikler veya büyük kabiliyet listesine ilişkin değişiklikler, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedür vasıtasıyla dolaylı olarak onaylanabilir.

4. Bu Talimat ile sürekli uygunluk

Bir bakım kuruluşu el kitabının, ister bu Talimattaki, kuruluştaki veya kuruluşun faaliyetlerindeki bir değişiklik ister organizasyonel gözden geçirme kapsamında yapılan

doğrulama kontrollerince varlığı tespit edilen bir yetersizlik sebebiyle veya el kitabının gerekliliklere uygunluğuna tesir eden herhangi bir diğer sebeple bu Talimatın gerekliliklerini karşılayamaz hale geldiği durumlarda, onaylı bakım kuruluşu, el kitabı için bir değişiklik hazırlamaktan ve söz konusu değişikliği onaylatmaktan sorumludur.

5. Dağıtım

El kitabı, kuruluşun nasıl çalıştığını açıklamaktadır ve dolayısıyla da el kitabının veya ilgili kısımlarının kuruluştaki ve anlaşmalı kuruluşlardaki ilgili tüm personele dağıtılması gerekmektedir.

Ek-2.5

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi El Kitabı

AMC M.A.704

SEK İÇİNDEKİLER TABLOSU

Bölüm 0 Genel organizasyon

- 0.1. Sorumlu müdür tarafından hazırlanmış şirket taahhüdü.
- 0.2. Genel bilgiler.
- 0.3. Yönetim personeli.
- 0.4. Yönetim organizasyon şeması.
- 0.5. Kuruluşun faaliyetlerindeki/onayındaki/lokasyonundaki/personelindeki değişikliklerin Genel Müdürlüğe bildirilmesine ilişkin prosedür.
- 0.6. El kitabı tadil prosedürleri.

Bölüm 1 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi prosedürleri

- 1.1. Hava aracı teknik kayıt (*technical log*) kullanımı ve MEL uygulaması
Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi kullanımı
- 1.2. Hava aracı bakım programları - geliştirme, tadil ve onay.
- 1.3. Zaman ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, sorumluluklar, muhafaza, erişim.
- 1.4. Uçuşa elverişlilik direktiflerinin hayata geçirilmesi ve kontrolü.
- 1.5. Bakım programının (programlarının) etkinliğinin analiz edilmesi.
- 1.6. Zorunlu olmayan modifikasyon gerçekleştirme politikası.
- 1.7. Önemli modifikasyon ve tamir standartları.
- 1.8. Kusur raporları.
- 1.9. Mühendislik faaliyeti.
- 1.10. Güvenilirlik programları.
- 1.11. Uçuş öncesi kontrolleri.
- 1.12. Hava Aracının tartılması.
- 1.13. Kontrol uçuşu prosedürleri.

Bölüm 2 Kalite sistemi

- 2.1. Sürekli uçuşa elverişlilik kalite politikası, planı ve denetleme prosedürü.
- 2.2. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin izlenmesi.
- 2.3. Bakım programının (programlarının) etkinliğinin izlenmesi.
- 2.4. Tüm bakımın uygun bir bakım kuruluşu tarafından yapıldığının izlenmesi.
- 2.5. Anlaşma ile devredilmiş tüm bakımın, bakım yüklenicisi tarafından kullanılan alt yükleniciler dahil olmak üzere, anlaşma doğrultusunda yapıldığının izlenmesi.

2.6. Kalite denetlemesi personeli.

Bölüm 3 Anlaşmalı Bakım

3.1. Bakım yüklenicisi seçme prosedürü.

3.2. Hava aracının kalite denetlemesine tabi tutulması.

Bölüm 4 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme prosedürleri

4.1. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli.

4.2. Hava aracı kayıtlarının incelenmesi.

4.3. Fiziki inceleme.

4.4. Hava aracının ithal edilmesi için Genel Müdürlüğe tavsiyelere ilişkin ilave prosedürler.

4.5. Uçuşa Elverişlilik İncelemesi Sertifikası düzenlenmesi için Genel Müdürlüğe tavsiyeler.

4.6. Uçuşa Elverişlilik İncelemesi Sertifikasının tanzimi.

4.7. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme kayıtları, sorumluluklar, muhafaza ve erişim.

Bölüm 4B Uçuş İzni prosedürleri

4B.1. Onaylanmış uçuş koşulları ile uygunluk;

4B.2. SYK ayrıcalığı kapsamında uçuş izni düzenlenmesi;

4B.3. Uçuş iznine ilişkin yetkili imza sahipleri;

4B.4. Uçuş için Genel Müdürlük ile irtibat;

4B.5. Uçuş izni kayıtları, sorumluluklar, muhafaza ve erişim.

Bölüm 5 İlaveler

5.1. Örnek dokümanlar

5.2. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli listesi

5.3. M.A.711(a) 3 uyarınca alt yüklenicilerin listesi.

5.4. Anlaşma akdedilmiş onaylı bakım kuruluşlarının listesi.

5.5. Anlaşmayla (alt yüklenicilere) devredilmiş çalışmaya ilişkin anlaşma suretleri (AMC M.A.711(a)3 Ek-2.2).

GEÇERLİ SAYFALAR LİSTESİ

Sayfa	Revizyon	Sayfa	Revizyon	Sayfa	Revizyon
1	Asıl	3	Asıl	5	Asıl
2	Asıl	4	Asıl	.....	.....

DAĞITIM LİSTESİ

(El kitabının uygun dağıtımını sağlamak ve Genel Müdürlüğe, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerine müdahil olan tüm personelin ilgili bilgilere erişiminin olduğunu kanıtlamak üzere dokümanda bir dağıtım listesine yer verilmesi gerekmektedir. Bu husus, tüm personelin bir el kitabı almış olmak zorunda olması anlamından ziyade, kuruluşun (kuruluşların) bünyesindeki ilgili personelin bu el kitabına hızlı ve kolayca erişecek şekilde makul miktarda

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

el kitabı dağıtılması anlamına gelmektedir.

Bu doğrultuda, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabının aşağıdakilere dağıtılması gerekmektedir:

- işleticinin veya kuruluşun yönetim personeli ve gerektiği şekilde, daha alt seviyedeki herhangi bir kişi ve
- Anlaşmalı onaylı bakım kuruluşu (kuruluşları) ve
- Genel Müdürlük.)

BÖLÜM 0 GENEL ORGANİZASYON

0.1 Sorumlu müdür tarafından hazırlanmış şirket taahhüdü

(Sorumlu müdürün el beyanının/taahhüdünün aşağıdaki paragrafta belirtilen amacı içermesi gerekmekte olup, gerçekte bu beyan/taahhüt hiçbir tadil yapılmaksızın kullanılabilir. Beyanda/taahhütte yapılacak hiçbir değişiklik beyanın/taahhüdün amacını değiştirmemelidir.)

Bu el kitabı bu Talimat kapsamında Joe Bloggs'un işletme ruhsat onayının dayalı olduğu organizasyonu ve prosedürleri tanımlamaktadır.

Bu prosedürler aşağıdaki imzanın sahibi tarafından onaylanmış olup, Joe Bloggs tarafından yönetilen hava araçlarının bakımı dahil olmak üzere, tüm sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin onaylanmış bir standart doğrultusunda ve zamanında yapılmasını sağlamak amacıyla bu prosedürlere, uygun olduğu şekilde, riayet edilmelidir.

Bu prosedürlerin yeni veya revize edilmiş regülasyonlar ile uyumadığı durumlarda; prosedürlerin, Genel Müdürlük tarafından yayınlanan her tür yeni veya revize edilmiş regülasyon ile uygun olması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Genel Müdürlük bu kuruluşu, ancak Genel Müdürlük tarafından, söz konusu prosedürlerin takip edilmekte olduğuna yönelik kanaat getirilmesi halinde onaylayacaktır. Genel Müdürlüğün söz konusu prosedürlerin takip edilmediğine ve standartlara sahip olunmadığına dair kanıtı sahip olması halinde, kuruluşun sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi onayını icabında askıya alma, sınırlama veya iptal etme hakkına sahip olduğu idrak edilmelidir.

Ticari hava taşımacılığında, sürekli uçuşa elverişlilik kuruluşunun onayının askıya alınması veya iptali İşletme Ruhsatını geçersiz kılacaktır.

0.2. Genel Bilgiler

a) Kuruluşun kısa tanımı

(Bu paragraf, kuruluşun tümünün [yani ticari hava taşımacılığı durumunda işleticinin tümü veya başka onaylara sahip bulunduğu durumlarda tüm kuruluş dahil olarak] sorumlu müdürün yönetimi altında nasıl organize olduğunu geniş kapsamlı bir şekilde açıklamalı ve 0.4 paragrafındaki organizasyon şemalarına atıfta bulunmalıdır).

b) Diğer kuruluşlar ile ilişkiler

(Bu paragraf her kuruluş için geçerli olmayabilecektir)

(1) İştirakler/ana şirket

SHT - M	Yayın Tarihi	Değişiklik No	Değişiklik Tarihi	Sayfa
	10/06/2013	7	10/01/2022	184 / 254

(Konuya açıklık getirme amacıyla, söz konusu kuruluşun bir gruba ait olduğu durumlarda, bu paragraf kuruluşun söz konusu grubun diğer üyeleri ile sahip olabileceği özel ilişkiyi açıklamalıdır-örneğin; Joe Bloggs Airlines, Joe Bloggs Finance, Joe Bloggs Leasing, Joe Bloggs Maintenance, vb. arasındaki bağlar).

(2) Konsorsiyumlar

(Kuruluşun bir konsorsiyuma ait olması halinde bu husus burada belirtilmelidir. Konsorsiyumun diğer üyeleri ve de konsorsiyumun organizasyonunun kapsamı belirtilmelidir [örneğin; operasyonlar, bakım, dizayn (modifikasyonlar ve tamirler), üretim, vb...]. Bunun belirtilmesinin sebebi, konsorsiyum bakımının özel anlaşmalar vasıtasıyla ve konsorsiyumun, söz konusu bakım anlaşmalarını yanlışlıkla hükümsüz kılacak politikası ve/veya prosedür el kitapları vasıtasıyla kontrol edilebilecek olmasıdır. Buna ilaveten, uluslararası konsorsiyumlar ile ilgili olarak, Genel Müdürlüğe danışılmalı ve söz konusu otoritelerin bu düzenlemelere ilişkin mutabakatı açık bir şekilde belirtilmelidir. Bunun akabinde, bu paragraf, her tür konsorsiyumun geçerli olacak sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili el kitabına veya prosedürüne veya Genel Müdürlüğün mutabakatına atıfta bulunmalıdır.)

c) Yetki Kapsamı - Yönetilen hava araçları

(Bu paragraf, SYK'nın onaylı olduğu yetki kapsamını içermelidir. Bu paragraf ayrıca hava aracı tipi/serisi, hava aracı tescilleri, hava aracı sahibi/İşleticisi, anlaşma referansları gibi bilgileri de içerebilir. Aşağıda bu hususa ilişkin bir örnek verilmektedir:)

Hava aracı tipi/serisi	Yetki kapsamına ilave edilen tarih	Hava aracı Bakım programı veya jenerik bakım programı	Hava aracı (araçları) tescil işareti	Hava aracı sahip/İşleticisi	SYK anlaşma referansı

Ticari hava taşımacılığı için, hava aracı tescilleri listelenmiş ise bu paragrafta İşletme Şartları veya İşletme El Kitabına referans verilebilir.

(Hava aracı sayısına bağlı olarak, bu paragraf aşağıdaki şekilde güncellenebilecektir:

1) paragraf, listeye her hava aracı ilave edildiğinde veya listeden her hava aracı çıkarıldığında revize edilir.

2) paragraf, listeye her hava aracı tipi veya belirli sayıda hava aracı ilave edildiğinde veya listeden her hava aracı tipi veya belirli sayıda hava aracı çıkarıldığında revize edilir. Bu durumda paragraf, yönetilen hava araçlarına ilişkin güncel listenin danışılmak üzere nerede mevcut olduğunu açıklamalıdır.)

Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Yetkisi olmayan SYK'lar uçuşa elverişlilik uzatma prosedürlerini bu paragrafa ilave etmelidir.

d) Operasyon (İşletim) tipi

(Bu paragraf, operasyonların (işletimlerin) tipine ilişkin geniş kapsamlı bilgiler vermelidir; ticari, hava işi, ticari eğitim, uzun mesafeli/kısa mesafeli/bölgesel, tarifeli/charter, uçulan bölgeler/ülkeler/kıtalar, vb. gibi)

0.3. Yönetim personeli

a) Sorumlu müdür

(Bu paragraf, sürekli uçuşa elverişlilik onayı ile ilgili sorumlu müdürün görev ve sorumluluklarına işaret etmeli ve sorumlu müdürün, tüm sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin finanse edilebilmesini ve gerekli standart doğrultusunda yapılabilmesini sağlamak üzere kurumsal yetkiye sahip olduğunu kanıtlamalıdır.)

b) Sürekli uçuşa elverişlilik için tayin edilmiş sorumlu yetkili (post holder) (M.A.706(d)'de belirtildiği üzere)

(Bu paragraf;

- Sürekli uçuşa elverişlilik için tayin edilmiş sorumlu yetkilinin (post holder) tüm bakımların onaylanmış bir standart doğrultusunda ve zamanında yapılmasını sağlamaktan sorumlu olduğu vurgulamalı ve;

- Söz konusu kişinin, sürekli uçuşa elverişliliğe ilişkin bu Talimatla ilgili kendi sorumluluğuna ilişkin yetkisinin kapsamını tanımlamalıdır.)

c) Sürekli uçuşa elverişlilik koordinasyonu

(Bu paragraf, M.A.706(c) tarafından gerekli görülen "kişiler grubunu" teşkil eden iş fonksiyonlarını, bu Talimat kapsamında belirtilen tüm sürekli uçuşa elverişlilik sorumluluklarının söz konusu grubu teşkil eden kişilerce kapsandığını göstermeye yetecek kadar detaylı bir şekilde listelemelidir. "Sürekli uçuşa elverişlilik için tayin edilmiş Sorumlu Yetkilinin (Post Holder) söz konusu "kişiler grubunu" kendisinin teşkil ettiği küçük ölçekli işleticiler durumunda, bu paragraf bir önceki paragraf ile birleştirilebilecektir.)

d) Görevler ve sorumluluklar

(Bu paragraf diğer atanmış kişilerin ve yönetici personelin görev ve sorumluluklarını daha da geliştirmelidir.)

e) İşgücü kaynakları ve eğitim politikası

(1) İşgücü kaynakları

(Bu paragraf, onaylanmış sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetinin ifası için belirlenmiş kişi sayısının yeterli olduğu gösterecek genel rakamlar sunmalıdır. Şirketin tüm çalışanlarına ilişkin ayrıntılı sayının belirtilmesi gerekli olmayıp, sadece sürekli uçuşa elverişliliğe müdahil olan çalışanların sayısının verilmesi yeterlidir. Bu husus aşağıdaki şekilde sunulabilir:)

28 Kasım 2003 tarihi itibarıyla, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sisteminin ifası için atanmış olan çalışan sayısı aşağıdaki gibidir:

	Tam Zamanlı	Tam zamanlıya eşdeğer yarı zamanlı
Kalite takibi/gözetimi.	AA	aa = AA'
Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi	BB	bb = BB'
(Kişilerin yönetim grubu hakkında detaylı bilgiler)	BB1	bb1 = BB1'
	BB2	bb2 = BB2'
Diğer...	CC	cc =CC'
Toplam	TT	tt = TT'
Toplam Adam saat	TT + TT'	

(Not: Kuruluşun boyutu ve karmaşıklığı doğrultusunda, bu tablo daha da geliştirilebilecek veya basitleştirilebilecektir)

(2) Eğitim politikası

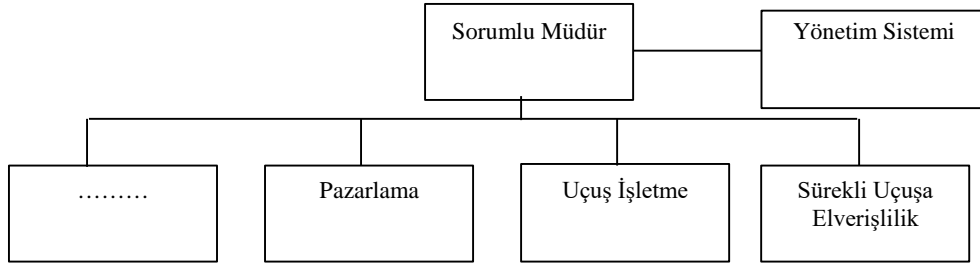
(Bu paragraf, yukarıda belirtilen personele ilişkin eğitim ve nitelik standartlarının söz konusu kuruluşun boyutu ve karmaşıklığı ile tutarlı olduğunu göstermelidir. Ayrıca, tazeleme eğitimine olan ihtiyacın nasıl değerlendirildiğini ve de eğitim kaydının ve takibinin nasıl yapıldığını açıklamalıdır)

0.4. Yönetim organizasyon şemaları

a) Genel organizasyon şeması

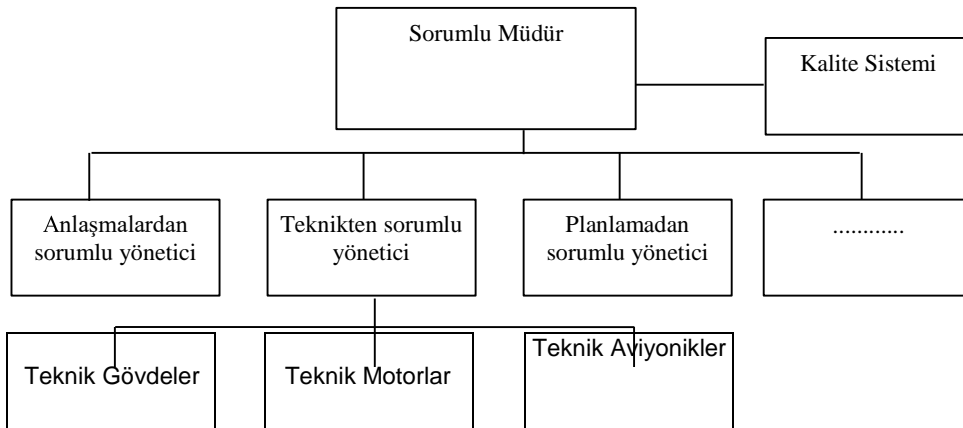
Bu akış şeması vasıtasıyla tüm şirket organizasyonunun kapsamlı bir şekilde anlaşılması sağlanmalıdır.

Örneğin; ticari hava taşımacılığı durumunda;

b) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi organizasyon şeması

Bu akış şeması sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sistemine ilişkin detayları sunmalı ve kalite güvence departmanı ile diğer departmanlar arasındaki bağlar/ilişkiler dahil olmak üzere, kalite gözetim sisteminin bağımsızlığını açık bir şekilde göstermelidir (aşağıdaki örneğe bakınız). Kuruluşun boyutuna ve karmaşıklığına bağlı olarak, bu akış şeması gerekli olduğu şekilde yukarıdaki ile birleştirilebilecek veya alt bölümlere ayrılabilir.

0.5. Kuruluşun faaliyetlerindeki/onayındaki/lokasyonundaki/personelindeki değişikliklerin Genel Müdürlüğe bildirilmesine ilişkin prosedür

(Bu paragraf, öngörülen değişiklikleri hayata geçirmeden önce şirketin Genel Müdürlüğü

haberdar etmesi gerektiği durumları açıklamalıdır; örneğin;

Sorumlu müdür (veya teknikten sorumlu yönetici veya kalite müdürü gibi tayin edilmiş herhangi bir kişi), aşağıdakilere ilişkin her tür değişikliği Genel Müdürlüğe bildirecektir:

(1) şirketin adı ve lokasyonu (lokasyonları)

(2) 0.3 c) paragrafında belirtilmekte olan kişiler grubu

(3) onaya tesir edebilecekleri sürece, operasyonlar (işletimler), prosedürler ve teknik düzenlemeler.

Joe Bloggs, söz konusu değişiklikler Genel Müdürlük tarafından değerlendirilmiş ve onaylanmış oluncaya değin bu tür değişiklikleri hayata geçirmeyecektir.)

0.6. El kitabı revizyon prosedürü

(Bu paragraf, el kitabının revizyonundan ve onay için Genel Müdürlüğe sunulmasından kimin sorumlu olduğunu açıklamalıdır. Bu, Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde, onaylı kuruluşa, sahip olunan onay üzerinde hiçbir etkiye sahip olmayan küçük çaplı değişiklikleri kendi bünyesinde onaylama olanağını içerebilecektir. Bu paragraf, akabinde, ne tür değişikliklerin küçük çaplı ve ne tür değişikliklerin büyük çaplı sayıldığını ve her iki durum için de onay prosedürünün ne olduğunu izah etmelidir.)

BÖLÜM 1 SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ PROSEDÜRLERİ

1.1. Hava aracı teknik kayıt (technical log) kullanımı ve MEL uygulaması veya

1.1. Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi kullanımı

a) Hava aracı teknik kayıt (technical log) ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

(1) Genel

(Bu giriş paragrafında, M.A.305 ve M.A.306 opsiyonlarına özel önem göstererek hava aracı teknik kayıt (technical log) sisteminin ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sisteminin amacının hatırlatılması faydalı olabilecektir. Bu amaç doğrultusunda, M.A.305 ve M.A.306 paragrafları alıntılanabilecektir veya daha detaylı açıklamada bulunulabilecektir.)

(2) Kullanım talimatları

(Bu paragraf, hava aracı teknik kayıt (technical log) ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sisteminin kullanımına yönelik talimatları sunmalıdır. Bakım personelinin ve operasyon (işletim) ekibinin ilgili sorumluluklarını vurgulamalıdır. Yeterince detaylı talimatlar sunmak amacıyla, teknik kayıt (technical log) ve/veya sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sisteminin örneklerine Bölüm 5 "İlaveler" içerisinde yer verilmelidir.)

(3) Hava aracı teknik kayıt (technical log) onayı

(Bu paragraf, hava aracı teknik kaydını (technical log) ve her tür müteakip revizyonunu Genel Müdürlüğe sunmaktan kimin sorumlu olduğunu ve izlenecek prosedürün ne olduğunu açıklamalıdır)

b) MEL uygulaması

(MEL normalde SYK tarafından kontrol edilen bir doküman değildir ve bir MEL'e göre ertelenmiş bir arıza ile operasyon yapmayı kabul edilip edilmemesine ilişkin karar

normalde operasyon (işletim) ekibinin sorumluluğundadır. Bu paragraf, MEL uygulaması prosedürünü yeterince detaylı bir şekilde açıklamalıdır, zira MEL, ertelenecek bir kusurun giderilmesi durumunda ekip ile uygun ve etkin iletişimin sağlanması amacıyla, sürekli uçuşa elverişliliğe ve bakıma müdahil olan personelin aşına olması gereken bir araçtır.)

(Bu paragraf, MEL'e sahip olmayan hava aracı tipleri için geçerli değildir.)

(1) Genel

(Bu paragraf, MEL dokümanının ne olduğunu geniş kapsamlı olarak açıklamalıdır. Söz konusu bilgiler hava aracı uçuş el kitabından alınabilir.)

(2) MEL kategorileri

(Hava aracı sahibi/işleticinin bir kusurun giderilmesine yönelik bir zaman tahdidi koyan bir sınıflandırma sistemini kullandığı durumlarda, bu tür bir sistemin genel prensiplerinin neler olduğu burada açıklanmalıdır. MEL'in ertelenmiş kusur giderme yönetimi için, sürekli uçuşa elverişlilik ve bakıma müdahil olan personelin MEL ile aşına olmaları elzemdir.)

(3) Uygulama

(Bu paragraf, sürekli uçuşa elverişlilik ve bakım personelinin bir MEL sınırlandırmasını ekibe nasıl belirttiğini açıklamalıdır. Bu husus, teknik kayıt (technical log) prosedürlerine atıfta bulunmalıdır)

(4) Ekip tarafından kabul

(Bu paragraf, ekibin MEL ertelemesini kabulünü veya reddini teknik kayıt defterinde (technical log) nasıl belirttiğini açıklamalıdır)

(5) MEL zaman limitlerinin yönetimi

(Teknik sınırlamanın ekip tarafından kabulü sonrasında, söz konusu kusurun MEL içerisinde belirtilmekte olan zaman limiti dahilinde giderilmesi gerekmektedir. Söz konusu kusurun söz konusu limit öncesinde fülen düzeltilmiş olmasının sağlanmasına yönelik bir sistem mevcut olmalıdır. Bu sistem, bunu bir planlama dokümanı olarak kullanan [küçük ölçekli] işleticiler için hava aracı teknik kaydı (technical log) veya bakım zaman limitinin veri işlenmiş planlama sistemleri gibi başka yollarla sağlandığı durumlarda özel bir takip sistemi olabilecektir.)

(6) MEL Zaman Sınırlamasının Aşılması

(Genel Müdürlük, belirli koşullar altında hava aracı sahibine/işleticiye MEL zaman sınırlandırmasını aşmaya izin verebilecektir. Tatbikinın mümkün olduğu durumlarda, bu paragraf, bu süre uzatmalarının kontrol edilmesine ilişkin özel görev ve sorumlulukları açıklamalıdır.)

1.2 Hava aracı bakım programı - geliştirme ve tadil

a) Genel

(Bu giriş paragrafı, bir bakım programının amacının hava aracının emniyetli operasyonu (işletimi) için gerekli olan bakım planlama talimatlarını temin etmek olduğunu hatırlatmalıdır.)

b) İçerik

(Bu paragraf, hava aracı bakım programının [programlarının] formatının [formatlarının] ne olduğunu açıklamalıdır. Bu paragrafı geliştirmek için AMC M.A.302 (a) İlave I ve M.B.301 (d) kılavuz olarak kullanılmalıdır.)

c) Geliştirme

(1) Kaynaklar

(Bu paragraf, hava aracı bakım programının geliştirilmesi için kullanılan kaynakların [MRB, MPD, Bakım El Kitabı, vb.] hangileri olduğunu açıklamalıdır.)

(2) Sorumluluklar

(Bu paragraf, hava aracı bakım programının geliştirilmesinden kimin sorumlu olduğunu açıklamalıdır)

(3) El kitabı tadilleri

(Bu paragraf, hava aracı bakım programının sürekli geçerliliğinin sağlanmasına yönelik olarak bir sistemin mevcut olduğunu kanıtlamalıdır. Özellikle, hava aracı bakım programının güncellenmesi için hangi ilgili bilgilerin kullanılmakta olduğunu göstermelidir. Bu, icabında, MRB raporu revizyonlarını, modifikasyonların sonuçlarını, imalatçıların ve Genel Müdürlüğün tavsiyelerini, hizmette kazanılan tecrübeleri ve güvenilirlik raporlarını içerebilecektir.)

(4) Genel Müdürlük tarafından kabul

(Bu paragraf, bakım programının Genel Müdürlüğe sunulmasından kimin sorumlu olduğunu ve izlenecek prosedürün hangisi olduğunu açıklamalıdır. Burada özellikle, bakım sürelerindeki/dönemlerindeki varyasyon için onayın tanzimine değinilmelidir. Bu onay, Genel Müdürlük tarafından veya kuruluşun belirli değişiklikleri kendi bünyesinde onaylamasını içeren bakım programı prosedürü ile verilir.

1.3 Zaman ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, sorumluluklar, muhafaza ve erişim

a) Saatlerin ve iniş sayılarının(cycle) kayıt altına alınması

(Uçuş saatlerinin ve iniş sayılarının kayıt altına alınması bakım görevlerinin planlanması için elzemdir. Bu paragraf, söz konusu sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunun güncel uçuş saatlerine ve iniş sayısı bilgilerine nasıl eriştiğini ve bu bilgilerin kuruluş bünyesinde nasıl işleme tabi tutulduğunu açıklamalıdır.)

b) Kayıtlar

(Bu paragraf, kayıt altına alınması gereken şirket dokümanlarının türünü ve söz konusu dokümanların her biri için kayıt süresi gerekliliklerinin ne olduğunu detaylı bir şekilde açıklamalıdır). Bu husus, aşağıdakileri içerecek bir tablo veya tablo serisi ile temin edilebilir:

- Dokümanın cinsi [gerekli olması halinde],
- Dokümanın adı,
- Muhafaza süresi,
- Muhafazadan sorumlu kişi,

- Muhafaza yeri.

c) Kayıtların korunması

(Bu paragraf, kayıtların yangından, selden, vb.'den korunmasına ilişkin yöntemleri ve de söz konusu kayıtların muhafaza süresi sırasında [bilhassa bilgisayar kaydı için] değiştirilmemesini/tahrif edilmemesinden emin olmak üzere uygulanan özel prosedürleri ortaya koymalıdır.)

d) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devri

(Bu paragraf, bir hava aracının satın alınması/kiralanması/başka bir kuruluşa kiralanması ve devredilmesi durumunda kayıtların devrine ilişkin prosedürü ortaya koymalıdır. Bilhassa, hangi kayıtların devredilmesi gerektiğini ve söz konusu devrin [gerekli olması halinde] koordinasyonundan kimin sorumlu olduğunu belirtmelidir.)

1.4 Uçuşa Elverişlilik Direktiflerinin hayata geçirilmesi ve kontrolü

(Bu paragraf, uçuşa elverişlilik direktiflerinin yönetimine yönelik kapsamlı bir sistemin mevcut olduğunu kanıtlamalıdır. Bu paragraf örneğin aşağıdaki Alt paragrafları içerebilecektir:)

a) Uçuşa elverişlilik direktifi bilgileri

(Bu paragraf, Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) bilgi kaynaklarının ne olduğunu ve söz konusu kaynakları şirkette kimin aldığını açıklamalıdır. Mevcut olduğu durumlarda, birden fazla kaynak [örneğin; EASA + Genel Müdürlük + imalatçı veya birlik] faydalı olabilecektir.)

b) Uçuşa elverişlilik direktifi kararı

(Bu paragraf, söz konusu Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) bilgilerinin nasıl ve kim tarafından analiz edildiğini ve uçuşa elverişlilik direktifini planlamak ve yapmak üzere anlaşmalı bakım kuruluşlarına ne tür bilgilerin temin edildiğini açıklamalıdır. Bu husus, gerekli olduğu şekilde, acil durum uçuşa elverişlilik direktifi yönetimine ilişkin özel bir prosedür içermelidir.)

c) Uçuşa elverişlilik direktifi kontrolü

(Bu paragraf, söz konusu kuruluşun, geçerli tüm uçuşa elverişlilik direktiflerinin yapılmasını ve söz konusu uçuşa elverişlilik direktiflerinin zamanında yerine getirilmesini sağlamayı nasıl başaracağını belirtmelidir. Burada, her yeni veya revize edilmiş uçuşa elverişlilik direktifinin ve her bir hava aracı için aşağıdakilerin doğrulanmasına olanak veren bir kapalı çevrim sistemine (closed loop system) yer verilmelidir:

- Söz konusu Uçuşa Elverişlilik Direktifinin (AD) geçersiz olması veya
- Söz konusu Uçuşa Elverişlilik Direktifinin (AD) geçerli olması,
- Söz konusu Uçuşa Elverişlilik Direktifinin henüz yapılmamış, ancak zaman limitinin aşılmamış olması,
- Söz konusu Uçuşa Elverişlilik Direktifinin yapılmış olması ve her tür tekrarlayıcı muayenenin belirlenmiş ve yapılmış olması.

Bu, süreklilik esasında bir süreç olabilecek veya planlanmış incelemelere dayalı olabilecektir.)

1.5 Bakım programının etkinliğinin analiz edilmesi

(Bu paragraf, bakım programının etkinliğini analiz etmek amacıyla aşağıdakiler gibi hangi araçların kullanıldığını göstermelidir:

- Pilot raporları (PIREPS),
- Havadaki geri dönüşler (air turn-backs)
- Yedek parça tüketimi,
- Tekrar eden teknik olay ve kusur,
- Teknik gecikmeler analizi [ilgili olması halinde istatistikler vasıtasıyla],
- Teknik hadiseler analizi [ilgili olması halinde istatistikler vasıtasıyla],
- vb...

Bu paragraf ayrıca, bu verileri kim tarafından ve nasıl analiz edildiğini, işlem yapma/tedbir alma kararının ne olduğunu ve ne tür işlemlerin yapılabileceğini/tedbirlerin alınabileceğini de belirtmelidir. Bu husus, şunları içerebilecektir:

- Bakım programının tadil edilmesi,
- Bakım prosedürlerinin veya operasyonel prosedürlerin tadil edilmesi.
- vb...)

1.6 Zorunlu olmayan modifikasyon gerçekleştirme politikası

(Bu paragraf, zorunlu olmayan modifikasyon bilgilerinin kuruluş bünyesinde nasıl işleme alındığını, işleticinin/hava aracı sahibinin kendi ihtiyacı ve operasyonel tecrübesi karşısında bunların değerlendirilmesinden kimin sorumlu olduğunu, karara ilişkin ana kriterlerin ne olduğunu ve zorunlu olmayan modifikasyonun uygulanmasına [veya uygulanmamasına] ilişkin kararı kimin aldığını açıklamalıdır.)

1.7 Önemli tamir ve modifikasyon standartları

(Bu paragraf, hayata geçirilmesi öncesinde her tür önemli modifikasyonun ve tamirin onay durumunun değerlendirilmesine ilişkin bir prosedür ortaya koymalıdır. EASA veya dizayn kuruluşu onayı ihtiyacının değerlendirilmesi buna dahildir. Ayrıca, gerekli onay türünü ve EASA veya dizayn kuruluşu tarafından onaylanmış modifikasyona veya tamire sahip olmak için izlenilecek prosedürü de belirtecektir.)

1.8 Kusur raporları

a) Analiz

(Bu paragraf, anlaşılabilir bakım kuruluşları tarafından temin edilen kusur raporlarının söz konusu sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu tarafından nasıl işleme alındığını açıklamalıdır. Analiz, bakım programının geliştirilmesi ve zorunlu olmayan modifikasyon politikası gibi faaliyetlere yönelmek amacıyla yapılmalıdır.)

b) İmalatçılar ve düzenleyici otoriteler ile irtibat

(Bir kusur raporunun, söz konusu kusurun başka bir hava aracında da oluşmasının muhtemel olduğunu gösterdiği durumlarda, imalatçı ve sertifikasyon Genel Müdürlük ile gerekli tedbirleri alabilmelerine olanak verecek şekilde irtibat kurulması gerekmektedir.)

c) Ertelenmiş kusur politikası

(Çatlaklar ve yapısal kusur gibi kusurlar MEL ve CDL içerisinde gösterilmez. Bununla birlikte, belirli durumlarda bir kusurun giderilmesini ertelemek gerekli olabilecektir. Bu paragraf, herhangi bir kusurun ertelenmesinin herhangi bir emniyet endişesine sebebiyet vermeyecek olduğundan emin olunması amacıyla izlenecek prosedürü oluşturmaktadır. İmalatçı ile uygun irtibat buna dahildir.)

1.9 Mühendislik faaliyeti

(Tatbikinin mümkün olduğu durumlarda, bu paragraf, modifikasyon ve tamirlerin onayı bakımından söz konusu kuruluşun mühendislik faaliyetinin kapsamını ortaya koymalıdır. Modifikasyon/tamir dizaynının geliştirilmesine ve EASA'ya sunulmasına yönelik bir prosedür ortaya koymalı ve kullanılan destekleyici dokümantasyona ve formlara atıf/referans içermelidir. EASA'ya veya Genel Müdürlüğe sunulması öncesinde söz konusu tasarımın kabulünden sorumlu olan kişiyi belirtmelidir.

Söz konusu kuruluşun SHT-21/EASA Part-21 kapsamında bir DOA kabiliyetine sahip olması halinde, bunun burada belirtilmesi ve ilgili el kitaplarında buna atıf yapılması gerekmektedir.)

1.10 Güvenilirlik programları

(Bu paragraf, bir güvenilirlik programının uygun bir şekilde yönetimini açıklamalıdır. En azından aşağıdakilere işaret etmelidir:

- Güvenilirlik programlarının ölçüsü ve kapsamı,
- Özel organizasyonel yapı, görev ve sorumluluklar,
- Güvenilirlik verilerinin belirlenmesi,
- Güvenilirlik verilerinin analiz edilmesi,
- Düzeltici faaliyet sistemi (bakım programı tadili),
- Planlanmış gözden geçirmeler (güvenilirlik toplantıları ve Genel Müdürlüğün katılımının ne zaman gerektiği.)

(Bu paragraf, gerekli olduğu durumlarda, aşağıdaki şekilde bölümlere ayrılabilir:)

- a) Gövde
- b) Tahrik (İtme)
- c) Komponent

1.11 Uçuş öncesi kontrolleri

(Bu paragraf, genellikle operasyon (işletim) ekibi tarafından yapılan uçuş öncesi kontrolünün kapsamının ve tanımının anlaşılabilir bakım kuruluşları tarafından yapılan bakımın kapsamı ile nasıl tutarlılık dahilinde tutulduğunu göstermelidir. Uçuş öncesi kontrolünün içeriğinin ve bakım programının geliştirilmesinin nasıl eş zamanlı olduğunu göstermelidir.)

(Aşağıdaki paragraflar kendinden açıklayıcıdır. Bu faaliyetlerin normalde sürekli uçuşa elverişlilik personeli tarafından yapılmamasına karşın, bu paragraflara burada, ilgili prosedürlerin sürekli uçuşa elverişlilik faaliyeti prosedürleri ile tutarlı olmasını sağlamak amacıyla yer verilmiştir.)

- Hava aracının uçuşa hazırlanması
- Anlaşmayla devredilmiş yer hizmetleri fonksiyonu
- Kargo ve Bagaj yüklemesinin güvenliği
- Yakıt ikmalinin kontrolü, Miktar/Kalite
- Karın, buzun, buzlanmayı giderme (*de-icing*) veya buzlanmayı önleme (*anti-icing*) işlemlerinden kalan kalıntıların, toz ve kum kontaminasyonunun onaylanmış bir standart doğrultusunda kontrolü

1.12 Hava Aracının tartılması

(Bu paragraf, bir hava aracının hangi durumda tartılması gerektiğini [örneğin; ağırlık ve denge operasyonel gereklilikleri sebebiyle büyük çaplı bir modifikasyon sonrasında], bu işlemi kimin hangi prosedür doğrultusunda yaptığını, yeni ağırlık ve dengeyi kimin hesap ettiğini ve sonucun kuruluş bünyesinde nasıl işleme tabi tutulduğunu belirtmelidir.)

1.13 Kontrol uçuşu prosedürleri

(Kontrol uçuşu yapılmasına ilişkin kriterler normalde hava aracı bakım programında yer almaktadır. Bu paragraf, söz konusu kontrol uçuşunun niyet edilen amacını karşılamak üzere nasıl belirlendiğini [örneğin, bir ağır bakım kontrolü sonrasında, motor veya uçuş kumandası sökümü, takma işlemi sonrasında] ve böyle bir kontrol uçuşunun yetkilendirilmesine yönelik bakımdan çıkış prosedürlerini açıklamalıdır.)

BÖLÜM 2 KALİTE SİSTEMİ

2.1 Sürekli uçuşa elverişlilik kalite politikası, planı ve denetleme prosedürü

a) Sürekli uçuşa elverişlilik kalite politikası

(Bu paragraf, resmi bir Kalite Politikası beyanı/taahhüdü içermelidir: söz konusu beyan/taahhüt Kalite Sisteminin neye ulaşmayı amaçladığına ilişkindir. En azından bu Talimat ile ve kuruluş tarafından öngörülen her tür ilave standartlar ile uygunluk halinin takibini içermelidir.)

b) Sürekli uçuşa elverişlilik kalite planı

SHT - M	Yayımlı Tarihi	Değişiklik No	Değişiklik Tarihi	Sayfa
	10/06/2013	7	10/01/2022	194 / 254

(Bu paragraf, kalite planının nasıl oluşturulduğunu göstermelidir. Kalite planı, bu Talimata özgü tüm alanları belirli bir süre zarfında kapsamı gereken bir kalite denetlemesinden ve örneklendirme programından oluşacaktır. Öte yandan, söz konusu program süreci dinamik olmalı ve trendlerin veya endişelerin tanımlandığı özel değerlendirmelere olanak vermelidir. Alt yükleniciler ile anlaşma yapılması durumunda, bu paragraf ayrıca söz konusu alt yüklenicilerin kuruluşun geri kalanı ile aynı sıklıkta denetlenmesinin planlanmasına da işaret etmelidir.)

c) Sürekli uçuşa elverişlilik kalite denetlemesi prosedürü

(Kalite denetlemesi kalite sisteminin kilit öneme sahip olan bir unsurdur. Bu sebepten dolayı, söz konusu kalite denetlemesi prosedürü hazırlıktan sonuca kadar bir denetlemenin tüm adımlarına yeterince detaylı bir şekilde değinmeli, denetleme raporu formatını göstermeli [örneğin; paragraf 5.1 "doküman örneği"ne atıf yaparak] ve denetleme raporlarının kuruluş bünyesindeki dağıtımına ilişkin kuralları açıklamalıdır [örneğin; Kalite Müdürünün, Sorumlu Müdürün, Tayin Edilmiş Sorumlu Yetkilinin (Post Holder), vb...].)

d) Sürekli uçuşa elverişlilik kalite denetlemesi iyileştirici faaliyet prosedürü

(Bu paragraf, düzeltici faaliyetlerin zamanında uygulanmasını ve söz konusu düzeltici faaliyetin sonuçlarının niyet edilen amacı karşılmasını sağlamak amacıyla hangi sistemin uygulanmakta olduğunu açıklamalıdır. Örneğin, bu sistemin periyodik düzeltici faaliyet gözden geçirmelerinden oluşması halinde, söz konusu gözden geçirmelerin nasıl yapılması ve nelerin değerlendirilmesi gerektiğine yönelik talimatlar verilmelidir.)

2.2. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin izlenmesi

(Bu paragraf, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi personelinin faaliyetlerinin periyodik olarak gözden geçirilmesine ve söz konusu personelin Bölüm 0'da tanımlanmakta olan sorumluluklarını nasıl yerine getirdiğine yönelik bir prosedür ortaya koymalıdır.)

2.3. Bakım programının (programlarının) etkinliğinin izlenmesi

(Bu paragraf, bakım programının etkinliğinin Bölüm 1 içerisinde belirtildiği şekilde fiilen analiz edilmekte olduğunun periyodik olarak gözden geçirilmesine ilişkin bir prosedür ortaya koymalıdır.)

2.4. Tüm bakımın uygun bir bakım kuruluşu tarafından yapıldığının izlenmesi

(Bu paragraf, anlaşmalı bakım kuruluşlarının onayının işleticinin filosunun bakımı ile ilgili olduğunun periyodik olarak gözden geçirilmesine ilişkin bir prosedür ortaya koymaktadır. Bu, söz konusu bakım sisteminin geçerli kaldığından emin olmak ve bakım anlaşmalarındaki her tür gerekli değişiklikleri önceden görmek amacıyla, herhangi bir mevcut veya tasarlanan tadile ilişkin her tür anlaşmalı kuruluştan geribildirim bilgilerini kapsayabilecektir.)

Gerekli olması halinde söz konusu prosedür aşağıdaki şekilde alt bölümlere ayrılabilir:

a) Hava aracı bakımı

b) Motorlar

c) Komponentler

2.5. Anlaşma ile devredilmiş tüm bakımın, bakım yüklenicisi tarafından kullanılan alt yükleniciler dahil olmak üzere, anlaşma doğrultusunda yapıldığının izlenmesi

(Bu paragraf, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi personelinin anlaşmayla devredilmiş tüm bakımın söz konusu anlaşma doğrultusunda yapılmakta olduğuna kanaat getirdiklerinin periyodik olarak gözden geçirilmesine ilişkin bir prosedür ortaya koymalıdır. Bu, söz konusu sistemin anlaşmaya müdahil olan tüm personelin [yükleniciler ve bunların kendi alt yüklenicileri] söz konusu anlaşmanın şartlarını bilmelerine ve her tür anlaşma tadili için ilgili bilgilerin kuruluş ve yüklenici bünyesinde dağıtılmasına olanak verdiğini sağlayacak bir prosedürü içerebilecektir.)

2.6. Kalite denetlemesi personeli

(Bu paragraf, denetçilerin gerekli eğitim ve nitelik standartlarını oluşturmalıdır. Kişilerin yarı zamanlı denetçi olarak hareket ettiği durumlarda, söz konusu kişinin, kendisi tarafından denetlenen faaliyete doğrudan müdahil olmaması gerektiği vurgulanmalıdır.)

BÖLÜM 3 ANLAŞMAYLA DEVREDİLMİŞ BAKIM

3.1. Anlaşmalı bakım prosedürü

a) Bakım anlaşmalarının geliştirilmesi prosedürü

(Bu paragraf bakım anlaşmalarının geliştirilmesi için kuruluş tarafından izlenen prosedürleri açıklamalıdır. Ek 2.11 AMC M.A.708(c) içerisinde açıklanan farklı konuların uygulanmasına yönelik SYK süreçleri açıklanmalıdır. Özellikle, sorumlulukları, görevleri ve bakım kuruluşu ile hava aracı sahibi/işleticisi ile olan etkileşimi içermelidir.

Bu paragraf ayrıca M.A.708(d) gereğince plansız hat bakım ve komponent bakımı için, gerekli olduğu durumlarda, iş emirlerinin kullanılmasını da açıklamalıdır. Bu amaçla kuruluş Ek 2.11 AMC M.A.708(c) içerisinde yer alan hususların yerine getirilmesi için bir iş emri şablonu oluşturabilir. Bu şablon bölüm 5.1'de yer almalıdır.)

b) Bakım yüklenicisi seçme prosedürü

(Bu paragraf, SYK tarafından bakım yüklenicisinin nasıl seçildiğini açıklamalıdır. Seçim sadece söz konusu yüklenicinin ilgili hava aracı tipi için uygun bir şekilde onaylanmış olduğunun doğrulanması ile sınırlı olmamalı, ancak söz konusu yüklenicinin gerekli bakımı üstlenmek üzere endüstriyel kapasiteye sahip olduğu da doğrulanmalıdır. Aşağıdakileri güvence altına almak amacıyla, bu seçme prosedürü tercihen bir anlaşma gözden geçirme sürecini içermelidir:

- Söz konusu anlaşma kapsamlıdır ve hiçbir boşluk veya belirsiz saha yoktur,
- Anlaşmaya müdahil olan herkes [gerek sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşundaki gerekse de bakım yüklenicisindeki] anlaşmanın şartlarını kabul etmekte ve kendi sorumluluğunu tam olarak idrak etmektedir,
- Tüm tarafların fonksiyonel sorumlulukları açık bir şekilde belirlenmiştir,

Bir bakım kuruluşu ile anlaşma sürecini sonuçlandırmadan önce, SYK, ilgili bakım kuruluşunun seçim süreci hususunda işletici ile mutabık kalmalıdır.)

3.2. Hava aracının kalite denetlemesine tabi tutulması

(Bu paragraf, hava aracı kalite denetlemesine tabi tutulduğunda uygulanacak prosedürü ortaya koymalıdır. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi ile kalite denetlemesi arasındaki farklılıkları göstermelidir.

Bu prosedür şunları içerebilecektir:

- Onaylanmış prosedürler ile uygunluk;*
- Anlaşmalı bakımın söz konusu anlaşma doğrultusunda yapılması;*
- Bu Talimat ile sürekli uygunluk.)*

BÖLÜM 4 UÇUŞA ELVERİŞLİLİK İNCELEMESİ PROSEDÜRLERİ

4.1. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli

(Bu paragraf, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin değerlendirilmesine ilişkin çalışma prosedürlerini oluşturmalıdır. Söz konusu değerlendirme tecrübeye, niteliklere, eğitime vb. işaret etmektedir. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline yetkilendirme düzenlenmesine ve kayıtların nasıl tutulduğuna ve muhafaza edildiğine ilişkin tanım verilmelidir.)

4.2. Hava aracı kayıtlarının incelenmesi

(Bu paragraf, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında incelenmesi gereken hava aracı kayıtlarını detaylı olarak tanımlamalıdır. İncelenmesi gereken detay seviyesi açıklanmalı ve bir örnek kontrol sırasında incelenmesi gereken kayıt sayısı belirtilmelidir.)

4.3. Fiziki inceleme

(Bu paragraf, fiziki incelemenin nasıl yapılması gerektiğini açıklamalıdır. İncelenmesi gereken konu başlıklarını, hava aracının kontrol edilecek fiziki alanlarını, hava aracı içerisindeki dokümanlardan hangilerinin incelenmesi gerektiği vb. listelemelidir.)

4.4. Hava aracının ithal edilmesi için Genel Müdürlüğe tavsiyelere ilişkin ilave prosedürler

(Bu paragraf, hava aracı ithali halinde uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzimine yönelik tavsiyeye ilişkin ilave görevleri) açıklamalıdır. Bu husus, şunları içermelidir: Genel Müdürlük ile iletişim, hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında incelenecek ilave unsurlar, yapılması gereken bakımın spesifikasyonu, vb.)

4.5. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının (ARC) düzenlenmesi için Genel

Müdürlüğe tavsiyeler

(Bu paragraf, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzimine yönelik tavsiye halinde Genel Müdürlük ile iletişim prosedürlerini şarta bağlamalıdır. İlaveten, söz konusu tavsiyenin içeriği de açıklanmalıdır.)

4.6. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının (ARC) düzenlenmesi

(Bu paragraf, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tanzimine ilişkin prosedürleri ortaya koymalıdır. Kayıtların tutulmasına, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası kopyalarının vb. dağıtımına değinmelidir. Bu prosedür, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının sadece uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin uygun bir şekilde yapılması sonrasında düzenlenmesini güvence altına almalıdır.)

4.7. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme kayıtları, sorumluluklar, muhafaza ve erişim

(Bu paragraf, kayıtların nasıl tutulduğunu, kayıt tutma sürelerini, kayıtların saklandığı lokasyonu, kayıtlara erişimi ve sorumlulukları açıklamalıdır.)

BÖLÜM 4B UÇUŞ İZİNİ PROSEDÜRLERİ

4B.1. Onaylanmış uçuş koşulları ile uygunluk

(Bu prosedür, onaylanmış uçuş koşulları ile uygunluğun yetkilendirilmiş bir kişi tarafından nasıl belirlendiğini, belgelendiğini ve tasdik edildiğini belirtmelidir.)

4B.2. SYK ayrıcalığı kapsamında uçuş izni düzenlenmesi

(Bu prosedür, başvuru hazırlama sürecini ve uçuş izninin imzalanması öncesinde uygunluğun nasıl oluşturulduğu açıklamalıdır. Ayrıca, söz konusu kuruluşun uçuş izni iptali için uygunluğu nasıl sağladığını da izah etmelidir)

4B.3 Uçuş iznine ilişkin yetkili imza sahipleri

(M.A.711(c) ayrıcalığı kapsamında uçuş izni imzalamak için yetkilendirilmiş kişi (kişiler) prosedürde veya SEK ile bağlantılı uygun bir dokümanda belirtilmelidir (adı soyadı, imzası ve yetki kapsamı.)

4B.4 Uçuş için Genel Müdürlük ile irtibat

(Bu prosedür, yerel gereklilikler ile uygunluk ve uçuş kleransı (flight clearance) için Genel Müdürlük ile iletişimi açıklayan hükümler içermelidir.

4B.5. Uçuş izni kayıtları, sorumluluklar, muhafaza ve erişim

(Bu paragraf, kayıtların nasıl tutulduğunu, kayıt tutma sürelerini, kayıtların saklandığı lokasyonu, kayıtlara erişimi ve sorumlulukları açıklamalıdır.)

BÖLÜM 5 EKLER

5.1. Örnek dokümanlar

(Kendinden açıklayıcı bir paragraf)

5.2. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli listesi

(Kendinden açıklayıcı bir paragraf)

5.3. M.A.711(a) 3 uyarınca alt yüklenicilerin listesi

(Kendinden açıklayıcı bir paragraf, ilaveten söz konusu listenin periyodik olarak gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymalıdır)

5.4. Anlaşma imzalanmış onaylı bakım kuruluşlarının listesi

(Bu paragraf anlaşma imzalanmış onaylı bakım kuruluşlarını, anlaşmalı işin kapsamını detaylandırarak listelemelidir. İlaveten söz konusu listenin periyodik olarak gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymalıdır)

5.5. Anlaşmayla (alt yüklenicilere) devredilmiş çalışmaya ilişkin anlaşmaların suretleri (AMC M.A.711(a)3 - Ek-2.2).

(Kendinden açıklayıcı bir paragraf)

Ek-2.6

AMC M.B.602 (f)

F Bakım Kuruluşu Denetleme Raporu SHGM.UED.26005653.FR.6F doküman numarası ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 6F'dir. İlgili formlara Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-2.7

AMC M.B.702 (f)

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu Denetleme Raporu SHGM.UED.26005653.FR.13 doküman numarası ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 13'tür. İlgili formlara Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-2.8 Organizasyonel Gözden Geçirme

AMC M.A.616

Bu doküman sadece, 10'un altında bakım personeline sahip olan kuruluşlar için geçerlidir. Daha büyük ölçekli kuruluşlar için, bağımsız kalite sisteminin ilkeleri ve uygulamaları kullanılmalıdır.

Küçük ölçekli kuruluşun karmaşıklığına bağlı olarak (hava aracı sayısı ve tipi, farklı filo sayısı, ihtisas hizmetlerinin anlaşmayla (alt yüklenicilere) devrilmesi, vb.) organizasyonel gözden geçirme sistemi kalite sisteminin ilke ve uygulamalarını kullanan bir sistemden (bağımsızlık gerekliliği hariç) düşük karmaşıklığa sahip olan kuruluşa ve yönetilen hava aracına uyarlanmış basitleştirilmiş bir sisteme kadar uzanmaktadır.

Olması gereken asgari olarak, söz konusu organizasyonel gözden geçirme sisteminin, bakım kuruluşu el kitabında açıklanması gereken aşağıdaki özelliklere sahip olması gerekmektedir:

a. Organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu olan kişinin belirlenmesi.

Kendisi bu sorumluluğu IR M.A.606 (b) kişisine (kişilerinden birine) tayin etmediği sürece, normalde bu kişi sorumlu müdür olmalıdır.

b. Organizasyonel gözden geçirme işlemleri yapmaktan sorumlu olan kişinin (kişinin) belirlenmesine ve niteliklerine ilişkin kriterler.

Bu kişiler, regülasyonlara ve bakım kuruluşu prosedürlerine ilişkin etraflıca bilgiye sahip olmalıdırlar. Ayrıca bu kişiler, eğitim veya tecrübe vasıtasıyla edinilmiş denetleme bilgisine de sahip olmalıdırlar (tercihen denetçi olarak, ancak Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilmiş bir kaç denetlemeye aktif bir şekilde katılmış olması sebebiyle de olabilecektir.)

c. Organizasyonel gözden geçirme programının detaylandırılması:

- Söz konusu kuruluşun emniyetli bir ürün teslim ettiğinden ve regülasyona uygun olduğundan emin olmak üzere gerekli tüm unsurları kapsayan kontrol listesi (kontrol listeleri). Bakım kuruluşu el kitabı içerisinde açıklanan tüm prosedürlere işaret edilmelidir.

- Kontrol listesi unsurlarının hayata geçirilmesine/gerçekleştirilmesine ilişkin bir

programdır. Her unsur en azından her 12 ayda bir kez kontrol edilmelidir. Kuruluş, yıllık olarak bir tam gözden geçirme veya birkaç kısmi gözden geçirme yapmayı tercih edebilir.

d. Organizasyonel gözden geçirmenin gerçekleştirilmesi

Her bir kontrol listesi unsuru, aşağıdakilerin uygun bir kombinasyonu kullanılarak yanıtlanmalıdır:

- Kayıtların, dokümantasyonun, vb. incelenmesi.
- Anlaşma kapsamındaki veya bir iş emri kapsamında bakım yapılmakta olan hava aracının örnek kontrolü.
- Müdahil olan personel ile mülakat.
- Farklılıkların ve zorluklara ilişkin iç raporların incelenmesi (örneğin; mevcut prosedürlerin ve aletlerin kullanılmasında bildirilen zorluklar ve prosedürlerden sistematik sapmalar, vb.).
- Teslimat sonrasında müşterilerce iletilen şikâyetlerin incelenmesi.

e. Bulguların ve olay raporlarının yönetimi

- Tüm bulgular kayıt altına alınmalı ve tesir gören kişilere bildirilmelidir.
- IR M.A.619(a) anlamındaki tüm Seviye 1 bulgular derhal Genel Müdürlüğe bildirilmeli ve hizmet halindeki hava aracı üzerinde gerekli tüm tedbirler derhal alınmalıdır.
- Tüm olay raporları, olası düzeltici ve önleyici tedbirlerin belirlenmesi suretiyle sürekli gelişim amacı doğrultusunda incelenmelidir. Bu işlem, olaydan önce fark edilmiş ve uygun bir şekilde yönetilmiş olmaları halinde istenmeyen olayın önlenmesini sağlamış olacak ön göstergeleri (örneğin, mevcut prosedürlerin ve aletlerin kullanılmasında bildirilen zorluklar ve prosedürlerden sistematik sapmalar, emniyetsiz davranışlar, vb.) ve ret edilmiş ikazları tespit etmek amacıyla yapılmalıdır.
- Düzeltici ve önleyici tedbirler (faaliyetler) organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu olan kişi tarafından onaylanmalı ve belirli bir zaman aralığı dahilinde uygulanmalıdır.
- Organizasyonel gözden geçirmeden sorumlu olan kişinin söz konusu düzeltici tedbirin (faaliyetin) etkin/yürürlükte olduğuna kani olmasına müteakiben, söz konusu bulgunun kapanışı söz konusu düzeltici tedbire (faaliyete) ilişkin bir özet ile birlikte kayıt altına alınmalıdır.
- Sorumlu müdür tüm önemli bulgulardan ve düzenli olarak organizasyonel gözden geçirme programının küresel sonuçlarından haberdar edilmelidir.

Aşağıda, **bakım kuruluşu el kitabı prosedürlerini gerektiği şekilde karşılamak üzere uyarlanacak**, basitleştirilmiş tipik bir organizasyonel gözden geçirme kontrol listesi örneği verilmektedir:

1. Çalışmanın kapsamı

Kontrol edilecek hususlar:

- Bakım kapsamındaki veya anlaşma kapsamındaki tüm hava araçları ve komponentler SHGM Form 3F kapsamında yer almaktadır.

- Bakım kuruluşu el kitabında yer alan çalışma kapsamı SHGM Form 3F ile uyumsuzluk halinde değildir.

- SHGM Form 3F ve bakım kuruluşu el kitabı kapsamı dışında hiçbir çalışma yapılmamıştır.

2. Bakım verileri

- Bakım kuruluşu el kitabı içerisindeki çalışma kapsamındaki hava araçlarını kapsayacak bakım verilerinin mevcut ve güncel olduğunu kontrol ediniz.

- TC sahibinden alınan bakım verilerinde habersiz olarak hiçbir değişikliğin yapılmamış olduğunu kontrol ediniz.

3. Ekipmanlar ve Aletler

- Ekipmanları ve aletleri bakım kuruluşu el kitabı içerisindeki listeler ile uyumlu olduğunu ve bunların halen TC sahibinin talimatlarına uygun olduğunu kontrol ediniz.

- Aletlerin uygun kalibrasyona sahip olup olmadığını kontrol ediniz (örnek kontrolü).

4. Depolar

- Depolar bakım kuruluşu el kitabı prosedürlerindeki kriterleri karşılıyor mu?

- Depodaki bazı unsurları uyum dokümantasyon ve süresi geçmiş unsur olup olmadığı bakımından örnekleme yoluyla kontrol ediniz.

5. Bakımın onaylanması (sertifikasyonu)

- Ürünler ve komponentler üzerinde gerçekleştirilen bakım uygun bir şekilde onaylanmış mıdır?

- Modifikasyon/tamir uygulamaları bu tür modifikasyonlara/tamirlere ilişkin uygun onay ile mi yapılmıştır? (örnek kontrolü).

6. Hava aracı sahipleri/işleticiler ile ilişkiler

- Bakım, uygun iş emirleri ile mi yapılmıştır?

- Bir hava aracı sahibi/işletici ile anlaşma imzalandığında, söz konusu anlaşmanın her iki tarafa ilişkin yükümlülüklerine riayet edilmiş midir?

7. Personel

- Mevcut sorumlu müdürün ve diğer tayin edilmiş kişilerin onaylanmış Bakım kuruluşu el kitabı içerisinde doğru bir şekilde belirtilmiş olduğunu kontrol ediniz.

- Personel sayısının azalmış olması veya faaliyetin artmış olması halinde, söz konusu personelin halen emniyetli bir ürünü sağlamaya yeterli olup olmadığını kontrol ediniz.

- Tüm yeni personelin (veya yeni fonksiyonlara/görevlere sahip olan personelin) niteliklerinin uygun bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulup tutulmamış olduğunu kontrol ediniz.

- Söz konusu personelin aşağıdaki değişiklikleri kapsamak üzere gerekli şekilde eğitime tabi tutulup tutulmamış olduğunu kontrol ediniz:

- Regülasyonlar,
- Genel Müdürlük yayınları,

- Bakım kuruluşu el kitabı ve ilişkili prosedürler,
- Çalışma kapsamındaki ürünler,
- Bakım verileri (önemli Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler), Servis Bültenleri (SB'ler), vb.).

8. Anlaşmalı bakım

- Bakım kayıtlarının örnek kontrolü:
  - İş emrinin mevcut bulunması ve yeterliliği,
  - Bakım kuruluşundan alınan veriler,
    - Her tür ertelenmiş bakım dahil olmak üzere geçerli Bakım Çıkış Sertifikaları (CRS),
    - Sökülmüş ve takılmış ekipmanların listesi ve ilişkili SHGM Form 1 veya eşdeğerinin kopyası.
  - Anlaşma akdedilmiş bakım kuruluşlarının güncel onay sertifikalarının (SHY/EASA Form 3F) bir kopyasını ediniz.

9. Anlaşmayla (alt yüklenicilere) devredilmiş bakım

- İhtisas hizmetlerine ilişkin alt yüklenicilerin söz konusu kuruluş tarafından uygun bir şekilde kontrol edilip edilmediğini kontrol ediniz.

10. Teknik kayıtlar ve kayıt tutma

- Bakım işlemleri uygun bir şekilde kayıt altına alınmış mıdır?
- Sertifikalar (SHGM Form 1 ve Uygunluk sertifikaları) uygun bir şekilde toplanmış ve kayıt altına alınmış mıdır?
- Uygun süreler sırasında eksiksizlik ve saklamadan emin olmak üzere teknik kayıtlarda bir örnek kontrolü yapınız.
- Bilgisayarlı veri depolaması uygun bir şekilde sağlanmakta mıdır?

11. Olay raporlama prosedürleri

- Raporlamanın uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığını kontrol ediniz.
- Alınan ve kaydedilen tedbirler.

Ek-2.9

AMC M.A.602 ve AMC M.A.702

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Kuruluşu Onayı ve F Bakım Kuruluşu Onayı Başvuru Formları SHGM.UED.26005653.FR.2M ve SHGM.UED.26005653.FR.2F doküman numaraları ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 2M ve 2F'dir. İlgili formlara Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-2.10 SHGM Form 4

AMC M.B.602(a) ve AMC M.B.702(a)

Yönetici Personel Onay Formu SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 4'tür. İlgili formlara Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-2.11 Anlaşmalı Bakım AMC M.A.708 (c)

1. Bakım Anlaşmaları

Aşağıdaki paragrafların amacı standart bir bakım anlaşması temin etmekten ziyade, tatbikinin mümkün olduğu durumlarda, SYK ve bakım kuruluşu arasındaki bir bakım anlaşmasında değişilmesi gereken ana hususların bir listesini vermektir. Aşağıdaki paragraflar sadece teknik konulara değinmekte ve maliyetler, gecikme, garanti, vb. gibi konuları kapsama almamaktadırlar.

Bakımın birden fazla bakım kuruluşuna anlaşmayla devredildiği durumlarda (örneğin, hava aracı üs bakımının X'e, motor bakımının Y'ye ve hat bakımının Z1, Z2 ve Z3'e devredilmiş olması) farklı bakım anlaşmalarının tutarlılığına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bir bakım anlaşması normalde personele gerekli detaylı çalışma talimatları sağlamak için tasarlanmamıştır. Bu doğrultuda, konuya müdahil olan herhangi bir kişi kendi sorumluluğundan ve geçerli olan prosedürlerden haberdar olacak şekilde bu fonksiyonların tatminkar bir şekilde karşılanması için SYK ve bakım kuruluşlarındaki organizasyonel sorumluluğun, prosedürlerin ve rutin işlemlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu prosedürlere ve rutin işlemlere SEK ve bakım kuruluşunun BKEK'i/El Kitabı içerisinde yer verilebilir veya bu prosedürler ve rutin işlemler söz konusu dokümanlara ilave edilebilir veya ayrı prosedürlerde yer alabilir. Başka bir deyişle, prosedürler ve rutin işlemler anlaşma koşullarını yansıtmalıdır.

2. Hava Aracı/Motor bakımı

Aşağıdaki alt paragraflar hava aracı üs bakımı, hava aracı hat bakımı ve motor bakımı için geçerli olan bir bakım anlaşmasına uyarlanabilir.

Hava aracı bakımı ayrıca, hava aracı üzerine takılı oldukları sırada motorların ve APU'nun bakımını da kapsamaktadır.

2.1. İş kapsamı

Bakım kuruluşu tarafından yapılacak bakım tipinin açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Hat ve/veya üs bakımı durumunda, söz konusu anlaşma hava araçlarının tipini belirtmeli ve tercihen hava araçlarının tescillerini içermelidir.

Motor bakımı durumunda, anlaşmada motor tipi belirtilmelidir.

2.2. Bakımın yapılması için belirlenmiş yer/ Sahip olunan sertifikalar

Uygun olduğu şekilde, üs, hat veya motor bakımının yapılacağı yer(ler) belirtilmelidir. Sertifika sahibi bakım kuruluşunun bakım yapacağı yer(ler) anlaşmada belirtilmelidir. Gerekli olması halinde, söz konusu anlaşma, hava aracının gayri faal olmasından veya destekleyici nitelikteki duruma bağlı hat bakımı ihtiyacından doğan bakımın herhangi bir mahalde yapılması olasılığını belirtebilir.

2.3. Alt yüklenicilik

Söz konusu bakım anlaşması, bakım kuruluşunun görevleri hangi koşullar altında bir üçüncü tarafa (bu üçüncü taraf onaylı bakım kuruluşu olsun veya olmasın) anlaşma yoluyla devredebileceğini belirtmelidir. Söz konusu anlaşma en azından M.A.615 ve SHT-145 Madde 25'e atıf yapmalıdır. İlave bilgi bahsedilen mevzuat maddeleri içerisinde yer almaktadır. Buna ilaveten SYK, bakım kuruluşunun herhangi bir üçüncü tarafa anlaşma yoluyla işi devretmeden

önce SYK onayının alınmasını gerekli görebilir. SYK'ya, bakım kuruluşunun anlaşmaya müdahil olan alt yüklenicileri ile ilgili her tür bilgilere (bilhassa kalite gözetimi bilgileri) erişim izni verilmelidir. Öte yandan, Genel Müdürlüğün normalde sadece hava aracı, motor ve APU alt yükleniciliği ile alakalı olmasına karşın, SYK'nın sorumluluğu kapsamında gerek SYK'nın gerekse de Genel Müdürlüğün alt yükleniciliğın kullanılması hakkında tam olarak haberdar olma hakkına sahip olduğu bilinmelidir.

2.4. Bakım programı

Söz konusu bakımın, hangi bakım programı altında yapıldığı belirtilmelidir. SYK, söz konusu bakım programını Genel Müdürlüğe onaylatmalıdır.

2.5. Kalite gözetimi

Anlaşma koşulları, SYK'nın bakım kuruluşunda kalite gözetimi (denetlemeler dahil olmak üzere) yapılmasına olanak veren bir hüküm içermelidir. Söz konusu bakım anlaşması, kalite gözetimi sonuçlarının bakım kuruluşu tarafından nasıl dikkate alındığını belirtmelidir (Ayrıca bakınız paragraf 2.23 "Toplantılar").

2.6. Genel Müdürlüğün müdahillliği

SYK ile bakım kuruluşunun yetkili otoritesinin aynı olmadığı durumlarda, SYK ve bakım kuruluşu kendi yetkili otoriteleri ile birlikte Genel Müdürlüğün sorumluluklarını uygun bir şekilde tanımlamalıdır ve gerektiğinde delegeler oluşturulmalıdır.

2.7. Uçuşa elverişlilik verileri

Söz konusu anlaşmanın gereğini yerine getirmek için gerekli uçuşa elverişlilik verileri ve diğer el kitapları anlaşmada belirtilmelidir. Ayrıca bu veriler ile el kitaplarının ne şekilde temin edileceği (SYK veya bakım kuruluşu tarafından temin edilmesine bakılmaksızın) ve güncel tutulacağı da belirtilmelidir.

Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilecektir:

- Bakım programı,
- Uçuşa elverişlilik direktifleri (AD),
- Major Tamirler/modifikasyon verileri,
- Hava aracı bakım el kitabı (AMM),
- Hava aracı Resimli Parça Katalogu (IPC),
- Tesisat şemaları(Wiring diagramları),
- Arıza giderme el kitabı,
- Aşgari Teçhizat Listesi (Normalde Hava Aracında Olan),
- İşletme el kitabı,
- Uçak Uçuş El Kitabı, (AFM),
- Motor bakım el kitabı,
- Motor revizyon el kitabı.

2.8. Bakım Girişi Koşulları

Söz konusu anlaşma, hava aracının onaylı bakım kuruluşunda hangi koşulda hazır edilmesi

gerektiğini belirtmelidir. Detaylı bakımlarda, yapılacak işler üzerinde karşılıklı olarak mutabık olunabilmesi için bir iş kapsamı planlama toplantısının organize edilmesi faydalı olabilir (ayrıca bakınız paragraf 2.23 "Toplantılar").

2.9. Uçuşa Elverişlilik Direktifleri ve Servis Bülteni/Modifikasyonlar

Anlaşma, SYK'nın bakım kuruluşuna bu konularda hangi bilgileri temin etmekle sorumlu olduğunu belirtmelidir. Bu bilgiler şunları içerir:

- AD durumu, yapılması gereken son tarihler ve uygulanabilir ise uygulama yöntemleri, ve,
- Modifikasyon durumu ve bir modifikasyon veya Servis Bülteni uygulanması konusundaki karar.

Buna ilaveten SYK'nın, Uçuşa Elverişlilik Direktiflerinin (AD'ler) ve modifikasyon durumunun kontrolünü tamamlamak üzere ihtiyaç duyacağı bilgi tipi de belirtilmelidir.

2.10. Saat ve İniş Sayısı (cycle) kontrolü

Saat ve iniş sayısı kontrolü SYK'nın sorumluluğu dahilindedir ve anlaşma SYK'nın güncel saat ve iniş sayısı değerlerini bakım kuruluşuna ne şekilde ileteceğini de belirtmeli ve kendi planlama fonksiyonlarına ilişkin kayıtları güncelleyebilmesi için bakım kuruluşunun güncel uçuş saatleri ve iniş sayıları bilgilerini düzenli olarak alması gerekip gerekmediğini de belirtmelidir (ayrıca bakınız paragraf 2.22 "Bilgi Alışverişi").

2.11. Ömürlü Komponentler

Ömürlü komponentlerin kontrolü SYK'nın sorumluluğundadır. Anlaşma SYK'nın ömürlü komponentler ile ilgili durumu bakım kuruluşuna iletip iletmeyeceğini ve bakım kuruluşunun, ömürlü komponent söküm/takımına ilişkin SYK'ya sağlamak zorunda olduğu bilgileri de içermelidir.(ayrıca bakınız paragraf 2.22 "Bilgi Alışverişi")

2.12. Parçaların tedarik edilmesi

Söz konusu anlaşma, belirli bir malzeme veya komponent türünün SYK tarafından mı yoksa anlaşma yapılmış bakım kuruluşu tarafından mı tedarik edildiğini, hangi tipteki komponentin ortak havuzda toplandığını, vb. belirtmelidir. Anlaşma, söz konusu komponentin onaylanmış verileri/standartı karşıladığından ve söz konusu hava aracı komponentinin takılmak için yeterli bir koşulda olduğundan emin olunmasının her durumda bakım kuruluşu sorumluluğu olduğunu açık bir şekilde belirtmelidir. Komponentlerin kabulüne ilişkin ilave kılavuzluk M.A.402 ve SHT-145 Madde 17 içerisinde verilmektedir.

2.13. Hat istasyonlarında ortak havuzda toplanan parçalar

Eğer varsa, söz konusu anlaşma hat istasyonlarındaki ortak havuzda toplanan parçalar konusuna işaret etmelidir.

2.14. Programlı bakım

Programlanmış bakım kontrollerinin planlanması için, bakım kuruluşuna verilecek olan destek dokümantasyonu belirtilmelidir. Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilir:

- İş kartları dahil olmak üzere, geçerli iş paketi;
- Planlanmış komponent söküm listesi;

- Gerçekleştirilecek modifikasyonlar.

Söz konusu bakım kuruluşunun herhangi bir sebepten dolayı bir bakım kartının ertelenmesini kararlaştırması halinde, bu durumun SYK tarafından resmi olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Söz konusu erteleme onaylanmış limitin ötesine geçmesi halinde, "Bakım programından sapma" paragraf 2.17'yi referans alınız. Tatbikin mümkün olduğu durumlarda, bakım anlaşması içerisinde bu durum belirtilmelidir.

2.15. Programlanmamış bakım/Arıza giderme

Anlaşma, söz konusu onaylı bakım kuruluşunun SYK'ya haber vermeden hangi düzeydeki arızayı giderebileceğini belirtmelidir. Asgari olarak, tamirlerin onayına ve büyük tamirlerin gerçekleştirilmesine değinilmelidir. Her türlü kusur giderme işleminin ertelenmesi SYK'ya sunulmalıdır.

2.16. Ertelenmiş görevler

Yukarıdaki 2.14 ve 2.15 paragraflarına ve M.A.801(g) ile SHT-145 Madde 20'ye bakınız. Buna ilaveten, hava aracı hat ve üs bakımı için, işletici MEL'inin kullanımı ve hat istasyonunda giderilemeyen bir arıza olması durumunda SYK ile irtibatı belirtilmelidir.

2.17. Bakım Programından Sapma

Bakım programından sapmalar, bakım programında yer alan prosedürlere göre SYK tarafından uygulanmalıdır. Söz konusu anlaşma, sapma talebini gerekçelendirmek amacıyla bakım kuruluşunun işleticiye temin edebileceği desteği belirtmelidir.

2.18. Kontrol uçuşu

Hava aracı bakımı sonrasında herhangi bir kontrol uçuşunun gerekli olması halinde, söz konusu kontrol uçuşu işleticinin sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı içerisinde veya işletme el kitabında belirlenmiş prosedürler doğrultusunda yapılmalıdır.

2.19. Tezgah Testi (*Bench Test*)

Söz konusu anlaşma, kabul edilebilirlik kriterlerini ve SYK'nın bir temsilcisinin bir motor testini gözlemlemesinin gerekli olup olmadığını belirtmelidir.

2.20. Servise Verme dokümantasyonu

Servise verme, kendi prosedürleri doğrultusunda bakım kuruluşu tarafından yapılması gerekmektedir. Öte yandan, anlaşma hangi destek formlarının kullanılması gerektiğini (Hava aracı teknik kayıt defteri (*technical log*), bakım kuruluşunun bakım çıkış sertifikası formatı, vb.) ve bakım kuruluşunun hava aracının teslim edilmesine müteakiben SYK'ya temin etmesi gereken dokümantasyonu belirtmelidir. Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilir:

- Servise Verme sertifikası,
- Uçuş testi raporu,
- Uygulanan modifikasyonlar listesi,
- Tamirler listesi,
- Uygulanan Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD) listesi,
- Bakım raporu,

- Tezgah testi (benç testi) (*bench test*) raporu.

2.21. Bakım kayıtlarının saklanması

SYK, bu Talimat kapsamında gerekli görülen bakım kayıtlarının bazılarının muhafaza edilmesi için bakım kuruluşu ile alt yüklenici anlaşması yapabilir. Bu durum SYK'nın bazı kayıt saklama görevlerini kendi kalite sistemi altında alt yükleniciye devrettiği anlamına gelir ve dolayısıyla M.A.711(a)(3) gereklilikleri uygulanır.

2.22. Bilgi alışverişi

SYK ve bakım kuruluşu arasında bilgi alışverişinin gerekli olduğu her durumda, söz konusu anlaşma hangi bilgilerin ne zaman (yani hangi durumda veya hangi sıklıkta), nasıl ve kim tarafından kime iletilmesi ve temin edilmesi gerektiğini belirtmelidir.

2.23. Toplantılar

Söz konusu bakım anlaşmanın şartları SYK ve bakım kuruluşu arasında gerçekleştirilecek belirli toplantı sayısına ilişkin bir hüküm içermelidir.

2.23.1. Anlaşmanın gözden geçirilmesi

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi öncesinde, her hususun her iki tarafın görevlerinin ortak bir şekilde anlaşılmasını sağladığından emin olmak amacıyla anlaşmanın şartlarının yerine getirilmesine müdahil olan her iki tarafın teknik personelinin bir araya gelmesi çok önemlidir.

2.23.2. İş kapsamı planlama toplantısı

İş kapsamı planlama toplantıları, yapılacak görevler ortaklaşa kabul edilebilecek şekilde organize edilebilir.

2.23.3. Teknik toplantı

Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler), Servis Bültenleri (SB'ler), gelecekteki modifikasyonlar, bakım kontrolü sırasında tespit edilen önemli kusurlar, hava aracı ve komponent güvenilirliği, vb. gibi teknik konuları düzenli bir şekilde gözden geçirmek amacıyla planlanmış toplantılar organize edilebilir.

2.23.4. Kalite toplantısı

SYK'nın kalite gözetimi tarafından ortaya çıkarılan konuları incelemek ve gerekli düzeltici faaliyetler ile ilgili olarak mutabakata varmak amacıyla kalite toplantıları organize edilebilir.

2.23.5. Güvenilirlik toplantısı

Bir güvenilirlik programının mevcut olduğu durumlarda, söz konusu anlaşma, güvenilirlik toplantılarına katılım dahil olmak üzere SYK'nın ve bakım kuruluşunun söz konusu programa müdahil olma durumlarını belirtmelidir.

Ek-2.12 Yakıt Tankı Emniyeti Eğitimi

AMC M.A.706 (f) ve AMC1 M.B.102 (c)

Bu ek, Yakıt Tankı Emniyeti konularına yönelik eğitim verilmesine ilişkin genel talimatları içermektedir.

A) Geçerlilik:

- CS-25'te tanımı yapılan ve 1 Ocak 1958'den sonra azami yolcu kapasitesi 30 veya daha fazla olarak tip sertifikası verilmiş veya azami sertifiye edilmiş yük kapasitesi 3402 kg veya daha fazla kargo taşıyan büyük hava araçları.
- Sertifikasyon temeli olarak CS-25 düzeltme 1 veya daha sonrası olan CS-25'e göre büyük uçaklar.

B) Etkilenen kuruluşlar:

- A) paragrafında belirtilmekte olan uçakların sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten SYK'lar.
- Genel Müdürlük.

C) Etkilenen kuruluşlardaki eğitim alması gereken kişiler:

Sadece Faz 1:

- Kalite müdürü ve kalite personeli
- B) paragrafı içerisinde belirtilmekte olan SYK'ların gözetiminden sorumlu olan Genel Müdürlük personeli.

Faz 1+ Faz 2 + Süreklilik eğitimi:

- SEK'in, A) paragrafı içerisinde belirtilmekte olan hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten ve inceleyen personeli;

D) Eğitim kurslarına ilişkin genel gereklilikler

Faz 1 - Farkındalık

Söz konusu eğitimin, ilgili kişi gözetimsiz olarak çalışmaya başlamadan önce, ancak her durumda kuruluşa katılmasından itibaren en geç 6 ay içerisinde yapılması gerekmektedir. 2007/001/R sayılı ED Kararı Ek-2.12 ile uygunluk kapsamında daha önceden Seviye 1 tanıtım kursuna katılmış olan kişiler faz 1 ile uygunluk dahilindedirler.

Tip: Konunun asli unsurlarının ele alındığı bir farkındalık kursu olmalıdır. Eğitim bülteni veya sair kendi kendine çalışma veya bilgilendirme oturumu şeklinde olabilecektir. İlgili kişinin eğitimden geçmiş olduğundan emin olmak üzere okuyucunun imzası gerekmektedir.

Seviye: Konunun asli unsurlarının ele alındığı alıştırma seviyesinde bir kurs olmalıdır.

Amaçlar:

Kursiyer, söz konusu eğitimin tamamlanması sonrasında;

1. Yakıt tankı emniyet konularının temel unsurlarına aşina olmalıdır;
2. Yaygın olarak kullanılan sözcükleri kullanarak ve uygunsuzluklara ilişkin örnekler vererek tarihsel geri planın ve emniyet kaygısı gerektiren unsurların basit bir tanımını

yapabilmelidir.

3. Tipik terimleri kullanabilmelidir.

İçerik: Kurs aşağıdakileri içermelidir:

- YTE kazalarına veya olaylarına ilişkin örnekleri gösteren kısa bir geri plan,
- Yakıt tankı emniyeti kavramının ve CDCCL'in tanımı,
- CDCCL unsurlarını gösteren imalatçı dokümanlarından bazı örnekler,
- YTE kusurlarına ilişkin tipik örnekler,
- TC sahiplerinin tamir verilerine ilişkin bazı örnekler,
- Muayeneye (kontrole) yönelik bakım talimatlarından bazı örnekler.

Faz 2 - Detaylı eğitim

Kuruluşların gerekli kursları düzenleyebilmelerine ve personele eğitimi verebilmelerine olanak sağlamak üzere, kuruluşun eğitim programları/yöntemleri/uygulamaları göz önünde bulundurularak Genel Müdürlük tarafından esnek bir süreyle izin verilebilecektir. Söz konusu esnek süre 31 Aralık 2013 tarihini aşamaz.

SYK veya bir SHT-147/EASA Part-147 eğitim kuruluşundan 2007/001/R sayılı ED kararı Ek-2.12 ile uygunluk kapsamında daha önceden seviye 2 detaylı eğitim kursuna katılmış olan kişiler, süreklilik eğitim istisna olmak üzere faz 2 ile uygunluk dahilindedirler.

Personel, faz 2 eğitimini, hangisi daha sonra ise, 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla veya kuruluşa katıldıktan sonraki 12 ay içerisinde almış olmalıdır.

Tip: Kuruluş bünyesinde veya dışında gerçekleştirilecek daha kapsamlı/derinlemesine bir kurs olmalıdır. Eğitim bülteni veya sair kendi kendine çalışma şeklinde olmamalıdır. Kurs sonunda bir sınav yapılmalıdır ve bu sınav çoktan seçmeli sorular şeklinde olmalıdır; sınavı geçme notu %75 olmalıdır.

Seviye: Konunun teorik ve pratik unsurlarına ilişkin detaylı bir kurs olmalıdır.

Eğitim aşağıdaki şekillerde verilebilecektir:

- Yakıt Tankı Emniyeti (YTE) konularından tesir görmüş komponentlerden, sistemlerden ve parçalardan örnekler içeren uygun tesislerde. YTE konusuna ilişkin filmler, resimler ve pratik/uygulamalı örnekler kullanılarak veya

- Söz konusu film burada belirtilen amaçları ve içeriği karşıladığında film de dahil olmak üzere uzaktan eğitime (e-öğrenme veya bilgisayar destekli eğitim) katılarak. E-öğrenme veya bilgisayar destekli eğitim aşağıdaki kriterleri karşılamalıdır:

- Sürekli değerlendirme süreci ile eğitimin etkinliği ve konu ile ilgili sağlanmalıdır;

- Kursiyerin bir sonraki adıma geçmek üzere yetkilendirilmesini sağlamak üzere eğitimin ara adımlarında bazı sorular öngörülmelidir;

- Sınavların içeriği ve sonuçları kayıt altına alınmalıdır;

- Desteğe ihtiyaç duyulan durumlarda eğitmene bizzat veya uzaktan erişim mümkün olmalıdır.

Faz 2 için 8 saatlik bir süre kabul edilebilir uygunluktur.

Kursun sınıf ortamında verildiği durumlarda, eğitmenin Amaçlar ve Kılavuz İlkelerdeki verilere gayet aşına olması gerekmektedir. Aşına olmak için, eğitmenin kendisi sınıf ortamında benzer bir kursa katılmış ve ilgili konularda ilave bir takım dersler vermiş olmalıdır.

Amaçlar:

Kursa katılan kişi, söz konusu eğitimin tamamlanması sonrasında;

- Yakıt tankı emniyeti konuları ile ilgili olaylar geçmişi ve konunun teorik ve pratik unsurları hakkında bilgi sahibi olmalı; FAA'nin 88 sayılı SFAR'ı (Özel FAR) olarak bilinen FAA regülasyonlarına ve JAA Geçici Rehberlik Kitapçığı TGL 47 hakkında genel bilgi sahibi olmalı; yakıt tankı sistemi ALI kavramı hakkında (Kritik Dizayn Konfigürasyon Kontrol Limitleri (Sınırlamaları) CDCCL dahil ve teorik esasları ve özel örnekleri kullanarak) detaylı bir tanım yapabilmelidir;

- Bilginin ayrı unsurlarını mantıklı ve kapsamlı bir şekilde birleştirebilme ve uygulayabilme becerisine sahip olmalıdır;

- Yukarıdaki unsurların hava aracına nasıl tesir ettiğine ilişkin bilgi sahibi olmalıdır;

- İmalatçının dokümantasyonundan YTE'ye tabi olan komponentleri veya parçaları veya hava aracını saptayabilmelidir,

- İşlemi planlayabilmeli veya bir Servis Bültenini ve bir Uçuşa Elverişlilik Direktifini uygulayabilmelidir.

İçerik: E) paragrafında tanımlanan kılavuz ilkeleri takip etmelidir.

Süreklilik eğitimi:

Kuruluş, söz konusu süreklilik eğitiminin her iki yıllık sürede yapılmasını sağlamalıdır. SEK atıfta bulunulan eğitim programı müfredatında söz konusu süreklilik eğitimine ilişkin ek müfredat yer almalıdır.

Süreklilik eğitimi bir sınıf ortamında veya uzaktan eğitim şeklinde faz 2 eğitimi ile birleştirilebilir.

Materyal, aletler, dokümantasyon ve imalatçının veya Genel Müdürlüğün direktifleri ile ilgili yeni talimatlar yayınlandığında süreklilik eğitimi güncellenmelidir.

E) Faz 2 kurslarının içeriğinin hazırlanmasına yönelik kılavuz ilkeler

Faz 2 eğitim programı oluşturulurken aşağıdaki kılavuz ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir:

a) Yakıt tankı emniyeti kavramının ve geri planının idrak edilmesi,

b) Teknisyenlerin, yakıt tankı sistemleri bakımı ile ilgili olarak gerçekleştirilmiş veya gerçekleştirilmekte olan sürekli uçuşa elverişliliğe ilişkin talimattaki gelişmeleri nasıl öğrenebilecekleri, yorumlayabilecekleri ve işleme alabilecekleri,

c) Özellikle yakıt sistemi üzerinde çalışılırken ve nitrojen kullanan Alevlenebilirlik Azaltma Sistemi (*Flammability Reduction System*) takılırken her tür tehlikelerin farkında olunması.

Aşağıdaki konulara işaret eden eğitim programında yukarıdaki a) b) ve c) paragraflarına yer verilmelidir:

i) Yakıt tankı emniyeti riskinin ardındaki teorik geri plan: yakıt ve havanın karışımlarının patlaması; bu karışımların havacılık ortamındaki hareketi; sıcaklık ve basınç etkileri; tutuşma vs için gerekli enerji; "yangın üçgeni"; patlamaları önlemek üzere şu 2 kavram açıklanmalı:

(1) Tutuşmanın kaynağının önlenmesi ve

(2) Alevlenebilirliğinin azaltılması,

ii) Yakıt tankı sistemleri ile ilgili önemli kazalar, kaza soruşturmaları ve sonuçları,

iii) FAA'in SFAR 88'i ve JAA Ara/Geçici Politikası INT POL 25/12: tutuşma önleme programı inisiyatifleri ve hedefleri, emniyetsiz koşulların saptanması ve düzeltilmesi, yakıt tankı bakımının sistematik olarak geliştirilmesi,

iv) Kullanılmakta olan kavramların kısaca açıklanması: FAA'in SFAR 88'inin ve JAA INT/POL 25/12'in sonuçları: modifikasyonlar, uçuşa elverişlilik sınırlamaları (limitleri) unsurları (ALI) ve CDCCL,

v) İlgili bilgilerin nereden temin edilebileceği ve bu bilgilerin sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında (hava aracı bakım el kitapları, komponent bakım el kitapları, ...) nasıl kullanılacağı ve yorumlanacağı,

vi) Bakım sırasında Yakıt Tankı Emniyeti: yakıt tankı giriş ve çıkış prosedürleri, temiz çalışma ortamı, konfigürasyon kontrolü, kablo ayırımı, komponentlerin topraklanması vb. ifadelerinin ne anlama geldiği,

vii) Takılı olma durumunda alevlenebilirlik azaltma sistemleri: bunların var olma sebebi, etkileri, bakım için nitrojen kullanan Alevlenebilirlik Azaltma Sistemi'nin (*Flammability Reduction System*) (FRS) tehlikeleri, FRS'li bakımda/çalışmada alınacak emniyet tedbirleri,

viii) Bakım işlemlerinin kayıt altına alınması, muayenelerin (kontrollerin) sonuçlarının ve ölçüm değerlerinin kayıt altına alınması.

Bu eğitim, temsili bir sayıda kusur örneklerini ve TC/STC sahiplerinin bakım verilerindeki bunlara ilişkin tamirleri içermelidir.

F) Eğitimin onaylanması

SYK'lar için, ilk eğitim ve süreklilik eğitimi programının ve sınav içeriğinin onaylanması SEK'in değiştirilmesi suretiyle sağlanabilir. SEK revizyonu, M.A.704(b)'ye uygun olarak onaylanır. Bu kararın içeriğinin karşılanması için SEK'deki gerekli değişiklikler Genel Müdürlük tarafından talep edilen sürede yapılmalı ve uygulanmalıdır.

Ek-2.13 Organizasyonel Gözden Geçirme

AMC M.A.712(f)

M.A.712 (f) ve AMC M.A.712 (f) e göre ve sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı içerisinde tanımlandığı şekilde, tam bir kalite sistemi yerine organizasyonel gözden geçirme sistemi kullanılabilir.

Küçük ölçekli kuruluşun karmaşıklığına bağlı olarak (hava aracı sayısı ve tipi, farklı filo sayısı, uçuşa elverişlilik incelemeleri yapma ayrıcalığı, vb.) organizasyonel gözden geçirme sistemi kalite sisteminin ilke ve uygulamalarını kullanan bir sistemden (bağımsızlık gerekliliği hariç) düşük karmaşıklığa sahip olan kuruluşa ve yönetilen hava aracına uyarlanmış basitleştirilmiş bir sisteme kadar çeşitlilik gösterebilir.

Asgari olarak, organizasyonel gözden geçirme sistemi, aşağıdaki özelliklere sahip olup, SEK içerisinde açıklanması gerekmektedir.

a. Organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu olan kişinin tanımı:

Bu kişi sorumluluğunu M.A.706 (c)'de belirtilen kişilerinden birine devretmediği sürece, bu kişi sorumlu müdürdür.

b. Organizasyonel gözden geçirme işlemlerini uygulamaktan sorumlu olan kişinin (kişilerin) tanımlanması ve niteliklerine ilişkin kriterler:

Bu kişiler, ilgili mevzuata ve sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu (SYK) prosedürlerine ilişkin etraflıca bilgiye sahip olmalıdırlar. Ayrıca bu kişiler, eğitim veya tecrübeyle edinilmiş denetleme bilgisine de sahip olmalıdırlar (tercihen denetçi olarak, ancak Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilmiş bir kaç denetlemeye aktif bir şekilde katılmış olması sebebiyle de olabilecektir.)

c. Organizasyonel gözden geçirme programının detaylandırılması:

- Söz konusu kuruluşun emniyetli bir ürün teslim ettiğinden ve ilgili mevzuata uygun olduğundan emin olmak üzere gerekli tüm unsurları kapsayan kontrol listesi (listeleri). SEK içerisinde açıklanan tüm prosedürleri kapsamalıdır.

- Kontrol listesi unsurlarının hayata geçirilmesine/gerçekleştirilmesine ilişkin bir zaman çizelgesi. Her unsur 12 ayda en az bir kez kontrol edilmelidir. Kuruluş, yılda bir kez tam gözden geçirme gerçekleştirmeyi veya birkaç kısmi gözden geçirme gerçekleştirmeyi seçebilir.

d. Organizasyonel gözden geçirme işlemlerinin gerçekleştirilmesi:

Her bir kontrol listesi unsuru aşağıdakilerin bir birleşimi ile cevaplanmalıdır:

- Kayıtların, dokümantasyonun, vb. gözden geçirilmesi.
- Anlaşma kapsamındaki hava aracının örnekleme kontrolü.
- Müdahil olan personel ile mülakat.
- Aksaklıkların ve zorluklara ilişkin iç raporların gözden geçirilmesi (örneğin; mevcut prosedürlerin ve aletlerin kullanılmasında bildirilen zorluklar ve prosedürlerden sistematik sapmalar, vb.).
- Müşteriler tarafından iletilen şikayetlerin gözden geçirilmesi.

e. Bulguların ve olay raporlarının yönetimi:

- Tüm bulgular kayıt altına alınmalı ve etkilenen kişilere bildirilmelidir.
- M.A.716(a)'da açıklanan tüm Seviye 1 bulgular derhal Genel Müdürlüğe bildirilmeli ve hizmet halindeki hava aracı üzerinde gerekli tüm tedbirler derhal alınmalıdır.
- Tüm olay raporları, olası düzeltici ve önleyici tedbirlerin belirlenmesi suretiyle sürekli gelişim amacı doğrultusunda gözden geçirilmelidir. Bu işlem, olaydan önce fark edilmiş ve uygun bir şekilde yönetilmiş olmaları halinde istenmeyen olayın önlenmesini sağlamış olacak ön göstergeleri (örneğin, mevcut prosedürlerin ve aletlerin kullanılmasında bildirilen zorluklar ve prosedürlerden sistematik sapmalar, emniyetsiz davranışlar, vb.) ve ret edilmiş ikazları tespit etmek amacıyla yapılmalıdır.
- Düzeltici ve önleyici faaliyetler organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu olan kişi tarafından onaylanmalı ve belirlenen bir zaman aralığı dahilinde uygulanmalıdır.
- Organizasyonel gözden geçirme işleminden sorumlu olan kişinin söz konusu düzeltici faaliyetin etkinliğinden emin olmasından sonra, bulgu düzeltici faaliyete ilişkin bir özet ile birlikte kayıt altına alınarak kapatılır.
- Sorumlu müdür tüm önemli bulgulardan ve düzenli olarak organizasyonel gözden geçirme programının sonuçlarından haberdar edilmelidir.

Aşağıda, **SYK prosedürlerini gerektiği şekilde karşılamak üzere uyarlanacak**, basitleştirilmiş tipik bir organizasyonel gözden geçirme kontrol listesi örneği verilmektedir:

1. Çalışmanın kapsamı

- Anlaşma kapsamındaki tüm hava araçları SHGM Form 14'de yer alır.
- SYK içerisindeki çalışma kapsamı SHGM Form 14 ile uyumsuzluk halinde değildir.
- SHGM Form 14 ve SYK kapsamı dışında hiçbir çalışma gerçekleştirilmemiştir.
- Söz konusu kuruluşun artık anlaşma kapsamındaki hava aracına sahip olmadığı hava aracı tipleri için onaylanmış çalışma kapsamını muhafaza etmesi gerekçelendirilmekte midir?

2. Filonun uçuşa elverişlilik durumu

- Sürekli uçuşa elverişlilik durumu (AD, bakım programı, ömrü sınırlı komponentler, ertelenmiş bakım, ARC geçerliliği) süresi dolmuş herhangi bir unsuru göstermekte midir? Göstermekteyse, söz konusu hava aracı bakım için hizmetten geri çekilmiş midir?

3. Hava aracı bakım programı

- En son gözden geçirmeden itibaren TC/STC sahiplerinin Sürekli Uçuşa Elverişliliğe ilişkin Talimatlarına ait tüm revizyonlarının, Genel Müdürlük tarafından aksi onaylanmadığı sürece, bakım programına dahil edilmiş olup olmadığını (veya dahil edilmelerinin planlanıp planlanmadığını) kontrol ediniz.
- Bakım programı, bakım programına tesir eden tüm modifikasyonlar veya tamirler hesaba katılarak revize edilmiş midir?
- Tüm bakım programı revizyonları doğru şekilde onaylanmış mıdır? (Genel Müdürlük veya dolaylı onay)

- Bakım programı ile uygunluk durumu en son onaylanmış bakım programını yansıtmakta mıdır?

- Bakım programı sapmalarının ve toleransların kullanımı uygun bir şekilde yönetilmiş midir ve onaylanmış mıdır?

4. Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (ve Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış diğer zorunlu yayınlar)

- En son gözden geçirmeden itibaren yayınlanmış tüm Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler) Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) durum listesine dahil edilmiş midir?

- Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) durum listesi Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) içeriğini doğru bir şekilde yansıtmakta mıdır? Uygulanabilirlik, uygunluk tarihi, dönemsellik...? (Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler) üzerinde örnekleme kontrolü)

5. Modifikasyonlar/tamirler

- İlgili durum listesinde yer alan olan tüm modifikasyonlar/tamirler M.A.304' e göre onaylanmış mıdır? (modifikasyonlar/tamirler üzerinde örnekleme kontrolü)

- En son gözden geçirmeden itibaren gerçekleştirilmiş tüm modifikasyonlar/tamirler tekabül eden ilgili durum listesine dahil edilmiş midir? (hava aracı/komponent kayıt defterlerinden (*logbooks*) örnekleme kontrolü)

6. Hava aracı sahipleri/işleticiler ile ilişkiler

- Her bir harici hava aracı sahipleri/işletici ile uçuşa elverişliliği söz konusu SYK tarafından yönetilmekte olan tüm hava araçlarını kapsayan bir anlaşma (Bu Talimat doğrultusunda) imzalanmış mıdır?

- Anlaşma kapsamındaki hava aracı sahipleri/işleticiler kendilerinin söz konusu anlaşma içerisinde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmişler midir? Uygun olduğu şekilde:

• Uçuş öncesi kontrolleri doğru bir şekilde yapılmakta mıdır? (pilotlar ile görüşme)

• Teknik kayıt (*technical log*) veya eşdeğeri doğru bir şekilde kullanılmakta mıdır (uçuş saatlerinin/sayılarının pilot tarafından rapor edilen kusurların kaydı, hangi bakımın sırada olduğunun belirlenmesi, vb.)?

• Uçuşlar, süresi geçmiş bakımla veya uygun bir şekilde giderilmemiş veya ertelenmemiş arızalar ile yapılmış mıdır? (hava aracı kayıtlarından örnekleme kontrolü)

• SYK 'ya haber verilmeden bakım yapılmış mıdır (hava aracı kayıtlarından, hava aracı sahipleri /işletici ile görüşme örnekleme kontrolü)?

7. Personel

- Mevcut sorumlu müdürün ve diğer tayin edilmiş kişilerin onaylanmış SYK içerisinde doğru bir şekilde belirtilmiş olduğunu kontrolü

- Personel sayısının azalmış olması veya faaliyetin artmış olması halinde, kuruluşun halen yeterli personele sahip olup olmadığını kontrolü

- Tüm yeni personelin (veya yeni fonksiyonlara/görevlere sahip olan personelin) niteliklerinin uygun bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulup tutulmadığının kontrolü

- Söz konusu personelin aşağıdaki değişiklikleri kapsayacak şekilde gerekli eğitime tabi tutulup tutulmadığının kontrolü

- İlgili mevzuatlar,
- Genel Müdürlük yayınları,
- SYK ve ilişkili prosedürler,
- Onaylanmış çalışma kapsamı,
- Bakım verileri (önemli Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD'ler), Servis Bültenleri (SB'ler), ICA tadilleri vb.).

8. Anlaşmalı bakım

- Bakım kayıtlarının örnekleme kontrolü:

- İş emrinin mevcut bulunması ve yeterliliği,
- Bakım kuruluşundan alınan veriler,
  - Tüm ertelenmiş bakımlar dahil olmak üzere geçerli Bakım Çıkış Sertifikaları (CRS),
  - Sökülmüş ve takılmış ekipmanların listesi ve ilişkili SHGM Form 1 veya eşdeğerinin kopyası.

- Anlaşma akdedilmiş bakım kuruluşlarının güncel onay sertifikalarının (SHY/EASA Form 3F) bir kopyasının temini.

9. Teknik kayıtlar ve kayıt tutma

- Sertifikalar (SHGM Form 1 ve uygunluk sertifikaları) uygun bir şekilde toplanmış ve kayıt altına alınmış mıdır?

- Teknik kayıtların doğru şekilde doldurulduğundan ve uygun sürelerde saklandığından emin olmak için örnekleme kontrolünün yapılması.

- Bilgisayarlı veri depolaması uygun bir şekilde sağlanmakta mıdır?

10. Olay raporlama prosedürleri

- Raporlamanın uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığını kontrol edilmesi,

- Alınan ve kaydedilen faaliyetler.

11. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

Ek-3.1 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Anlaşması

1. Hava aracı sahibi / İşletici, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemlerini yerine getirmek üzere IR M.A.201'e göre onaylı bir SYK ile anlaşma yaptığında, söz konusu anlaşmanın bir kopyasını her iki tarafça da imzalanmasına müteakiben Genel Müdürlüğe sunar.

2. İlgili anlaşma bu Talimat gerekliliklerine göre düzenlenir ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin her bir imza tarafına ait olan yükümlülükleri tanımlar.

3. İlgili anlaşma asgari aşağıdakileri içerir;

- Hava aracının tescili,
- Hava aracının tipi,
- Hava aracının seri numarası,
- Hava aracı motor tipi,
- Hava aracı motor seri numaraları,
- Hava aracı sahibinin adı veya İşleticinin ticari ismi ve adresi dahil olmak üzere şirket detayları,
- Adres dahil olmak üzere, SYK'nın detayları,
- Operasyon tipi.

4. Aşağıdaki ifadeyi belirtir:

“Hava aracı sahibi / işleticisi, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetilmesi, Genel Müdürlük tarafından onaylanmak üzere bir bakım programının geliştirilmesi ve bu bakım programı doğrultusunda bakım işlemlerinin uygulanmak üzere gerekli organizasyonun yapılması görevlerini SYK'ya devreder.

Bu anlaşma gereğince, her iki imza tarafı da ilgili yükümlülüklerine uymayı taahhüt eder.

Hava aracı sahibi / işleticisi kendi bilgisi dahilinde olan hususlar kapsamında söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili olarak SYK'ya verilen tüm bilgilerin doğru olduğunu ve olacağını ve ayrıca söz konusu hava aracında SYK'nın onayı olmaksızın değişiklik yapılmayacağını beyan eder.

İmza taraflarından herhangi biri tarafından anlaşma şartlarına uyulmaması halinde, bu anlaşma geçersiz hale gelir. Böyle bir durumda hava aracı sahibi / işleticisi söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili her işlem için tüm sorumluluğa sahip olur ve Genel Müdürlüğe iki hafta içerisinde bilgilendirme sorumluluğunu üstlenir.”

5. Hava aracı sahibi / işleticisi, IR M.A.201 gereği bir SYK ile anlaşma yaptığında, her bir tarafın yükümlülükleri aşağıdaki gibi paylaşılır.

5.1. SYK yükümlülükleri:

1. Yetki kapsamında ilgili hava aracı tipinin mevcut olması;
2. Söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini devam ettirmek üzere aşağıda belirtilen koşullara uymak:

(a) Söz konusu hava aracı için, uygulanabilirliği varsa güvenilirlik programını da içerecek şekilde, bir bakım programı oluşturmak;

(b) IR M.A.803 (c) paragrafına göre hava aracı sahibi pilot tarafından uygulanacak bakım işlemlerini (söz konusu onaylı bakım programında) beyan etmek;

(c) Söz konusu hava aracının bakım programının onayını organize etmek;

(d) Onaylanmasına müteakiben, söz konusu hava aracı bakım programının bir kopyasını hava aracı sahibi / işleticisine iletmek;

(e) Söz konusu hava aracının mevcut onaylı bakım programı ile daha önceki bakım programı arasındaki farklılıkları tespit edilmesini ve uyumlu hale getirilmesini organize etmek;

(f) Onaylı bakım kuruluşu tarafından uygulanacak bakımı organize etmek;

(g) Uygulanması gereken tüm uçuşa elverişlilik direktiflerini organize etmek;

(h) Planlı bakım ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri sırasında tespit edilen veya hava aracı sahibi tarafından rapor edilen tüm uygunsuzlukların onaylı bakım kuruluşu tarafından giderilmesini organize etmek;

(i) Planlı bakımları, uçuşa elverişlilik direktiflerini, ömürlü parça değişimlerinin takip edilmesini ve komponent kontrol gerekliliklerini koordine etmek;

(j) Söz konusu hava aracının onaylı bakım kuruluşunda bakımın uygulanacağı her durumu hava aracı sahibine bildirmek;

(k) Tüm teknik kayıtları yönetmek;

(l) Tüm teknik kayıtları arşivlemek;

3. Uygulama öncesinde, hava aracında gerçekleştirilecek her bir modifikasyonun bu Talimata göre onayını organize etmek;

4. Uygulama öncesinde, hava aracında gerçekleştirilecek her bir tamirin bu Talimata göre onayını organize etmek;

5. SYK tarafından talep edildiği halde söz konusu hava aracının hava aracı işleticisi tarafından onaylanmış bakım kuruluşlarında bakımın uygulanmadığı her durumu Genel Müdürlüğe bildirmek;

6. Mevcut anlaşmaya uyulmadığı takdirde Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek;

7. Gerektiğinde söz konusu hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin gerçekleştirildiğinden ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzim edildiğinden veya Genel Müdürlüğe tavsiyede bulunulduğundan emin olmak;

8. Tanzim veya temdit edilen her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyasını Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde göndermek;

9. Geçerli mevzuat tarafından gerekli görülen tüm olay bildirimlerini yapmak;

10. Mevcut anlaşmanın geçerliliği taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığında, Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek.

5.2. Hava aracı işleticisinin yükümlülükleri

1. Onaylı bakım programı hakkında genel olarak bilgi sahibi olmak;

2. Bu Talimat hakkında genel olarak bilgi sahibi olmak;

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

3. Söz konusu hava aracının bakımını, SYK'nın talebi üzerine SYK ile mutabık kalınan zamanda onaylı bakım kuruluşuna yaptırmak,
4. SYK'ya danışmadan hava aracında değişiklik yapmamak;
5. SYK'nın kontrolü ve bilgisi dışında istisnai olarak uygulanan tüm bakım işlemlerini SYK'ya bildirmek,
6. Operasyon esnasında tespit edilen tüm hasar ve arızaları teknik kayıt defteri vasıtasıyla SYK'ya rapor etmek;
7. Mevcut anlaşmanın taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığı durumlarda, Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek,
8. Söz konusu hava aracı satıldığında, Genel Müdürlüğü ve SYK'yı bu durumdan haberdar etmek;
9. Geçerli mevzuat tarafından gerekli görülen tüm olay bildirimlerini yapmak,
10. Söz konusu hava aracının uçuş saatleri ve diğer her bir kullanım ile ilgili bilgileri mutabık olduğu şekilde SYK'ya düzenli olarak bildirmek;
11. IR M.A.803 (c) paragrafı kapsamında ortaya konmakta olan onaylı bakım programında beyan edildiği şekilde bakım işlemleri listesinin limitlerini aşmadan hava aracı sahibi pilot tarafından bakım gerçekleştirildiğinde, IR M.A.803 (d) paragrafı kapsamında belirtilen teknik kayıt defterine bakım çıkış sertifikasını kayıt etmek;
12. IR M.A.305 (a) paragrafına göre hava aracı sahibi pilot tarafından uygulanan bakım işlemlerini, gerçekleştirildiği tarihe müteakip 30 gün içerisinde, SYK'ya bildirmek.

GM Ek 3.1

İşletici uçuş operasyon ve SYK arasında yeterli bir koordinasyon kurarak, gerekli görevlerin yerine getirilmesini temin edebilmek için hava aracının durumu ile ilgili bilgilerin iki tarafa da aktarıldığından emin olmalıdır.

Ek-3.2 Yetkilendirilmiş Bakım Çıkış Sertifikası “SHGM Form 1”

Bu talimat, sadece bakım gereği için SHGM Form 1 kullanımı ile ilgilidir. Üretim gereği SHGM Form 1 kullanımı SHT-21 Talimatı gerekliliklerine göre yapılacaktır. İlgili forma Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

1. AMAC VE KULLANIM

1.1. Sertifikanın esas amacı ürünler, parçalar ve teçhizat (bundan böyle "Parça" olarak adlandırılacaktır.) üzerinde uygulanan bakım işlemlerinin uçuşa elverişliliğini beyan etmektir.

1.2. Sertifika ve Parça(lar) arasında mutlaka ilişki kurulmalıdır. Belgeyi düzenleyen, orijinal bilgilerin doğrulanmasını sağlayacak bir şekilde Sertifikayı tutmalıdır.

1.3. Sertifika birçok uçuşa elverişlilik otoritesi tarafından kabul edilmekle birlikte, iki taraflı anlaşmaların mevcudiyetine ve/veya uçuşa elverişlilik otoritesinin politikasına bağlı olabilir. Bu Sertifika içerisinde geçen "onaylı tasarım verileri", ithal eden ülkenin uçuşa elverişlilik otoritesi tarafından da onaylanmalıdır.

1.4. Sertifika bir sevk irsaliyesi veya teslim ordinosu değildir.

1.5. Hava araçları bu sertifika kullanılarak bakımdan çıkarılmayacaktır.

1.6. Söz konusu sertifika, parçanın belirli bir hava aracına, motora veya pervaneye takılmasına onay teşkil etmemekle birlikte; son kullanıcının, söz konusu parçanın Uçuşa Elverişlilik onay durumunu belirlemesine yardımcı olmaktadır.

1.7. Üretim çıkışı ve bakım çıkışı yapılmış parçaların aynı sertifika üzerinde yer almasına izin verilmez.

2. GENEL FORMAT

2.1. Hane numaraları ve her bir hanenin konumu dahil olmak üzere sertifika, ekte yer alan formata uygun olmalıdır. Bununla birlikte, her bir hanenin boyutu münferit uygulamalara uyacak şekilde değiştirilebilir, ancak bu değişiklik sertifikanın tanınmayacak hale gelmesine sebebiyet verecek kadar olmamalıdır.

2.2. Sertifika yatay formatta olmalıdır, ancak sertifika tanınabilir ve okunaklı olduğu sürece genel boyut belirgin bir şekilde büyütülebilir veya küçültülebilir. Herhangi bir şüphe halinde Genel Müdürlüğe başvurulmalıdır.

2.3. Kullanıcı veya parçayı takanın sorumluluk beyanı, formun ön veya arka yüzünde yer alabilir.

2.4. Baskı kalitesinin kolay okumaya olanak verecek şekilde açık, net ve okunaklı olması gerekmektedir.

2.5. Sertifika, matbaa baskısı veya bilgisayarda hazırlanabilecek olmakla birlikte, her iki durumda da çizgilerin ve karakterlerin basımı, net, okunaklı ve tanımlanmış formata uygun olmalıdır.

2.6. Sertifika, İngilizce lisanında ve eğer mümkün ise, bir veya daha fazla sayıda lisanda olabilir.

2.7. Sertifika üzerine girilecek bilgiler, dijital olarak veya kitap yazısıyla yazılan büyük harflerle elle yazılabilir ve kolay okunmalıdır.

2.8. Anlaşılır olması için kısaltma kullanımını asgari seviyede tutunuz.

2.9. Düzenleyen tarafından sertifikanın arka yüzündeki boşluk herhangi bir onay beyanına yer verilmeden ilave bilgi için kullanılabilir. Sertifikanın arka yüzünün her türlü kullanımı sertifikanın ön yüzündeki uygun hanede belirtilmelidir.

3. KOPYALAR

3.1. Müşteriye gönderilen veya düzenleyende kalan sertifika kopya sayısına ilişkin hiçbir kısıtlama bulunmamaktadır.

4. SERTİFİKA ÜZERİNDEKİ HATA (HATALAR)

4.1. Son kullanıcının sertifika üzerinde hata bulması halinde, bu hatanın sertifikayı düzenleyene yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir. Hatanın doğrulanabilmesi ve düzeltilebilmesi halinde, düzenleyen yeni bir sertifika tanzim edebilir.

4.2. Yeni sertifika yeni bir takip numarasına, imzaya ve tarihe sahip olmalıdır.

4.3. Yeni bir sertifika düzenlenmesine yönelik talep, parça(ların) durumunu doğrulamaksızın kabul görebilir. Yeni sertifika, güncel duruma ilişkin bir beyan değildir ve aşağıdaki ifade ile hane 12'de önceki sertifikaya atıfta bulunulmalıdır.

“Bu sertifika [ilk tanzim tarihini giriniz] tarihli [ilk takip numarasını giriniz] numaralı Sertifikanın [düzeltilebilir hane (haneleri) giriniz] hanedeki (hanelerdeki) hatayı (hataları) düzeltmektedir ve uygunluğu/durumu/bakım çıkışını kapsamamaktadır”. Her iki Sertifika da ilki ile ilişkili olan muhafaza süresince tutulmalıdır.

5. SERTİFİKANIN DÜZENLEYEN TARAFINDAN DOLDURULMASI

Hane 1 Onaylayan Yetkili Otorite/Ülke

Bu haneye Genel Müdürlük bilgilerinin yazılması gerekmektedir.

Hane 2 SHGM Form 1 başlık

“AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE
SHGM FORM 1”

Hane 3 Form Takip Numarası

Hane 4'te tanımlanan kuruluşun numaralandırma sistemi/prosedürü tarafından belirlenmiş özgün numarayı giriniz; bu numara alfa/nümerik karakterleri içerebilir.

Hane 4 Kuruluş Adı ve Adresi

Bu sertifikanın kapsadığı işlemin, bakım çıkışını gerçekleştiren onaylı kuruluşun (SHGM Form 3'e bakınız.) tam adını ve adresini giriniz. Bu hanede logoya hane içerisine sığıldığı takdirde izin verilir.

Hane 5 İş Emri/Anlaşma/Fatura

Parçaların müşteri tarafından izlenebilirliğini kolaylaştırmak amacıyla, iş emri numarasını, anlaşma numarasını, fatura numarasını veya benzer referans numarayı giriniz.

Hane 6 Parça

Birden fazla parça olduğu durumlarda, her bir parça için satır numarası giriniz. Bu hane, hane 12'de yer alan açıklamalara, kolaylıkla çapraz referans yapılmasını sağlamaktadır.

Hane 7 Tanım

SHT - M	Yayımlanma Tarihi 10/06/2013	Değişiklik No 7	Değişiklik Tarihi 10/01/2022	Sayfa 222 / 254
---------	---------------------------------	--------------------	---------------------------------	--------------------

Parçanın adını veya tanımını giriniz. Sürekli uçuşa elverişlilik veya bakım verilerine yönelik talimatlarda kullanılan terim tercih edilmelidir (Örneğin; Resimli Parçalar Kataloğu, Hava Aracı Bakım El Kitabı, Servis Bülten, Komponent Bakım El Kitabı).

Hane 8 Parça Numarası

Parça numarasını parçanın veya etiket/ambalajı üzerinde görüldüğü şekilde giriniz. Motor veya pervane durumunda model adı kullanılabilir.

Hane 9 Miktar

Parça(lar)ın miktarını belirtiniz.

Hane 10 Seri Numarası

Parçanın bir seri numarası ile tanımlanması yasal olarak gerekiyorsa, söz konusu seri numarasını buraya giriniz. İlâveten, yasal olarak gerekli görülmeyen diğer her bir seri numarası da girilebilir. Parça üzerinde belirtilen hiçbir seri numarası olmaması halinde "N/A (Geçerli Değildir)" ibaresini giriniz.

Hane 11 Durum/İşlem

Aşağıda hane 11 için izin verilen girişler tanımlanmıştır. Birden fazla durumun geçerli olabileceği durumlarda, yapılan bakım işleminin kapsamını ve/veya parçanın durumunu en doğru şekilde açıklayan terimi kullanınız.

(i) Yenileştirme - Uçak Parçasının, Tip Sertifikası Sahibinin veya ekipman imalatçısının, Sürekli Uçuşa Elverişliliğe yönelik talimatlarında veya Otorite tarafından onaylanmış veya kabul edilmiş verilerde belirtilen geçerli servis toleransları ile uyumlu olmasını sağlayan bakım işlemi anlamına gelmektedir. Uçak Parçası, yukarıda belirtilen veriler doğrultusunda en azından alt parçalarına ayrılmış, temizlenmiş, kontrol edilmiş, gerektiği şekilde onarılmış, yeniden montajı yapılmış ve test edilmiş olacaktır.

(ii) Tamir – Arızanın geçerli bir standart (*) kullanılarak giderilmesi.

(iii) Kontrol/Test - Geçerli bir standart (*) doğrultusunda inceleme, ölçüm, vb. (Örneğin; gözle muayene, fonksiyonel test işlemi, tezgah test işlemleri, vb.)

(iv) Modifikasyon - Bir uçak parçasının geçerli bir standarda (*) uygun olması için değiştirilmesi.

(*) Geçerli standart, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veya kabul edilmiş bir imalat/dizayn /bakım/kalite standardı, metodu, tekniği veya uygulaması anlamına gelmektedir. Geçerli standart hane 12'de belirtilir.

Hane 12 Açıklamalar

Uygulanan bakım işlemi ile ilgili olarak, parçanın uçuşa elverişliliğini tespit etmek üzere kullanıcı veya takan kişi için gerekli olan, ister doğrudan ister destekleyici dokümantasyona atıfta bulunarak hane 11'de belirtilen bakım işlemini tanımlayınız. Gerekli olması halinde, ana SHGM Form 1'e atıfta bulunularak ayrı bir sayfa kullanılabilir. Her açıklama, hane 6'da belirtilen hangi parça ile ilişkili olduğunu açık bir şekilde tanımlamalıdır.

Hane 12 içerisine yazılabilecek örnek bilgiler şunlardır:

(i) Revizyon durumu ve referansı dahil olmak üzere, kullanılan bakım verileri,

(ii) Uçuşa elverişlilik direktifleri veya servis bültenler ile uyum durumu,

- (iii) Uygulanan tamirler,
- (iv) Uygulanan modifikasyonlar,
- (v) Değiştirilmiş parçalar,
- (vi) Ömürlü parça durumu,
- (vii) Müşteri İş Emrinden sapmalar,
- (viii) Yabancı Sivil Havacılık Otoritesinin Bakım gerekliliğinin karşılanmasına ilişkin bakım çıkışı beyanları,
- (ix) Teslim sonrası, sevkiyat gereklilikleri veya yeniden takılma işlemi için ihtiyaç duyulan bilgiler,
- (x) Bu Talimat doğrultusunda onaylı F bakım kuruluşları için M.A.613 kapsamında atıfta bulunulan komponent bakım çıkış sertifikası taahhüdü:

“Bu hanede aksi belirtilmediği sürece, hane 11’de belirtilen ve bu hanede açıklanan bakım işleminin, SHT-M Talimatının altıncı bölümü doğrultusunda yerine getirilmiş olduğu ve söz konusu işlem ile ilgili olarak parçanın bakımdan çıkışa hazır olduğu onaylanır. Bu, SHT-145 Talimatı kapsamında bir bakım çıkışı değildir.”

“Certifies that, unless otherwise specified in this block, the work identified in block 11 and described in this block was accomplished in accordance with the requirements of Part 6 of SHT-M and in respect to that work the item is considered ready for release to service. ‘THIS IS NOT A RELEASE UNDER SHT-145 REGULATION’ ”

Verilerin elektronik SHGM Form 1’den yazdırılması halinde, diğer haneler için uygun olmayan her türlü bilgi bu haneye girilmelidir.

Hane 13a-13e

13a-13e haneleri için Genel Gereklilikler: Bakım çıkışı için kullanılmaz. Yanlışlıkla veya yetkisiz kullanımı engellemek için gölgelendiriniz, koyulaştırınız veya başka bir şekilde işaretleyiniz.

Hane 14a

Tamamlanmış iş için hangi mevzuatın geçerli olduğunu belirtmek için ilgili kutucuğu(ları) işaretleyin. Eğer “**other regulations specified in block 12**” kutucuğu işaretlenmiş ise geçerli olan diğer mevzuatın “**hane 12**”de belirtilmesi gerekmektedir. En az bir kutucuğun işaretli olması zorunlu olup, duruma göre her iki kutucuk da işaretlenmiş olabilir.

Bu talimata göre onaylı F Bakım Kuruluşları tarafından gerçekleştirilen tüm bakım işlemleri için, “**other regulation specified in block 12**” kutucuğunun işaretlenmiş olması gerekmektedir ve bakım çıkış taahhüdü “**hane 12**”de belirtilmek zorundadır. Bu durumda, “**unless otherwise specified in this block**” taahhüt ifadesi aşağıdaki durumları ifade etmek için kullanılır:

- (a) Bakımın tamamlanamadığı durumlar,
  - (b) Bakımın bu Talimat standartlarından saptığı durumlarında,
  - (c) Bakımın SHY-M Yönetmeliğinde belirtilen farklı bir gereklilik doğrultusunda yürütülmesi durumunda, hangi ulusal mevzuata göre gerçekleştirildiği “block 12”de belirtilir.
- SHT-145 Talimatı uyarınca onaylanmış bakım kuruluşları tarafından yürütülen tüm bakım

işlemleri için, “**unless otherwise specified in block 12**” belgelendirme beyanı ifadesi aşağıdaki durumlar içindir;

- (a) bakımın tamamlanamamış olması,
- (b) Bakımın SHT-145 tarafından gerekli görülen standartlardan sapmış olması,
- (c) Bakımın, SHT-145 kapsamında belirtilenler haricindeki bir gereklilik doğrultusunda uygulanmış olması. Böyle bir durumda, Hane 12’de bu Ulusal mevzuat belirtilir.

Hane 14b Yetkili İmza

Bu boşluk, yetkili kişinin imza atması için kullanılır. Bu haneyi, sadece Yetkili Otoritenin kural ve politikaları kapsamında özel olarak yetkilendirilmiş olan kişilerin imzalamasına izin verilmektedir. Yetkili Kişiyi tanımaya yardımcı olması için, söz konusu yetkili kişiyi belirten özgün bir numara ilave edilebilir.

Hane 14c Sertifika/Onay Numarası

Sertifika/Onay numarasını/referansını giriniz. Bu numara veya referans, Yetkili Otorite tarafından tanzim edilir.

Hane 14d Adı Soyadı

Hane 14b’yi imzalayan kişinin adını ve soyadını okunaklı bir şekilde giriniz.

Hane 14e Tarih

Hane 14b’nin imzalandığı tarihi giriniz; buradaki tarih gün = 2 haneli olarak gün, ay = ayın ilk 3 harfi, yıl = 4 haneli yıl formatında olmalıdır.

Kullanıcı/Takan Kişi Sorumlulukları

Son kullanıcılara, formun beraberindeki herhangi bir Parça’nın takımı ve kullanımı ile ilgili sorumluluklarından feragat etmediklerini bildirmek üzere Sertifikanın üzerinde aşağıdaki beyana yer veriniz:

“Bu sertifika, kendi başına takma yetkisi teşkil etmemektedir.

Kullanıcının/takan kişinin, hane 1’de belirtilen uçuşa elverişlilik otoritesinden farklı olan bir uçuşa elverişlilik otoritesinin mevzuatlarına göre bakım uyguladığı durumlarda; kullanıcının/takan kişinin, kendi uçuşa elverişlilik otoritesinin hane 1’de belirtilen uçuşa elverişlilik otoritesinden uçak parçalarını kabul ettiğinden emin olması esastır.

Hane 13a ve hane 14a kapsamında yer alan beyanlar, takma onayını teşkil etmemektedir. Tüm durumlarda, hava aracının uçuşu öncesinde hava aracı bakım kayıtlarının, kullanıcı/takan kişi tarafından ulusal mevzuatlar doğrultusunda tanzim edilmiş bir takma onayı içermesi gerekmektedir.”

Ek-3.3 SHGM Form-15

Uçuş Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikaları SHGM.UED.26005653.FR.15a (SHGM tarafından yayımlanan) ve SHGM.UED.26005653.FR.15b (Yetki verilen kuruluş tarafından yayımlanan) doküman numaraları ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 15a ve 15b'dir.

Ek-3.4

F Bakım kuruluşu ve SHT-145’de atıfta bulunulan bakım kuruluşlarının onayı için kullanılacak sınıf ve yetki sistemi

1. 12 inci paragraf kapsamındaki en küçük ölçekli kuruluşlar için aksinin belirtilmesi hariç olmak üzere, 13 üncü paragraf kapsamında atıfta bulunulan tablo, F ve SHT-145 kapsamındaki bakım kuruluşlarının onayı için standart sistemi ortaya koymaktadır. Kuruluşa, tek bir sınıf ve sınırlamalı yetkiden tüm sınıflara ve sınırlamasız yetkilere kadar uzanan bir onay verilmelidir.
2. 13 üncü paragraf kapsamında atıfta bulunulmakta olan tabloya ilaveten, onaylı bakım kuruluşunun kendi çalışma kapsamını kendi bakım kuruluşu el kitabında belirtmesi gerekmektedir. Bakınız ayrıca paragraf 11.
3. Genel Müdürlük tarafından verilen onay sınıfı (sınıfları) ve yetki (yetkiler) dahilinde, bakım kuruluşu el kitabında belirtilen çalışma kapsamı onayın tam sınırlarını tanımlamaktadır. Bu sebepten dolayı, onay sınıfı (sınıfları) ve yetkisi (yetkileri) ile kuruluşun çalışma kapsamının eşleşmesi esastır.
4. Kategori A sınıf yetkisi, onaylı bakım kuruluşunun hava aracı ve her tür komponent üzerinde (motorlar ve/veya Yardımcı Güç Üniteleri (APU'lar (*Auxiliary Power Units*))) dahil olmak üzere) hava aracı bakım verileri doğrultusunda veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde, komponent bakım verileri doğrultusunda, sadece söz konusu komponentler hava aracına takılı iken bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, söz konusu sökülümün bu paragrafın hükümleri için uygun olmayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu haller hariç olmak üzere, söz konusu A yetkisi onaylı bakım kuruluşu, komponente erişimi iyileştirmek amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilecektir. Bu işlem, Genel Müdürlük tarafından onaylı bakım kuruluşu el kitabında yer alan kontrol prosedürüne uygun olacaktır. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanacak, böylelikle de onayın kapsamı belirtilecektir.
5. Kategori B sınıf yetkisi, onaylı bakım kuruluşunun hava aracına takılı olmayan (sökülmüş) motor ve/veya APU ve motor ve/veya APU komponentleri üzerinde motor ve/veya APU bakım verileri doğrultusunda veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde, komponent bakım verileri doğrultusunda, sadece söz konusu komponentler hava aracına takılı iken bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, söz konusu sökülümün bu paragrafın hükümleri için uygun olmayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu durumlar hariç olmak üzere, söz konusu B yetkisi onaylı bakım kuruluşu, komponente erişimi iyileştirmek amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilecektir. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanacak, böylelikle de onayın kapsamı belirtilecektir. Kategori B sınıf yetkisi ile onaylanmış bir bakım kuruluşu ayrıca, Genel Müdürlük tarafından onaylanacak bakım kuruluşu el kitabında yer alan kontrol prosedürüne uygun olarak "üs" ve "hat" bakımı sırasında takılı bir motor üzerinde de bakım yapılabilecektir. Bakım kuruluşu el kitabı çalışma kapsamı, Genel Müdürlük tarafından müsaade edildiği durumlarda bu tür faaliyeti yansıtacaktır.
6. Kategori C sınıf yetkisi, onaylı bakım kuruluşunun hava aracına veya motora/APU'ya takılması amaçlanan takılmamış komponentler (motorlar ve APU'lar hariç) üzerinde bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanacak, böylelikle de onayın kapsamı belirtilecektir. Kategori C sınıf yetkisi ile onaylanmış bir bakım kuruluşu ayrıca, Genel Müdürlük tarafından onaylanacak bakım

kuruluşu el kitabında yer alan kontrol prosedürüne uygun olarak üs ve hat bakımı sırasında takılı bir komponent üzerinde veya bir motor/APU bakım tesisinde de bakım yapılabilir. Bakım kuruluşu el kitabı çalışma kapsamı, Genel Müdürlük tarafından müsaade edildiği durumlarda bu tür faaliyeti yansıtmaktadır.

7. Kategori D sınıf yetkisi, belirli bir hava aracı, motor veya diğer komponent ile ilgili olması gerekmeyen müstakil bir sınıf yetkisidir. D1 - Tahribatsız Test İşlemleri (NDT) (*Non-Destructive Testing*) yetkisi sadece, diğer kuruluşlar için belirli bir görev olarak NDT yapan onaylı bakım kuruluşu için gereklidir. Kategori A veya B veya C sınıf yetkisi ile onaylanmış bir bakım kuruluşu, NDT prosedürleri içeren bakım kuruluşu el kitabına uygun olarak kendisinin bakım yapmakta olduğu ürünler üzerinde, D1 sınıf yetkisine gerek bulunmaksızın, NDT yapılabilir.

8. SHT-145/EASA Part 145 kapsamında onaylı bakım kuruluşları, Kategori A sınıf yetkileri "Üs" veya "Hat" bakımı olarak ayrılmaktadır. Bu tür bir kuruluş sadece "Üs" veya "Hat" bakımı veya her ikisi için de onaylanabilir. Ana üs tesisinde yerleşik bir "Hat" tesisinin bir "Hat" bakım onayı gerektirdiği dikkate alınmalıdır.

9. Sınırlama bölümünün amacı, Genel Müdürlüğe onayı herhangi bir belirli bir kuruluş için uyarlamada esneklik sağlamaktır. Yetkiler onayda, sadece uygun bir şekilde sınırlamaya tabi olduğunda belirtilmelidir. 13 üncü paragraf kapsamında atıfta bulunulmakta olan tablo olası sınırlama türlerini ortaya koymaktadır. Bakımın her bir sınıf yetkisinde sonda listelendiği durumlarda, kuruluş için bunun daha uygun olması halinde (örneğin, aviyonik sistemleri kurulumu ve ilgili bakım) hava aracı veya motor tipinden veya imalatçısından ziyade bakım görevinin vurgulanması kabul edilebilir. Sınırlama bölümünde yer alan böyle bir bahis, söz konusu bakım kuruluşunun belirli bir tipe/göreve kadar ve söz konusu belirli tip/görev dahil olacak şekilde bakım yapmak üzere onaylı olduğuna işaret eder.

10. Sınıf A ve Sınıf B'nin sınırlandırma bölümlerinde seriye, tipe ve gruba atıf yapılan durumlarda, seri Airbus 300 veya 310 veya Boeing 737-300 serisi veya RB211-524 serisi veya Cessna 150 veya Cessna 172 veya Beech 55 serisi veya kıtasal O-200 serisi vb. gibi özel tipte bir seri anlamına gelmektedir; tip, Airbus 310-240 tip veya RB 211-524 B4 tip veya Cessna 172RG tip gibi özel bir tip anlamına gelmektedir; herhangi bir sayıda seri veya tip yazılabilecektir; grup, örneğin Cessna tek piston motorlu uçak veya Lycoming aşırı beslemesiz (*non-supercharged*) piston motorlar vb. anlamına gelmektedir.

11. Sık değişikliğe tabi olabilecek uzun süreli bir kabiliyet listesinin kullanıldığı durumlarda, söz konusu değişiklikler M.A.604 (c) ve M.B.606(c) veya gerekirse 145.A.70 (c) ve 145.B.40 kapsamında atıfta bulunulan dolaylı onay prosedürü doğrultusunda olabilir.

12. Tüm bakımı planlamak ve yapmak üzere sadece tek bir kişi istihdam eden bakım kuruluşu sadece sınırlı kapsama sahip olan bir onay yetkisine sahip olabilir. İzin verilen azami limitler şunlardır:

SINIF	YETKİ	SINIRLAMA
SINIF HAVA ARACI	YETKİ A2 UÇAKLAR 5700 KG VE ALTINDAKİLER	PİSTON MOTOR 5700 KG VE ALTINDAKİLER
SINIF HAVA ARACI	YETKİ A3 HELİKOPTERLER	TEK PİSTON MOTOR 3175 KG VE ALTINDAKİLER
SINIF HAVA ARACI	YETKİ A4; A1, A2 VE A3 DIŞINDAKİ HAVA ARACI	SINIRLAMA YOKTUR

SINIF MOTORLAR	YETKİ B2 PİSTON	450 HP'NİN ALTINDA
TAM MOTORLAR VEYA APU'LAR DIŞINDA SINIF KOMPONENT YETKİLERİ	C1 İLA C22	KABİLİYET LİSTESİNE GÖRE
SINIF İHTİSAS	D1 NDT	BELİRTİLECEK NDT METODU (METODLARI)

Bu tür bir kuruluşun ayrıca Genel Müdürlük tarafından, belirli kuruluşun kabiliyetine dayalı onay kapsamında da sınırlamaya tabi tutulabileceği dikkate alınmalıdır.

13. Tablo

SINIF	YETKİ	SINIRLAMA	ÜS	HAT
HAVA ARACI	A1 5.700 kg üzerindeki Uçaklar	[SHT-145 doğrultusunda onaylanmış Bakım Kuruluşları için ayrılmıştır.] [Uçak imalatçısını veya grubunu veya serisini veya tipini ve/veya bakım tasklarını belirtecektir] Örnek: Airbus A320 Serisi	[EVET/ HAYIR]*	[EVET/ HAYIR]*
	A2 5.700 kg ve altındaki Uçaklar	[Uçak imalatçısını veya grubunu veya serisini veya tipini ve/veya bakım görevlerini belirtecektir] Örnek: DHC-6 Twin Otter Serisi Uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve tavsiye yayınlama yetkilendirmesinin olup olmadığının belirtilmesi gerekmektedir. (Sadece ticari faaliyette bulunmayan ELA1 uçakları için geçerlidir.)	[EVET/ HAYIR]*	[EVET/ HAYIR]*
	A3 Helikopterler	[Helikopter imalatçısını veya grubunu veya serisini veya tipini ve/veya bakım görevini (görevlerini) belirtecektir] Örneğin: Robinson R44	[EVET/ HAYIR]*	[EVET/ HAYIR]*
	A4 A1, A2 ve A3 haricindeki hava araçları	[Hava aracı serisini veya tipini ve/veya bakım görevini (görevlerini) belirtecektir] Uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve tavsiye yayınlama yetkilendirmesinin olup olmadığının belirtilmesi gerekmektedir. (Sadece ticari faaliyette bulunmayan ELA1 uçakları için geçerlidir.)	[EVET/ HAYIR]*	[EVET/ HAYIR]*
MOTORLAR	B1 Türbin	[Motor serisini veya tipini ve/veya bakım tasklarını belirtecektir] Örneğin: PT6A Serisi		
	B2 Piston	[Motor imalatçısını veya grubunu veya serisini veya tipini ve/veya bakım tasklarını belirtecektir]		
	B3 APU	[Motor imalatçısını veya serisini veya tipini ve/veya bakım tasklarını belirtecektir]		
TAM MOTORLAR VEYA APU'LAR HARİCİNDEKİ KOMPONENTLER	C1 Havalandırma ve Basınçlandırma	[Hava aracı tipini veya hava aracı imalatçısını veya komponent imalatçısını veya belirli komponenti belirtecektir ve/veya el kitabındaki kabiliyet listesine ve/veya bakım görevine		
	C2 Otomatik Uçuş			
	C3 Haberleşme ve Seyrüsefer			
	C4 Kapılar - Kapaklar			

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

	C5 Elektrik Gücü ve Işıklar	(görevlerine) çapraz atf yapacaktır]
	C6 Ekipman	Örnek: PT6A Yakıt Kontrolü
	C7 Motor - APU	
	C8 Uçuş Kumandaları	
	C9 Yakıt	
	C10 Helikopterler - Rotorlar	
	C11 Helikopter - Trans	
	C12 Hidrolik Gücü	
	C13 Gösterge - Kayıt Sistemleri	
	C14 İniş Takımları	
	C15 Oksijen	
	C16 Pervaneler	
	C17 Pnömatik ve Vakum	
	C18 Buzdan/yağmurdan /yangından koruma	
	C19 Pencereler	
	C20 Yapısal	
	C21 Safra Suyu (Su Atığı)	
	C22 Tahrik Arttırma (Takviye)	
İHTİSAS GEREKTİREN HİZMETLER	D1 Tahribatsız Test İşlemleri	[Belirli NDT metodunu (metotlarını) belirtecektir]

* Gereksiz olanı siliniz

Ek-3.5 SHGM Form 3F

F Bakım Kuruluşu Yetki Belgesi SHGM.UED.26005653.FR.3F doküman numarası ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 3F'tir. İlgili forma Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

AMC Ek-3.5 F kapsamında atıfta bulunulan Bakım Kuruluşu Onayı

Bakım kuruluşu onay sertifikasının 1 ve 2inci sayfasında yer alan aşağıdaki alanlar şu şekilde doldurulmalıdır:

- İlk Düzenlenme Tarihi: Bakım kuruluşu el kitabının ilk yayın tarihini ifade etmektedir.

Düzenlenme tarihi: Sertifikanın içeriğine etki eden bakım kuruluşu el kitabının son revizyon tarihini ifade etmektedir. Sertifikanın içeriğine etki etmeyen, bakım kuruluşu el kitabındaki değişiklikler sertifikanın yeniden düzenlenmesini gerektirmez.

Ek-3.6 SHGM Form 14

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu Yetki Belgesi SHGM.UED.26005653.FR.14 doküman numarası ile SHGM Kalite El Kitabı içerisinde tanımlanmış olan SHGM Form 14'tür. İlgili forma Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

Ek-3.7 Karmaşık Bakım Görevleri

Aşağıdakiler, M.A.502 (d)3, M.A.801 (b)2 ve M.A.801 (c) kapsamında atıfta bulunulan karmaşık bakım görevlerini oluşturur:

1. Aşağıdaki gövde parçalarından herhangi birinin perçinleme, bağlama (birleştirme), laminasyon veya kaynak yoluyla modifikasyonu, tamiri veya değişimi:
  - (a) Kutu kiriş/ (*box beam*);
  - (b) Kanat stringeri (*wing stringer*) veya kord (veter) (*chord*) elemanı;
  - (c) Uçak kanadı ana kirişi (*spar*);
  - (d) Uçak kanadı ana kirişi flanş (*spar flange*);
  - (e) Truss tipi kiriş elemanı (*truss-type beam*);
  - (f) Kiriş örgüsü (*web of a beam*);
  - (g) Deniz uçağı gövdesinin (*flying boat hull*) veya palyenin (*float*) üçgen parçası (*keel*) veya sırt yayıklığı (*chine*) elemanı;
  - (h) Kanat veya kuyruk yüzeyinde kıvrımlı /koruge sac kompresyon elemanı (*corrugated sheet compression member*);
  - (i) Kanat ana ribi (*wing main rib*);
  - (j) Kanat veya kuyruk yüzey gergi dikmesi (*brace strut*);
  - (k) Motor yatağı (*engine mount*);
  - (l) Gövde lonjeronu veya çerçevesi;
  - (m) Yan kiriş (*side truss*), yatay kiriş (*horizontal truss*) veya bölme duvarı (*bulkhead*);
  - (n) Koltuk destek bağı (*brace*) veya dayanağı (*bracket*);
  - (o) Koltuk rayı değişimi;
  - (p) İniş takımı dikmesi (*landing gear strut*) veya bağlantı dikmesi (*brace strut*);
  - (q) Mil (*axle*);
  - (r) Tekerlek ve
  - (s) Düşük sürtünme kaplaması (*low-friction coating*) değişimi hariç, kayak (*ski*) veya kayak kaidesi (*ski pedestal*).
2. Aşağıdaki parçalardan herhangi birinin modifikasyonu veya tamiri:
  - (a) Hava aracı yüzeyi (*aircraft skin*) veya hava aracı palyesinin yüzeyi (*aircraft float*), çalışmanın destek, kalibred (*jig*) veya aparat (*fixture*) gerektirmesi halinde;
  - (b) Basınçlandırma yüklerine maruz kalan hava aracı yüzeyi (*aircraft skin*), yüzeyde oluşan hasarın herhangi bir yönde 15 cm'den (6 inçten) fazla olması halinde;
  - (c) Bir kumanda kolunu (*control column*) pedal, şaft, kadran (*quadrant*), manivela (*bell crank*), tork tüpü, kumanda yekesi (*control horn*) dövülmüş veya döküm dayanak (*forged or cast bracket*) dahil, ancak aşağıdakiler hariç olmak üzere, bir kumanda sisteminin yük taşıyan parçası;

- (i) Tamir ek yerinin/birleştirmesinin (*repair splice*) veya kablo montajının (*cable fitting*) tokaçlanması (kalıpta dövülmesi) (*swaging*) ve
- (ii) Perçinleme yoluyla tutturulmuş bir puşpul (itmeli-çekmeli) tüp ucu bağlantısının değişimi ve
- (d) Bir imalatçı tarafından söz konusu bakım el kitabında, yapısal tamir el kitabında veya sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında temel yapı olarak belirlenmiş, (1) içerisinde listelenmeyen diğer her tür yapı (strüktür).
3. Bir piston motor üzerinde aşağıdaki bakımın yapılması:
- (a)
- (i) piston/silindir gruplarına (*assemblies*) ulaşmak veya
- (ii) yağ pompası gruplarını (*assemblies*) muayene (kontrol) etmek ve/veya değiştirmek amacıyla arka aksesuar kapağını sökmek
- durumları hariç olmak üzere, söz konusu çalışmanın iç dişlilerin (*internal gears*) sökülmesini ve yeniden yerine takılmasını içermediği, piston motorun sökülmesi (parçalarına ayrılması) ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;
- (b) redüksiyon dişlilerinin (*reduction gears*) sökülmesi (parçalara ayrılması) ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;
- (c) Komponent değiştirilmesi hariç olmak üzere, uygun bir şekilde onaylanmış veya yetkilendirilmiş bir kaynakçı tarafından yapılan egzoz ünitelerindeki küçük çaplı kaynak tamirleri haricinde derzlerin/ ek yerlerinin (*joints*) kaynaklanması ve lehimlenmesi;
- (d) Normalde hizmet sırasında değiştirilebilen veya düzeltilebilen/ayarlanabilen unsurların değiştirilmesi veya düzeltilmesi/ayarlanması hariç olmak üzere, tezgah testi uygulanmış üniteler (*bench tested units*) olarak tedarik edilen ünitelerin münferit parçalarının düzeninin bozulması.
4. Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere pervanenin balanslanması:
- (a) Bakım el kitabı tarafından gerekli görülen durumlarda statik balanslamanın sertifikasyonu (onaylanması) için;
- (b) Bakım el kitabı veya diğer onaylanmış uçuşa elverişlilik verileri tarafından izin verildiği durumlarda, takılı pervaneler üzerinde elektronik balanslama ekipmanı kullanarak gerçekleştirilen dinamik balanslama;
5. Aşağıdakileri gerekli gören her tür ilave görev:
- (a) İhtisas aletleri, ekipmanları veya tesisleri veya
- (b) Görevlerin geniş süresi ve birkaç kişinin müdahil olması sebebiyle belirgin koordinasyon prosedürleri.

AMC Ek-3.7 Karmaşık Bakım Görevleri

Ek-3.7'nin 3(c) paragrafında bulunan "uygun bir şekilde onaylanmış veya yetkilendirilmiş kaynakçı" cümlesi, söz konusu niteliğin resmi olarak kabul edilen bir standardı karşılaması gerektiği veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi gerektiği anlamına gelmektedir.

Ek-3.8 Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı

Bu Talimatta ortaya konan gerekliliklere ilaveten, Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı kapsamında herhangi bir bakım görevinin yapılabilmesi için aşağıdaki temel prensiplere uyulması gerekir:

(a) Yetkinlik ve sorumluluk

- 1) Hava aracı sahibi pilot, yaptığı her tür bakımdan daima sorumludur.
- 2) Herhangi bir hava aracı sahibi pilot bakım görevi yapmadan önce, Hava aracı sahibi pilot, söz konusu bakım görevini yapmaya yetkin olduğundan emin olmalıdır. Kendi hava araçlarına yönelik standart bakım uygulamaları ve hava aracı bakım programı hakkında bilgi sahibi olmaktan hava aracı sahibi pilot sorumludurlar. Hava aracı sahibi pilot yapılacak olan görev için yetkin olmaması halinde, söz konusu görevi yapamaz.
- 3) Hava aracı sahibi pilot (veya kendisinin anlaşma yapmış olduğu, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu), bakım programında hava aracı sahibi pilot görevlerinin bu temel prensipler doğrultusunda belirlenmesinden ve söz konusu dokümanın güncel tutulmasını sağlamaktan sorumludur.
- 4) Bakım programı IR M.A.302 doğrultusunda onaylanır.

(b) Görevler

Hava aracı sahibi pilot, gövdenin, motorların, sistemlerin ve komponentlerin genel durumunu ve belirgin hasarını ve normal işleyişini kontrol etmek için gözle basit kontroller yapabilir veya işlemler gerçekleştirebilir

Bakım işlemleri aşağıdaki durumlarda hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilmeyecektir;

1. Bir bakım işleminin kritik olarak tanımlanması halinde ve/veya;
2. Bakım görevinin önemli parçaların veya düzeneğin sökümünü içerdiği durumlarda ve/veya;
3. Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD - *Airworthiness Directive*) veya Uçuşa Elverişlilik Sınırlama Maddesi'nde (ALI - *Airworthiness Limitation Item*) özellikle izin verilmediği sürece, bakım görevinin bir Uçuşa Elverişlilik Direktifi veya bir Uçuşa Elverişlilik Sınırlandırma Maddesi ile uygunluk dahilinde yapıldığı durumlarda ve/veya;
4. Bakım görevinin özel aletler, kalibre edilmiş aletler (tork anahtarı (*torque wrench*) ve sıkıştırma pensi (*crimping tool*) hariç) kullanımını gerektirdiği durumlarda ve/veya;
5. Bakım görevinin test ekipmanlarının veya özel testlerin kullanımını gerektirdiği durumlarda (Örneğin; NDT, aviyonik ekipmanlar için sistem testleri veya operasyonel kontroller) ve/veya;
6. Bakım görevinin önceden planlanmamış her türlü özel kontrollerden oluştuğu durumlarda (Örneğin; sert iniş kontrolü) ve/veya;
7. Bakım görevinin IFR operasyonları için esas olan sistemlere tesir ettiği durumlarda ve/veya;

8. Bakım görevinin Ek-3.7 kapsamında olması veya madde IR M.A.502 doğrultusunda gerçekleştirilen parça bakım görevi olması halinde.

Yukarıda 1 ila 8 paragraflarında listelenen kriterler yerini, "IR M.A.302 (d) Bakım Programı" doğrultusunda yayımlanmış daha az kısıtlayıcı talimatlara bırakamaz.

Hava aracı uçuş el kitabında hava aracını uçuşa hazırlayıcı olarak tanımlanan her tür bakım görevi (Örneğin; planör kanatlarının (*glider wings*) takılması veya uçuş öncesi kontrolleri) bir pilot görevi olarak görülmekte ve hava aracı sahibi pilot bakım görevi sayılmamaktadır ve dolayısıyla da bir Bakım Çıkış Sertifikası gerektirmemektedir.

(c) Hava aracı sahibi pilot bakım görevlerinin yapılması ve kayıtlar

IR M.A.401 kapsamında belirtilen bakım verileri, hava aracı sahibi pilot bakımının yapılması sırasında daima hazır bulundurulmalıdır ve daima bu verilere riayet edilmelidir. Pilot-hava aracı sahibi bakımının yapılmasında atıfta bulunulan verilere ilişkin detaylara IR M.A.803 (d) doğrultusunda Bakım Çıkış Sertifikasında yer verilmelidir.

Hava aracı sahibi pilot, IR M.A.305 (a) doğrultusunda hava aracı sahibi pilot bakım görevini tamamlaması sonrasındaki en geç 30 gün içerisinde, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olan onaylı sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşuna bilgi vermelidir.

AMC Ek-3.8 - "Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı"

- Aşağıdaki listeler, ilgili hava aracı tipi için güncel ve geçerli bir pilot lisansına sahip olan ve Ek-3.8'e göre yetkinlik ve sorumluluk gerekliliklerini karşılayan bir hava aracı sahibi tarafından gerçekleştirilmesi beklenen maddeleri belirtmektedir.
- Görev listesi, muhtelif hava aracı kategorilerinin kendine has ihtiyaçlarını detaylı bir şekilde ele almıyor olabilir. Ayrıca, bu hava aracı kategorilerince üstlenilen faaliyetlerin (işletimlerin) mahiyeti ve teknolojinin gelişimi daima yeterli bir şekilde ele alınmamış olabilir.
- Bu sebepten dolayı, aşağıdaki listelerin IR M.A.803 ve Ek-3.8'de atıfta bulunulan sınırlı Pilot- hava aracı sahibi bakımı kapsamını temsil ettikleri varsayılmaktadır:
  - Bölüm A uçaklar için geçerlidir;
  - Bölüm B döner kanatlı uçak (*rotocraft*) için geçerlidir;
  - Bölüm C planörler ve motorlu planörler için geçerlidir;
  - Bölüm D balonlar ve hava gemileri için geçerlidir.
- Onaylanmış bir bakım programına dahil edilecek herhangi bir dönemsellikteki muayene görevleri kontrolleri, belirtilen görevlerin bu AMC'nin A ila D bölümlerinin genelleyici listelerinde yer alması ve Ek-3.8'in temel prensipleri ile uyumlu olması koşuluyla yapılabilir.

Periyodik muayenelerin/kontrollerin içeriği ve de dönemsellikleri bir havacılık şartnamesinde düzenlenmemiş ve standart hale getirilmemiştir.

Her bir özel muayene/kontrol için çizelge tavsiye etmek imalatçının/Tip Sertifikası Sahibinin (TCH) kararına bağlıdır.

Farklı TCH'lerde aynı dönemselliğe sahip muayene/kontrollerin içerikleri farklılık

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

gösterebilmekte, bazı durumlarda emniyet açısından farklı öneme sahip olabilmekte ve özel aletlerin veya özel bilginin kullanımını gerektirebilmekte; bu nedenle de Pilot-hava aracı sahibi bakımına uygun olmamaktadır. Bu sebepten dolayı, pilot-hava aracı sahibi tarafından yapılan bakım 50 Saat, 100 Saat veya 6 Ay gibi periyodik özel bakımlar olarak genellenemez.

Gerçekleştirilebilecek Muayeneler (Kontroller) Ek-3.8'in bu AMC'si içerisinde listelenmekte olan alanlar ve görevler ile sınırlıdır; bu yaklaşım, bakım programının geliştirilmesinde esnekliğe olanak tanımakta olup, muayeneyi (kontrolü) belirli özel periyodik muayeneler (kontroller) ile sınırlandırmamaktadır. Bu kapsamda sabit kanatlı bir uçağın 50 Saatlik / 6 Aylık periyodik muayenesi de bir planörün yıllık muayenesi de (kontrol) normalde pilot-hava aracı sahibi bakımı için uygun olabilecektir.

Tablolar

Not: Bölüm A veya Bölüm B içerisinde ** ile gösterilen görevler pilot-hava aracı sahibi bakımı sonrasındaki IFR faaliyetlerini içermemektedir. IFR operasyonlarında çalışacak hava araçları için söz konusu görevlerin uygun bir teknisyen tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bölüm A

MOTORLU HAVA ARAÇLARI için PİLOT- HAVA ARACI SAHİBİ BAKIMI GÖREVLERİ

ATA	Alan	Görev	2730 Kg olan veya altındaki Uçaklar
09	Çekme	Çekme bırakma ünitesi (tow release unit) ve çekme halatı geri çekme/toplama mekanizması (tow cable retraction mechanism) - Temizleme, yağlama ve çekme halatı değiştirmesi (zayıf bağlantılar dahil).	Evet
		Ayna - Aynaların takılması ve değiştirilmesi.	Evet
11	Plakalar	Plakalar, İşaretlemeler - AFM ve AMM tarafından gerekli görülen plakaların ve işaretlemelerin takılması ve yenilenmesi.	Evet
12	Servis işlemleri	Yağlama - Kapak plakaları (cover plates), motor kapakları (cowlings) ve karenajlar / kaplama parçaları (fairings) gibi yapısal olmayan kalemler r haricinde sökölme gerektirmeyen kalemler	Evet
20	Standart Uygulamalar	Emniyet Kablajı (Safety Wiring) - Motor kumandalarındaki, transmisyon kumandalarındaki ve uçuş kumanda sistemlerindeki hariç olmak üzere kusurlu emniyet kablajını (safety wiring) veya çatal pimlerin (cotter keys) değiştirilmesi.	Evet
		Basit Yapısal Olmayan Standart Bağlantı Elemanları (Fasteners) - perçinleme gerektiren yuvaların (receptacles) ve tutturma somunlarının (anchor nuts) değiştirilmesi hariç olmak üzere değiştirme ve ayarlama.	Evet
21	İklimlendirme	Esnek hortumların ve giriş kanallarının (ducts) değiştirilmesi.	Evet
23	Haberleşme	Haberleşme cihazları - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı haberleşme cihazlarının sökölmesi ve değiştirilmesi.	Evet**
24	Elektriksel Güç	Bataryalar - NiCd bataryalarının servis işlemleri ve IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere değiştirme ve servis işlemleri.	Evet**
		Tesisat (wiring) - ateşleme sistemi, birincil üretim sistemi ve gerekli haberleşme, seyrüsefer sistemi ve birincil uçuş aletleri hariç olmak üzere, kritik olmayan ekipmanlardaki bozuk devrelerin onarılması.	Evet
		Bağlama (bonding) - bozuk bağlantı kablosunun değiştirilmesi	Evet
		Sigortalar - doğru güçle değiştirme.	Evet
25	Ekipmanlar	Emniyet Kemerleri - Airbag sistemlerinin takılı olduğu kemerler hariç olmak üzere emniyet kemerlerinin ve	Evet

		kuşamların değiştirilmesi.	
		Koltuklar- Herhangi bir birincil yapının veya kumanda sisteminin sökülmesini içermeyen koltukların veya koltuk parçalarının değiştirilmesi.	Evet
		İkinci derece (non-essential) aletler ve/veya ekipmanlar - Müstakil, hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip alet paneline takılı ekipmanlarının değiştirilmesi.	Evet
		Oksijen Sistemi - Kalıcı olarak takılmış tüpler ve sistemler hariç olmak üzere, onaylanmış tertibatlardaki (mountings) portatif oksijen tüplerinin ve sistemlerinin değiştirilmesi.	Evet
		ELT - Söküm/Yeniden Takma	Evet
27	Uçuş Kumandaları	Dizaynı itibariyle hızlı bağlantı kesmenin mümkün olduğu durumlarda yardımcı pilot kumanda kolunun ve dümen (rudder) pedallarının sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet
28	Yakıt Sistemi	Yakıt Filtresi elemanları - Temizlik ve/veya değiştirme.	Evet
30	Buz ve Yağmurdan Koruma	Kokpit Camı Sileceği (Windscreen Wiper) - Cam silecek lastiğinin (wiper blade) değiştirilmesi.	Evet
31	Aletler	Alet Paneli - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip dizaynı olması koşuluyla sökme ve yeniden takma.	Evet**
		Pitot Statik Sistem - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, basit algılama ve sızıntı kontrolü.	Evet**
		Drenaj - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere Pitot Statik sistem dahilindeki su drenaj ağızlarının (traps) veya filtrelerinin drenajı.	Evet**
		Aletler - İşaretlemelerin okunabilirliğinin ve okumaların ortam koşulları ile tutarlı olduğunun kontrol edilmesi.	Evet
32	İniş Takımı	Tekerlekler - Tekerlek yataklarının (wheel bearings) değiştirilmesi ve yağlanması dahil olmak üzere söküm, değiştirme ve servis işlemleri.	Evet
		Servis İşlemleri - Hidrolik sıvısının/akışkanının ikmal edilmesi.	Evet
		İniş Takımı Amörtisör Dikmesi (Shock Absorber) - Elastik kordonların veya lastik damperlerin (rubber dampers) değiştirilmesi.	Evet
		Darbe Destekleri (Shock Struts) - Yağın veya havanın ikmal edilmesi.	Evet
		Kayaklar (skis) - Tekerlek ve kayak iniş takımı arasındaki değiştirme.	Evet
		İniş kızakları (landing skids) - İniş kızaklarının ve kızak pabuçlarının (skid shoes) değiştirilmesi.	Evet
		Tekerlek kareyajları, tozluklar (spats) - Sökme ve yeniden takma.	Evet
		Mekanik frenler - Basit kablolu sistemlerin ayarlanması.	Evet

		Fren - Aşınmış fren balatalarının (brake pads) değiştirilmesi.	Evet
33	Işıklar	Işıklar - İç ve dış ampullerin, filamentlerin, reflektörlerin ve lenslerin değiştirilmesi.	Evet
34	Seyrüsefer	Yazılım - Otomatik uçuş kumanda sistemleri ve transponderler hariç olmak üzere, müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer yazılım veritabanlarının güncellenmesi.	Evet
		Seyrüsefer cihazları - Otomatik uçuş kumanda sistemleri, transponderler, ana uçuş kumanda sistemi ve IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet**
		Müstakil veri toplayıcısı (data logger) - Takma (Kurulum), veri restorasyonu.	Evet
51	Yapısal	Kumaş yamaları - bir rib'ten fazlasına genişlememek ve rib dikişi veya yapısal parçaların veya kumanda yüzeylerinin sökülmesini gerektirmeyen basit yamalar.	Evet
		Koruyucu Kaplama (Coating)- Herhangi bir ana yapının veya işletim sisteminin demonte edilmediği koruyucu malzeme veya kaplamaların tatbik edilmesi.	Evet
		Yüzey tesviyesi (surface finish) - herhangi bir ana yapının veya işletim sisteminin demontajının olmadığı küçük çaplı restorasyon. Sinyal kaplamalarının veya ince folyoların (thin foils) ve de tescil işaretlemelerinin tatbiki buna dahildir.	Evet
		Karenajlar (fairings) - Konturu (contour) değiştirmeyen yapısal olmayan karenajlar (fairings) ve kapak plakaları (cover plates) basit tamirleri.	Evet
52	Kapılar ve Kapaklar	Kapılar - Sökme ve yeniden takma	Evet
53	Gövde/İskelet (fuselage)	Döşeme-mefruşat - Ana yapının veya işletim sistemlerinin demontajını gerektirmeyen veya kumanda sistemlerine müdahale etmeyen küçük çaplı tamirler.	Evet
56	Pencereler	Yan Pencereler - Perçinleme, bağlama (bonding) veya herhangi bir özel süreç gerektirmemesi halinde değiştirme.	Evet
61	Pervane	Abak (spinner)- Sökme ve yeniden takma	Evet
71	Güç sistemi takma /kurulum	Motor kapağı (cowling) - Pervanenin sökülmesini veya uçuş kumandalarının bağlantılarının kesilmesini gerektirmeyen sökme ve yeniden takma.	Evet
		Emme sistemi (induction system) - Emme hava filtresinin muayene (kontrol) edilmesi ve değiştirilmesi.	Evet
72	Motor	Çip detektörleri (chip detectors) - çip detektörünün (chip detector) self-sealing tipte olması ve elektrikle çalışmaması koşuluyla sökülmesi, kontrol edilmesi ve yeniden takılması.	Evet

73	Motor yakıtı	Süzgeç (strainer) veya Filtre elemanları - Temizlik ve/veya değiştirme.	Evet
		Yakıt - Gerekli yağın yakıtla karıştırılması.	Evet
74	Ateşleme	Bujiler (spark plugs) - Sökme, temizleme, ayarlama ve yeniden takma.	Evet
75	Soğutma	Soğutma sıvısı (coolant) - Soğutucu akışkanının ikmal edilmesi.	Evet
77	Motor Göstergeleri	Motor Göstergeleri - Çabuk çıkarma konnektörlerine sahip olan ve doğrudan okuma bağlantılarına sahip olmayan müstakil, alet paneline takılı göstergelerin sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet
79	Yağ Sistemi	Süzgeç (strainer) veya filtre elemanları - Temizlik ve/veya değiştirme.	Evet
		Yağ - Motor yağının ve dişli kutusu akışkanının değiştirilmesi veya ikmal edilmesi.	Evet

Bölüm B

ROTORCRAFT (Döner Kanatlı Uçak) için PİLOT- HAVA ARACI SAHİBİ BAKIM GÖREVLERİ

ATA	Alan	Görev	2730 kg ve altındaki Tek Motorlu Rotorcraft
11	Plakalar	Plakalar, İşaretlemeler - AFM ve AMM tarafından gerekli görülen plakaların ve işaretlemelerin takılması ve yenilenmesi.	Evet
12	Genel anlamda hava aracı bakımı;	Yakıt, yağ, hidrolik, buzlanmayı giderme ve kokpit camı sıvısı ikmal.	Evet
		Yağlama - Kapak plakaları (cover plates), motor kapakları (cowlings) ve karenajlar / kaplama parçaları (fairings) gibi yapısal olmayan unsurlar haricinde demontaj gerektirmeyen unsurlar.	Evet
20	Standart Uygulamalar	Emniyet Kablajı (Safety Wiring) - Motor kumandalarındaki, transmisyon kumandalarındaki ve uçuş kumanda sistemlerindeki hariç olmak üzere kusurlu emniyet kablajını (safety wiring) veya çatal pimlerin (cotter keys) değiştirilmesi.	Evet
		Basit yapısal olmayan standart bağlantı elemanları (fasteners) - perçinleme gerektiren mandalların (latches) ve yuvaların (receptacles) ve tutturma somunlarının (anchor nuts) değiştirilmesi hariç olmak üzere değiştirme ve ayarlama.	Evet
21	İklimlendirme	Esnek hortumların ve giriş kanallarının (ducts) değiştirilmesi.	Evet
23	İletişim	Haberleşme cihazları - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı haberleşme cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet**
24	Elektriksel Güç	Bataryalar - NiCd bataryalarının servis işlemleri ve IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere değiştirme ve servis işlemleri.	Evet**
		Tesisat (wiring) - ateşleme sistemi, birincil üretim sistemi ve gerekli haberleşme, seyrüsefer sistemi ve birincil uçuş aletleri hariç olmak üzere, kritik olmayan ekipmanlardaki bozuk devrelerin onarılması.	Evet
		Bağlama (bonding) - Döner parçalar ve uçuş kumandaları üzerindeki bağlama (bonding) hariç olmak üzere bozuk bağlantı kablosunun değiştirilmesi.	Evet
		Sigortalar - doğru güçle değiştirme.	Evet
25	Ekipmanlar	Emniyet Kemerleri - Airbag sistemlerinin takılı olduğu	Evet

		kemerler hariç olmak üzere emniyet kemerlerinin ve harness'ların değiştirilmesi.	
		Koltuklar - Uçuş ekibi koltukları hariç olmak üzere, herhangi bir ana yapının veya kumanda sisteminin demontajını içermeyen koltukların veya koltuk parçalarının değiştirilmesi.	Evet
		Hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip olan acil durum flotasyon dişlilerinin (emergency flotation gears) sökülmesi/yeniden takılması.	Evet
		İkinci derece (non-essential) aletler ve/veya ekipmanlar - Müstakil, hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip alet paneline takılı ekipmanlarının değiştirilmesi.	Evet
		ELT - Söküm/Yeniden Takma	Evet
30	Buz ve Yağmurdan Koruma	Kokpit camı sileceğinin değiştirilmesi.	Evet
31	Aletler	Alet Paneli - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konnektörlerine sahip dizayn özelliği olması koşuluyla sökme ve yeniden takma.	Evet**
		Pitot Statik Sistem - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, basit algılama ve sızıntı kontrolü.	Evet**
		Drenaj - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere Pitot Statik sistem dahilindeki su drenaj ağzlarının (traps) veya filtrelerinin drenajı.	Evet**
		Aletler - İşaretlemelerin okunabilirliğinin ve okumaların ortam koşulları ile tutarlı olduğunun kontrol edilmesi.	Evet
32	İniş Takımları	Tekerlekler - Tekerlek yataklarının (wheel bearings) değiştirilmesi ve yağlanması dahil olmak üzere söküm, değiştirme ve servis işlemleri.	Evet
		Kızak aşınma pabuçlarının (skid wear shoes) değiştirilmesi.	Evet
		Kar iniş pedlerinin (snow landing pads) tutturulması ve sökülmesi.	Evet
		Servis İşlemleri - Hidrolik sıvısının/akışkanının ikmal edilmesi.	Evet
		Fren - Aşınmış fren balatalarının (brake pads) değiştirilmesi.	Evet
33	Işıklar	Işıklar - İç ve dış ampullerin, filamentlerin, reflektörlerin ve lenslerin değiştirilmesi.	Evet
34	Seyrüsefer	Yazılım - Otomatik uçuş kumanda sistemleri ve transponderler hariç olmak üzere, müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer yazılım veritabanlarının güncellenmesi.	Evet
		Seyrüsefer cihazları - Otomatik uçuş kumanda	Evet**

		sistemleri, transponderler, ana uçuş kumanda sistemi ve IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	
		Müstakil veri toplayıcısı (data logger) - Takma (Kurulum), veri restorasyonu.	Evet
51	Yapı	Koruyucu Kaplama (Coating)- Herhangi bir ana yapının veya işletim sisteminin demonte edilmediği koruyucu malzeme veya kaplamaların tatbik edilmesi.	Evet
		Yüzey Tesviyesi (Surface Finish) - Ana rotora ve kuyruk rotorlarına müdahale hariç olmak üzere, hiçbir ana yapının veya işletim sisteminin demonte edilmediği küçük çaplı restorasyon. İşaret kaplamaları veya ince folyolar ve de Tescil işaretlemeleri tatbiki buna dahildir.	Evet
		Karenajlar (fairings) - Konturu (contour) değiştirmeyen yapısal olmayan karenajlar (fairings) ve kapak plakaları (cover plates) basit tamirleri.	Evet
52	Kapılar	Kapılar - Sökme ve yeniden takma.	Evet
53	Gövde/İskelet (fuselage)	Döşeme-mefruşat - Ana yapının veya işletim sistemlerinin demontajını gerektirmeyen veya kumanda sistemlerine müdahale etmeyen küçük çaplı tamirler.	Evet
56	Pencereler	Yan Pencereler - Perçinleme, bağlama (bonding) veya herhangi bir özel süreç gerektirmemesi halinde değiştirme.	Evet
62	Ana rotor	Özel aletlerin gerekli olmadığı (kuyruk rotor kanatları hariç), daha önceden orijinal konumda takılı aynı kanatların (blades) sökülmesi ile sınırlı olmak üzere, sökmek üzere dizayn edilmiş ana rotor kanatlarının (main rotor blades) sökülmesi/yeniden takılması.	Evet
63 65	Transmisyon	Çip detektörleri (chip detectors) - çip detektörünün (chip detector) self-sealing tipte olması ve elektrikli olarak belirtilmemesi koşuluyla sökülmesi, kontrol edilmesi ve yeniden takılması.	Evet
67	Uçuş kumanda	Dizaynı itibariyle hızlı bağlantı kesmenin mümkün olduğu durumlarda yardımcı pilot çevresel (cyclic) ve kollektif kumandalarının ve yalpa pedallarının (yaw pedals) sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet
71	Güç sistemi takma /kurulum	Motor Kapakları (Cowlings) - Sökme ve yeniden takma.	Evet
72	Motor	Çip detektörleri (chip detectors) - çip detektörünün (chip detector) self-sealing tipte olması ve elektrikli olarak belirtilmemesi koşuluyla sökülmesi, kontrol edilmesi ve yeniden takılması.	Evet

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

79	Yağ Sistemi	Filtre elemanları - Söz konusu elemanın "Spin on/off" tipte olması koşuluyla değiştirme.	Evet
		Yağ- Motor yağının değiştirilmesi veya ikmal edilmesi.	Evet

Bölüm C

PLANÖRLER VE MOTORLU PLANÖRLER İÇİN PİLOT-HAVA ARACI SAHİBİ BAKIM GÖREVLERİ

Bu Bölüm için geçerli olan kısaltmalar:

N/A	Bu kategori için geçerli değildir.
SP	planör
SSPS	Kendi kendine hareket edebilen motorlu planör
SLPS/TM	Kendi kendine fırlatmalı motorlu planör (<i>self-launching powered sailplane</i>)/motorlu gezi planörü (<i>touring motorglider</i>)

ATA	Alan	Görev	SP	SSPS	SLPS/TM
08	Tartma	Yeniden hesaplama - Yeniden tartmaya gerek olmadan Trim planının küçük değişiklikleri	Evet	Evet	Evet
09	Çekme	Çekme bırakma ünitesi (tow release unit) ve çekme halatı geri çekme/toplama mekanizması (tow cable retraction mechanism) - Temizleme, yağlama ve çekme halatı değiştirmesi (zayıf bağlantılar dahil).	Evet	Evet	Evet
		Ayna - Aynaların takılması ve değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
11	Plakalar	Plakalar, İşaretlemeler - AFM ve AMM tarafından gerekli görülen plakaların ve işaretlemelerin takılması ve yenilenmesi.	Evet	Evet	Evet
12	Genel anlamda hava aracı bakımı;	Yağlama - Kapak plakaları (cover plates), motor kapakları (cowlings) ve karenajlar / kaplama parçaları (fairings) gibi yapısal olmayan unsurların haricinde demontaj gerektirmeyen unsurlar.	Evet	Evet	Evet
20	Standart Uygulamalar	Emniyet Kablajı (Safety Wiring) - Motor kumandalarındaki, transmisyon kumandalarındaki ve uçuş kumanda sistemlerindeki haric olmak üzere kusurlu emniyet kablajını (safety wiring) veya çatal pimlerin (cotter keys) değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Basit Yapısal Olmayan Standart Bağlantı Elemanları (Fasteners) - perçinleme gerektiren yuvaların (receptacles) ve tutturma somunlarının (anchor nuts) değiştirilmesi haric olmak üzere değiştirme ve ayarlama.	Evet	Evet	Evet
		Tolerans/Boşluk (Free play) – İmalatçı tarafından temin edilen basit yöntemlerle küçük çaplı ayarlamalar dahil olmak üzere, kumanda sistemindeki ve kanattan gövde ekine toleransın/boşluğun (free play) ölçümü.	Evet	Evet	Evet
21	Air	Esnek hortumların ve giriş kanallarının (ducts)	Evet	Evet	Evet

	Conditioning	değiştirilmesi.			
23	İletişim	Haberleşme cihazları - Hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı haberleşme cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
24	Elektriksel Güç	Bataryalar ve solar paneller - Değiştirme ve servis işlemleri.	Evet	Evet	Evet
		Tesisat - Basit tesisat kurulumu.	Evet	Evet	Evet
		Tesisat - Ateşleme sistemi, ana üretim sistemi ve gerekli haberleşme, seyrüsefer sistemi ve ana uçuş aletleri hariç olmak üzere, elektrikli varyometreler veya uçuş bilgisayarları gibi gerekli olmayan ekipmanlara ilişkin her tür diğer tesisat ve iniş ışıklarındaki bozuk devrelerin onarılması.	Evet	Evet	Evet
		Bağlama (bonding) - bozuk bağlantı kablosunun değiştirilmesi	Evet	Evet	Evet
		Sviçler (Switches) - Bu, ateşleme sistemi, ana üretim sistemi ve gerekli haberleşme, seyrüsefer sistemi ve ana uçuş aletleri hariç olmak üzere, elektrikli varyometreler veya uçuş bilgisayarları gibi gerekli olmayan ekipmanların lehimlenmesini ve sıkıştırılmasını içermektedir.	Evet	Evet	Evet
		Sigortalar - doğru güçle değiştirme.	Evet	Evet	Evet
25	Ekipmanlar	Emniyet Kemerleri - Emniyet kemerinin ve harness'lerin değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Koltuklar - Herhangi bir ana yapının veya kumanda sisteminin demontajını içermeyen koltukların veya koltuk parçalarının değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		İkinci derece (non-essential) aletler ve/veya ekipmanlar - Müstakil, hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip alet paneline takılı ekipmanlarının değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Gerekli olmayan aletlerin ve/veya ekipmanların sökülmesi ve takılması.	Evet	Evet	Evet
		Kanat Sileceği, Temizleyicisi - Herhangi bir ana yapının, kumandanın demontajını veya modifikasyonunu içermeyen servis işlemleri, sökme ve takma.	Evet	Evet	Evet
		Statik Problar - Varyometre statığının ve toplam enerji dengeleme problemlerinin (energy compensation probes) sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
		Oksijen Sistemi - Kalıcı olarak takılmış tüpler ve sistemler hariç olmak üzere, onaylanmış	Evet	Evet	Evet

		teribatlardaki (mountings) portatif oksijen tüplerinin ve sistemlerinin değiştirilmesi.			
		Havalı Fren Şütü (Air Brake Chute) - Takma ve servis işlemleri.	Evet	Evet	Evet
		ELT - Söküm/Yeniden Takma	Evet	Evet	Evet
26	Yangından Koruma	Yangın İkazı - Sensorların ve göstergelerin değiştirilmesi.	N/A	Evet	Evet
27	Uçuş Kumanda	Aralık Sızdırmazlık Elemanları (Gap Seals) - Uçuş kumandalarının tam sökümünü gerektirmemesi halinde takma ve servis işlemleri.	Evet	Evet	Evet
		Kumanda Sistemi - Kumanda yüzeyleri sökülmeden kumanda sisteminin ölçümü.	Evet	Evet	Evet
		Kontrol Kablolari - Durum için basit gözle Muayene (Kontrol).	Evet	Evet	Evet
		Gaz Sönümleyici (Gas Dampener) Kumanda veya Havalı Fren Sistemindeki Gaz Sönümleyicisinin değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Yardımcı pilot levye (stick) ve pedalları-Dizaynı itibariyle hızlı bağlantı kesmenin mümkün olduğu durumlarda sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
28	Yakıt Sistemi	Yakıt Hatları/Boruları (Fuel Lines) - Kendinden izolasyonlu kuplajlarla (self sealing couplings) takılmış prefabrik yakıt hatlarının değiştirilmesi.	N/A	Evet	Hayır
		Yakıt Filtresi - Temizlik ve/veya değiştirme.	N/A	Evet	Evet
31	Aletler	Alet Paneli - IFR operasyonları (işletimleri) hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesmeye sahip dizayn özelliği olması koşuluyla sökme ve yeniden takma.	Evet	Evet	Evet
		Pitot Statik Sistem - Basit algılama ve sızıntı kontrolü.	Evet	Evet	Evet
		Alet Paneli titreşim emici (vibration damper)/Şok emiciler (amörtisörler) (shock absorbers) - Değiştirme.	Evet	Evet	Evet
		Drenaj - Pitot Statik sistem dahilindeki su drenaj ağızlarının (traps) veya filtrelerinin drenajı.	Evet	Evet	Evet
		Esnek borular - Hasarlı boruların değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
32	İniş Takımı	Tekerlekler - Tekerlek yataklarının (wheel bearings) değiştirilmesi ve yağlanması dahil olmak üzere söküm, değiştirme ve servis işlemleri.	Evet	Evet	Evet
		Servis İşlemleri - Hidrolik sıvısının/akışkanının ikmal edilmesi.	Evet	Evet	Evet

		İniş Takımı Amortisör Dikmesi (Shock Absorber) - Elastik kordonların veya lastik damperlerin (rubber dampers) değiştirilmesi veya servis işlemleri.	Evet	Evet	Evet
		İniş takımı kapıları - işletim kayışları (operating straps) dahil olmak üzere, sökme veya yeniden takma ve tamir.	Evet	Evet	Evet
		Kayaklar (skis) - Tekerlek ve kayak iniş takımı arasındaki değiştirme.	Evet	Evet	Evet
		Kızaklar (Skids) - Ana kızakların, kanat ve kuyruk kızaklarının sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
		Tekerlek kareajları, tozluklar (spats) - Sökme ve yeniden takma.	Evet	Evet	Evet
		Mekanik frenler - Basit kablolu sistemlerin ayarlanması.	Evet	Evet	Evet
		Fren - Aşınmış fren balatalarının (brake pads) değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Yaylar - Aşınmış veya eskimiş yayların değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Gear Warning - Basit gear warning sistemlerinin sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
33	Işıklar	Işıklar - İç ve dış ampullerin, filamentlerin, reflektörlerin ve lenslerin değiştirilmesi.	N/A	N/A	Evet
34	Seyrüsefer	Yazılım - Otomatik uçuş kumanda sistemleri ve transponderler hariç, gerekli olmayan aletlerin/ekipmanların güncellenmesi dahil olmak üzere, müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer yazılım veritabanlarının güncellenmesi.	Evet	Evet	Evet
		Seyrüsefer cihazları - Otomatik uçuş kumanda sistemleri, transponderler, ana uçuş kumanda sistemi hariç olmak üzere, hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı seyrüsefer cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
		Müstakil veri toplayıcısı (data logger) - Takma (Kurulum), veri restorasyonu.	Evet	Evet	Evet
51	Yapı	Kumaş yamaları - bir rib'ten fazlasına genişlememek ve rib dikişi veya yapısal parçaların veya kumanda yüzeylerinin sökümünü gerektirmeyen basit yamalar.	Evet	Evet	Evet
		Koruyucu Kaplama (Coating)- Herhangi bir ana yapının veya işletim sisteminin demonte edilmediği koruyucu malzeme veya kaplamaların tatbik edilmesi.	Evet	Evet	Evet

		Yüzey Tesviyesi (Surface Finish) - Alttaki ana yapının tesir görmediği durumlarda boyanın veya kaplamanın küçük çaplı restorasyonu. İşaret kaplamaları veya ince folyolar ve de Tescil işaretlemeleri tatbiki buna dahildir.	Evet	Evet	Evet
		Karenajlar (fairings) - Konturu (contour) değiştirmeyen yapısal olmayan karenajlar (fairings) ve kapak plakaları (cover plates) basit tamirleri.	Evet	Evet	Evet
52	Kapılar	Kapılar - Sökme ve yeniden takma.	Evet	Evet	Evet
53	Gövde/İskelet (fuselage)	Döşeme-mefruşat - Ana yapının veya işletim sistemlerinin demontajını gerektirmeyen veya kumanda sistemlerine müdahale etmeyen küçük çaplı tamirler.	Evet	Evet	Evet
56	Pencereler	Yan Pencereler - Perçinleme, bağlama (bonding) veya herhangi bir özel süreç gerektirmemesi halinde değiştirme.	Evet	Evet	Evet
		Kanopiler (Canopies) - Sökme ve yeniden takma.	Evet	Evet	Evet
		Gaz Sönümleyici (Gas Dampener) Kanopi (Canopy) Gaz Sönümleyicisinin değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
57	Kanatlar	Kanat Kızakları (Wing Skids) - Yay tertibatı dahil olmak üzere alt kanat kızaklarının veya kanat roller'inin sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
		Safra Suyu (Su Atığı) (Water Ballast) - Esnek tankların sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
		Turbulator ve sızdırmazlık bantları (sealing tapes) - Onaylanmış sızdırmazlık bantlarının ve turbulator bantlarının sökülmesi veya yeniden takılması.	Evet	Evet	Evet
61	Pervane	Abak (spinner)- Sökme ve yeniden takma	N/A	Evet	Evet
71	Güç sistemi takma/kurulum	Motor ve pervane dahil olmak üzere Güç Sistemi ünitesinin sökülmesi veya takılması.	N/A	Evet	Hayır
		Motor kapağı (cowling) - Pervanenin sökümünü veya uçuş kumandalarının bağlantılarının kesilmesini gerektirmeyen sökme ve yeniden takma.	N/A	Evet	Evet
		Emme sistemi (induction system) - Emme hava filtresinin muayene (kontrol) edilmesi ve değiştirilmesi.	N/A	Evet	Evet
72	Motor	Çip detektörleri (chip detectors) - çip detektörünün (chip detector) self-sealing tipte olması ve elektrikli olarak belirtilmemesi koşuluyla sökülmesi, kontrol edilmesi ve yeniden takılması.	N/A	Evet	Evet
73	Motor yakıtı	Süzgeç (strainer) veya Filtre elemanları -	N/A	Evet	Evet

		Temizlik ve/veya değiştirme.			
		Yakıt - Gerekli yağın yakıtla karıştırılması.	N/A	Evet	Evet
74	Ateşleme	Bujiler (spark plugs) - Sökme, temizleme, ayarlama ve yeniden takma.	N/A	Evet	Evet
75	Soğutma	Soğutma sıvısı (coolant) - Soğutucu akışkanının ikmal edilmesi.	N/A	Evet	Evet
76	Motor Kontrolleri	Kumandalar - Uçuş dışı veya kullanımı uçuşun hiçbir evresinde/aşamasında kritik olmayan tahrik kumandalarının küçük çaplı ayarlamaları.	N/A	Evet	Hayır
77	Motor Göstergeleri	Motor Göstergeleri - Çabuk çıkarma konektörlerine sahip olan ve doğrudan okuma bağlantılarına sahip olmayan müstakil, alet paneline takılı göstergelerin sökülmesi ve değiştirilmesi.	N/A	Evet	Evet
79	Yağ Sistemi	Süzgeç (strainer) veya Filtre elemanları - Temizlik ve/veya değiştirme.	N/A	Evet	Evet
		Yağ - Motor yağının ve dişli kutusu akışkanının değiştirilmesi veya ikmal edilmesi.	N/A	Evet	Evet

Bölüm D

BALONLAR/ZEPLİNLER İÇİN PİLOT- HAVA ARACI SAHİBİ BAKIM GÖREVLERİ

Alan ve Görev	Sıcak Hava Zeplini	Sıcak Hava Balonu	Gaz Balonu
A) ÖRTÜ			
1- Kumaş tamirleri - tam paneller hariç (Tip Sertifikası sahiplerinin talimatlarında tanımlandığı şekilde ve söz konusu talimatlar doğrultusunda) yük bandı tamiri veya değişikliği gerektirmeyen.	Evet	Evet	Hayır
2- Nose line - Değiştirme.	Evet	N/A	N/A
3-Banner'ler - takma, değiştirme veya tamir (dikiş olmadan).	Evet	Evet	Evet
4-Melting link (temperature flag)- değiştirme.	Evet	Evet	N/A
5 - Sıcaklık iletici (temperature transmitter) ve sıcaklık gösterge kabloları - sökme veya yeniden takma.	Evet	Evet	N/A
6 -Crown line - değiştirme (crown ring'e kalıcı olarak takılı olduğunda).	No	Evet	N/A
7 - Scoop veya skirt değiştirme veya tamiri (bağlayıcılar (fasteners) dahil).	Evet	Evet	N/A
B) YAKIT MEMESİ / BRÜLÖR (BURNER)			
8 - Yakıt memesi / Brülör (burner) - temizleme ve yağlama.	Evet	Evet	N/A
9 Basınç ateşleyicileri (piezo igniters) - ayarlama.	Evet	Evet	N/A
10 - Yakıt memesi/Brülör (burner) - temizleme ve değiştirme.	Evet	Evet	N/A
11-Burner frame corner buffer'ları - değiştirme veya yeniden takma.	Evet	Evet	N/A
12 - Brülör Valfları (Burner Valves) - özel aletler veya test ekipmanları gerektirmeyen kapatma valfinin ayarlanması.	Evet	Evet	N/A
C) SEPET VE BALON SEPETİ			
13-Sepet/balon sepeti çerçeve trimi - tamir veya değiştirme.	Evet	Evet	Evet
14-Sepet/balon sepeti runner'ları (tekerlekler dahil)- tamir veya değiştirme.	Evet	Evet	Evet
15- Harici halat tutacakları (external rope handles) - tamir.	Evet	Evet	Evet
16 - Koltuk kılıflarının- döşemelerin ve emniyet kemerlerinin değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
D) YAKIT SİLİNDİRİ			
17- Sıvı valfi (liquid valve) - çıkıştaki (outlet) O-ringlerin değiştirilmesi.	Evet	Evet	Hayır
E) ALETLER VE EKİPMANLAR			
18 - Bataryalar - Kendinden takılı aletlerin ve haberleşme ekipmanlarının değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet
19-Haberleşme, seyrişer cihazları, aletleri ve/veya ekipmanları - Hızlı bağlantı kesme konektörlerine sahip olan müstakil, alet paneline takılı haberleşme cihazlarının sökülmesi ve değiştirilmesi.	Evet	Evet	Evet

F) MOTORLAR			
20 - Kapak plakaları (<i>cover plates</i>), motor kapakları (<i>cowlings</i>) ve karenajlar / kaplama parçaları (<i>fairings</i>) gibi yapısal olmayan unsurlar haricinde demontaj gerektirmeyen Temizleme ve Yağlama.	Evet	N/A	N/A
21- Motor Kapakları (<i>cowlings</i>) - pervanenin sökümünü gerektirmeyen söküm ve yeniden oturtma.	Evet	N/A	N/A
22- Yakıt ve yağ süzgeçleri (<i>strainers</i>) ve/veya filtre elemanları - Sökme, temizleme ve/veya değiştirme.	Evet	N/A	N/A
23 - Bataryalar - değiştirme ve servis işlemleri (Ni/Cd bataryalarının servis işlemleri hariç olmak üzere).	Evet	N/A	N/A
24- Pervane Abakı (<i>Spinner</i>) - muayene (kontrol) için sökme ve takma.	Evet	N/A	N/A
25- Güç Sistemi - Motor ve pervane dahil olmak üzere güç sistemi ünitesinin sökülmesi veya takılması.	Evet	N/A	N/A
26- Motor - Çip Detektörleri (<i>Chip Detectors</i>) - sökme, kontrol ve değiştirme.	Evet	N/A	N/A
27- Ateşleme Bujisi (<i>Ignition Spark Plug</i>) - boşluk/aralık kleransı dahil olmak üzere sökme veya takma.	Evet	N/A	N/A
28 - Soğutma akışkanı - ikmal.	Evet	N/A	N/A
29- Motor Kumandaları - Uçuş dışı veya kullanımını uçuşun hiçbir evresinde/aşamasında kritik olmayan tahrik kumandalarının küçük çaplı ayarlamaları.	Evet	N/A	N/A
30- Motor aletleri - sökme ve değiştirme.	Evet	N/A	N/A
31- Yağlama yağı - Motor yağının ve dişli kutusu akışkanının değiştirilmesi veya ikmal edilmesi.	Evet	N/A	N/A
32- Yakıt Hatları/Boruları (<i>Fuel Lines</i>) - Kendinden sızdırmazlık kuplajlarına (<i>self-sealing couplings</i>) sahip olan prefabrike hortumların değiştirilmesi.	Evet	N/A	N/A
33 - Hava filtreleri (takılı olması halinde) - sökme, temizleme ve değiştirme.	Evet	N/A	N/A